

ARBETSMILJÖ
VERKET

Arbetsmiljöstatistik Rapport 2010:3

Arbetsmiljön 2009

The Work Environment 2009

Arbetsmiljöstatistik Rapport 2010:3

Arbetsmiljön 2009

The Work Environment 2009

Serie: Arbetsmiljöstatistik ISSN 1652-1110
Ansvarig utgivare: Janerik Persson
Statistikansvarig: Ann Ponton Klevestedt
Förfrågningar: Svarstjänsten, 08-730 90 00

Arbetsmiljöverket
www.av.se

Publicerad i juni 2010

Layout: Atéljen, SCB

Denna publikation finns enbart i elektronisk form.

Arbetsmiljön 2009

The Work Environment 2009

Det övergripande målet för regeringens arbetsmiljöpolitik är en arbetsmiljö som förebygger ohälsa och olycksfall, är anpassad till människors olika fysiska och psykiska förutsättningar samt är utvecklande för individen. Arbetsmiljöverket (AV) har huvudansvaret för genomförande av regeringens arbetsmiljöpolitik. AV har sedan den 1 juli 1994 ansvaret för den officiella statistiken om arbetsmiljön.

Arbetsmiljöundersökningen 2009 har genomförts av Statistiska centralbyrån (SCB) på uppdrag av Arbetsmiljöverket. SCB har sedan 1989 gjort löpande undersökningar om arbetsförhållandena inom svenskt arbetsliv genom att vartannat år ställa frågor till 10 000 – 15 000 personer. Vissa av frågorna ställdes även vid en undersökning som genomfördes 1984. Frågorna i Arbetsmiljöundersökningen 2009 ställdes som tilläggsfrågor i SCB:s Arbetskraftsundersökningar (AKU) under oktober och november 2009, och via enkäter som skickades till dem som svarat på tilläggsfrågorna och sagt att de också vill svara på enkäten.

I denna rapport redovisas resultat från undersökningen 2009 och även vissa resultat från de tidigare undersökningarna. Resultaten för samtliga i undersökningen ingående frågor redovisas både på totalnivå och för kvinnor och män efter tre åldersgrupper. För ett urval av frågorna görs även redovisningen efter en relativt detaljerad yrkes- och näringsgrensindelning samt efter socioekonomisk indelning. Dessa indelningar är möjliga genom utnyttjandet av uppgifter som samlats in i AKU. Urval av frågor för en mer detaljerad redovisning har gjorts i samråd mellan AV och SCB.

**ARBETSMILJÖ
VERKET**

Svarstjänsten, tfn 08-730 90 00
www.av.se

Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden

Arbetskrafts- och arbetsmiljöundersökningar
tfn 08-506 940 00
scb@scb.se
www.scb.se

Innehåll

Sammanfattning	6
Om Arbetsmiljöundersökningen	11
Summary	13
About the Work Environment Survey	13
Inledning	18
Metodbeskrivning	19
Undersökningens kvalitet	23
Undersökningens resultat redovisas indelade i tio avsnitt.	
Avsnitt 1 innehåller samtliga frågor i undersökningen redovisade efter kön och åldersgrupp.	
Avsnitten 2-10 inleds med kortare textavsnitt med tablåer, diagram och kommentarer till vissa utvalda frågor. Därefter följer, för dessa, tabeller efter yrke (SSYK), näringsgren (SNI) och socio-ekonomisk indelning (SEI).	
1 Arbetsmiljöundersökningen 2009; samtliga frågor	29
Andel sysselsatta fördelade efter kön och åldersgrupp	
2 Sysselsättning, arbetstid, tid i nuvarande yrke	42
systematiskt arbetsmiljöarbete, företagshälsovård	
Antal sysselsatta oktober/november 2009	
Arbetstidens förläggning. Övertidsarbete	
Andel sysselsatta med mindre än 5 år respektive 20 år eller mer i nuvarande yrke	
Systematiskt arbetsmiljöarbete	
Tillgång till och insatser av företagshälsovård	
3 Användning av vissa maskiner, datoranvändning	58
Handhållna, rörliga, stationära maskiner	
Persondatoranvändning	
4 Kroppsliga och andra besvär	70
Ont i övre/nedre delen av ryggen, i axlar eller armar samt höfter, ben, knän eller fötter	
Svårt att sova p.g.a. tankar på jobbet	
Kroppslig uttröttnings	
Trött och håglös	
Olust inför att gå till arbetet	
Saknar tid för familj, vänner, fritidsaktiviteter	
Otillräckligt med sömn mellan arbetsdagarna	
Sjuknärvaro minst två gånger det senaste året	

5 Fysiskt tungt arbete, påfrestande arbetsställningar och arbetsrörelser, sittande arbete	93
Tunga lyft	
Måste böja och vrida sig	
Kroppsligt arbete	
Fysiskt ansträngande arbete	
Framåtböjd arbetsställning	
Vriden arbetsställning	
Arbete med armarna i axelhöjd	
Arbete sittande ställning, tid man sitter och arbetar i ett sträck.	
6 Exponering för vissa fysikaliska och kemiska faktorer	111
Buller	
Kroppsvibrationer	
Vibrationer från handhållna maskiner	
Kyla	
Hudkontakt med oljor/skärvätskor, rengöringsmedel, desinfektionsmedel eller vatten	
Luftföroreningar	
Tobaksrök (passiv rökning) .	
7 Den psykosociala arbetsmiljön	129
Arbetar över eller tar med jobb hem	
Upprepade arbetsmoment	
Inflytande på arbetet	
Arbetet innebär att man måste lösa krävande problem	
Fortbildning	
Bristande stöd av chefer och arbetskamrater	
Prioritering av arbetsuppgifter	
Möjlighet att framföra kritik	
Konflikter/bråk med tredje person	
Våld eller hot om våld	
Mobbning	
Sexuella trakasserier, trakasserier på grund av kön	
8 Upplevelse av den egna arbetssituationen	163
Alldeles för mycket att göra	
Arbetsuppgifterna är för svåra/enkla	
Inflytandet över arbetet är för litet	
Arbetet är psykiskt påfrestande, enformigt, bundet och ofritt	
Mycket meningsfullt arbete	
I stort är nöjd med arbetet	
9 De yngres arbetsförhållanden	180
10 De äldres arbetsförhållanden	184
Bilagor/Appendices	
1 Antal enkätsvarande	190
2 Näringsgrensindelning (SNI)	195
3 Socioekonomisk indelning	197

Sammanfattning

I denna rapport redovisas Arbetsmiljöundersökningen 2009.

Arbetsmiljöundersökningen ger en mångfasetterad bild av förhållanden 2009 samt möjlighet att se förändringar sedan föregående undersökning 2007 och från nittiotalets början. Rapporten visar på de stora skillnader som förekommer mellan olika yrkeskategorier och branscher.

Den psykosociala arbetsmiljön har endast förändrats i liten utsträckning sedan 2007 medan den fysiska arbetsbelastningen minskat i flera avseenden. Stillasittandet på arbetet har ökat liksom användandet av olika typer av datautrustning och användandet av bil i tjänsten. Andelen kvinnor och män som har för lite att göra har ökat, och andelen män som har alldeles för mycket att göra har minskat. Ont i olika delar av kroppen efter arbetet är oförändrat för både kvinnor och män sedan 2007 men andelen kvinnor som känner sig uttröttade i kroppen efter arbetsdagens slut har minskat. Däremot har andelen kvinnor och män som inte kan koppla av tankarna på jobbet när de är lediga ökat. Hot, våld och trakasserier har varken ökat eller minskat på arbetsplatserna sedan 2007.

Tydligt är att det sämre arbetsmarknadsläget avspeglar sig i svaren på frågorna om möjligheterna att få ett nytt jobb. Endast en tredjedel, vilket är drygt sju procentenheter färre än 2007, anser att de mycket eller ganska lätt kan få ett likvärdigt arbete. Den upplevda risken att mot sin vilja bli förflyttad eller permitterad har också ökat.

Drygt hälften av männen och kvinnorna uppger att systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) bedrivs på deras arbetsplats. Det är en ökning med två och en halv procentenheter totalt och tre procentenheter för männen. Ungefär två av tre kvinnor och män uppger att man har tillgång till företagshälsovård (FHV) på sin arbetsplats. Det är inga förändringar jämfört med undersökningen 2007.

Vid undersökningen 2007 kunde vi konstatera att arbetsmiljön inom väsentliga delar skilde sig mellan yngre och äldre sysselsatta. Mycket litet har förbättrats sedan dess men användandet av olika typer av datautrustning har ökat bland de yngre. Konflikter och bråk har också ökat sedan 2007 för kvinnor och män under 30 år medan övriga sysselsatta inte blivit utsatta i samma utsträckning.

Bland kvinnor och män mellan 50 och 64 år har andelen som bedömer att de inte orkar arbeta fram till ordinarie pensionsålder minskat.

Nedan ges en översiktlig bild av statistiskt signifikanta förändringar i svaren från sysselsatta kvinnor och män jämfört med 2007 års undersökning. Förändringarna är i allmänhet inte stora utan gäller förhållanden som blivit något mer eller något mindre vanliga. Först redovisas det som är gemensamt för kvinnor och män och sedan vad som förändrats för respektive kön. För att få en samlad bild av vad som har förändrats för t.ex. kvinnor måste man därför läsa både det som är gemensamt med män och det som är specifikt för kvinnor.

Förändringar i arbetsmiljön i stort år 2009 jämfört med 2007

Både kvinnor och män

Andelen som har ett kroppsligt ansträngande arbete har minskat liksom de som känner oro för att arbetet på sikt kan innebära risker för hälsan. En ökande andel kan ta korta pauser i stort sett när som helst för att prata. All typ av användning av datorutrustning har ökat och även andelen som sitter och arbetar mer än två timmar i ett sträck. Användningen av bil i arbetet har också ökat. De som har för mycket att göra har minskat och de som har för lite att göra har ökat jämfört med 2007.

Både kvinnor och män anser att risken för förflyttning till annat arbete eller permitteringar ökat sedan 2007 och att det blivit svårare att få ett likvärdigt arbete utan att behöva flytta. Andelen

som kan påverka sin arbetstid har också minskat. Färre har också övervägt eller bytt arbetsuppgifter på grund av hälsoskäl. Andelen som anser att de får för mycket inblandning från chefer och arbetskamrater har ökat. Besöken på arbetsplatserna från företagshälsovård har under samma tidsperiod minskat med omkring två procentenheter.

Kvinnor

En ökad andel kvinnor arbetar flexitid och har arbetsledande ställning jämfört med 2007. Arbetsförhållandena har också förbättrats så att en mindre andel känner sig uttröttade i kroppen efter arbetsdagens slut. Vidare har påfrestande tungt arbete, påfrestande ensidiga arbetsrörelser och påfrestande arbetsställningar också minskat. En ökande andel kan ta korta pauser för att prata i stort sett när som helst under arbetsdagen. Utsattheten för olika typer av luftföroreningar har också minskat. Sedan 2007 får kvinnor i större utsträckning hjälp av arbetsledningen att prioritera sina arbetsuppgifter när de har för mycket att göra. Det gäller speciellt de i åldrarna 30 till 64 år. En mindre andel än 2007 anser att de har för svåra arbetsuppgifter och en större andel att de är för enkla. Psykiskt påfrestande arbete har minskat för kvinnor mellan 30 och 49 år. Sjuknärvaron, dvs. de som valt att gå till jobbet trots att de varit sjuka, har också minskat sedan 2007.

Trots att den fysiska belastningen har minskat så har andelen som har huvudvärk ökat med 2 procentenheter sedan 2007. De som upplever att arbetet känns meningslöst har ökat liksom att arbetsuppgifterna är för enkla. Det har blivit vanligare att ofta ha hudkontakt med rengörings- och desinfektionsmedel.

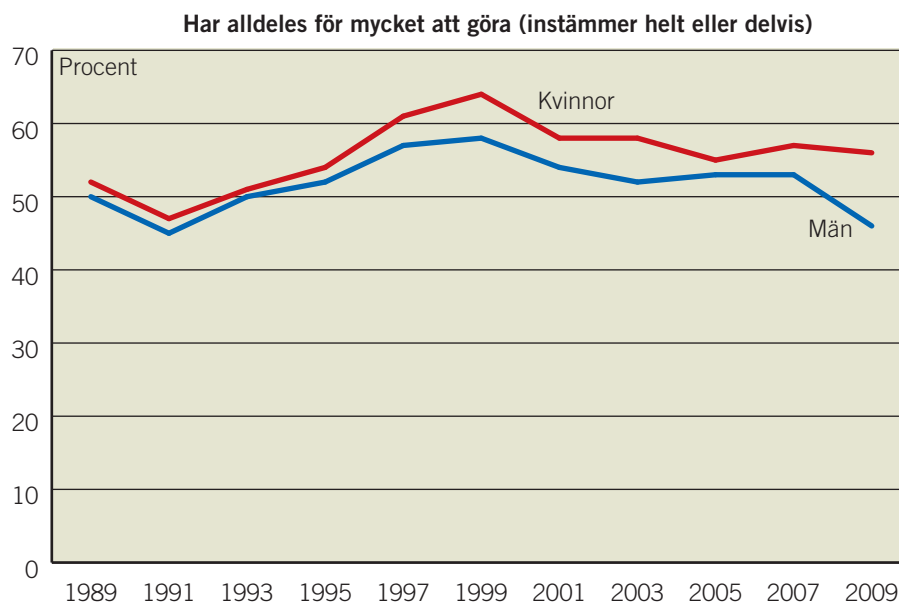
Män

En större andel män, jämfört med 2007, anser att arbetet i hög grad är intressant och stimulerande. Bilanvändandet i arbetet har ökat och det gäller främst de yngre männen. Utsattheten för tobaksrök på arbetet har minskat bland de yngre männen.

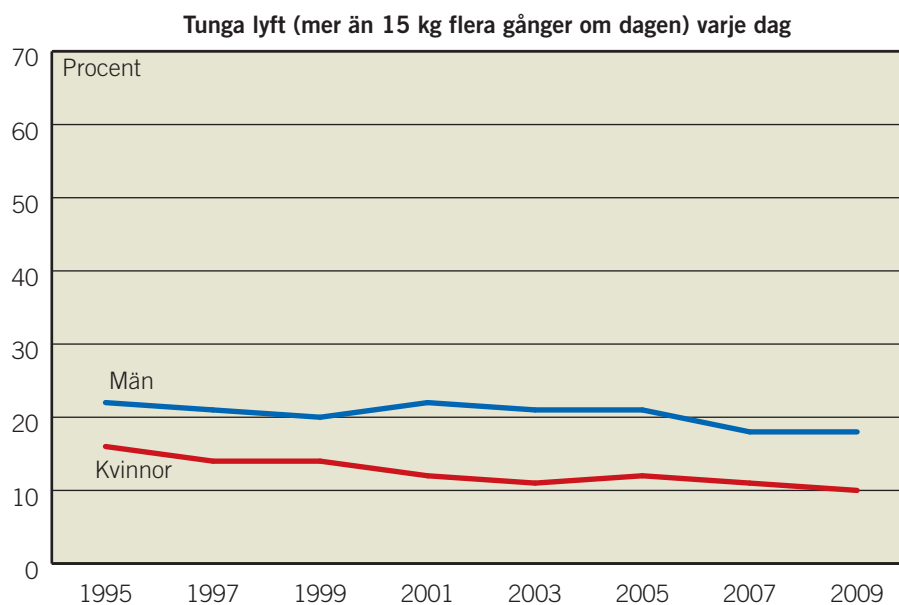
Man upplever i mindre utsträckning att man har lagom kontakt med andra på arbetet och andelen män som inte kan koppla av tankarna på arbetet när de är lediga har ökat speciellt i åldrarna 30–49 år.

Förändringar över längre tid

Nedan visas utvecklingen över lite längre tid för vissa arbetsmiljöfrågor.

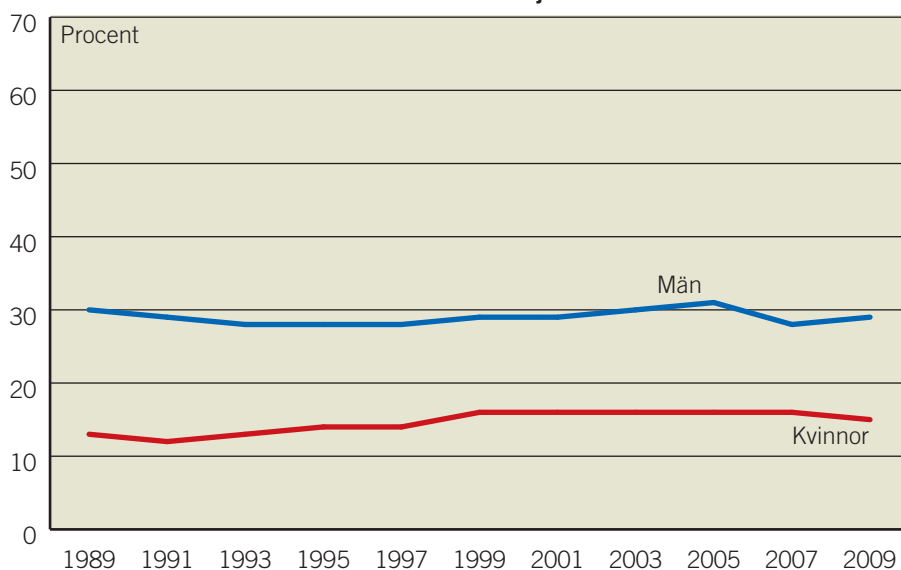

Andelen sysselsatta som uppger att de har alldeles för mycket att göra ökade kraftigt från 1991 till 1999 för att sedan åter minska. Medan belastningen är oförändrad bland kvinnorna sedan 2007 har det skett en minskning bland männen, och nu upplever något mindre än 50 procent av manliga sysselsatta, i att de har för mycket att göra.

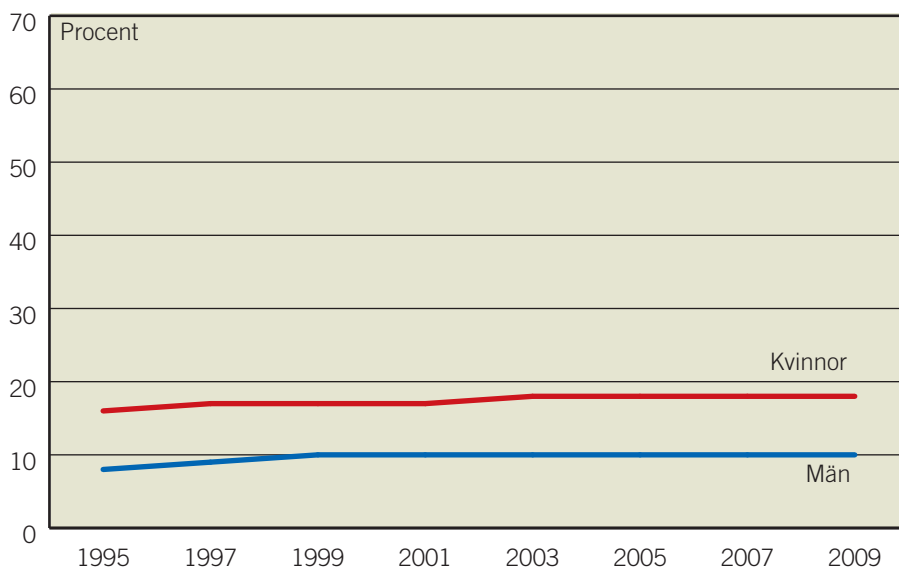
Andelen kvinnor och män som dagligen måste lyfta minst 15 kilo åt gången har stadigt minskat sedan 1995. Sedan 2007 har dock ingen förändring skett.

Utsatt för buller minst en fjärdedel av tiden

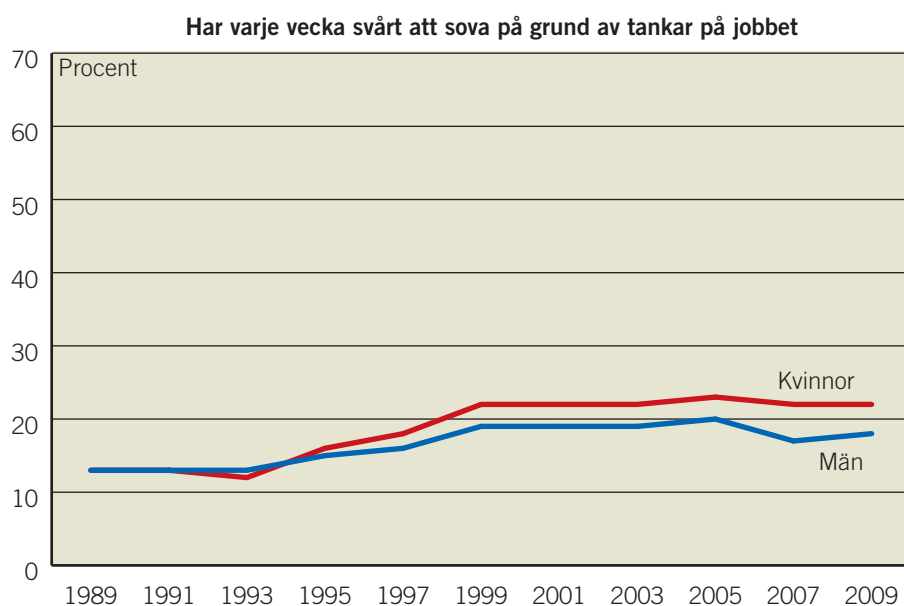

Det observeras en statistiskt säkerställd ökning av buller på arbetsplatsen mellan 1989 och 1999 för kvinnor. Därefter är andelen exponerade ganska konstant och sedan 2007 har ingen säkerställd förändring skett. För männen låg andelen som uppger exponering för buller länge på ungefär samma nivå som 1989, men sedan 2005 har det blivit en viss förbättring. Män är dock fortfarande i betydligt större utsträckning än kvinnor exponerade för buller på arbetsplatsen.

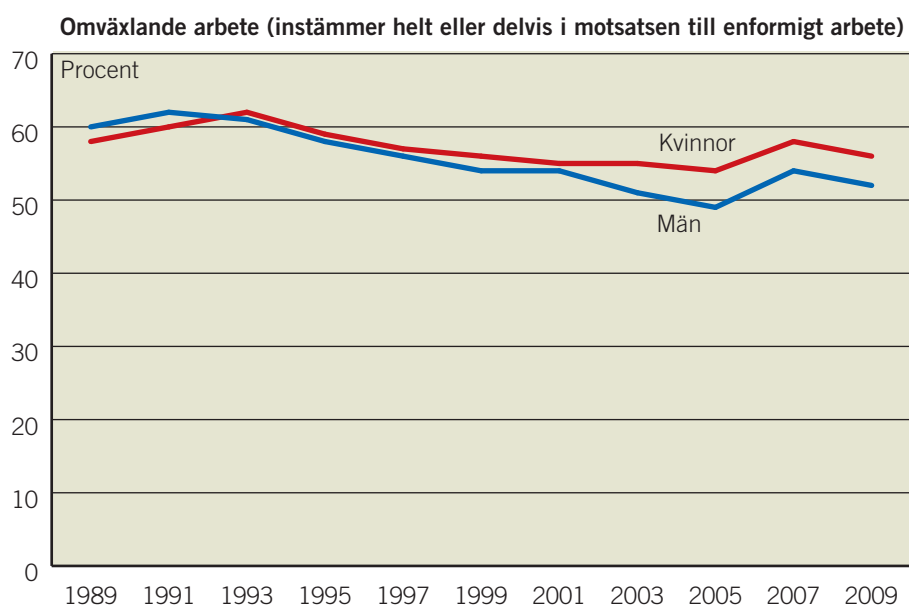
Utsatt för våld eller hot om våld senaste 12 månaderna

För både kvinnor och män uppvisas en statistiskt säkerställd ökning av andelen utsatta för våld eller hot om våld om man ser till hela perioden (1995–2007). För kvinnorna avser ökningen tiden fram till 2003 och för männen till 1999. Mellan 2007 och 2009 har inga säkerställda förändringar skett.

Från 1993 fram till 2005 ses en statistiskt säkerställd ökning, både för kvinnor och män, av svårigheter att sova på grund av tankar på arbetet. Ökningen avser främst perioden 1995 till 1999. Sedan 1993 är det betydligt vanligare bland kvinnor än bland män att ha problem med sömnen med anledning av tankar på arbetet. För männen minskade sömnbesvären signifikant mellan 2005 och 2007 medan förändringen mellan 2007 och 2009 ej är statistiskt säkerställd.

Andelen med omväxlande arbete minskade både för kvinnor och män under perioden 1989 till 2005. Sedan 2005 har en ökning skett men sedan 2007 minskar åter de som helt eller delvis instämmer i att arbetet är omväxlande. Förändringen mellan 2007 och 2009 gäller både kvinnor och män men är endast statistiskt säkerställd för män och kvinnor sammantaget.

Om Arbetsmiljöundersökningen

SCB genomför sedan 1989 Arbetsmiljöundersökningar vartannat år. 2009 års undersökning har liksom tidigare genomförts på uppdrag av Arbetsmiljöverket. I och med den finns resultat från elva undersökningar som genomförts på likartat sätt och där resultaten kan jämföras. De resultat som redovisas i denna rapport baserar sig på undersökningar från senhösten/vintern 2009 samt 1995, 1997, 1999, 2001, 2003, 2005 och 2007. Undersökningarnas syfte är att beskriva arbetsmiljön för den sysselsatta befolkningen mellan 16-64 år.

Arbetsmiljöundersökningen 2009 är baserad på ett urval av drygt 11 000 personer av den sysselsatta befolkningen. Den genomfördes som tilläggsfrågor i samband med SCB:s löpande arbeidskraftsundersökningar (AKU), vilka görs som telefonintervjuer. Tilläggsfrågorna kompletterades därefter med en postenkät till dem som medverkat i intervjuundersökningen. Antalet svarande var drygt 9 000 i telefonintervjun och cirka 6 400 på postenkäten.

Trots det relativt omfattande antalet svarande blir vissa redovisningsgrupper små och därmed osäkra för ett enskilt år, exempelvis om uppdelning görs på både kön och yrke respektive kön och näringsgren (SNI). Genom att kvinnor och män finns inom olika delar av arbetsmarknaden och därmed har olika arbetsmiljö är det av stor betydelse att redovisa uppgifter efter kön. I tabellerna över yrke har vi därför valt att redovisa siffrorna totalt 2007 och 2009 samt att göra en könsuppdelning för det sammanslagna materialet för de tre undersökningsomgångarna 2005, 2007 och 2009 (2005/07/09).

Klassificeringen av SNI är förändrad sedan tidigare undersökningar (se nedan) vilket medför att data från undersökningar 2005 och 2007 inte kan slås samman med 2009. För att möjliggöra redovisning utifrån ett år har den grövre indelning av SNI, samma som finns i AKU, använts. Tabellerna indelade efter SNI har också utformats så att osäkerheten i skattningarna redovisas direkt i tabellerna. Härigenom har gränsen för redovisningen kunnat ändras så att det nu endast krävs 100 svarande för att resultaten skall redovisas. Tidigare år, då tabellerna inte innehöll några osäkerhetstal, sattes gränsen för redovisning till 400 svarande.

I tabellerna över socioekonomisk grupp redovisas fördelning efter kön, åldersgrupper och resultat för 1995–2009 med åren sammanslagna två och två: 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009. Uppgifter om antalet sysselsatta är beräknade på ett genomsnitt för mätperioden oktober – december 2009.

En förändring vid resultatredovisningen sedan Arbetsmiljöundersökningen 2005 är att endast grupper om minst 400 svarande redovisas (dock ej vad gäller SNI tabellerna 2009, se ovan). Avsikten är att ge tillförlitligare värden och mindre risker för övertolkningar. Den tidigare tillämpade gränsen var 100 svarande.

För att underlätta läsningen är redovisningen uppdelad i tio avsnitt. **Avsnitt 1** omfattar en tabell med redovisning av samtliga frågor som ingår i Arbetsmiljöundersökningen 2009 fördelade efter kön och åldersgrupper. **Avsnitten 2–10** är en ämnesvis indelning och innehåller ett urval av frågor vilka redovisas efter yrke (SSYK), näringsgren (SNI) och socioekonomisk indelning (SEI).

Yrkesindelningen följer Standard för svensk yrkesklassificering (SSYK). Denna yrkesklassificering bygger på typ av arbete och de kvalifikationer som krävs för detta arbete.

Kodningen av näringsgren är anpassad till Standard för Svensk Näringsgrensindelning (SNI) som utgår från EU:s näringsgrensstandard Nomenclature Générale des Activités Economiques dans les Communautés Européennes (NACE). Under perioden 1995-2002 användes vid kodningen av AKU version SNI 92. År 2003 trädde en reviderad standard, SNI 2002, i kraft. Under 2009 har en ny standard för klassificering av näringsgren, SNI 2007, tagits i bruk. Näringsgren bestäms för personer i arbetskraften med utgångspunkt från det enskilda företags huvudsakliga verksamhet vid det arbetsställe där urvalspersonen är – eller senast varit – sysselsatt.

Inga förändringar av Arbetsmiljöundersökningen 2009

Arbetsmiljöundersökningen har successivt förändrats – senast 2005 – för att bättre beskriva aktuella arbetsmiljöförhållanden och för att minska svarsbortfallet, som successivt ökat under det senaste årtiondet. Som underlag har funnits bortfallsanalyser. Förändringarna rörde såväl undersökningens uppläggning som innehåll. Den del av undersökningen som genomförs i form av en telefonintervju kortades ned och riktades till en del med särskilda frågor till yngre och äldre. I 2007 års undersökning gick utvecklingen vidare. Frågor till de unga koncentrerades till uppgifter om hur många jobb man hade haft, om man bedömde att man har kommit in ordentligt på arbetsmarknaden och om man hade arbetsuppgifter som motsvarar ens utbildning. De som är minst 50 år fick frågor om man bedömde att arbetet (om det behövs) är anpassat till åldern och om man ansåg sig orka arbeta fram till ordinarie pensionsålder.

Datorfrågorna har koncentrerats på persondatorer, även i form av laptop. Ytterligare "styrdon" utöver tangentbord och datormus har belysts: musplatta på tangentbord och mouse trapper eller roller mouse.

En ny fråga om ensamarbete infördes 2007 och berör om man arbetar ensam och riskerar att hamna i otrygga eller hotfulla situationer.

I Arbetsmiljöundersökningen 2009 har inga ytterligare förändringar skett jämfört med undersökningen 2007.

De (mer omfattande) omdispositioner i mätinstrumentet som gjordes 2005 kan i någon utsträckning ha påverkat resultaten. SCB:s rimlighetsbedömningar leder ändå till slutsatsen att för nästan samtliga aktuella variabler dessa förändringar kan stå för någon enda procent i punktskattningarna. Totalt sett kan sägas att det finns en betydande kontinuitet i mätinstrumentet, vilket ger långa tids-serier för variabler inom centrala områden för arbetsmiljö.

Summary

About the Work Environment Survey

Statistics Sweden has carried out Work Environment Surveys every other year since 1989. The 2004 survey was conducted on behalf of the Swedish Work Environment Authority. Results, including this survey, are now available from eleven surveys that have been conducted in a similar way and thus yield comparable results. The results described in this report are based on surveys from late autumn/winter 2009 and from 1991, 1993, 1995, 1997, 1999, 2001, 2003, 2005 and 2007. The purpose of the surveys is to describe the work environment of the population in employment between the ages of 16 and 64.

The Work Environment Survey 2009 is based on a sample of just over 11 000 persons of the employed population. It was conducted with a set of supplementary questions in connection with Statistics Sweden's regular Labour Force Survey (LFS), which is done by telephone. Those who have taken part in the interview survey and answered the supplementary questions then receive additional questions in a postal questionnaire. The number of respondents was slightly more than 9 000 in the telephone interview and slightly less than 6 400 in the postal questionnaire.

In spite of the relatively large number of respondents, some domains turn out small and therefore give uncertain results for individual years if broken down, e.g. by both sex and occupation or sex and economic activity. Since women and men are employed in different parts of the labour market and thus have different work environments, it is of great importance to report the data by sex. We have therefore chosen to present combined figures for 2007 and 2009 and give a breakdown by sex of the combined data for the survey rounds of 2005, 2007 and 2009 (2005/07/09) in the occupational tables.

The breakdown in the socioeconomic group is presented according to sex, age group and results for 1995–2009, combining the years two at a time: 1995/97, 1999/01, 2003/05, 2007/09. Data on the number of persons in employment is estimated on an average of the measurement period October–November 2009.

Since 2005 the presentation of the results in the Work Environment Survey only includes groups that have had at least 400 respondents. This is to give more reliable values and fewer risks for over-interpretation. Previously this limit was set at 100 respondents. However the tables broken down by Swedish Standard Industrial Classification have been designed so that uncertainty in the estimations is presented directly in the tables. By doing so, it is possible to change the limits for presentation so that only 100 responses are needed to present the results. Previously, when the tables on economic activities did not contain any uncertainty figures, the limit for presentation was 400 responses.

In order to make it easier to read, the presentation is divided into ten sections. **Section 1** consists of a table presenting responses to all the questions used in the 2009 Work Environment Survey broken down by sex and age groups. **Sections 2–10** contain a selection of variables/ presented by occupation (SSYK), economic activity (SE-SIC) and socio-economic group (SEI).

The occupational classification follows the classification used in the Swedish Standard Classification of Occupations (SSYK). This classification builds on the type of work and the qualifications required for the work.

The coding of industries is adapted to the Swedish Standard Industrial Classification (SNI), which is based on the EU's industrial standard NACE (Nomenclature Générale des Activités Économiques dans les Communautés Européennes). During the period 1995–2002, the Labour Force Survey's version of the Swedish Standard Industrial Classification SNI 92 was used. In 2003 a revised

standard was issued, SNI 2002. In 2009 a new standard for classification was put into practice: SNI 2007. Industry is determined for persons in the labour force based on the activities of the individual companies at the workplace where the sample member is – or was most recently – employed.

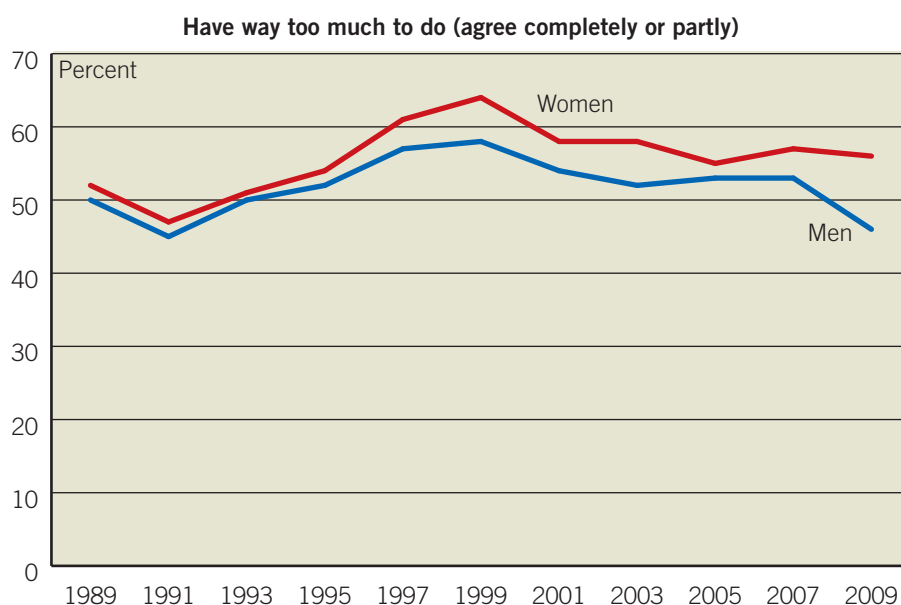
No changes in the Work Environment Survey 2009

The Work Environment Survey 2005 was changed firstly to better describe current work environment conditions and secondly to try to reduce non-response that has gradually increased during the last ten years. An analysis of non-response was available for as a basis for this work. The changes concerned both the structure and the contents of the survey. The part of the survey conducted by telephone interviews was shortened and was partly directed towards younger and older persons. In the survey 2007 the development has gone on. Those under age 30 were asked how successful they had been in entering working life and how well their work tasks correspond with their education. Those at least age 50 were (as in 2001, 2003, 2005 and 2007) given questions such as whether they thought it is possible to have the strength to continue working up until normal retirement age. The questions regarding computers concentrated to PCs. Some questions could be dropped since the areas concerning the questions are better-illustrated in the new LFS, such as questions on working time. Certain questions were moved from the telephone interview to the part of data collection done via a postal questionnaire, and this was redesigned by beginning the questionnaire with the psycho-social set of questions. The questionnaire was given a layout that was more clearcut and easier to read. No further changes have occurred in the Work Environment Survey 2009 compared to the survey in 2007.

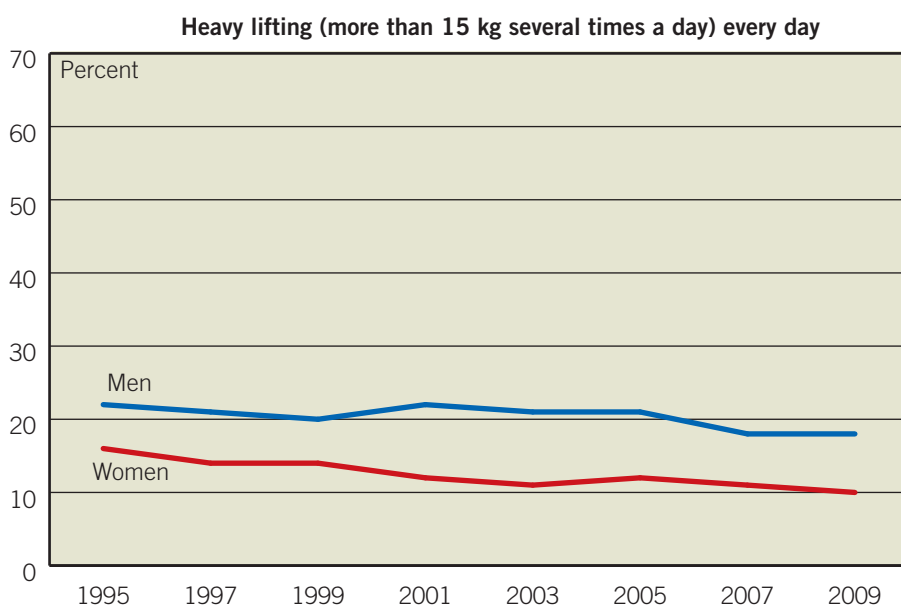
Changes in the measuring instrument can to some degree have affected results. Assessments of reasonability done by Statistics Sweden leads to the conclusion that for nearly all the current variables the point estimations may have been affected with at the most one or two percent. All in all, it can be said that there is a significant continuity in the measuring instrument, which produces long time series for variables within central areas of the work environment.

Changes over longer periods of time

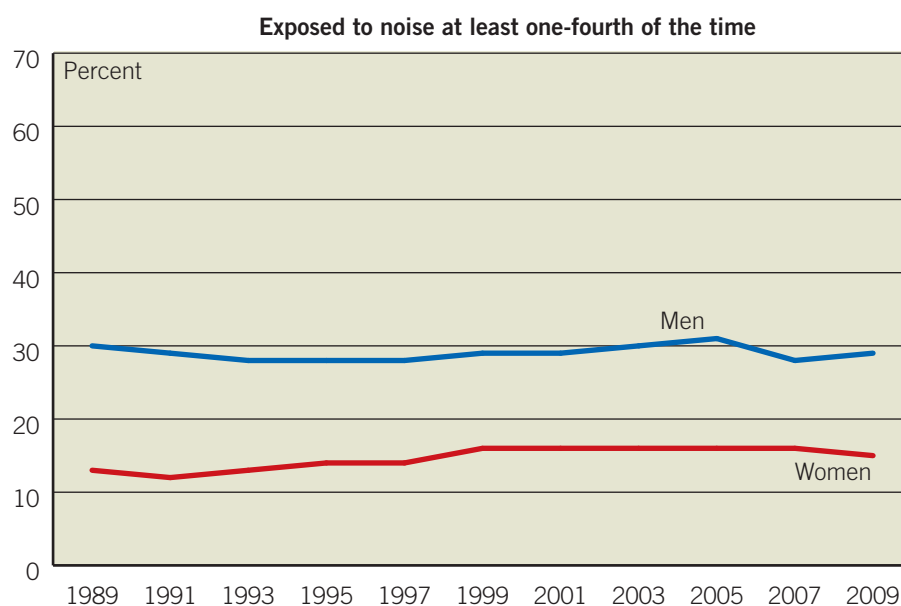
The following illustrates trends over somewhat longer periods of time for some environment issues.

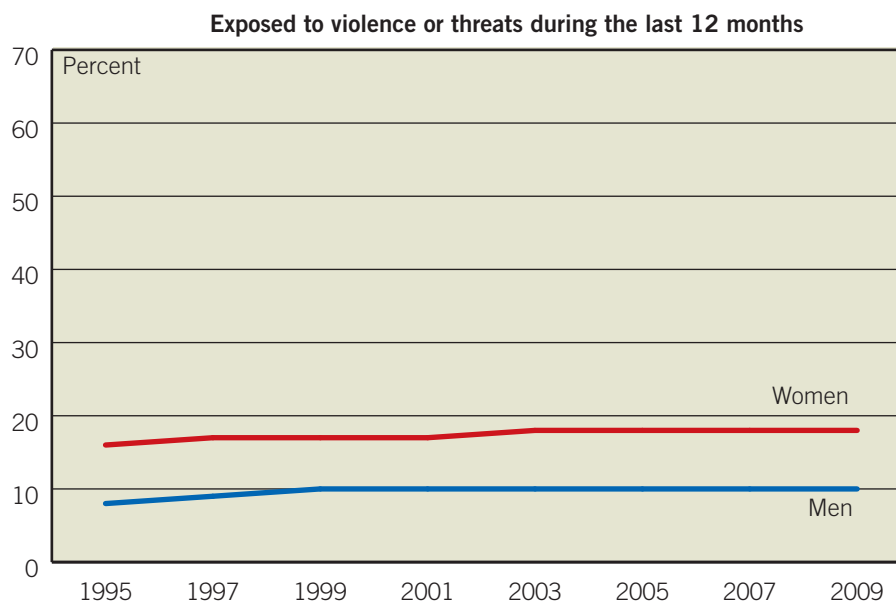
The percentage of employed persons who say they have way too much to do rose sharply from 1991 to 1999, and then decreased. While the workload has been unchanged for women since 2007, there has been a decrease for men; somewhat less than 50 percent of employed men feel they have too much to do.

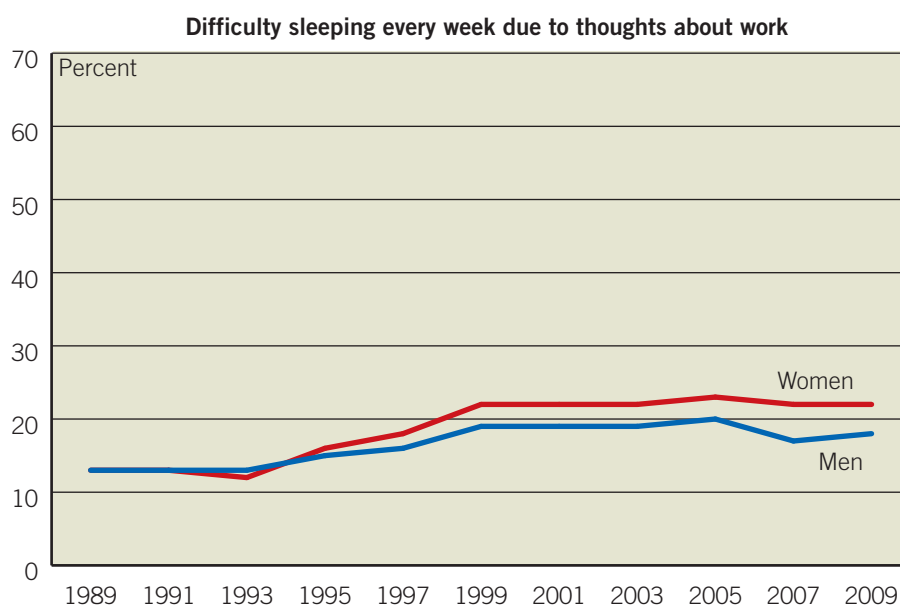
Since 1995 there has been a steady drop in the percentage of women and men who are required to lift at least 15 kg at a time per day. However, no change has occurred since 2007.

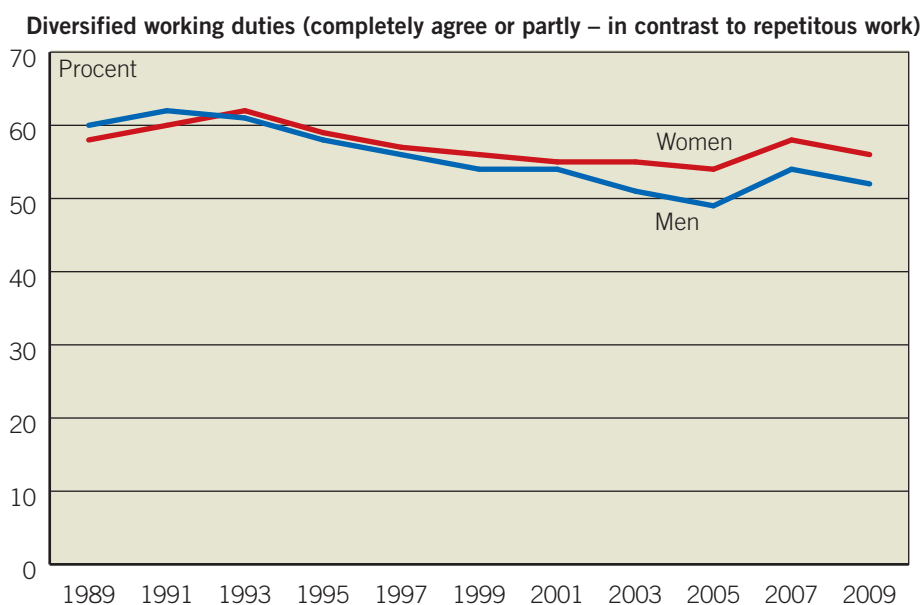
A statistically significant rise in noise has been observed at the workplace between 1989 and 1999 for women. From then on the proportion of those exposed is fairly constant, and since 2007 no significant change has occurred. The percentage of men who say they have been exposed to noise remained at about the same level as in 1989, but since 2005 there has been a certain improvement. However, men are still exposed to noise in the workplace to a significantly greater degree than women.

There is a statistically significant rise in the number of both women and men who have been exposed to violence or threats of violence when looking at the entire period (1995-2007). The increase affects women for the time up until 2003 and men up until 1999. No statistically significant changes have occurred from 2007 to 2009.

From 1993 up until 2005 there is a statistically significant increase for both men and women regarding difficulties sleeping due to thoughts about work. The increase mainly refers to the period 1995 to 1999. Since 1993 it has been increasingly more common among women than among men to have sleeping problems due to thoughts about work. Such problems for men dropped considerably from 2005 to 2007, while the change between 2007 and 2009 is not statistically significant.

The percentage of those with diversified working duties has decreased for both men and women during the period 1989 to 2005. Since 2005 an increase occurred, but since 2007 the percentage has dropped for those who completely or partly agree that their work is diversified. The changed between 2007 and 2009 concerns both women and men, but is only statistically significant for women and men together.

Inledning

Det är viktigt att kunna belysa hur arbetslivet ser ut och förekomsten av olika faktorer som påverkar arbetsliv och arbetsmiljö. Det finns behov av uppgifter om hur vanligt förekommande olika förhållanden är och hur besvär och riskfaktorer/exponeringar förändras. Förändringar i arbetsliv och arbetsmiljö medför behov av ny kunskap och ställer stora krav på statistiken. Både Arbetsmiljöverket som är ansvarigt för arbetsmiljöstatistiken och andra användare ställer dessa krav.

Arbetsmiljön i bred mening beskrivs med hjälp av denna mycket omfattande urvalsundersökning som har utförts sedan 1989. Vartannat år intervjuas runt 10 000 – 15 000 personer, som får besvara ca 130 frågor om sina arbetsförhållanden. Inför 1995 års Arbetsmiljöundersökning gjordes en relativt stor översyn av frågeinstrumentet varvid ett stort antal frågor tillkom som bättre än tidigare beskrev aktuella tendenser och förhållanden i arbetsmiljön. Av samma skäl har vissa förändringar gjorts i undersökningarna 1999 – 2007. I den här föreliggande undersökningen, 2009, har inga ytterligare förändringar skett.

Huvuddelen av de använda frågorna syftar till en objektiv beskrivning av förhållanden i arbetsmiljön. Andra frågor gäller *upplevelsen* av arbetsmiljön. En del fysiska eller psykosomatiska besvär efterfrågas. En del frågor gäller mer allmänna attityder till förhållanden i arbetet.

Urvalet är stort nog för att beskrivningar skall kunna göras för olika kategorier: yrke, näringsgren, socioekonomisk grupp, kön, ålder m.m. Genom att flera undersökningar kan läggas samman finns möjlighet att skapa ett mycket omfattande statistiskt material, som möjliggör uppdelningar och redovisningar av arbetsmarknaden i många olika undergrupper.

Med surveymetod kan flexibla och kostnadseffektiva undersökningar göras. En viss urvalsosäkerhet finns dock. Eftersom Arbetsmiljöundersökningen genomförs som en tilläggsundersökning till SCB:s Arbetskraftsundersökningar (AKU), kan uppgifter i den undersökningen utnyttjas för bakgrundsinformation.

Genom att undersökningen upprepas vartannat år ges möjlighet att dels följa utvecklingen över tid, dels göra sammanslagningar av undersökningarna. Nu finns resultat från elva undersökningar.

Denna rapport, liksom rapporten 2007, ingår i Arbetsmiljöverkets rapportserie Arbetsmiljöstatistik. Resultaten från Arbetsmiljöundersökningarna före 2007 har redovisats i serien Statistiska meddelanden (SM) och i temapublikationer i serien "Information om arbetsmarknad och utbildning" (IAM). I de senare utnyttjas statistiken för att belysa speciella frågeställningar kring arbetslivs- och arbetsmiljöfrågor. SCB utför på uppdrag olika typer av specialbearbetningar av resultaten från Arbetsmiljöundersökningarna. I specialbearbetningarna kan resultat visas för andra grupper än dem som redovisas i denna rapport liksom samband mellan olika variabler. En beskrivning av statistiken finns på SCB:s webbplats www.scb.se. Föreliggande rapport med den officiella arbetsmiljöstatistiken finns i sin helhet redovisat på AV:s webbplats www.av.se. Detsamma gäller temarapporter som bygger på Arbetsmiljöundersökningarnas data.

Metodbeskrivning

Arbetsmiljöundersökningen står metodmässigt på en grund av långvarigt och omfattande utvecklingsarbete vid SCB när det gäller metoder att beskriva arbetsmiljöförhållanden utifrån intervju- och enkätfrågor. Metodarbetet har bl.a. bestått i ett antal valideringsstudier, där svar på många olika typer av frågor jämförts med annan slags information – t.ex. teknisk. Detta arbete har visat i vilka sammanhang man kan vänta sig meningsfulla svar på frågor av detta slag och har också givit en uppfattning om hur man bör utforma frågor och svarsalternativ.

En viktig slutsats är att frågor måste vara mycket precist formulerade, om resultaten skall bli tillfredsställande. De bör också beröra sådant som människor lätt kan observera med sina sinnen. Frågorna bör vidare utnyttja gränser som är naturliga och lätta att uttrycka i ord. Uppfyller frågorna högt ställda krav i dessa avseenden, är det möjligt att få svar, som på ett meningsfullt och klargörande sätt beskriver faktiska arbetsmiljöförhållanden. Metodutvecklingsarbetet beskrivs i en specialpublikation: "Att utveckla sociala indikatorer – en surveyansats belyst med exemplet arbetsmiljö" (A. Wikman, *Urval nr 21*, SCB 1991).

Några ord om bakgrunden till de frågor som valts

Vad gäller den fysiska arbetsmiljön behandlar frågorna påfrestande tungt arbete, lyftarbete, påfrestande ensidiga arbetsställningar och påfrestande arbetsrörelser, utsatthet för kyla, buller, vibrationer och kemiska och biologiska hälsorisker. Vad gäller den psykosociala arbetsmiljön behandlar frågorna arbetsmängd, kvalifikationskrav, koncentrationskrav, reaktioner på arbetet/feedback, inflytande och påverkansmöjligheter, monotona och enahanda arbetsuppgifter, social gemenskap och socialt stöd. Frågorna behandlar också krämpor och besvär som följd av arbetet, liksom en hel del bakgrundsförhållanden. Stor hänsyn har tagits till vilka möjligheter, som funnits att entydigt definiera ingående begrepp, men det gäller inte enbart vad som kan tänkas vara lätt att fråga om preciserat och exakt utan också vad som är centralt inom respektive ämnesområde. Nedan illustreras med exempel överväganden som legat bakom valet av indikatorer.

Tungt arbete definieras i allmänhet i termer av belastning på hjärta och lungor. Gör man en rent teknisk mätning söker man ofta uppskatta den extra syreförbrukning som sker som följd av arbetet. I Arbetsmiljöundersökningen frågas om arbetet leder till ökad andhämtning. Andhämtningen är direkt relaterad till syreförbrukningen.

Lyftarbete är också ofta tungt arbete. Här uppstår påfrestningar främst på muskler och leder, framför allt i ryggen. Belastningen är direkt beroende av tyngden på det som lyfts och hur lyften sker. Frågor ställs om såväl tyngduppskattningar som arbetsställningar.

Påfrestande arbetsställningar och arbetsrörelser kan bl.a. påverka muskler och leder. Fysiologiskt skiljer man dynamiskt muskelarbete från statiskt. Vid dynamiskt muskelarbete spänns muskeln i intervaller med perioder av avspänning där emellan. Muskeln fungerar i dessa sammanhang som en pump för blodomloppet, och avfallsprodukter kan lätt transporteras bort. Vid statiskt muskelarbete stryper i stället muskeln blodgenomströmningen och problem uppstår. Låsta arbetsställningar och monotont upprepade rörelser, som leder till i det närmaste konstanta spänningar, är viktiga faktorer för förekomsten av problem. I Arbetsmiljöundersökningen ställs frågor kring låsta arbetsställningar och ensidigt upprepade rörelser.

Klimatförhållandenas inverkan på människan är beroende av en mängd samverkande faktorer. Det är komplicerat att väga samman tekniska mätvärden till sammanfattande mått på klimatet. Man måste mäta temperatur, luftfuktighet och luftens rörelser och dessutom ta hänsyn till personens kläder, fysiska konstitution och det fysiska arbetets art. Vanligt är därför att man även vid tekniska expertundersökningar använder människan själv och hennes reaktioner som mätare för den totala klimatbilden. En fråga om arbete i kyla ställs i Arbetsmiljöundersökningen.

Beträffande *buller* brukar vanligtvis den allmänna bullernivån mätt i decibel diskuteras. I Arbetsmiljöundersökningen beskrivs nivån på bullret genom en fråga om bullrets störande effekter på samtal och möjligheter att uppfatta samtal.

Kemiska och biologiska hälsorisker utgör ett komplext område. Även med tillgång till bästa tekniska apparatur och goda ekonomiska resurser är det krävande att göra en tillfredsställande kartläggning av arbetsmiljön i dessa avseenden. Förhållandena varierar ofta över tid och rum, och det kan vara svårt att avgöra vad som på längre sikt är mest avgörande och farligt. Svar på intervjufrågor kan naturligtvis inte ge exakt information. Genom att fråga arbetstagare vad de ser och känner med sina sinnen, kan man dock få en grov uppfattning om förhållandena. Sådana frågor ställs i Arbetsmiljöundersökningen.

När frågorna inom det *psykosociala frågeområdet* utvecklades, var utgångspunkten allmänna stressteoretiska perspektiv.

Ett perspektiv utgår från ett resonemang kring kroppens reaktioner på stress. När det gäller arbetsmiljöförhållanden, brukar man säga att det finns risk för negativa stressreaktioner om man har allt för höga krav i arbetet eller allt för mycket att göra. Även allt för små krav och allt för lite att göra i arbetet kan bidra till stressreaktioner. Med perspektiv utgående från kroppens reaktioner på stress riktas intresset på vissa aspekter i arbetsmiljön.

Ett annat perspektiv har sin utgångspunkt i en bedömning av vanligt förekommande former för arbetsorganisation vilka kan bidra till ohälsa och negativ stress genom att de snävar in och styr den enskilde samt motverkar engagemang och utveckling.

En sådan arbetsorganisation kan för den enskilde innebära:

- Begränsade möjligheter att bestämma arbetstakten och uppläggningsenheten av arbetet
- Begränsade arbetsuppgifter som upprepas om och om igen
- Arbetsuppgifter, som ofta är mindre kvalificerade och kräver begränsade yrkeskunskaper
- Svårighet att se helheten i det man gör och att uppfatta sin egen roll som betydelsefull
- Risk att man måste arbeta ganska isolerad från andra människor
- Stora krav på prestation samtidigt som den egna kontrollen av förutsättningarna är begränsade. (Detta är psykiskt påfrestande – inte minst vid arbete med människor i vård, omsorg eller utbildning.)
- Bristen på återhämtning från arbetet och otillräcklig sömn och vila.

Med hjälp av intervju- och enkätfrågor förefaller det möjligt att beskriva de företeelser som dessa perspektiv aktualiserar. Arbetsmiljöundersökningen har indikatorer för att belysa dessa förhållanden:

Psykisk påfrestande

- Arbetsmängd
- Kvalifikationskrav
- Kvalifikationskrav i förhållande till den arbetande individens förutsättningar
- Arbete som innebär krävande relationer till andra
- Monotona och enahanda arbetsuppgifter
- Möjlighet att kunna uppfatta arbetet som meningsfullt och engagerande
- Höga arbetskrav och brist på inflytande
- Brist på socialt stöd i arbetet
- Brist på återhämtning, sömn och vila

- Risken för arbetsskador
- Mobbning och olika former av trakasserier, hot och våld.

Social gemenskap

- Inflytande, valfrihet, förhållande till chefer
- Möjlighet att få stöd och hjälp
- Möjlighet att kunna framföra kritiska åsikter
- Möjlighet att fortbilda sig inom sitt yrke och utvecklas
- Bundenhet och koncentrationskrav.

Arbetsmiljöarbetets former

För att belysa hur det systematiska arbetsmiljöarbetet bedrivs på arbetsplatserna infördes från och med 2001 års undersökning en fråga till samtliga svarande om detta. Från och med undersökningen 2003 infördes ett antal mer detaljerade frågor. Dessa senare frågor riktas endast till dem som bör ha mer omfattande kunskap om det systematiska arbetsmiljöarbetet, d.v.s. chefer och arbetstagarnas representanter i arbetsmiljöarbetet. Från och med 2003 års undersökning utökades blocket om företagshälsovård så att det belyser inte enbart om man har tillgång till sådan utan också om den har gjort några insatser på arbetsplatsen under de senaste 12 månaderna, vilka slags problem det gällde samt en bedömning av effekterna av insatserna.

Förändringar av Arbetsmiljöundersökningen

Relativt stora förändringar av mätinstrumentet gjordes i undersökning 2005 genom ändringar i uppläggningsen och genom ett mer aktuellt, riktat och engagerande innehåll. Telefonintervjudelen kortades och riktades delvis med särskilda frågor till yngre och äldre. I 2007 års undersökning gjordes ytterligare några ändringar, bl.a. togs några mindre väl fungerande frågor till yngre och äldre bort. Nya frågor var en som ger en självskattning av arbetsförmågan och en som mäter ensamarbete. I 2009 års undersökning gjordes inga ytterligare förändringar.

Svarsskalor

I Arbetsmiljöundersökningen används främst svarsskalor som uttrycker tid och med vars hjälp den svarande kan ange hur vanligt förekommande en företeelse är. Denna typ av svarsskalor möjliggör relativt precisa och tolkningsbara svar. En viktig del av metodutvecklingen har varit att finna svarsskalor som inte onödigtvis gör beskrivningar subjektiva. När det gäller att mäta attityder används skalor avpassade för detta.

De i Arbetsmiljöundersökningen vanligaste svarsskalorna är följande:

Skalor som anger *hur vanligt förekommande* något är.

- 1 Varje dag,
- 2 Ett par dagar per vecka (1 dag av 2),
- 3 En dag per vecka (1 dag av 5),
- 4 Ett par dagar per månad (1 dag av 10),
- 5 Inte alls/Sällan de sista 3 månaderna.

I tabellredovisning används *Varje dag* (1) och *Varje vecka* (1-3).

Vissa händelser är så allvarliga att det är väsentligt att veta om de t.ex. förekommit under *det senaste året*.

- 1 Varje dag,
- 2 Ett par dagar per vecka (1 dag av 2),
- 3 En dag per vecka (1 dag av 5),

- 4 Ett par dagar per månad (1 dag av 10),
- 5 Några gånger de sista 3 månaderna,
- 6 Någon gång de sista 12 månaderna,
- 7 Inte alls de sista 12 månaderna.

I tabellredovisningen används *Utsatt någon gång de senaste 12 månaderna (1–6)*.

En annan ofta använd svarsskala anger *hur stor del av arbetstiden* något förhållande råder.

- 1 Nästan hela tiden,
- 2 Ungefär $\frac{3}{4}$ av tiden,
- 3 Halva tiden,
- 4 Ungefär $\frac{1}{4}$ av tiden,
- 5 Lite (kanske $\frac{1}{10}$ av tiden),
- 6 Nej inte alls.

I tabellredovisningen används *Minst $\frac{1}{4}$ av tiden (1–4), Minst $\frac{1}{2}$ tiden (1–3), Som mest $\frac{1}{2}$ tiden (3–6), Nästan hela tiden (1), Högst $\frac{1}{10}$ av tiden (5–6)*.

En skala som innebär en allmänna bedömning av hur vanligt förekommande något är, t.ex. om man kan få hjälp när man behöver.

- 1 Alltid,
- 2 För det mesta,
- 3 För det mesta inte,
- 4 Aldrig.

I tabellredovisningen används *För det mesta inte/aldrig (3–4)*.

Skala för mätning av *upplevelser*. En serie indikatorer består av motsatspar där man får ange om man instämmer helt eller delvis i det ena eller det andra eller om man väljer "varken eller".

- 1 Instämmer helt,
- 2 Instämmer delvis,
- 3 Varken eller (mittalternativ i en 5-gradig skala)
- 4 Instämmer delvis,
- 5 Instämmer helt.

I tabellredovisningen används *Instämmer helt eller delvis (1–2) eller (4–5)*.

Undersökningens kvalitet

0 Inledning

SCB har sedan 1989 gjort löpande undersökningar om arbetsmiljön inom svenskt arbetsliv genom att vartannat år ställa frågor till 10 000 – 15 000 personer. Undersökningen har genomförts med samma metodik sedan starten 1989, urvalsstorlekarna har varierat något. Vissa av frågorna ställdes även vid en undersökning som genomfördes 1984. Arbetsmiljöundersökningen genomförs genom att tilläggsfrågor ställs till ett delurval av dem som ingår i Arbetskraftsundersökningens (AKU) telefonintervju, och via enkäter som skickas till dem som svarat på tilläggsfrågorna. De i AKU insamlade uppgifterna kan utnyttjas som bakgrundsinformation bl.a. för att särredovisa olika grupper i arbetslivet.

AKU har genomgått en betydande förändring och EU-anpassning sedan april 2005. Arbetsmiljöundersökningen är främst beroende av om definitionen av sysselsatta skulle förändras. Så har i huvudsak inte skett med undantag av att sysselsatta som är folkbokförda i Sverige men har sin huvudsyssla i ett annat land nu räknas in som sysselsatta enligt AKU. I Arbetsmiljöundersökningens urval har dessa tagits med, d.v.s. en liten del av deltagarna kommer att referera till arbetsförhållanden i andra länder. I denna resultatredovisning har de fått ligga kvar, eftersom deras påverkan av resultaten är ringa.

Vissa förändringar i själva mätinstrumentet för AKU kan i någon utsträckning påverka vilka som klassificeras som sysselsatta. Bedömningen är dock att det för Arbetsmiljöundersökningens beskrivningar av olika arbetsmiljöförhållanden torde ha en marginell inverkan.

I samband med detta EU-anpassningsarbete i AKU genomfördes också andra förändringar av kvalitetsförbättrande karaktär. Bl.a. infördes bättre statistiska metoder inklusive en mer modern och bättre säsongrensningss metod. De för användarna synliga effekterna av dessa förändringar är, på sikt, framförallt möjlighet till fler säsongrensade serier, kompletta beräkningar av osäkerheterna i beräknade värden liksom bättre konsistens i skattningar mellan olika redovisningsgrupper.

Genom att en stor del av näringsgren – respektive yrkeskodning görs direkt i intervjusituationen förbättras kvaliteten (i tidigare AKU gjordes detta i efterhand)

1 Innehåll

Objekt och population

Samtliga sysselsatta (16–64 år) som är folkbokförda inom landet, knappt fyra och en halv miljoner individer.

Variabler

Yrke: bakgrundsvariabel från AKU

Näringsgren: bakgrundsvariabel från AKU

Socioekonomisk indelning: bakgrundsvariabel från AKU

Kön: bakgrundsvariabel från AKU

Ålder: bakgrundsvariabel från AKU

Arbetsmiljövariabler. Samtliga variabler från Arbetsmiljöundersökningen ingår i tabell 1. Där ingår även från AKU variabler om antalet som arbetar på arbetsstället, anställningstid, arbetstider och övertid.

Statistiska mått

Procent, uppräknade tal.

Redovisningsgrupper

Yrke, näringsgren, socioekonomisk indelning, kön, ålder för den sysselsatta befolkningen. Redovisning görs för grupper där antalet svarande är minst 400. För redovisningen efter näringsgren minst 100 svarande. (I rapporter före 2005 sattes gränsen till minst 100 svarande.)

Referenstider

Datainsamlingen för 2009 års undersökning pågick för telefonintervjudelen från början av oktober till mitten av december. Enkätinsamlingen påbörjades en dryg vecka efter första telefonintervjun var avklarad och fortsatte till början av mars 2010. Frågorna avsåg i allmänhet förhållanden under de senaste tre månaderna, för några variabler den senaste 12 månadersperioden.

2 Tillförlitlighet

Osäkerhetskällor

En osäkerhetskälla för undersökningen är att den är baserad på urval. Som alltid för urvalsstatistik beror statistikuppgiftens osäkerhet av den aktuella redovisningsgruppens storlek. Förutom urvalsosäkerheten påverkas tillförlitligheten i undersökningen bland annat av frågemetoden och hur intervjupersonerna tolkar frågorna, samt av det faktum att bortfallet är relativt stort. Se även "Att utveckla sociala indikatorer – en surveyansats belyst med exemplet arbetsmiljö" (A. Wikman, *Urval nr 21*, SCB 1991).

Urval

Vid urvalsdragningen till AKU sker en indelning i strata efter län, kön samt åldersgrupp (15-åringar, 16–64-åringar samt 65–74-åringar). Inom varje stratum dras ett obundet slumpmässigt urval (osu). Vart och ett av urvalen, som varje månad år 2009 består av runt 21 500 personer, roteras på så sätt att en åttondel förnyas mellan två på varandra följande undersökningstillfällen. Personer i urvalet intervjuas en gång per kvartal, sammanlagt åtta gånger under två år, varefter de byts ut mot nya.

Arbetsmiljöundersökningens delurval i AKU

Urvalet till Arbetsmiljöundersökningen 2009 är ett delurval av **sysselsatta 16–64 år** som deltagit i AKU för 3:e till 6:e gången under oktober – november och som var sysselsatta vid intervjutillfället.

Ramtäckning

Uppdatering av AKU:s urval sker ca 3 veckor före den aktuella mät månaden med avseende på flyttningar, dödsfall och civilstånds- och medborgarskapsförändringar. Förändringar som sker mellan uppdateringen och intervjutillfället leder till övertäckning (ex. dödsfall eller utvandring). Dessutom uppstår övertäckning genom att Arbetsmiljöundersökningen inte omfattar de personer som vid intervjutillfället varit tjänstlediga eller långtidssjukskrivna 3 månader bakåt i tiden från intervjutillfället. Övertäckningen identifieras och plockas bort ur urvalet och påverkar därför inte skattningarna. Undertäckning är bortfallet för den sysselsatta delen i AKU.

Mätning

Data samlas in dels via tilläggsfrågor som ställs till intervjupersonen i direkt anslutning till telefonintervjun för AKU, dels via postenkäter. Efter den ordinarie AKU-intervjun ställs ett antal tilläggsfrågor under ca sex minuter varefter personen ombeds besvara en postenkät som tar ca 20 minuter att fylla i.

Mätfel uppstår om frågorna feltolkas. Tidigare metodstudier pekar på att relativt tillfredsställande svar fås med de frågor som använts, men vissa problem kvarstår alltid. Storleken på problemen kan vara svåra att ange, men omfattningen tros vara liten.

Svarsbortfall

Bortfallet består av tre delar – i AKU, i tilläggsfrågorna i telefonintervjun och i postenkäten.

I AKU finns uppgift om det totala bortfallet (ca 13 % 1991, ca 12 % 1993, 13 % 1995, 14 % 1997, 16 % 1999, 15,7 % 2001, 16,2 % 2003, 18,4 % 2005, 19 % 2007 och 20 % 2009). Det finns dock inga uppgifter om hur stort det är för delgrupperna sysselsatta resp. ej sysselsatta. Mot bakgrund av bortfallsstudier i AKU uppskattas att ca 10 procent av de sysselsatta bortfallit i AKU-delen av undersökningen 1991. Det kan således antas att bortfallet bland de sysselsatta är något lägre än det totala bortfallet. Arbetsmiljöundersökningen grundas på gruppen sysselsatta. Förutsättningar saknas för att med rimlig säkerhet skatta hur stort bortfallet var bland de sysselsatta 1993–2009.

I samband med AKU-intervjun sorterades de personer bort som var tjänstlediga eller långtids-sjukskrivna vid intervjutillfället. Bortfall uppstår i olika steg av undersökningen. De består av vägran, sjukdom, språkproblem, tidsbrist m.m.

Bortfallet i arbetsmiljöundersökningen för åren 1989–2005											
	1989	1991	1993	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2007	2009
Bruttourval	10 916	15 683	14 506	14 530	14 397	14 642	14 809	14 779	16 787	12 523	11 330
Bortfall i AKU mellan urvals- o intervjutillfälle	369										
Övertäckning	455	523	428	316	344	408	407	461	1225	405	285
Nettourval	10 092	15 160	14 078	14 214	14 053	14 234	14 402	14 317	15 562	12 118	11 045
Bortfall teleintervjun											
Indirekt intervju	24	9	75	77	20	9	0	0	0	0	0
Vägrare	20	255	375	510	691	939	822	1085	1029	747	1034
Språksvårigheter	9	79	50	78	90	121	105	98	132	116	96
Övrigt*	319	517	287	376	454	619	564	762	860	575	756
Summa bortfall	372	860	787	1 041	1 255	1 688	1 491	1 945	2 021	1 438	1 886
Svar i telefon- intervjun											
	9 720	14 300	13 291	13 173	12 798	12 546	12 911	12 372	13 541	10 680	9 159
Bortfall enkäten											
Vägrare/ ej inkomna enkäter	1298	1838	1579	2313	2344	2748	3275	3158	3838	2949	2805
Svar på enkäten	8 422	12 462	11 712	10 860	10 459	9 798	9 635	9 214	9 703	7 729	6 354
* i gruppen Övrigt bortfall ingår bl.a. de som av olika skäl varit tvungna att avbryta intervjun när man skall gå över till arbetsmiljöfrågorna											

Bortfall 1989–2009

Nedan redovisas en uppskattning av bortfallets omfattning i procent av undersökningspopulationen i olika moment.

Moment	Bortfall i procent										
	1989	1991	1993	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2007	2009
Bortfall i ordinarie AKU	8	10	(12) ¹	(13) ¹	(14) ¹	(16) ¹	(16) ¹	(16) ¹	(18) ¹	(19) ¹	(20)
Bortfall i extra telefonintervju	4	6	6	7	9	12	10	14	13	12	17
Bortfall i postenkät	13	12	11	16	17	19	23	22	25	24	25
Totalt bortfall exkl. AKU	17	18	17	23	26	31	33	36	39	36	42

1) Siffran avser det totala bortfallet i AKU. Någon beräkning av bortfallet speciellt bland de sysselsatta finns inte.

Kompensation för bortfallet görs i samband med skattningsförfarandet. Resultaten efterstratifieras, d.v.s. viktas, så att fördelningarna i centrala bakgrundsvariabler förblir korrekta. Urvalet efterstratifieras efter kön och yrkesgrupper efter SSYK, totalt 45 strata (24 för män och 21 för kvinnor). Vid estimationen i Arbetsmiljöundersökningen är den centrala bakgrundsvariabeln skattningen av antal sysselsatta i AKU. För undersökningarna tidigare än 1997 används ett viktörfarande baserat på kön och yrkesgrupper klassificerade efter NYK, totalt 24 strata. Den del som vid intervjutillfället utgör övertäckning plockas bort ur urvalet. Viss undertäckning finns för dem som blivit sysselsatta mellan urvalstillfället och intervjutillfället.

För Arbetsmiljöundersökningen 1999 gjordes en närmare analys av svarande och bortfall. Avsikten var att först beskriva utförligt hur svarsfrekvens/bortfall varierar mellan olika kategorier i undersökningen. Det gällde också att bedöma vilka fel i skattningarna av resultaten som därmed uppstår och att bedöma i vilken utsträckning det använda estimeringsförfarandet med vikter gör resultaten mera riktiga. Undersökningens resultat redovisas i rapporten *Svar, bortfall och representativitet i Arbetsmiljöundersökningen 1999*. (Bakgrundsfakta 2001:6. SCB, 2001). Deltagandet är något lägre bland män än bland kvinnor. För både kvinnor och män är deltagandet jämförelsevis lågt bland unga, personer med låg utbildning, personer med låga inkomster samt personer med utländsk bakgrund. Vidare är deltagandet relativt lågt bland dem som har tidsbegränsade anställningar eller har deltidstjänster. Bland egna företagare är deltagandet också förhållandevis lågt.

Viktningen efter kön och yrke innebär att fördelningen beträffande kön och yrke blir korrekt, dvs. i överensstämmelse med fördelningen bland de svarande i AKU. Undersökningen visar att även fördelningen av andra förhållanden som har samband med yrke korrigeras, t.ex. näringsgren och utbildningsnivå. Däremot förblir de tidsbegränsat anställda även efter viktningen underrepresenterade i jämförelse med deras andel i AKU. Det noterades att dessa brister kan behöva beaktas vid olika analyser, men det bedömdes för tillfället inte vara tillräckligt skäl att ändra principerna för viktningen.

Bearbetning

Uppgifterna i tillägsfrågorna samlas in via datoriserade intervjuer, varvid maskinell granskning sker. Uppgifterna i postenkäten dataregistreras via skanner.

För 2009 års enkätundersökning gjordes tre påminnelseomgångar liksom i undersökningarna 1997-2007. Fr.o.m. 2001 utformades påminnelserna med en speciell uppmaning till unga och äldre, företagare och anställda, fast eller tillfälligt anställda samt till alla oavsett om deras arbetsmiljö är bra eller dålig. Tidigare har nämnts det arbete som gjorts med frågeinstrumentet i syfte att detta inte skall kännas för betungande för dem som deltar i undersökningen. En annan mycket viktig faktor för svarsfrekvensen är intervjuarnas förmåga att motivera deltagarna att delta i undersökningen. Inför 2009 års undersökning gavs därför intervjuarna en mer detaljerad skriftlig redogörelse för syftet med undersökningen och hur den använts än vad som givits tidigare. Representanter för arbetsmiljöverket var också och träffade SCB:s intervjuare som är stationerade i Örebro och gick igenom samt diskuterade denna sammanställning med dem. De åtgärder som gjorts för att minska bortfallet i undersökningen 2007 tycks ha haft effekt såtillvida att bortfallet minskade efter en lång rad år med ökning. Tyvärr måste vi konstatera att insatsen inte hade önskad effekt utan bortfallet har ökat sedan 2007, då en inbromsning skedde. En förklaring kan vara att benägenheten att svara på intervjuer och enkäter hos allmänheten generellt minskat. Detta kan bland annat ses i svarsfrekvensen för AKU som minskat kontinuerligt sedan 1989.

Redovisning av osäkerhetsmått

Utifrån antalet enkätsvarande och med formeln i bilaga 1 kan signifikanta skillnader beräknas för 95-procentiga konfidensintervall som använts vid analyserna i denna rapport. Vad gäller tabellerna med indelning efter näringsgren finns osäkerhetsgränserna angivna i tabellerna. Någon övrig

redovisning av osäkerhetsmått görs ej men alla skillnader som beskrivs i kapitlen är signifikant skilda från resultaten 2007 utifrån 95-procentiga konfidensintervall.

3 Aktualitet

Frekvens

Undersökningen genomförs vartannat år sedan 1989.

Framställningstid

Uppgifter publiceras i AV:s rapportserie Arbetsmiljöstatistik i juni 2009.

Punktlighet

Publiceringen sker enligt publiceringsplan för Sveriges officiella statistik (SCB, Statistik 2006).

4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

Jämförbarhet över tiden

Undersökningen har genomförts med samma metodik sedan starten 1989, urvalsstorlekarna har varierat något beroende bl a på att antalet sysselsatta enligt Arbetskraftsundersökningarna varierat.

Undersökningarna 1989, 1991 och 1993 är i stort sett jämförbara med avseende på variabelinnehåll. I undersökningen 1995 ändrades ett 25-tal frågor. Frågeinstrumentet hölls oförändrat 1997. Varje ny undersökning har sedan inneburit utökningar netto. I Arbetsmiljöundersökningarna 1999, 2001, 2003 och 2005 tillkom sammantaget 35 frågor medan 19 utgick. Flertalet av dessa ändringar har varit aktualiseringar d.v.s. har syftat till att (bättre) mäta arbetsmiljöförhållanden som kommit i fokus för intresset. I och med revideringen inför 2007 års undersökning hade - utöver att frågor har utgått och ersatts av andra - även en omdisponering av enkäten gjorts, och några frågor har flyttats från intervjun till enkäten. I intervjun har vissa frågor en fått annan placering, d.v.s. föregås av andra frågor än tidigare. Det kan i någon utsträckning ha påverkat resultaten. Rimlighetsbedömningar leder ändå till slutsatsen för nästan samtliga aktuella variabler att dessa förändringar kan stå för någon enda procent i punktskattningarna. I 2009 års undersökning gjordes inga ytterligare förändringar.

Totalt sett kan sägas att det finns en betydande kontinuitet i mätinstrumentet, vilket ger långa tidsserier för variabler inom centrala områden för arbetsmiljö.

1997 ändrades insamlingsperioden för telefonintervjuer från att ha omfattat hela sista kvartalet till att omfatta endast oktober och november. Konsekvenserna av ändringen studerades med hjälp av 1993 och 1995 års undersökningar. Oktober-novemberdelarna av urvalen jämfördes med decemberdelarna för respektive åren. Slutsatserna efter denna studie var att en förändring av insamlingsperiod inte skulle medföra alltför stora störningar i resultaten som helhet. 2009 års undersökning har omfattat oktober-november 2009.

Fr.o.m. 1997 års undersökning kodas yrke enligt Standard för svensk yrkesklassificering (SSYK). Uppgifterna för 1995 har kodats om från NYK83 till SSYK och 1997 års uppgifter har kodats om till NYK83 för att jämförelser skall kunna göras dels på yrkesnivå för en längre tidsperiod, dels för kvinnor och män 1995/1997.

Ändringen av standard vid yrkesklassificeringen medförde att förfarandet vid beräkningen av uppräkningsvikterna fick ändras. Tidigare estimationssystem byggde på en efterstratifiering efter kön och yrkesgrupper klassificerade efter NYK med AKU-skattningar av antalet sysselsatta per poststrata som hjälpinformation. Eftersom NYK-klassificeringen byttes mot SSYK fick även estimationssystemet förändras till att bygga på en efterstratifiering efter kön och yrkesgrupper klassificerade efter SSYK. Denna förändring i viktsystemet kan inte göras för undersökningarna före 1997 eftersom ingen kodnyckel finns mellan NYK och SSYK. Det nya SSYK-baserade viktsystemet verkar vid en grov uppskattning endast ge små skillnader i resultatet jämfört med det gamla NYK-baserade.

Fr.o.m. 1995 års undersökning redovisas näringsgrensindelningen enligt SNI92. Tidigare årgångar av undersökningen är omkodade från SNI69 till SNI92 med hjälp av en matris, som är utarbetad av och använd i samband med omkodning av AKU:s resultat. Även detta sätt att göra omkodning kan innebära viss osäkerhet i redovisningen. Från och med 2003 års undersökning tillämpas Svensk standard för näringsgrensindelning 2002 (SNI2002). Under 2009 har en ny standard för klassificering av näringsgren, SNI 2007, tagits i bruk. Det kommer att bli möjligt att jämföra tidigare näringsgrensindelning med denna nya genom s.k. länkning som utarbetats vid AKU. Detta förutsätter dock att tidigare årgångar av tabeller indelade efter näringsgren och kombinationer därav körs om efter den nya klassificeringen.där dessa variabler ingår

Samanvändbarhet med annan statistik

Samkörning görs med undersökningen om arbetsorsakade besvär. Data från båda dessa undersökningar kan göras tillgängliga också i den s.k. LISA-databasen. LISA är en Longitudinell Integrationsdatabas för Sjukförsäkrings -och Arbetsmarknadsstudier. Den är en vidareutveckling av SCB:s longitudinella databas LOUISE och är till innehållet en myndighetsgemensam databas tillsammans med Försäkringskassan men administreras helt av SCB. Syftet med LISA är att möjliggöra en ny typ av analyser i samband med forskning och utvärderingar inom arbetsmarknads- och sjukförsäkringsområdet.

5 Tillgänglighet och förståelighet

Spridningsformer

Rapporten ges ut i Arbetsmiljöverkets rapportserie Arbetsmiljöstatistik, rapport 2010:3.

Uppgifter finns på Arbetsmiljöverkets och SCB:s webbplatser. Resultaten från vissa frågor publiceras i SCB:s statistiska databaser.

Presentation

Tabeller, diagram och förklarande text i rapportserie Arbetsmiljöstatistik.

Dokumentation

Arbetsmiljöundersökningen, dokumenteras i Beskrivning av Statistiken (BAS) som finns tillgänglig via SCB:s webbplats. Där finns också en presentation av de variabler som ingår i Arbetsmiljöundersökningen i SCB:s system för variabler, Metaplus. Dokumentation om Arbetskraftsundersökningen finns också tillgänglig via SCB:s webbplats.

Upplysningstjänster

Enheten för Arbetskrafts- och arbetsmiljöundersökningar SCB, tfn. 08-506 940 00

SCB:s webbplats – www.scb.se

Statistikenheten, Arbetsmiljöverket (AV), tfn. 08 - 730 90 00

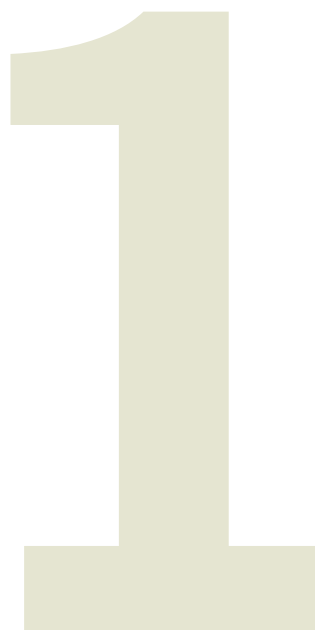
AV:s webbplats – www.av.se

Teckenförklaring

- Inget finns att redovisa
- 0,0 Mindre än 0,05 av enheten
- . Uppgift kan ej förekomma
- .. Uppgift ej tillgänglig eller för osäker för att anges

Explanation of symbols

- Magnitude nil
- 0,0 Magnitude less than 0.05 of the unit
- . Category not applicable
- .. Data not available or too uncertain to be published

Arbetsmiljöundersökningen 2009 – samtliga frågor

I detta avsnitt redovisas samtliga frågor ställda i Arbetsmiljöundersökningen 2009. Den färgade markeringen visar de frågor som också redovisas efter yrke, näringsgren och socioekonomisk indelning i avsnitt 2–10. Siffran i högerkanten av en markerad rad anger vilket avsnitt som behandlar respektive fråga. *Där antalet svarande i respektive grupp är mindre än 400 personer redovisas inte uppgifterna utan (..) markeras.*

Tabell 1 Redovisning av samtliga frågor. Andel sysselsatta (procent) fördelade efter kön och åldersgrupper 2009

Table 1 The results from all questions. Employed persons (per cent) by sex and age 2009

	M	Kv	Tot	Män i ålder			Kvinnor i ålder			
				16–29	30–49	50–64	16–29	30–49	50–64	
År i nuvarande yrke										
0–4 år	31	34	33	76	28	10	85	31	10	2
5–9 år	18	19	19	22	22	10	14	25	12	
10–19 år	21	21	21	3	30	17	2	29	22	
20 eller fler år	29	26	28	.*	20	63	.*	16	56	2
Antalet arbetande på nuvarande arbetsplats										
1–4	16	11	14	13	15	20	8	11	13	
5–9	9	11	10	13	9	7	11	11	9	
10–19	12	14	13	14	11	11	16	14	13	
20–49	18	19	18	19	18	17	20	17	20	
50–99	11	12	11	11	11	10	9	13	13	
100–499	17	14	16	14	18	18	12	15	13	
500 eller fler	13	12	12	9	14	13	9	12	12	
Vet ej men högst 10	1	1	1	1	0	1	2	1	1	
Vet ej men mer än 10	4	7	5	7	4	3	12	5	5	
Antal kvinnor och män på arbetsplatsen										
Flest kvinnor	14	64	38	15	14	14	62	61	70	
Flest män	61	13	38	58	62	60	14	15	10	
Lika många kvinnor som män	21	20	20	25	21	19	22	22	17	
Inga arbetskamrater	5	3	4	2	3	7	2	2	3	
Om närmaste chef är man respektive kvinna										
Man	70	38	55	77	71	67	40	39	34	
Kvinna	19	58	38	20	19	19	58	55	61	
Har ingen chef	11	4	8	3	11	14	3	5	5	
Antal anställningsår på nuvarande arbetsplats										
0–4 år	44	44	44	85	43	19	89	43	18	
5–9 år	20	19	20	14	24	18	10	24	16	
10–19 år	19	19	19	1	24	21	0	23	23	
20 eller fler år	17	19	18	.*	9	41	.*	9	44	
Framtid för det egna arbetet										
Mycket lätt eller ganska lätt att få ett likvärdigt arbete utan att flytta (byta bostad)	34	33	33	47	38	24	47	36	21	
Ganska svårt eller mycket svårt att få ett likvärdigt arbete utan att flytta (byta bostad)	49	48	48	36	45	60	35	47	55	
Risk för förflyttning till annat arbete föreligger (endast anställda)	18	20	19	14	19	17	14	22	20	
Hot om permittering eller påtvingad kortare arbetstid föreligger (endast anställda)	22	21	21	24	23	18	28	22	15	

*) Uppgift kan ej förekomma

Tabell 1 (forts)

Table 1 (cont'd)

	M	Kv	Tot	Män i ålder			Kvinnor i ålder		
				16–29	30–49	50–64	16–29	30–49	50–64
Arbets tid									
Enbart dagtidsarbete, ej lördag/söndag	65	59	62	55	67	69	38	62	65
Skiftarbete eller annat schema med varierande tider (endast anställda)	19	26	22	25	18	16	36	24	22
Arbete lördag, söndag förekommer	28	37	32	38	26	25	56	33	30
Nattarbete förekommer	14	11	12	18	14	12	15	11	8
Nattarbete minst hälften av arbetsdagarna	5	5	5	8	5	4	6	5	4
Kvällsarbete förekommer	27	33	30	36	27	23	49	30	28
Kvällsarbete minst hälften av arbetsdagarna	14	15	15	21	13	12	29	13	11
Arbetar flexitid (arbetstid inom vissa fastställda tider)	33	35	34	26	36	32	25	38	35
Relativt fria arbetstider (ej flexitid)	33	26	30	32	33	35	29	27	24
Kan i allmänhet inte påverka arbetstiden	33	39	36	42	31	33	47	35	41
Arbete hemifrån									
Hela eller i stort sett hela arbetstiden	1	2	2	1	1	2	1	2	2
3–4 dagar per vecka	1	1	1	0	1	2	1	1	1
1–2 dagar per vecka	4	3	4	3	4	4	2	4	3
Högst några timmar per vecka	25	19	22	14	29	23	9	23	17
Arbetar inte hemma	69	75	72	81	66	68	87	70	77
Avlöningsform									
Fast lön	80	91	85	85	79	80	88	90	93
Lön med tillägg kopplat till eget eller gruppens resultat (ackordslön etc)	6	2	4	7	6	5	6	2	1
Lön med tillägg kopplat till företagets resultat	7	3	5	3	9	5	2	4	2
Ren prestationslön	2	1	2	2	2	3	0	1	1
Annan löneform	5	3	4	2	4	6	4	4	3
Övertidsarbete (endast anställda)									
Arbetade övertid/mertid i referensveckan	27	21	24	27	29	23	20	21	20
Har haft övertid i referensveckan, enbart med ersättning	19	17	18	24	19	14	18	17	16
Har arbetat minst 5 timmar övertid i referensveckan	15	9	12	14	17	14	8	10	8
Har arbetat minst 10 timmar övertid i referensveckan	7	3	5	6	7	6	3	4	3
Arbetsledare									
Är arbetsledare	36	23	30	24	40	35	17	27	22
Arbetsledare för minst 10 personer direkt eller indirekt underställda (av alla sysselsatta)	13	8	11	6	16	14	4	9	7
(av arbetsledare)	38	33	36	26	39	40	22	35	33
Arbetsledare med underställda kvinnor respektive män									
Flest underställda kvinnor	15	66	34	14	15	17	64	62	73
Flest underställda män	64	15	46	60	66	63	15	18	10
Ungefär lika många kvinnor som män	20	19	20	26	19	20	21	20	17

Tabell 1 (forts)

Table 1 (cont'd)

	M	Kv	Tot	Män i ålder			Kvinnor i ålder		
				16–29	30–49	50–64	16–29	30–49	50–64
Intressant och stimulerande arbete									
I hög grad	65	70	67	54	67	66	56	74	72
I viss mån	29	25	27	34	28	28	32	22	25
Nej	7	5	6	12	5	6	11	4	2
Kroppsligt ansträngande arbete									
I hög grad	20	19	19	31	19	15	25	18	16
I viss mån	28	31	29	33	26	28	39	28	30
Nej	52	51	51	36	55	57	36	54	54
Har haft samma yrke under de senaste 5 åren och det kroppsligt ansträngande arbetet har									
ökat	11	20	15	21	11	9	20	20	20
minskat	16	11	13	20	16	15	18	11	10
Ensidigt upprepade arbetsrörelser									
I hög grad	17	20	19	25	17	14	28	19	16
I viss mån	31	31	31	38	31	27	35	31	31
Nej	52	49	50	37	52	60	37	50	53
Har haft samma yrke under de senaste 5 åren och de ensidiga upprepade arbetsrörelserna har									
ökat	9	14	11	11	9	9	14	14	14
minskat	9	6	7	11	10	7	9	6	5
Stor arbetsbelastning, alldeles för mycket att göra									
I hög grad	17	23	20	12	19	18	15	24	25
I viss mån	39	40	40	34	41	39	36	41	40
Nej	43	37	40	54	40	42	48	35	35
Har haft samma yrke under de senaste 5 åren och arbetsbelastningen har									
ökat	40	54	46	37	42	38	45	55	54
minskat	13	9	11	13	13	13	6	8	10
Nuvarande arbetsförmåga i förhållande till tidigare arbetsförmåga när den var som bäst (dvs 10 poäng).									
1–3 poäng	1	1	1	0	0	1	1	1	1
4–6 poäng	4	5	5	3	3	7	4	4	7
7–8 poäng	29	28	29	24	26	37	23	26	33
9–10 poäng	65	64	64	72	69	52	71	67	56
Vet ej/Kan ej bedöma	1	2	2	0	1	3	1	2	2
Oro för att nuvarande arbete på sikt kan innebära hälsorisker									
I hög grad	11	12	11	10	12	10	11	12	13
I viss mån	31	33	32	32	34	28	32	35	31
Nej	56	53	55	57	53	61	55	51	55

Tabell 1 (forts)

Table 1 (cont'd)

	M	Kv	Tot	Män i ålder			Kvinnor i ålder			
				16–29	30–49	50–64	16–29	30–49	50–64	
Arbetsmiljöarbete										
Frågor riktade till alla										
Systematiskt arbetsmiljöarbetet pågår på arbetsplatsen	57	54	56	39	59	62	35	57	58	2
Arbetsmiljöbrister åtgärdas alltid/för det mesta (övriga har uppgett att det ej är aktuellt eller att det inte finns några arbetsmiljöbrister)	72	66	70	59	74	76	56	68	69	
Arbetsmiljöbrister åtgärdas för det mesta inte/aldrig (övriga har uppgett att det ej är aktuellt eller att det inte finns några arbetsmiljöbrister)	21	26	23	31	20	18	32	25	24	
Har uppdrag i arbetsmiljöarbetet som skyddsombud, ledamot i arbetsmiljökommitté eller som chef	23	13	18	9	25	26	6	15	13	
Frågor riktade till chefer med arbetsmiljöansvar										
Riskbedömning										
En bedömning av riskerna för ohälsa och olycksfall på arbetsplatsen har gjorts eller arbete med detta pågår	81	..	81	..	..	..	..	..	..	
FÖLJANDE FRÅGOR AVSER DEM SOM GJORT RISKBEDÖMNINGAR										
Dokumentation										
Resultaten av riskbedömningen har dokumenterats skriftligt eller arbete med detta pågår	84	..	86	..	..	..	..	..	..	
Åtgärdsarbete (de ej redovisade svarsalternativen är Nej och Vet ej)										
De risker för ohälsa och olycksfall man fann på arbetsplatsen har åtgärdats eller arbete med detta pågår	87	..	85	..	..	..	..	..	..	
Man fann inga risker som krävde åtgärd	10	..	11	..	..	..	..	..	..	
Handlingsplan (de ej redovisade svarsalternativen är Nej och Vet ej)										
En handlingsplan för de risker som inte åtgärdades direkt har upprättats	64	..	62	..	..	..	..	..	..	
Inga risker återstod att åtgärda	..	..	25	..	..	..	..	..	..	
Frågor riktade till skyddsombud eller ledamot i arbetsmiljökommitté										
Riskbedömning										
En bedömning av riskerna för ohälsa och olycksfall på arbetsplatsen har gjorts eller arbete med detta pågår	..	..	85	..	..	..	..	..	..	
FÖLJANDE FRÅGOR AVSER DEM SOM GJORT RISKBEDÖMNINGAR										
Dokumentation										
Resultaten av riskbedömningen har dokumenterats skriftligt eller arbete med detta pågår	..	..	..	..	..	..	..	..	..	
Åtgärdsarbete (de ej redovisade svarsalternativen är Nej och Vet ej)										
De risker för ohälsa och olycksfall man fann på arbetsplatsen har åtgärdats eller arbete med detta pågår	..	..	..	..	..	..	..	..	..	
Man fann inga risker som krävde åtgärd	..	..	..	..	..	..	..	..	..	

Tabell 1 (forts)

Table 1 (cont'd)

	M	Kv	Tot	Män i ålder			Kvinnor i ålder			
				16–29	30–49	50–64	16–29	30–49	50–64	
Handlingsplan (de ej redovisade svarsalternativen är Nej och Vet ej)										
En handlingsplan för de risker som inte åtgärdades direkt har upprättats	..	..	..	..	..	..	..	..	..	
Inga risker återstod att åtgärda	..	..	..	..	..	..	..	..	..	
FRÅGA RIKTAD ENDAST TILL SKYDDSOMBUD										
Skyddsombudet deltar mycket eller ganska mycket i det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM)	..	..	..	..	..	..	..	..	..	
Företagshälsovård										
Har tillgång till företagshälsovård genom arbetet	67	64	65	52	69	70	43	66	70	2
Företagshälsovården har besökt arbetsplatsen det senaste året										
(av dem som har tillgång till företagshälsovård)	27	20	23	..	26	27	..	21	19	
Företagshälsovården har gjort en bedömning av arbetssituationen för den enskilde										
(av dem som har tillgång till företagshälsovård)	32	24	28	..	34	31	..	24	26	
Företagshälsovården har besökt arbetsplatsen eller på annat sätt gjort en bedömning av arbetsmiljön										
(av alla sysselsatta)	29	22	26	21	31	30	13	23	24	2
(av de som har tillgång till företagshälsovård)	44	35	40	..	45	43	..	35	35	
Företagshälsovårdens insats gällde										
(av dem som har tillgång till företagshälsovård)										
Arbetsställningar, arbetsrörelser eller tungt arbete	26	19	23	..	27	25	..	21	18	
Hög arbetsbelastning eller stress	16	10	13	..	18	14	..	9	11	
Samarbete eller relationer på arbetsplatsen	8	7	8	..	10	8	..	7	7	
Anpassning av arbuppgifter eller rehabilitering	7	3	5	..	6	8	..	3	5	
Teknisk utrustning (maskiner, belysning, buller etc.)	15	9	12	..	17	15	..	10	9	
Sjukfrånvaro	5	4	5	..	6	5	..	4	4	
Missbruksproblem	4	1	3	..	4	4	..	1	1	
Arbetsorganisationen	5	2	4	..	6	4	..	3	2	
Annat	10	8	9	..	10	8	..	8	8	
Företagshälsovårdens insats bedömdes som										
mycket bra eller ganska bra	66	67	67	..	62	..	..	..	..	
ganska dålig eller mycket dålig	10	10	10	..	13	..	..	..	..	
känner inte till eller kan ännu inte bedöma företagshälsovårdens insats	24	23	23	..	24	..	..	..	..	
Datorarbete										
Använder persondator	72	76	74	55	78	74	55	82	80	3
Använder persondator <i>minst halva tiden</i>										
(av samtliga sysselsatta)	40	42	41	30	45	39	30	48	40	
(av PC-användare)	56	55	55	55	58	52	55	59	49	
Använder persondator nästan hela tiden										
(av samtliga sysselsatta)	15	20	18	16	18	11	18	23	16	3
(av PC-användare)	21	26	24	28	23	14	..	29	20	

Tabell 1 (forts)

Table 1 (cont'd)

	M	Kv	Tot	Män i ålder			Kvinnor i ålder			
				16–29	30–49	50–64	16–29	30–49	50–64	
<i>Arbets tid i ett sträck vid persondator</i>										
Mindre än en tim	45	47	46	46	42	49	..	43	52	
Mer än 1 men mindre än 2 timmar	28	26	27	25	28	28	..	28	26	
Mer än 2 men mindre än 4 timmar	20	20	20	19	22	17	..	21	17	
Minst 4 timmar	7	7	7	10	7	6	..	7	6	
Använder mest tangentbord	54	53	53	60	54	50	..	54	49	
Använder mest datormus	21	20	21	19	21	23	..	18	23	
Använder mest musplatta på tangentbord	7	6	6	6	7	6	..	6	6	
Använder mest mousetrappor eller roller mouse	3	8	5	2	3	3	3	8	8	
Använder laptop (bärbar dator)	48	28	39	41	53	45	..	32	23	3
<i>Använder dator minst halva tiden</i>										
(av samtliga sysselsatta)	17	9	14	11	22	14	7	12	6	
(av laptopanvändare)	50	44	48	..	54	44	..	48	..	
<i>Använder laptop nästan hela tiden</i>										
(av samtliga sysselsatta)	7	4	6	6	8	5	4	6	3	
(av laptopanvändare)	20	21	20	..	21	16	..	23	..	
Synkontroll betald av arbetsgivare under de senaste tre åren										
Ja, synkontroll bekostad av arbetsgivaren	22	21	22	11	19	33	..	17	32	
Nej, ingen synkontroll bekostad av arbetsgivaren	71	69	70	82	74	60	..	73	58	
Nej, men synkontroll på egen bekostnad	7	10	8	7	7	8	..	9	11	
Teknisk utrustning, arbetar med/vid maskiner										
<i>Minst 1/4 av tiden</i>										
Handhållna/släpbara maskiner	27	12	20	..	24	26	22	11	10	3
Rörliga maskiner som man sitter och kör i (ej buss/bil)	13	2	8	..	14	12	3	2	2	3
Stationära maskiner eller processsystem	16	9	13	..	15	15	16	9	7	3
Har ont varje vecka i										
Övre delen av ryggen eller nacken	27	41	33	..	25	29	42	40	40	4
Nedre delen av ryggen	25	32	28	..	24	26	39	30	32	4
Axlar eller armar	25	36	30	..	22	31	32	35	39	4
Handleder eller händer	15	21	18	..	12	19	19	18	27	
Höfter, ben, knän eller fötter	24	29	26	..	19	31	30	22	37	4
Arbetsmiljöförhållanden varje vecka										
Är uttröttad i kroppen	44	49	46	..	41	45	58	43	53	4
Kan inte koppla av tankarna från jobbet under fritid	42	45	44	..	46	41	41	46	46	4
Har halsbränna, sura uppstötningar, etc.	19	24	22	..	20	20	26	23	26	
Är trött och håglös	33	42	37	..	33	30	53	41	39	4
Har huvudvärk	18	32	25	..	19	16	43	32	26	
Har kliande eller irriterade ögon	14	17	16	..	12	17	20	15	19	
Har svårigheter att sova p.g.a. tankar på jobbet	18	22	20	..	17	20	16	21	27	4
Känner olust att gå till arbetet	16	16	16	..	15	13	25	15	15	4
Misströstar som följd av svårigheter på jobbet	12	14	13	..	12	11	18	14	13	
Känner sig otillräcklig med arbetsinsatsen	16	21	18	..	17	15	20	22	21	

Tabell 1 (forts)

Table 1 (cont'd)

	M	Kv	Tot	Män i ålder			Kvinnor i ålder			
				16–29	30–49	50–64	16–29	30–49	50–64	
Arbetar ensam <i>varje vecka</i> och riskerar att hamna i otrygga eller riskfyllda situationer	13	14	14	..	11	16	21	14	11	
Är <i>varje dag</i> för trött, saknar tid för familj, vänner eller fritidsaktiviteter	5	7	6	..	5	5	7	8	7	4
Tid för återhämtning										
Får klart otillräckligt med sömn	11	12	12	..	12	10	9	13	13	4
Får klart otillräckligt med vila mellan arbetsdagar	11	12	11	..	12	9	11	14	11	
Normalt antal sömntimmar per dygn under en arbetsvecka										
Mindre än 5 timmar	4	3	4	..	5	4	3	3	3	
Minst 5 timmar med mindre än 6 timmar	17	13	15	..	17	18	10	12	16	
Minst 6 timmar men mindre än 7 timmar	38	34	36	..	41	37	28	35	36	
Minst 7 timmar med mindre än 8 timmar	31	36	34	..	31	32	38	38	34	
Minst 8 timmar men mindre än 9 timmar	8	12	10	..	6	9	17	11	10	
Minst 9 timmar	1	2	1	..	1	1	4	1	2	
Sjuknärvaro under de senaste 12 månaderna										
Gått till jobbet trots att man borde sjukskrivit sig										
Fyra gånger eller mer	15	16	16	..	16	13	19	17	14	
Två till tre gånger	29	31	30	..	31	25	35	32	27	
Två gånger eller mer	44	47	45	..	47	38	54	49	41	4
En gång	22	22	22	..	22	21	23	24	20	
Aldrig	34	31	33	..	31	41	23	27	39	
Arbetsmiljöförhållanden varje dag										
Tvungen att vrida och böja sig på samma sätt många ggr i timmen flera timmar samma dag										
Tvungen att lyfta minst 15 kg åt gången	18	23	20	..	17	19	30	20	23	
	18	10	14	..	18	16	13	10	9	5
Arbetsmiljöförhållanden minst 1/4 av tiden										
Arbetar rent kroppsligt	42	33	38	..	39	39	51	30	30	5
Måste ta i så mycket att man andas snabbare	24	12	19	..	23	22	24	12	8	5
Arbetar framåtböjd utan stöd för händerna	27	26	26	..	23	27	36	23	24	5
Arbetar i vriden ställning	26	26	26	..	23	26	36	24	23	5
Arbetar med händerna upplyfta i höjd med axlarna eller högre	21	15	18	..	19	21	21	15	12	5
Upprepar enbart samma arbetsrörelser minst två ggr/minut	33	32	33	..	30	31	49	29	29	5
Sittande arbete										
Arbetar i sittande ställning som högst 1/10 av tiden	32	33	32	..	29	31	45	28	33	5
Sitter och arbetar <i>i ett sträck</i>										
Mer än två timmar	29	23	26	..	30	28	22	25	20	5
Mellan en och två timmar	27	24	25	..	27	27	21	25	23	
Högst en timme	45	53	49	..	42	46	56	50	57	

Tabell 1 (forts)

Table 1 (cont'd)

	M	Kv	Tot	Män i ålder			Kvinnor i ålder			
				16–29	30–49	50–64	16–29	30–49	50–64	
Bil användning										
Använder bil i arbetet	46	22	35	..	45	51	20	24	19	
Använder bil i arbetet (<i>minst 1/4 av tiden</i>)	20	6	13	..	19	22	7	6	6	
Utsatt minst 1/4 av tiden för										
Buller, svårt att tala i normal samtalston	29	15	22	..	29	26	18	14	15	6
Vibrationer, kroppen skakar och vibrerar	12	2	7	..	12	11	4	2	1	
Vibrationer från handhållna maskiner	14	3	9	..	13	13	5	3	2	
Kyla	22	10	17	..	21	21	18	10	7	
Dålig belysning (för vag eller bländande)	19	9	14	..	17	18	13	10	6	
Olja eller skärvätskor (hudkontakt)	9	2	6	..	9	7	5	1	1	6
Sura eller basiska (frätande) kemikalier	4	3	4	..	4	3	6	3	2	
Rengörings-, desinfektionsmedel (hudkontakt)	9	20	14	..	8	7	34	17	18	6
Vatten (hudkontakt flera ggr/timme)	14	31	22	..	13	12	43	28	29	
Mänskliga utsöndringar (saliv, blod, urin etc.)	3	20	11	..	3	3	22	19	21	
Oorganiskt damm som man ser/känner (metaller, sten etc.)	18	2	10	..	17	16	4	3	2	
Organiskt damm som man ser/känner textil, djur, växter etc.)	13	12	12	..	12	13	18	10	11	
Kemikalier som man ser/känner (gaser, lösningsmedel, etc.)	10	4	7	..	9	9	6	4	4	
Luftföroreningar*	28	16	22	..	26	28	23	14	15	6
Tobaksrök från andra som man ser/känner (passiv rökning)	5	5	5	..	5	5	8	4	3	6
Krav och inflytande										
Tvungen att varje vecka dra in på luncher, arbeta över eller ta med jobb hem	38	34	36	..	41	34	29	38	32	7
Arbetet innebär kontakt med andra (tex. patienter, kunder, klienter) (minst halva tiden)	51	68	59	..	52	48	73	66	67	
Upprepar samma arbetsmoment många gånger/timme (minst halva tiden)	38	45	41	..	35	35	59	40	44	7
En del av arbetstiden går åt till att lösa krävande problem (minst halva tiden)	49	41	45	..	54	44	36	46	38	7
Kan för det mesta inte/aldrig bestämma när olika arbetsuppgifter skall göras	37	52	44	..	34	37	57	48	55	7
Är för det mesta inte/aldrig med och beslutar om uppläggnings av det egna arbetet	23	30	27	..	21	21	46	25	29	7
Stress										
Har möjlighet att själv bestämma arbetstakten (som mest 1/2 tiden)	47	60	53	..	48	41	62	58	62	7
Så stressigt arbete att man inte hinner prata eller tänka på annat än arbetet (minst 1/2 tiden)	34	45	39	..	35	33	43	44	47	
Del av arbetstiden består av beredskap (minst 1/2 tiden)	10	10	10	..	10	9	15	11	8	
Kan ta korta pauser för att prata (som mest 1/2 tiden)	45	64	54	..	44	47	60	60	72	
Arbetet kräver hela uppmärksamheten och koncentrationen (nästan hela tiden)	39	48	43	..	38	42	39	46	55	

* oorganiskt damm, organiskt damm eller kemikalier som man ser eller känner

Tabell 1 (forts)

Table 1 (cont'd)

	M	Kv	Tot	Män i ålder			Kvinnor i ålder			
				16–29	30–49	50–64	16–29	30–49	50–64	
Stöd, sociala relationer										
Möjlighet till råd/hjälp om arbetsuppgifterna känns så svåra (för det mesta inte/aldrig)	18	12	16	..	16	25	9	12	14	
Möjlighet till stöd och uppmuntran från chefer (för det mesta inte/aldrig)	36	30	33	..	35	42	27	29	32	7
Möjlighet till stöd och uppmuntran från arbetskamrater (för det mesta inte/aldrig)	19	13	16	..	17	25	10	13	15	7
Får för det mesta inte/aldrig besked från chef/arbetsledare vad som i första hand ska göras	36	36	36	..	35	45	26	34	42	7
Chefen visar uppskattning för ens arbete (varje vecka)	30	27	29	..	28	27	37	27	24	
Andra personer visar uppskattning (t.ex. arbetskamrater, patienter, kunder) (varje vecka)	57	64	60	..	55	54	75	61	61	
Arbetet innebär kontakt med svårt sjuka människor eller människor med problem (varje vecka)	15	36	25	..	14	17	29	35	39	
Utbildning och lärande										
Arbetet ger möjlighet att lära nytt, utvecklas i yrket (varje vecka)	44	40	42	..	47	37	45	44	34	
Har fått utbildning på betald arbetstid										
under de senaste 12 mån	49	56	52	..	53	45	52	58	55	
under minst 5 utbildningsdagar	23	22	23	..	27	19	20	24	20	7
Arbetet kräver utbildning/kurs utöver grundskola/folkskola										
högst några månader	38	31	35	..	34	36	57	27	26	
1/2–3 år	34	44	39	..	38	30	33	46	46	
4 år eller mer	28	25	27	..	28	33	10	27	28	
Arbetet kräver viss lärotid eller introduktionsutbildning (förtom utbildning eller kurs)										
högst några månader	62	83	72	..	60	58	92	81	82	
1/2–3 år	28	14	22	..	31	29	8	16	14	
4 år eller mer	10	3	6	..	10	14	0	3	4	
Låga kunskapskrav för arbetet (utbildningstid resp. lärokrav som mest några månader)	29	28	28	..	24	26	55	23	23	7
Att ta upp kritik på jobbet										
Svårt att framföra kritiska synpunkter på arbetsförhållanden (alltid/för det mesta)	15	20	17	..	14	15	28	19	17	7
Konflikter/bråk på arbetsplatsen med										
<i>Chefer</i>										
minst någon gång de senaste 12 månaderna	29	24	27	..	31	25	30	23	23	
minst några gånger de senaste 3 månaderna	12	7	9	..	12	9	10	6	7	
<i>Arbetskamrater</i>										
minst någon gång de senaste 12 månaderna	34	33	34	..	39	27	35	36	30	
minst några gånger de senaste 3 månaderna	13	11	12	..	16	9	14	12	8	
<i>Andra personer (t.ex. patienter, kunder etc.)</i>										
minst någon gång de senaste 12 månaderna	35	37	36	..	36	31	46	37	33	7
minst några gånger de senaste 3 månaderna	16	17	17	..	17	14	23	18	14	

Tabell 1 (forts)

Table 1 (cont'd)

	M	Kv	Tot	Män i ålder			Kvinnor i ålder			
				16–29	30–49	50–64	16–29	30–49	50–64	
Våld eller hot om våld										
minst någon gång de senaste 12 månaderna	10	18	14	..	11	9	21	18	17	7
minst några gånger de senaste 3 månaderna	5	8	6	..	5	4	11	7	6	
Personlig förföljelse (mobbing) från chefer/arbetskamrater										
minst någon gång de senaste 12 månaderna	9	9	9	..	9	8	9	10	9	7
minst några gånger de senaste 3 månaderna	3	3	3	..	4	2	4	3	3	
Sexuella trakasserier från chefer/arbetskamrater										
minst någon gång de senaste 12 månaderna	1	2	2	..	1	0	5	2	1	7
minst några gånger de senaste 3 månaderna	0	1	1	..	1	0	3	1	0	
Trakasserier grundat på kön från chefer/arbetskamrater										
minst någon gång de senaste 12 månaderna	5	12	8	..	5	5	15	14	7	7
minst några gånger de senaste 3 månaderna	1	4	2	..	1	1	5	4	2	
Sexuella trakasserier från andra personer										
minst någon gång de senaste 12 månaderna	2	7	5	..	2	2	17	7	4	7
minst några gånger de senaste 3 månaderna	1	2	2	..	1	1	7	2	1	
Ändra arbetsituationen av hälsoskäl under det senaste året										
<i>Byta arbetsuppgifter</i>										
Har övervägt detta	11	14	13	..	13	10	17	15	11	
Har också gjort den förändringen	2	3	3	..	2	2	4	3	2	
<i>Förändra nuvarande arbetsuppgifter</i>										
Har övervägt detta	11	13	12	..	13	10	14	14	11	
Har också gjort den förändringen	3	4	4	..	4	3	4	4	5	
<i>Byta arbetsgivare eller bli egen företagare</i>										
Har övervägt detta	14	15	15	..	17	9	20	17	10	
Har också gjort den förändringen	2	2	2	..	2	1	4	2	2	
<i>Minska arbetstiden</i>										
Har övervägt detta	12	16	14	..	11	14	11	16	18	
Har också gjort den förändringen	4	5	5	..	3	6	6	5	6	
De förändringar som gjorts har medfört mycket eller något förbättring av de arbetsförhållanden som påverkade hälsan negativt	70	74	72	..	70	68	75	77	70	
Upplevelser av arbetet (instämmer helt eller delvis)										
Har alldeles för mycket att göra	46	56	51	..	52	41	49	58	56	8
Har alldeles för lite att göra	6	5	6	..	5	5	8	5	4	
Har för svåra arbetsuppgifter	11	10	11	..	11	10	10	12	8	8
Har för enkla arbetsuppgifter	17	19	18	..	16	12	29	18	15	8
Har för lite inflytande	23	25	24	..	24	21	28	25	24	8
Har för stort inflytande	18	14	16	..	20	18	13	15	13	

Tabell 1 (forts)

Table 1 (cont'd)

	M	Kv	Tot	Män i ålder			Kvinnor i ålder			
				16–29	30–49	50–64	16–29	30–49	50–64	
Har för lite stöd och hjälp från kamrater/chefer	19	21	20	..	20	20	19	21	21	
Har för mycket inblandning från kamrater/chefer	13	14	13	..	14	9	20	14	10	
Är allt för isolerad från andra	14	13	13	..	13	14	13	12	13	
Har lagom kontakt med andra	51	60	55	..	54	48	61	60	59	
Har ett psykiskt påfrestande arbete	32	41	37	..	33	31	41	41	41	8
Har ett lugnt och behagligt arbete	28	23	26	..	29	26	25	23	21	
Har ett enformigt arbete	20	18	19	..	19	15	38	15	14	8
Har ett omväxlande arbete	52	56	54	..	54	56	40	59	61	
Arbetet är bundet och ofritt	14	18	16	..	12	12	26	16	17	8
Arbetet är obundet och fritt	58	45	52	..	62	59	32	50	43	
Är mycket missnöjd med sina arbetstider	10	12	11	..	10	8	19	12	9	
Är mycket nöjd med sina arbetstider	64	63	64	..	66	65	56	65	63	
Har ett mycket meningslöst arbete	8	8	8	..	7	7	14	7	5	
Har ett mycket meningsfullt arbete	68	74	71	..	71	70	63	76	78	8
Har ett påfrestande tungt arbete	24	24	24	..	22	20	34	22	22	
Har ett fysiskt mycket lätt arbete	50	50	50	..	52	51	34	55	51	
Har påfrestande ensidiga arbetsrörelser	25	28	26	..	22	22	48	24	24	
Har behagligt omväxlande arbetsrörelser	39	36	38	..	41	41	20	39	40	
Har påfrestande arbetsställningar	28	32	30	..	26	27	50	28	29	
Har bekväma arbetsställningar	38	33	35	..	40	40	21	36	33	
Är i det stora mycket missnöjd med arbetet	7	6	7	..	7	6	11	6	4	
Är i det stora hela mycket nöjd med arbetet	77	78	78	..	78	79	72	78	81	8

Tabell 1 (forts)

Table 1 (cont'd)

FRÅGOR STÄLLDA TILL DEM SOM ÄR YNGRE ÄN 30 ÅR

	M	Kv	Tot	Män i ålder		Kvinnor i ålder		
				16–24	25–29	16–24	25–29	
Antal jobb sammantaget under de senaste tre åren								
Ett arbete	37	29	33	35	39	..	..	9
TVå till fyra arbeten	57	61	59	57	56	..	..	
Fem eller fler arbeten	6	10	8	9	4	..	..	
Etablerad på arbetsmarknaden (god försörjning, tryggt jobb etc)								
Ja	81	74	78	73	88	..	..	9
Nej	16	23	19	24	9	..	..	
Arbetsuppgifterna stämmer med egna utbildningen								
Ja, i stort	46	46	46	41	50	..	..	9
Endast delvis	14	12	13	11	17	..	..	9
Nej, utbildningen gäller annat	36	36	36	43	29	..	..	

FRÅGOR STÄLLDA TILL DEM SOM UPPNÅTT 50 ÅR OCH MER

	M	Kv	Tot	Män i ålder			Kvinnor i ålder			
				50–54	55–59	60–64	50–54	55–59	60–64	
Har idag svårt att klara av arbetsuppgifterna p.g.a sin ålder	6	5	6	6	6	7	5	4	6	10
Bedömer att man inte kommer att kunna orka arbeta fram till ordinarie pensionsålder i nuvarande yrke	9	11	10	10	10	7	11	12	9	10

Sysselsättning, arbetstid, tid i nuvarande yrke, systematiskt arbetsmiljöarbete, företagshälsovård

Detta avsnitt behandlar sysselsättning, arbetstid och hur länge man haft sitt nuvarande yrke. Vidare behandlas systematiskt arbetsmiljöarbete på arbetsplatsen samt tillgång till företagshälsovård och om denna har besökt eller på annat sätt gjort en bedömning av arbetsplatsen.

Nedan visas exempel på resultat som på efterföljande sidor redovisas i tabeller efter yrke, näringsgren och socioekonomisk indelning. För att få större underlag för en specificerad redovisning efter yrke och kön används data från Arbetsmiljöundersökningarna 2005, 2007 och 2009 sammantaget (benämnt 2005/07/09). Motsvarande sätt används för att redovisa uppgifter efter kön. För indelning efter socioekonomisk grupp används en tvåårsgruppering med redovisning för åren 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005 samt 2007/2009. På grund av omläggningen av näringsgrensindelning (SNI) redovisas i denna rapport inga årsvis sammanslagningar vad gäller SNI. För att kunna redovisa resultat för olika näringsgrenar 2009 har istället osäkerhetstalen tagits fram och redovisas i tabellerna. Gränsen för antalet som fodras för att resultaten skall redovisas har därigenom kunnat sänkas till 100.

De skillnader mellan grupper eller förändringar över tid som kommenteras nedan är genomgående statistiskt säkerställda (signifikanta). Där antalet svarande i yrkesgrupperna och de socioekonomiska grupperna är mindre än 400 personer redovisas inte uppgifterna, och vid näringsgrensindelningen redovisas inte uppgifterna om antalet svarande är mindre än 100 personer utan (..) markeras.

Sysselsättningsförhållanden

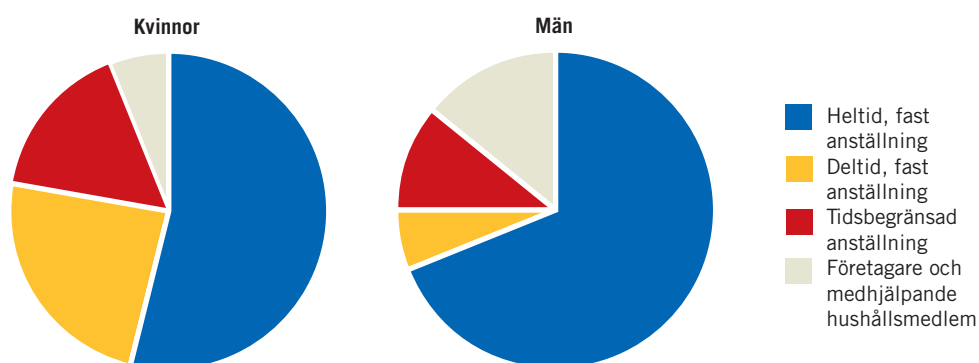
Utveckling sedan början av 1990-talet

Mellan 1991 och 1997 minskade den sysselsatta befolkningen i åldern 16–64 år med cirka 470 000 till i genomsnitt drygt 3,9 miljoner under år 1997. Under perioden 1998–2001 ökade sedan antalet sysselsatta jämfört med närmast föregående år för att därefter tämligen stabilt ligga på drygt 4,2 miljoner sysselsatta. Sedan sommaren 2005 har sysselsättningen stadigt ökat och under 2007 var antalet sysselsatta under året ca 4,5 miljoner och 2008 var det 4,6 miljoner. Första kvartalet 2009 minskade antalet sysselsatta för första gången sedan 2004 och har sedan dess legat på 4,5 miljoner (15–74 år). Påpekas bör dock att befolkningen (15–74 år) ökat från 5,8 miljoner 2005 till 6,9 miljoner 2008 och 7,0 miljoner 2009.

Enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU) har andelen tidsbegränsat anställda bland kvinnor ökat från 12 till 18 procent mellan år 1991 och 2007. Bland män var motsvarande andelar 7 procent respektive 13 procent. Under år 2009 var i genomsnitt 16 procent av de anställda kvinnorna och 11 procent av männen, 16–64 år, tidsbegränsat anställda. Andelen tidsbegränsat anställda har alltså åter minskat men uppgifterna är ej helt jämförbara med tidigare år till följd av AKU omläggningar 2005.

Andelen med tidsbegränsade anställningar varierar både med kön och ålder och 2009 hade 34 procent av kvinnorna i åldrarna 15–34 år en tidsbegränsad anställning medan endast 24 procent av de yngre männen.

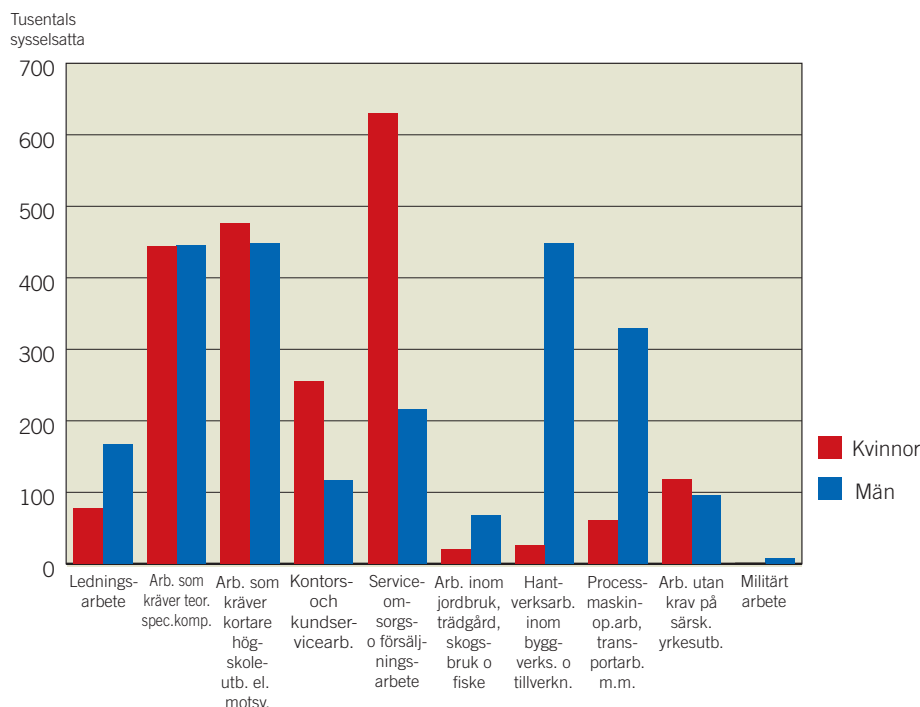
Anställda kvinnor och män 2009 efter anställningsrelation¹

1) Uppgifterna är beräknade på Arbetsmiljöundersökningens urval oktober/november 2009

Huvuddelen av männen (69 %) och drygt hälften av kvinnorna (54 %) hade en fast heltidsanställning oktober/november 2009. Andelen fast anställda med deltid var betydligt större bland kvinnor än bland män, var fjärde kvinna (24 %) men endast 6 procent av männen hade en sådan anställning. Förhållandena var likartade 2007.

Antal sysselsatta kvinnor och män 2009 (oktober/november) efter yrke (SSYK)

Kvinnor och män återfinns till stor del inom olika delar av arbetsmarknaden vilket medför att deras arbetsmiljö ser olika ut. Stora kvinnodominerade yrkesgrupper finns inom service-, omsorgs- och försäljningsarbeten samt inom "kontors och kundservice", medan männen dominerar helt inom hantverks-, byggnads- och tillverkningsarbeten liksom inom process-/maskinoperatörs- och transportarbeten. Männen dominerar också vad gäller ledningsarbete. Inom arbeten som kräver teoretisk specialkompetens eller högskoleutbildning är könsfördelningen mer jämn.

Arbetstidens förläggning

Följande redovisning om arbetstidens förläggning bygger på uppgifter från Arbetskraftsundersökningen (AKU) i dess nya EU-anpassade form.

Andel sysselsatta (anställda och företagare) efter arbetstiden förläggning. Oktober/november 2009

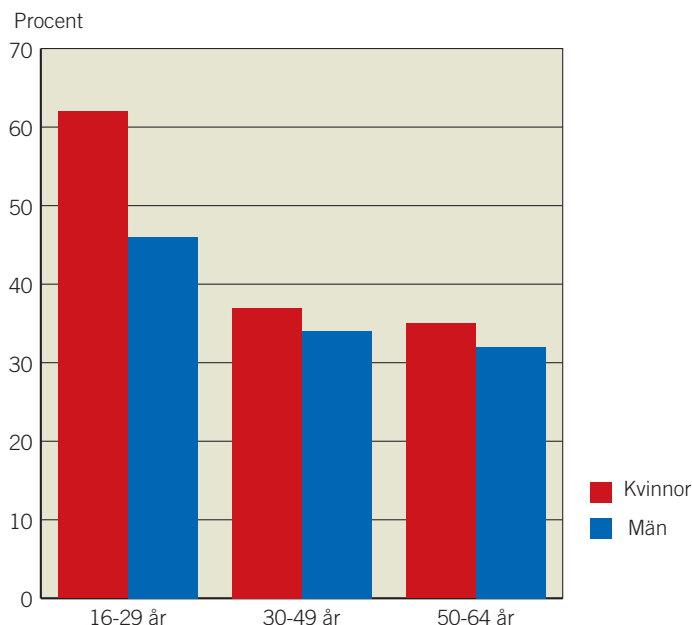
	Kvinnor	Män
Arbetar enbart dagtid, vardagar	59	64
Nattarbete förekommer	10	14
Kvällsarbete förekommer	33	28
Arbete lördag/söndag förekommer	31	24
Skiftarbete eller annat schema med varierande tider (Enbart anställda)	25	19

Knappt två av tre kvinnor och män arbetar *enbart* dagtid och på vardagar. Men avvikelserna från detta är vanliga, särskilt i form av arbete på lördag/söndag eller på kvällar, och sådana inslag är vanligare bland kvinnor än bland män. Nattarbete förekommer i större utsträckning bland män än bland kvinnor medan skiftarbete eller ett arbete med varierande tider är vanligare bland kvinnor än bland män.

Frågan om skiftarbete bland anställda inkluderar både traditionella former av skiftarbete och andra former av arbetsscheman med varierande arbetstider. Var fjärde kvinna och var femte man

arbetar så, och det är vanligare bland kvinnor än bland män och vanligare bland yngre än bland äldre. Bland kvinnor 16–29 år arbetar 34 procent någon form av skift.

Andelen sysselsatta i olika åldrar som inte enbart arbetar på dagtid, vardagar. Kvinnor och män. 2009

Arbetstider varierar med kön och ålder. I gruppen under 30 år är det mindre vanligt att arbeta enbart "vanlig dagtid". Bland unga kvinnor har mer än hälften, 62 procent, andra arbetstider, vilket vill säga att även arbete lördagar, söndagar eller på kvällar eller nätter ingår. Bland unga män är motsvarande andel 46 procent. I övriga åldrar är det runt 35 procent som inte enbart arbetar på dagtid under vardagar, ungefär lika bland kvinnor och män.

Övertidsarbete/merarbete i referensveckan

Liksom beträffande arbetstider bygger följande redovisning på uppgifter från Arbetskraftsundersökningen, AKU. De här använda frågorna avser förhållandena under den referensvecka som de intervjuade i AKU svarar för. Mertid är – vid deltidsarbete – den arbetstid man gör utöver den ordinarie överenskomna.

	Kvinnor	Män
Arbetade övertid/mertid i referensveckan	20	25
Har arbetat minst 5 timmar övertid/mertid i referensveckan	7	11

Övertids-/mertidsarbete är vanligare bland män än bland kvinnor. Könsskillnaderna gäller i alla åldersgrupper. Sedan undersökningen 2007 har andelen som arbetar övertid under referensveckan minskat bland männen medan det för kvinnorna är oförändrat.

Tid i yrket, antalet år man har haft sitt nuvarande yrke

För år 2009 är det totalt 34 procent av kvinnorna som har haft sitt nuvarande yrke i mindre än fem år, och bland män 31 procent. Ungefär var fjärde kvinna (26 %) och man (29 %) har haft samma yrke i minst 20 år. Skillnaderna är betydande mellan olika yrken.

Nedan ges exempel på yrken där det är vanligt med kort respektive lång yrkeserfarenhet. Uppgifterna avser 2005/07/09. Andelar i procent.

Kvinnor		Män	
0-4 år i yrket		0-4 år i yrket	
Kundservicearbete	56	Kontors- och kundservicearbete	44
Försäljare detaljhandel demonst. m.fl.,	52	Service-, omsorgs- och	41
Servicearbete utan särskild yrkesutb.	44	säkerhetsarbete	
Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	39	Maskinoperatörs- o monteringsarbete	32
Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	39	Säljare inköpare mäklare m. fl.	32
		Dataspecialister	29
Minst 20 år i yrket		Minst 20 år i yrket	
Förskollärare och fritidspedagoger	41	Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	43
Arb. inom biologi, hälso- och sjukvård	38	Gruv-, bygg- och anläggningsarbete	41
som kräver kortare högskoleutb.		Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	38
Vårdbiträden, personliga ass m.fl.	38	Byggnadshantverkare m.fl.	36
Arb. som kräver teor. spec.komp.	35	Lärare inom universitet	
inom biologi, hälso- o sjukvård		gymnasie –och högskolor	33
Grundskollärare	34	Ingenjörer och tekniker	32
Barnskötare m. fl.	32	Transport- och maskinförararbete	30

En övervikt för relativt nya i yrket kan tyda på att det sker en nyrekrytering så att relativt många unga kommer in. Det kan också vara en följd av att yrket är något av genomgångsyрке, där man stannar en kort tid för att sedan gå vidare till ett annat yrke.

På liknande sätt kan en stor övervikt för sysselsatta med lång tid i yrket vara ett tecken på att nyrekryteringen är liten. Det kan också vara ett tecken på att yrket är specialiserat, kräver mycket utbildning och erfarenhet, något som kan begränsa den del av arbetsmarknaden man kan välja.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Drygt hälften av männen (57 %) och kvinnorna (54 %) uppger att systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) bedrivs på deras arbetsplats. Det är en ökning med 2,5 procentenheter totalt och 3 procent för männen.

Nedan visas ett urval av yrken där kvinnor respektive män uppger mest/minst systematiskt arbetsmiljöarbete. Uppgifterna avser 2005/2007/2009.

Kvinnor		Män	
Mest		Mest	
Ledningsarbete	72	Ledningsarb. i stora/medelstora företag	81
Förskollärare och fritidspedagoger	71	Ingenjörer och tekniker	71
Arb. inom biologi, hälso- och sjukvård	65	Maskinoperatörs- o monteringsarbete	63
som kräver kortare högskoleutb.		Lärararbete inom universitet,	
Arb. som kräver teor. spec.komp.		gymnasie- och grundskola	60
inom biologi, hälso- o sjukvård	62	Kontorsarbete m.m.	58
Redovisningsekonomer, adm. ass m.fl.	60	Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	57
Lärare inom universitet, gymnasie- och	58		
grundskolor		Minst	
		Service-, omsorgs- och försäljningsarbete	47
Minst		Byggnadshantverkare	46
Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	41	Dataspecialister	43
Servicearbete utan spec. yrkesutbildning	39	Fordonsförare	33
Kundservicearbete	35		
Försäljare, detaljhandeln m. m.	27		

Bland kvinnor är det chefer samt förskollärare, fritidspedagoger som i störst utsträckning rapporterar att SAM förekommer på arbetsplatsen. Inom flera yrken är det i storleksordningen två av tre som rapporterar att SAM förekommer och det gäller såväl arbetsplatser inom skola, vård, verkstadsarbete och kontor. Bland kvinnliga försäljare inom fackhandeln uppger endast omkring var fjärde att ett systematiskt arbetsmiljöarbete bedrivs.

Bland män är det främst chefer, ingenjörer och tekniker som rapporterar att arbetsmiljöarbete förekommer på deras arbetsplatser. Relativt stora andelar som rapporterar SAM är det också bland maskinoperatörer, montörer och lärare. Bland manliga fordonsförare är det förhållandevis låg andel som rapporterar förekomst av SAM.

Företagshälsovård

Ungefär två av tre kvinnor och män uppger att man har tillgång till företagshälsovård (FHV) på sin arbetsplats. Det är samma storleksordning som tidigare år. Tendensen över de senaste åren är att tillgång till FHV blir något mindre vanligt. Både bland kvinnor och män var det en signifikant minskning mellan 2001 och 2003.

Bland kvinnor är det 22 procent och bland männen 29 som under det senaste året har fått del av någon insats från FHV. Om man ser till enbart de arbetsplatser där FHV finns är det 35 procent bland kvinnor och 44 bland män som fått del av någon insats.

Nedan visas de yrken där kvinnor respektive män uppger mest och minst tillgång till företags-hälsovård. Uppgifterna avser 2005/2007/2009.

Kvinnor		Män	
<i>Mest</i>		<i>Mest</i>	
Arb. som kräver teor. spec. kompetens inom biologi, hälso- och sjukvård	79	Ledningsarb. i stora/medelstora företag	84
Arbete inom biologi, hälso- och sjukvård som kräver kortare högskoleutb.	76	Ingenjörer och tekniker	82
Redovisningsekonomer, adm. ass m.fl.	76	Annat arb. som kräver teor. spec.komp.	75
Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	76	Kontorsarbete m.m.	73
Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	75	Arb. som kräver teor. spec.komp. inom teknik och datavetenskap mm.	71
Förskollärare och fritidspedagoger	73	Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	70
Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	71	Hantverksarbete inom byggverksamhet och tillverkning	67
<i>Minst</i>		<i>Minst</i>	
Servicearbete utan särskild yrkesutb.	52	Service omsorgs- och försäljningsarbete	51
Kundservicearbete	49	Fordonsförare	39
Försäljare inom detaljhand, demonstr. m.fl.	30		

Bland kvinnor är det vanligt att ha tillgång till FHV inom hälso- och sjukvårdsyrken som kräver specialistkompetens och kortare högskoleutbildning samt i inom vissa typer av administrativa yrken. Mindre vanligt är det bland t.ex. försäljare i fack- och detaljhandel.

Bland män är tillgången till FHV vanlig för t.ex. ledningsarbete, ingenjörer och tekniker. Mindre vanlig är FHV bland fordonsförare och bland de som arbetar med service- och försäljningsarbete.

Resultaten för olika yrken återspeglar till en del hur FHV är mer utbyggd i medelstora och stora företag än i små. FHV är jämförelsevis väl utbyggd i den offentliga sektorn. Inom olika typer av servicearbeten är ofta tillgången till FHV mindre vanligt. Personer med en mer omfattande yrkesutbildning har i många fall en bättre tillgång till FHV än de med kortare utbildningsbakgrund.

Tabell 2.1 Antal tusental sysselsatta 2009 (oktober/november) samt andel sysselsatta med mindre än 5 år respektive 20 år eller mer i nuvarande yrke fördelade efter yrke (SSYK) och kön. 2007, 2009 och 2005/07/09

Table 2.1 Employment of the working population 2009 (oct/nov in thousands) and employed persons with less than five years and at least twenty years in the current occupation by occupation and sex. 2007, 2009 and 2005/07/09

Yrke		Antal sysselsatta i befolkningen oktober-november 2009 (1000-tal)			År i nuvarande yrke									
					mindre än 5 år			20 år eller fler						
					2007	2009	2005/07/09	2007			2009			2005/07/09
		M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
1	Ledningsarbete	164	78	242	28	..	27	33	28	26	..	28	21	26
12	Ledningsarb. i stora/ medelstora företag	126	56	183	..	..	27	..	28	..	..	26	..	24
122	Drift- och verksamhetschefer	60	31	92	..	..	..	..	32	..	..	..	..	21
2	Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens	425	439	865	29	31	28	30	29	26	25	27	25	26
21	Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom teknik- o datavet. m.m.	162	53	215	..	..	29	..	31	..	..	21	..	20
213	Dataspecialister	95	26	120	..	..	29	..	30	..	..	18	..	18
2131	Systemerare och programmerare	78	22	99	..	..	..	..	29	..	..	..	..	18
214	Civilingenjörer, arkitekter m.fl.	60	23	83	..	..	..	..	33	..	..	..	..	22
22	Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom biologi, hälso- o sjukvård	43	69	112	..	..	..	23	22	..	..	..	35	36
23	Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	73	138	211	26	..	27	24	25	33	..	33	33	33
232	Gymnasielärare m.fl.	28	34	62	..	..	..	..	25	..	..	..	..	33
233	Grundskollärare	22	63	85	..	..	..	22	23	..	..	..	34	34
24	Annat arb. som kräver teor. spec.komp.	147	179	326	33	34	30	35	32	24	22	29	19	23
241	Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	66	69	135	..	..	..	37	34	..	..	..	16	22
3	Arbete som kräver kortare högskoleutbildning eller motsv. kunskaper	440	466	907	30	33	31	30	31	27	27	26	29	27
31	Tekniker- och ingenjörsarbete m.m.	187	41	228	30	..	28	..	30	24	..	27	..	26
311	Ingenjörer och tekniker	127	26	153	..	..	26	..	28	..	..	32	..	31
32	Arb. inom biologi, hälso- och sjukvård som kräver kortare högskoleutb.	20	105	125	..	..	..	26	25	..	..	..	38	37
323	Sjuksköterskor	5	47	52	..	..	..	..	24	..	..	..	..	38
33	Lärararbete som kräver kortare högskoleutbildning	13	85	98	..	..	..	20	22	..	..	..	40	38
331	Förskollärare och fritidspedagoger	8	82	90	..	..	..	20	21	..	..	..	41	40
34	Annat arbete som kräver kortare högskoleutbildning	221	236	457	33	37	34	35	35	23	21	24	22	23
341	Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	132	88	220	..	..	32	39	34	..	..	24	19	22
3415	Företagssäljare	69	28	98	..	..	..	..	34	..	..	..	..	20
343	Redovisningsekonomer, adm. ass m.fl.	31	73	104	..	..	..	28	31	..	..	..	28	26

Yrke	Antal sysselsatta i befolkningen oktober-november 2009 (1000-tal)			År i nuvarande yrke									20 år eller fler		
				mindre än 5 år											
				2007	2009	2005/07/09				2007	2009	2005/07/09			
	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot		
4 Kontors- och kundservicearbete	118	243	361	41	39	44	37	39	21	24	20	25	23		
41 Kontorsarbete m.m.	96	177	273	35	32	39	30	33	24	28	22	29	27		
412 Bokförings- och redovisningsass m.fl.	9	57	66	..	..	..	..	29	..	..	..	..	30		
413 Lager- och transport-assistenten m.fl.	60	16	76	..	..	..	..	41	..	..	..	..	17		
419 Övrig kontorspersonal	13	56	68	..	..	..	31	35	..	..	..	30	27		
42 Kundservicearbete	22	66	88	..	..	..	56	58	..	..	..	13	12		
5 Service-, omsorgs- o försäljningsarbete	207	623	830	39	34	42	34	36	23	26	19	26	24		
51 Service-, omsorgs- o säkerhetsarbete	124	490	614	33	30	41	30	32	26	29	19	29	27		
513 Vård- och omsorgspersonal m.fl.	65	413	478	32	28	..	28	31	27	32	..	31	29		
5131 Barnskötare m.fl.	10	81	91	..	..	..	29	31	..	..	..	32	30		
5132 Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	7	78	85	..	..	..	17	18	..	..	..	38	38		
5133 Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	26	198	224	..	..	..	39	43	..	..	..	21	19		
52 Försäljningsarb. inom detaljhandel m.m.	83	133	216	..	..	..	52	49	..	..	..	15	16		
522 Försälj., detaljhand. demonstr. m.fl.	83	133	216	..	..	..	52	49	..	..	..	15	16		
5222 Försäljare, fackhandel	47	69	116	..	..	..	..	49	..	..	..	..	16		
7 Hantverksarbete inom byggverksamhet och tillverkning	433	27	459	30	25	26	..	26	36	41	40	..	39		
71 Gruv-, bygg- o anläggningsarbete	249	12	261	31	..	27	..	27	37	..	41	..	40		
712 Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	120	3	123	..	..	27	..	27	..	..	43	..	42		
713 Byggnadshantverkare m.fl.	105	6	111	..	..	28	..	28	..	..	36	..	35		
72 Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	161	4	165	..	..	26	..	27	..	..	38	..	38		
8 Process- och maskinopera-törsarbete, transportarbete m.m.	326	59	385	32	29	29	..	31	26	31	29	..	28		
82 Maskinoperatörs- o monteringsarbete	115	41	156	..	..	32	..	33	..	..	25	..	24		
83 Transport- och maskinförararbete	173	13	187	..	..	28	..	28	..	..	30	..	30		
832 Fordonsförare	109	9	118	..	..	26	..	27	..	..	29	..	29		
9 Arb. utan krav på särskild yrkesutb.	93	109	202	..	..	..	45	48	..	..	..	19	16		
91 Servicearbete utan särskild yrkesutbildning	54	97	150	..	..	..	44	46	..	..	..	20	18		
Samtliga	2 273	2 068	4 341	34	33	31	34	32	26	28	29	26	27		

Tabell 2.2 Andel sysselsatta (procent) som uppger att systematiskt arbetsmiljöarbete pågår, att företagshälsövård finns och att arbetsplatsen haft besök/eller fått en bedömning av företagshälsövärderna efter yrke (SSYK) och kön. 2007, 2009 och 2005/07/09

Table 2.2 Employed persons (per cent) who reply there are ongoing efforts for systematic work environment management, that occupational health service is available and that their workplace has been assessed by occupational health service, by occupation and sex. 2007, 2009 and 2005/07/09

Yrke	Systematiskt arbetsmiljö- arbete pågår på arbetsplatsen				Har tillgång till företagshälsövård					Besök/bedömning av FHV det senaste året					
	2007	2009	2005/07/09		2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09			
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
1 Ledningsarbete	74	..	77	72	75	74	..	77	70	75	38	..	45	34	41
12 Ledningsarb. i stora/ medelstora företag	..	..	81	..	81	..	..	84	..	82	..	..	51	..	47
122 Drift- och verksamhetschefer	..	..	..	..	85	..	..	..	..	86	..	..	..	..	47
2 Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens	56	57	55	56	56	73	73	72	74	73	29	29	31	27	29
21 Arb. som kräver teor. specialistkomp. inom teknik- o datavet. m.m.	..	..	52	..	52	..	..	71	..	73	..	..	34	..	35
213 Dataspecialister	..	..	43	..	46	..	..	63	..	66	..	..	28	..	30
2131 Systemerare och programmerare	..	..	..	..	44	..	..	..	..	65	..	..	..	..	30
214 Civilingenjörer, arkitekter m.fl.	..	..	..	..	59	..	..	..	..	81	..	..	..	..	41
22 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom biologi, hälso- o sjukvård	..	..	..	62	63	..	..	..	79	78	..	..	..	27	28
23 Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	60	..	60	58	59	67	..	66	69	68	15	..	19	16	17
232 Gymnasielärare m.fl.	..	..	..	..	61	..	..	..	..	66	..	..	..	..	15
233 Grundskollärare	..	..	..	57	58	..	..	..	66	63	..	..	..	14	14
24 Annat arb. som kräver teor. spec.komp.	52	55	53	53	53	75	76	75	74	74	34	32	35	33	34
241 Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	..	..	..	54	53	..	..	..	75	74	..	..	..	32	34
3 Arbete som kräver kortare högskoleutbildning eller motsv. kunskaper	60	63	59	62	60	74	74	74	75	75	31	32	35	30	32
31 Tekniker- och ingenjörarbete m.m.	62	..	66	..	65	79	..	81	..	81	36	..	40	..	41
311 Ingenjörer och tekniker	..	..	71	..	71	..	..	82	..	82	..	..	42	..	42
32 Arb. inom biologi, hälso- och sjukvård som kräver kortare högskoleutb.	..	..	..	65	65	..	..	..	76	74	..	..	..	23	24
323 Sjuksköterskor	..	..	..	..	65	..	..	..	..	80	..	..	..	..	26
33 Lärararbete som kräver kortare högskoleutbildning	..	..	..	70	68	..	..	..	72	71	..	..	..	20	19
331 Förskollärare och fritidsped.	..	..	..	71	70	..	..	..	73	72	..	..	..	20	20
34 Annat arbete som kräver kortare högskoleutbildning	54	57	53	57	55	72	73	70	74	72	33	32	32	35	33
341 Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	..	..	51	56	53	..	..	70	76	72	..	..	33	39	36
3415 Företagssäljare	..	..	..	..	46	..	..	..	..	63	..	..	..	..	28
343 Redovisningsekonomer, adm. ass m.fl.	..	..	..	60	61	..	..	..	76	76	..	..	..	38	37

Tabell 2.2 (forts)

Table 2.2 (cont'd)

Yrke	Systematiskt arbetsmiljö- arbete pågår på arbetsplatsen				Har tillgång till företagshälsövård					Besök/bedömning av FHV det senaste året					
	2007	2009	2005/07/09		2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09			
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
4 Kontors- o kundservicearb.	49	52	55	47	50	66	63	69	64	65	31	28	33	30	31
41 Kontorsarbete m.m.	53	58	58	52	54	70	69	73	70	71	32	32	35	33	34
412 Bokförings- och redovisningsass m.fl.	..	..	..	..	49	..	..	..	..	64	..	..	..	..	32
413 Lager- och transport-assistenter m.fl.	..	..	..	..	60	..	..	..	..	76	..	..	..	..	38
419 Övrig kontorspersonal	..	..	..	47	47	..	..	..	66	65	..	..	..	30	29
42 Kundservicearbete	..	..	..	35	35	..	..	..	49	48	..	..	..	22	22
5 Service-, omsorgs- o försäljningsarbete	46	46	47	45	45	51	52	51	53	53	14	12	15	13	14
51 Service-, omsorgs- o säkerhetsarbete	50	51	54	49	50	57	58	60	59	59	15	13	16	14	15
513 Vård- och omsorgs-personal m.fl.	55	54	..	52	53	61	61	..	63	62	16	13	..	15	15
5131 Barnskötare m.fl.	..	..	..	55	56	..	..	..	56	56	..	..	..	14	13
5132 Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	..	..	..	57	57	..	..	..	71	71	..	..	..	18	18
5133 Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	..	..	..	41	42	..	..	..	57	55	..	..	..	11	11
52 Försäljningsarb. i nom detaljhandel m.m.	..	..	..	27	31	..	..	..	30	34	..	..	..	9	11
522 Försälj., detaljhand. demonstr. m.fl.	..	..	..	27	31	..	..	..	30	34	..	..	..	9	11
5222 Försäljare, fackhandel	..	..	..	..	29	..	..	..	..	31	..	..	..	..	10
7 Hantverksarbete inom byggverks. o tillverkning	53	53	51	..	51	67	66	67	..	66	28	25	27	..	26
71 Gruv-, bygg- och anläggningsarbete	50	..	47	..	48	69	..	66	..	67	25	..	23	..	23
712 Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	..	..	49	..	49	..	..	66	..	66	..	..	23	..	24
713 Byggnadshantverkare m.fl.	..	..	46	..	47	..	..	65	..	66	..	..	20	..	21
72 Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	..	..	57	..	57	..	..	71	..	71	..	..	32	..	32
8 Process- och maskinopera-törsarb, transportarb. m.m.	51	58	53	..	54	65	62	64	..	66	30	28	29	..	30
82 Maskinoperatörs- o monteringsarbete	..	..	63	..	63	..	..	74	..	75	..	..	38	..	39
83 Transport- och maskinförararbete	..	..	39	..	39	..	..	50	..	51	..	..	17	..	17
832 Fordonsförare	..	..	33	..	34	..	..	39	..	40	..	..	10	..	10
9 Arb. utan krav på särskild yrkesutb.	..	..	..	40	42	..	..	..	51	54	..	..	..	17	17
91 Servicearbete utan särskild yrkesutbildning	..	..	..	39	40	..	..	..	52	53	..	..	..	15	15
Samtliga	53	56	55	52	54	65	65	67	65	66	26	26	30	23	27

Tabell 2.3 Antal tusental sysselsatta 2009 (oktober/november) samt andel sysselsatta med mindre än 5 år respektive 20 år eller mer i nuvarande yrke fördelade efter näringsgren (SNI) och kön. 2009

Table 2.3 Employment of the working population 2009 (oct/nov/thousands) and employed persons with less than five years and at least twenty years in the current occupation by branch of industry and sex. 2009

Näringsgren	Antal sysselsatta i befolkningen oktober-november 2009 (1000-tal)			År i nuvarande yrke					
				mindre än 5 år			20 år eller fler		
				2009			2009		
	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot
Jordbruk, skogsbruk och fiske	61	18	80	.	.	.	22 ±8	.	44±10
Tillverkning och utvinning, energi och miljö	491	138	628	26 ±3	35 ±6	28 ±3	32 ±3	28 ±6	31 ±3
<i>därav Tillverkning av verkstadsvaror</i>	250	61	311	27 ±5	39 ±9	29 ±4	28 ±5	22 ±8	27 ±4
Byggverksamhet	273	17	290	28 ±5	.	29 ±5	42 ±5	.	40 ±5
Handel	279	230	510	38 ±5	41 ±5	39 ±4	21 ±4	21 ±4	21 ±3
Transport	195	55	250	27 ±6	.	29 ±5	31 ±6	.	29 ±5
Hotell och restaurang	41	67	108	.	.	57 ±8	.	.	11 ±5
Information och kommunikation	108	43	151	37 ±8	.	39 ±7	19 ±7	.	19 ±5
Finansiell verksamhet, företagstjänster	330	277	608	38 ±5	44 ±5	41 ±3	25 ±4	16 ±3	21 ±3
Offentlig förvaltning m.m.	148	169	317	26 ±6	36 ±6	32 ±4	34 ±7	21 ±5	27 ±4
Utbildning	119	366	484	30 ±7	24 ±3	25 ±3	28 ±7	33 ±4	32 ±3
Vård och omsorg	128	563	691	33 ±7	25 ±3	26 ±3	26 ±7	34 ±3	33 ±3
Personliga och kulturella tjänster	97	124	222	28 ±8	41 ±7	35 ±5	29 ±8	19 ±6	23 ±5
Uppgift saknas	1	1	2	.	.	.	.	.	.
Samtliga	2 273	2 068	4 341	31 ±2	34 ±2	33 ±1	29 ±2	26 ±1	28 ±1

Tabell 2.4 Andel sysselsatta (procent) som uppger att systematiskt arbetsmiljöarbete pågår, att företagshälsövård finns och att arbetsplatsen haft besök/eller fått en bedömning av företagshälsövården efter näringsgren (SNI) och kön. 2009

Table 2.4 Employed persons (per cent) who reply there are ongoing efforts for systematic work environment management, that occupational health service is available and that their workplace has been assessed by occupational health service, by branch of industry and sex. 2009

Näringsgren	Systematiskt arbetsmiljö- arbete pågår på arbetsplatsen 2009			Har tillgång till företagshälsövård 2009			Besök/bedömning av FHV det senaste året 2009		
	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot
Jordbruk, skogsbruk och fiske	.	.	48±10	.	.	33 ±9	.	.	16 ±7
Tillverkning och utvinning, energi och miljö	73 ±3	69 ±6	72 ±3	80 ±3	79 ±5	80 ±3	45 ±4	43 ±6	44 ±3
därav Tillverkning av verkstadsvaror	73 ±5	74 ±9	73 ±4	77 ±4	82 ±7	78 ±4	41 ±5	44±10	42 ±5
Byggverksamhet	52 ±5	.	52 ±5	67 ±5	.	67 ±5	26 ±5	.	27 ±4
Handel	49 ±5	34 ±5	42 ±4	56 ±5	39 ±5	49 ±4	24 ±4	15 ±4	20 ±3
Transport	50 ±6	.	50 ±5	53 ±6	.	56 ±5	17 ±5	.	19 ±4
Hotell och restaurang	.	.	38 ±8	.	.	24 ±7	.	.	8 ±5
Information och kommunikation	37 ±8	.	37 ±7	65 ±8	.	66 ±6	26 ±7	.	28 ±6
Finansiell verksamhet, företagstjänster	50 ±5	47 ±5	49 ±3	67 ±4	64 ±5	66 ±3	27 ±4	25 ±4	26 ±3
Offentlig förvaltning m.m.	73 ±6	68 ±5	70 ±4	87 ±5	90 ±3	88 ±3	38 ±7	33 ±5	35 ±4
Utbildning	65 ±7	61 ±4	62 ±3	69 ±7	66 ±4	67 ±3	21 ±6	18 ±3	19 ±3
Vård och omsorg	64 ±7	58 ±3	59 ±3	64 ±7	70 ±3	69 ±3	21 ±6	19 ±3	19 ±2
Personliga och kulturella tjänster	54 ±9	42 ±7	47 ±6	60 ±9	49 ±7	54 ±6	27 ±8	20 ±6	23 ±5
Uppgift saknas	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Samtliga	57 ±2	54 ±2	56 ±1	67 ±2	64 ±2	65 ±1	29 ±2	22 ±1	26 ±1

Tabell 2.5 Antal tusental sysselsatta (oktober/november) 2009 efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder

Table 2.5 Employment of the working population 2009 (oct/nov/thousands) by socio-economic group, sex and age

Socioekonomisk indelning	Antal sysselsatta i befolkningen oktober/november 2009 (tusental).							
	Män				Kvinnor			
	16–29	30–49	50–64	Totalt	16–29	30–49	50–64	Totalt
Ej facklärd arbetare	158	202	131	491	155	172	117	444
Facklärd arbetare	117	221	121	459	65	152	109	326
Samtliga arbetare	274	424	252	950	220	324	226	770
Lägre tjänstemän	49	107	67	223	59	164	127	350
Tjänstemän mellannivå	52	237	134	424	64	286	182	531
Högre tjänstemän	40	231	126	398	33	174	94	301
Samtliga tjänstemän	141	575	327	1 044	156	624	403	1182
Företagare	21	138	117	275	6	63	43	112
Samtliga	437	1 139	697	2 273	382	1 013	673	2 068

Tabell 2.6 Andel sysselsatta (procent) med mindre än 5 år respektive 20 år eller mer i nuvarande yrke fördelade efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 2.6 Employed persons (per cent) with than five years and at least twenty years in the current occupation by socio-economic group, sex and age.1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Mindre än 5 år i nuvarande yrke								Minst 20 år eller mer							
		Män i ålder				Kvinnor i ålder				Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1995/1997	70	22	12	35	67	22	10	30	0	19	53	20	0	14	38	17
	1999/2001	77	27	14	39	81	31	14	40	0	18	57	22	0	15	42	19
	2003/2005	77	33	18	42	82	33	12	42	0	16	51	20	0	16	46	20
	2007/2009	..	31	15	43	83	34	15	47	..	17	52	20	0	15	46	18
Facklärd arbetare	1995/1997	53	13	5	23	..	15	..	21	0	31	74	31	..	20	..	21
	1999/2001	..	15	5	25	..	16	7	24	..	30	75	33	..	24	52	26
	2003/2005	..	19	6	26	..	19	..	26	..	29	73	34	..	28	..	30
	2007/2009	..	18	7	29	..	18	18	25	..	34	74	35	..	28	61	32
Samtliga arbetare	1995/1997	62	18	9	29	60	19	19	27	0	25	63	25	0	16	41	19
	1999/2001	71	22	10	33	77	26	26	34	0	24	65	27	0	18	45	21
	2003/2005	71	26	12	35	78	28	28	37	0	22	61	26	0	21	50	23
	2007/2009	75	24	11	36	79	27	27	38	0	26	62	27	0	21	53	24
Lägre tjänstemän	1995/1997	..	28	..	34	65	21	21	26	..	15	..	22	0	25	53	29
	1999/2001	..	36	..	39	..	37	37	38	..	14	..	21	..	18	51	25
	2003/2005	..	37	..	39	..	39	39	36	..	11	..	19	..	16	54	27
	2007/2009	..	..	..	39	..	36	36	38	..	..	..	20	..	14	49	24
Tjänstemän mellanivå	1995/1997	..	21	9	25	..	17	17	23	..	19	62	29	..	23	58	29
	1999/2001	..	29	10	32	..	27	27	29	..	15	61	27	..	20	64	31
	2003/2005	..	32	9	31	..	29	29	28	..	12	59	25	..	15	66	30
	2007/2009	..	30	8	31	..	28	28	30	..	12	60	25	..	15	64	30
Högre tjänstemän	1995/1997	..	26	10	27	..	26	26	28	..	14	60	27	..	16	51	25
	1999/2001	..	34	11	33	..	34	34	34	..	12	55	26	..	14	53	25
	2003/2005	..	29	12	27	..	34	34	30	..	10	60	28	..	11	54	25
	2007/2009	..	30	9	30	..	38	38	34	..	10	58	25	..	8	49	21
Samtliga tjänstemän	1995/1997	75	25	10	28	70	20	20	25	0	16	59	27	0	22	54	28
	1999/2001	84	32	11	34	82	32	32	33	0	14	57	25	0	18	57	28
	2003/2005	75	32	12	31	81	33	33	31	0	11	57	25	0	14	59	28
	2007/2009	..	30	11	32	90	33	33	33	..	11	56	24	0	13	56	26
Företagare	1995/1997	..	12	4	13	..	..	..	23	..	33	75	45	..	..	..	32
	1999/2001	..	..	..	12	..	..	..	..	..	..	..	50	..	..	..	..
	2003/2005	..	12	..	12	..	..	..	..	..	35	..	49	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	15	..	..	..	..	..	..	..	47	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997	66	20	9	27	64	21	9	26	0	22	63	28	0	20	49	24
	1999/2001	75	26	9	31	79	29	12	33	0	20	63	29	0	19	53	26
	2003/2005	72	27	11	31	79	31	10	33	0	19	61	28	0	17	56	26
	2007/2009	78	26	10	32	83	31	11	35	0	20	61	28	0	15	55	25

Tabell 2.7 Andel sysselsatta (procent) som uppger att systematiskt arbetsmiljöarbete pågår, att företagshälsövård finns fördelade efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 2.7 Employed persons (per cent) who reply there are ongoing efforts for systematic work environment that occupational health service is available by socio-economic group, sex and age. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Systematiskt arbetsmiljöarbete pågår på arbetsplatsen								Har tillgång till företagshälsövård							
		Män i ålder				Kvinnor i ålder				Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1995/1997									62	75	78	72	55	75	72	69
	1999/2001	35	48	54	46	26	40	36	35	59	75	74	71	50	70	69	65
	2003/2005	37	49	50	46	23	45	39	37	47	68	69	63	32	64	62	54
	2007/2009	..	53	52	49	24	43	47	38	..	62	67	59	28	58	58	48
Facklärd arbetare	1995/1997									71	78	80	77	..	81	..	77
	1999/2001	..	55	58	55	..	52	47	47	..	77	82	77	..	76	76	73
	2003/2005	..	50	56	50	..	54	..	49	..	75	79	73	..	71	..	66
	2007/2009	..	55	59	54	..	60	60	56	..	73	75	71	..	67	70	63
Samtliga arbetare	1995/1997									66	77	79	74	58	77	73	72
	1999/2001	42	51	56	50	28	44	44	39	63	76	78	73	52	72	72	68
	2003/2005	38	49	53	48	25	48	48	41	52	71	74	68	33	66	65	58
	2007/2009	40	54	55	52	28	51	51	46	49	68	71	65	31	62	64	55
Lägre tjänstemän	1995/1997									..	78	..	74	53	79	78	73
	1999/2001	..	47	..	49	..	52	52	50	..	73	..	72	..	74	76	71
	2003/2005	..	55	..	53	..	51	51	50	..	74	..	72	..	72	75	69
	2007/2009	..	..	..	56	..	54	54	52	..	..	..	68	..	67	73	66
Tjänstemän mellannivå	1995/1997									..	85	88	84	..	85	84	83
	1999/2001	..	58	62	56	..	56	56	54	..	84	84	82	..	81	81	79
	2003/2005	..	58	66	59	..	59	59	58	..	80	82	79	..	75	80	75
	2007/2009	..	66	67	65	..	65	65	64	..	80	83	80	..	76	76	74
Högre tjänstemän	1995/1997									..	82	79	80	..	81	80	79
	1999/2001	..	56	69	59	..	56	56	56	..	80	77	78	..	77	78	76
	2003/2005	..	56	64	58	..	59	59	59	..	78	77	76	..	78	78	77
	2007/2009	..	62	75	66	..	61	61	61	..	81	84	81	..	79	84	80
Samtliga tjänstemän	1995/1997									68	82	83	80	63	82	81	78
	1999/2001	35	55	65	55	39	55	55	53	65	80	80	78	63	78	79	76
	2003/2005	42	57	63	57	36	57	57	56	64	78	79	76	56	75	78	74
	2007/2009	..	63	68	63	42	61	61	60	..	79	81	78	58	74	77	73
Företagare	1995/1997									..	36	26	31	..	..	..	20
	1999/2001	..	..	..	50	..	..	..	..	..	..	..	31	..	..	..	..
	2003/2005	..	42	..	41	..	..	..	..	..	33	..	31	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	40	..	..	..	..	..	..	..	30	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997									65	75	73	72	59	77	74	73
	1999/2001	39	53	60	53	33	50	50	47	63	74	73	72	57	74	73	71
	2003/2005	39	52	57	52	30	53	54	50	55	70	71	68	43	70	72	66
	2007/2009	42	57	60	56	33	56	59	53	52	70	70	67	42	67	69	64

Tabell 2.8 Andel sysselsatta (procent) som uppger arbetsplatsen haft besök/eller fått en bedömning av företagshälsövården fördelade efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 2003/2005, 2007/2009

Table 2.8 Employed persons (per cent) who reply that their workplace has been assessed by health service by socio-economic group, sex and age. 2003/2005, 2007/2009

SEI		Besök/bedömning av FHV det senaste året							
		Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	2003/2005	21	28	30	27	10	21	19	17
	2007/2009	..	23	29	23	7	20	16	15
Facklärd arbetare	2003/2005	..	32	30	30	..	20	..	18
	2007/2009	..	32	28	29	..	18	18	16
Samtliga arbetare	2003/2005	23	30	30	29	9	21	21	17
	2007/2009	19	28	29	26	8	19	19	15
Lägre tjänstemän	2003/2005	..	36	..	34	..	36	36	34
	2007/2009	..	..	..	26	..	31	31	30
Tjänstemän mellannivå	2003/2005	..	36	42	38	..	30	30	30
	2007/2009	..	38	38	37	..	24	24	24
Högre tjänstemän	2003/2005	..	38	41	38	..	36	36	35
	2007/2009	..	41	43	40	..	35	35	34
Samtliga tjänstemän	2003/2005	31	37	40	37	20	33	33	32
	2007/2009	..	37	37	36	20	29	29	29
Företagare	2003/2005	..	11	..	10	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	11	..	..	..	..
Samtliga	2003/2005	25	31	33	31	14	28	28	26
	2007/2009	20	31	30	29	13	25	24	22

Användning av vissa maskiner; datoranvändning

Detta avsnitt behandlar användning av vissa maskiner, datorarbete och hur stor del av arbetstiden man använder persondator.

Nedan visas exempel på resultat som på efterföljande sidor redovisas i tabeller efter yrke, näringsgren och socioekonomisk indelning. För att få större underlag för en specificerad redovisning efter yrke och kön används data från Arbetsmiljöundersökningarna 2005, 2007 och 2009 sammantaget (benämnt 2005/07/09). För indelning efter socioekonomisk grupp används en tvåårsgruppering med redovisning för åren 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005 samt 2007/2009. På grund av omläggningen av näringsgrensindelning (SNI) redovisas i denna rapport inga årsvis sammanslagningar vad gäller SNI. För att kunna redovisa resultat för olika näringsgrenar 2009 har istället osäkerhetstalen tagits fram och redovisas i tabellerna. Gränsen för antalet som fodras för att resultaten skall redovisas har därigenom kunnat sänkas till 100.

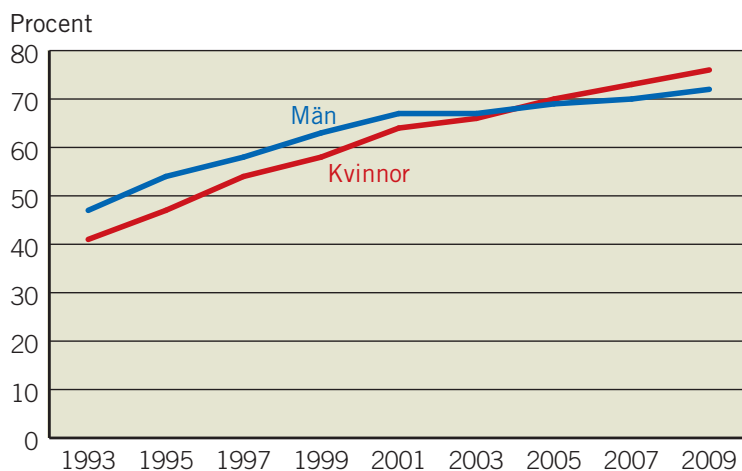
De skillnader mellan grupper eller förändringar över tid som kommenteras nedan är genomgående statistiskt säkerställda (signifikanta). Där antalet svarande i yrkesgrupperna och de socioekonomiska grupperna är mindre än 400 personer redovisas inte uppgifterna, och vid näringsgrensindelningen redovisas inte uppgifterna om antalet svarande är mindre än 100 personer utan (..) markeras.

Datoranvändning

Arbetsmiljöundersökningen har koncentrerats på användandet av persondatorer, PC. En fråga gäller hur stor del av arbetsdagen man använder PC. Särskilda frågor finns också om bärbara persondatorer, laptops. Andelen PC-användare var år 2009 för både kvinnor och män drygt 70 procent.

Utvecklingen av användandet av persondatorer kan följas i Arbetsmiljöundersökningarna. I diagrammet nedan visas utvecklingen sedan 1993.

Andelen som arbetar med persondator. Kvinnor och män. 1993–2009

Det är en kontinuerlig stark ökning av andelen som använder persondator i arbetet. För kvinnor är det en ökning från 41 procent 1993 till 76 procent år 2009. För män är motsvarande ökning från 47 procent till 72. Sedan förra undersökningen 2007 har en ökning skett med omkring 3 procentenheter för såväl kvinnor som män. Att använda persondator var vanligare bland män än bland kvinnor i början på nittioalet, men sedan dess har ökningen varit så mycket större bland kvinnor att skillnaden var utjämnad 2005. År 2007 var det något vanligare att kvinnor än män använder persondator i jobbet och den utvecklingen har sedan fortsatt.

Nedan visa exempel på yrken där det bland kvinnor respektive män är särskilt vanligt att använda persondator. Uppgifterna avser 2005/07/09.

Kvinnor		Män	
Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	99	Dataspecialister	100
Redovisningsekonomer, adm. ass m.fl.	99	Ledningsarb. i stora/medelstora företag	98
Arb. som kräver teor. spec.komp. inom biologi, hälso- o sjukvård	98	Annat arb. som kräver teor. spec.komp.	98
Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	96	Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	97
Övrig kontorspersonal	96	Ingenjörer och tekniker	96
Arbete inom biologi, hälso- och sjukvård som kräver kortare högskoleutbildning	95	Lärararbete inom universitet, gymnasium och grundskola	94
Ledningsarbete	94	Kontorsarbete	77

Naturligtvis använder sig alla dataspecialister av persondator. Men även i en rad andra yrken är det ett givet hjälpmedel, t.ex. vid bokföring, försäljning, kontorsarbete över huvud taget, ledningsarbete, sjukvård, undervisning. Det viktiga ur arbetsmiljösynpunkt är hur datorerna används. Vidgar de arbetet, ger tillgång till information, ger bearbetningsmöjligheter av data etc. eller är de del i en förenkling och koncentration av ensidigt arbete till vissa personer kanske med intensiva arbetspass med otillräckliga pauser?

I tidigare årgångar av Arbetsmiljöundersökningen har visats att arbete vid bildskärm har ökat kraftigt, mycket ofta tillsammans med användning av persondator. Det gällde inte minst en ökning av andelen som minst halva tiden eller nästan hela tiden arbetade vid bildskärm. Samtidigt som persondatorerna används av allt fler har också tiden man tillbringar vid datorn ökat påtagligt.

Tablåen nedan visar hur stor del av arbetstiden användarna arbetar med PC:n. Resultaten avser 2009.

Tid vid persondatorn	Kvinnor	Män
Nästan hela tiden	26	21
Ungefär 3/4 av tiden	15	17
Halva tiden	14	17
Ungefär 1/4 av tiden	16	18
Lite, kanske 1/10 av tiden	29	27

Att arbeta med persondator har blivit minst lika vanligt bland kvinnor som bland män. Att använda en merparten av arbetstiden till detta är dock vanligare bland kvinnor, och det har varit så åtminstone sedan Arbetsmiljöundersökningarna började göras 1989. År 2009 är det 26 procent av kvinnorna som arbetar nästan hela tiden vid PC:n jämfört med 21 procent av männen. De arbetsmiljörisker omfattande arbete vid datorn för med sig är alltså mer aktuella för kvinnor än för män.

Att använda bärbar dator (laptop) i arbetet är dubbelt så vanligt bland män som bland kvinnor, 48 procent mot 28. Vanligast är det både för kvinnor och män i åldern 30–49 år, och även i den gruppen är det vanligare bland män än bland kvinnor att ha tillgång till bärbar dator. Om man ser till de kvinnor och män som använder bärbar dator är det – oavsett kön – omkring hälften som använder den minst halva tiden. Att arbeta med bärbar dator kan innebära speciella ergonomiska problem t.ex. om man inte använder arbetsbord utan improviserar t.ex. med att ha den i knäet. De praktiska fördelarna är uppenbart att man kan arbeta på olika arbetsplatser och ofta också på resor till och från jobbet eller hemma. Den underlättar på så sätt en flexibilitet där man är mindre beroende av en speciell arbetsplats, men det kan också innebära att gränsen mellan arbete och fritid delvis suddas ut.

Tabell 3.1 Andel sysselsatta (procent) som arbetar med handhållna, rörliga och stationära maskiner efter yrke (SSYK) och kön. 2007, 2009 och 2005/07/09

Table 3.1 Employed persons (per cent) working at least ¼ of the time with handheld, moveable or stationary machines, by occupation and sex. 2007, 2009 and 2005/07/09

Yrke	Arbetar <i>minst en fjärdedel av tiden</i> med														
	handhållna maskiner					rörliga maskiner					stationära maskiner				
	2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09		
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
1 Ledningsarbete	7	..	7	5	6	3	..	4	1	3	6	..	6	6	6
12 Ledningsarb. i stora/medelstora företag	..	..	5	..	5	..	..	3	..	2	..	..	5	..	5
122 Drift- och verksamhetschefer	..	..	..	..	4	..	..	..	..	3	..	..	..	..	7
2 Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens	6	5	6	5	5	1	0	1	0	1	6	5	6	5	5
21 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom teknik- o datavet. m.m.	..	..	6	..	6	..	..	1	..	1	..	..	7	..	7
213 Dataspecialister	..	..	7	..	7	..	..	1	..	0	..	..	6	..	6
2131 Systemerare och programmerare	..	..	..	..	7	..	..	..	..	0	..	..	..	..	7
214 Civilingenjörer, arkitekter m.fl.	..	..	..	..	4	..	..	..	..	1	..	..	..	..	7
22 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom biologi, hälso- o sjukvård	..	..	..	15	14	..	..	..	0	1	..	..	..	7	7
23 Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	3	..	6	3	4	2	..	2	0	1	4	..	7	2	4
232 Gymnasielärare m.fl.	..	..	..	..	7	..	..	..	..	2	..	..	..	..	7
233 Grundskollärare	..	..	..	1	1	..	..	..	0	0	..	..	..	1	1
24 Annat arb. som kräver teor. spec.komp.	5	3	5	3	4	0	0	0	0	0	5	4	4	5	5
241 Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	..	..	..	3	3	..	..	..	0	0	..	..	..	3	3
3 Arbete som kräver kortare högskoleutbildning eller motsv. kunskaper	8	6	9	5	7	2	1	3	1	2	7	7	7	6	7
31 Tekniker- och ingenjörarbete m.m.	10	..	10	..	9	4	..	4	..	3	11	..	11	..	11
311 Ingenjörer och tekniker	..	..	10	..	8	..	..	2	..	2	..	..	11	..	11
32 Arb. inom biologi, hälso- och sjukvård som kräver kortare högskoleutb.	..	..	..	12	12	..	..	..	0	1	..	..	..	10	9
323 Sjuksköterskor	..	..	..	..	14	..	..	..	..	0	..	..	..	..	5
33 Lärararbete som kräver kortare högskoleutbildning	..	..	..	1	2	..	..	..	0	1	..	..	..	1	2
331 Försollärare och fritidspedagoger	..	..	..	1	1	..	..	..	0	0	..	..	..	1	1
34 Annat arbete som kräver kortare högskoleutbildning	6	5	7	4	5	1	1	2	1	1	6	5	5	6	5
341 Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	..	..	7	5	6	..	..	3	1	2	..	..	4	7	5
3415 Företagssäljare	..	..	..	..	7	..	..	..	..	3	..	..	..	..	5
343 Redovisningsekonomer, adm. ass m.fl.	..	..	..	2	3	..	..	..	1	1	..	..	..	4	4

Tabell 3.1 (forts)

Table 3.1 (cont'd)

Yrke	Arbetar <i>minst en fjärdedel av tiden med</i>														
	handhållna maskiner					rörliga maskiner					stationära maskiner				
	2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09		
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
4 Kontors- o kundservicearbete	8	10	17	5	8	10	9	28	2	9	13	11	14	11	12
41 Kontorsarbete m.m.	8	9	17	4	8	13	11	31	3	12	12	11	14	10	11
412 Bokförings- och redovisningsass m.fl.	..	..	..	..	1	..	..	..	..	0	..	..	..	..	6
413 Lager- och transport-assistenter m.fl.	..	..	..	..	25	..	..	..	..	41	..	..	..	..	22
419 Övrig kontorspersonal	..	..	..	3	3	..	..	..	1	1	..	..	..	8	7
42 Kundservicearbete	..	..	..	8	9	..	..	..	0	2	..	..	..	15	16
5 Service-, omsorgs- o försäljningsarbete	20	19	19	18	18	3	2	5	1	2	7	9	11	8	8
51 Service-, omsorgs- o säkerhetsarbete	20	20	20	19	19	2	2	4	1	2	5	7	9	5	6
513 Vård- och omsorgs-personal m.fl.	18	19	..	18	17	2	1	..	1	2	3	3	..	3	3
5131 Barnskötare m.fl.	..	..	..	2	2	..	..	..	0	0	..	..	..	2	2
5132 Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	..	..	..	23	23	..	..	..	1	1	..	..	..	4	4
5133 Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	..	..	..	25	24	..	..	..	3	3	..	..	..	3	3
52 Försäljningsarb. inom detaljhandel m.m.	..	..	..	16	17	..	..	..	1	3	..	..	..	17	16
522 Försälj., detaljhand. demonstr. m.fl.	..	..	..	16	17	..	..	..	1	3	..	..	..	17	16
5222 Försäljare, fackhandel	..	..	..	..	14	..	..	..	..	3	..	..	..	..	10
7 Hantverksarbete inom bygg-verksamhet och tillverkning	66	68	67	..	65	15	15	15	..	14	25	23	23	..	24
71 Gruv-, bygg- och anläggningsarbete	73	..	73	..	73	17	..	16	..	16	13	..	11	..	12
712 Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	..	..	82	..	82	..	..	18	..	17	..	..	14	..	15
713 Byggnadshantverkare m.fl.	..	..	71	..	70	..	..	17	..	17	..	..	7	..	8
72 Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	..	..	62	..	62	..	..	14	..	14	..	..	34	..	34
8 Process- och maskinopera-törsarb, transportarb. m.m.	31	32	33	..	32	31	33	35	..	32	46	48	45	..	48
82 Maskinoperatörs- o monteringsarbete	..	..	45	..	42	..	..	20	..	18	..	..	73	..	73
83 Transport- och maskinförararbete	..	..	23	..	23	..	..	48	..	47	..	..	12	..	12
832 Fordonsförare	..	..	23	..	22	..	..	24	..	23	..	..	9	..	9
9 Arb. utan krav på särskild yrkesutb.	..	..	..	36	35	..	..	..	6	14	..	..	..	16	18
91 Servicearbete utan särskild yrkesutbildning	..	..	..	35	36	..	..	..	3	5	..	..	..	12	13
Samtliga	19	20	26	12	19	8	8	14	2	8	14	13	17	10	13

Tabell 3.2 Andel sysselsatta (procent) som arbetar med persondator, arbetar nästan hela tiden vid persondator, arbetar med laptop efter yrke (SSYK) och kön. 2007, 2009 och 2005/07/09

Table 3.2 Employed persons (per cent) working with PC, working with PC nearly all the time, working with laptop by industry and sex. 2007, 2009 and 2005/07/09

Yrke		Arbetar med persondator				Arbetar med persondator nästan hela tiden					Arbetar med laptop					
		2007	2009	2005/07/09		2007	2009	2005/07/09		2007	2009	2005/07/09				
		Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
1	Ledningsarbete	95	..	95	94	95	11	..	10	15	12	56	..	62	47	57
12	Ledningsarb. i stora/medelstora företag	..	..	98	..	98	..	..	11	..	12	..	..	63	..	59
122	Drift- och verksamhetschefer	..	..	..	..	98	..	..	..	..	6	..	..	..	..	51
2	Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens	97	97	98	96	97	25	30	30	21	26	43	53	54	34	44
21	Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom teknik- o datavet. m.m.	..	..	100	..	99	..	..	50	..	51	..	..	62	..	60
213	Dataspecialister	..	..	100	..	100	..	..	68	..	67	..	..	67	..	66
2131	Systemerare och programmerare	..	..	..	..	100	..	..	..	..	71	..	..	..	..	64
214	Civilingenjörer, arkitekter m.fl.	..	..	..	..	99	..	..	..	..	32	..	..	..	..	54
22	Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom biologi, hälso- o sjukvård	..	..	..	98	98	..	..	..	9	8	..	..	..	24	27
23	Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	92	..	94	92	92	3	..	5	3	4	34	..	46	31	37
232	Gymnasielärare m.fl.	..	..	..	..	93	..	..	..	..	2	..	..	..	..	35
233	Grundskollärare	..	..	..	90	90	..	..	..	0	1	..	..	..	25	28
24	Annat arb. som kräver teor. spec.komp.	98	98	98	98	98	30	32	28	32	30	43	51	53	35	44
241	Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	..	..	..	99	99	..	..	..	41	36	..	..	..	49	57
3	Arbete som kräver kortare högskoleutbildning eller motsv. kunskaper	93	93	95	90	92	26	29	24	27	26	33	42	46	22	34
31	Tekniker- och ingenjörarbete m.m.	94	..	96	..	96	31	..	30	..	33	46	..	48	..	46
311	Ingenjörer och tekniker	..	..	96	..	96	..	..	23	..	25	..	..	44	..	41
32	Arb. inom biologi, hälso- och sjukvård som kräver kortare högskoleutb.	..	..	..	95	95	..	..	..	7	7	..	..	..	16	18
323	Sjuksköterskor	..	..	..	..	95	..	..	..	..	5	..	..	..	..	17
33	Lärararbete som kräver kortare högskoleutbildning	..	..	..	74	75	..	..	..	1	1	..	..	..	16	18
331	Förskollärare och fritidspedagoger	..	..	..	74	75	..	..	..	0	0	..	..	..	14	15
34	Annat arbete som kräver kortare högskoleutbildning	94	94	95	92	93	35	36	23	44	34	35	45	47	26	37
341	Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	..	..	97	96	97	..	..	24	52	34	..	..	53	29	44
3415	Företagssäljare	..	..	..	..	95	..	..	..	..	24	..	..	..	..	62
343	Redovisningsekonomer, adm. ass m.fl.	..	..	..	99	98	..	..	..	51	46	..	..	..	24	28

Tabell 3.2 (forts)

Table 3.2 (cont'd)

Yrke		Arbetar med persondator				Arbetar med persondator nästan hela tiden				Arbetar med laptop						
		2007	2009	2005/07/09		2007	2009	2005/07/09		2007	2009	2005/07/09				
		Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
4	Kontors- o kundservicearb.	83	84	76	87	84	39	41	19	48	39	12	17	18	9	11
41	Kontorsarbete m.m.	87	89	77	94	88	40	42	16	51	39	13	18	18	10	12
412	Bokförings- och redovisningsass m.fl.	..	..	..	..	99	..	..	..	..	58	..	..	..	..	13
413	Lager- och transportassistenter m.fl.	..	..	..	..	79	..	..	..	..	15	..	..	..	..	13
419	Övrig kontorspersonal	..	..	..	96	95	..	..	..	51	49	..	..	..	11	13
42	Kundservicearbete	..	..	..	70	70	..	..	..	41	39	..	..	..	6	8
5	Service-, omsorgs- o försäljningsarbete	55	61	64	52	55	3	4	5	2	3	11	18	20	10	13
51	Service-, omsorgs- o säkerhetsarbete	53	60	52	52	52	1	1	2	1	1	7	16	14	9	10
513	Vård- och omsorgs- personal m.fl.	56	63	..	55	55	1	1	..	1	1	5	13	..	7	8
5131	Barnskötare m.fl.	..	..	..	57	57	..	..	..	0	1	..	..	..	14	14
5132	Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	..	..	..	64	64	..	..	..	1	1	..	..	..	5	5
5133	Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	..	..	..	40	38	..	..	..	0	0	..	..	..	6	6
52	Försäljningsarb. inom detaljhandel m.m.	..	..	..	50	62	..	..	..	8	9	..	..	..	14	20
522	Försälj., detaljhand. demonstr. m.fl.	..	..	..	50	62	..	..	..	8	9	..	..	..	14	20
5222	Försäljare, fackhandel	..	..	..	..	65	..	..	..	..	7	..	..	..	..	24
7	Hantverksarbete inom byggverksamhet och tillverkning	43	47	44	..	44	2	2	2	..	2	37	43	37	..	36
71	Gruv-, bygg- och anläggningsarbete	28	..	30	..	31	0	..	1	..	1	28	..	33	..	32
712	Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	..	..	19	..	19	..	..	0	..	0	..	..	38	..	37
713	Byggnadshantverkare m.fl.	..	..	45	..	45	..	..	1	..	1	..	..	32	..	31
72	Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	..	..	63	..	63	..	..	3	..	3	..	..	42	..	41
8	Process- och maskinoperatörsarb., transportarb. m.m.	43	44	44	..	44	3	3	3	..	3	13	18	15	..	13
82	Maskinoperatörs- o monteringsarbete	..	..	55	..	52	..	..	2	..	3	..	..	6	..	6
83	Transport- o maskinförararb.	..	..	29	..	29	..	..	2	..	2	..	..	29	..	29
832	Fordonsförare	..	..	23	..	23	..	..	1	..	1	..	..	34	..	34
9	Arb. utan krav på särskild yrkesutb.	..	..	..	22	29	..	..	..	1	2	..	..	..	7	13
91	Servicearbete utan särskild yrkesutbildning	..	..	..	18	23	..	..	..	1	1	..	..	..	8	16
	Samtliga	71	74	70	73	72	15	18	13	18	15	30	39	41	21	31

Tabell 3.3 Andel sysselsatta (procent) som arbetar med handhållna, rörliga och stationära maskiner efter näringsgren (SNI) och kön. 2009

Table 3.3 Employed persons (per cent) working at least ¼ of the time with handheld, moveable or stationary machines, by branch of industry and sex. 2009

Näringsgren	Arbetar <i>minst</i> en fjärdedel av tiden med								
	handhållna maskiner 2009			rörliga maskiner 2009			stationära maskiner 2009		
	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot
Jordbruk, skogsbruk och fiske	. .	. .	52 ±10	. .	. .	60 ±10	. .	. .	18 ±7
Tillverkning och utvinning, energi och miljö	29 ±3	16 ±5	26 ±3	17 ±3	8 ±3	15 ±2	38 ±4	32 ±6	37 ±3
<i>därav Tillverkning av verkstadsvaror</i>	32 ±5	15 ±7	28 ±4	18 ±4	5 ±4	15 ±3	36 ±5	31 ±9	35 ±4
Byggverksamhet	59 ±5	. .	55 ±5	18 ±4	. .	17 ±4	9 ±3	. .	9 ±3
Handel	26 ±5	15 ±4	20 ±3	15 ±4	1 ±1	8 ±2	13 ±4	15 ±4	14 ±3
Transport	21 ±5	. .	18 ±4	24 ±5	. .	20 ±4	9 ±4	. .	9 ±3
Hotell och restaurang	. .	. .	22 ±7	. .	. .	1 ±2	. .	. .	25 ±7
Information och kommunikation	13 ±6	. .	11 ±4	2 ±2	. .	2 ±2	5 ±4	. .	6 ±3
Finansiell verksamhet, företagstjänster	18 ±4	9 ±3	13 ±2	5 ±2	1 ±1	3 ±1	9 ±3	8 ±3	9 ±2
Offentlig förvaltning m.m.	11 ±4	4 ±2	7 ±2	3 ±2	1 ±1	2 ±1	7 ±4	5 ±3	6 ±2
Utbildning	10 ±5	5 ±2	6 ±2	1 ±1	0 ±0	0 ±0	8 ±4	3 ±1	4 ±1
Vård och omsorg	12 ±5	17 ±2	16 ±2	2 ±2	1 ±1	1 ±1	7 ±4	6 ±2	6 ±1
Personliga och kulturella tjänster	28 ±8	13 ±5	19 ±4	14 ±6	3 ±2	8 ±3	6 ±4	9 ±4	8 ±3
Uppgift saknas	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
Samtliga	27 ±2	12 ±1	20 ±1	13 ±1	2 ±0	8 ±1	16 ±1	9 ±1	13 ±1

Tabell 3.4 Andel sysselsatta (procent) som arbetar med persondator, arbetar nästan hela tiden vid persondator, arbetar med laptop efter näringsgren (SNI) och kön. 2009

Table 3.4 Employed persons (per cent) working with PC, working with PC nearly all the time, working with laptop by industry and sex. 2009

Näringsgren	Arbetar med persondator			Arbetar med persondator nästan hela tiden			Arbetar med laptop		
	2009			2009			2009		
	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot
Jordbruk, skogsbruk och fiske	.	.	57±10	.	.	1 ±2	.	.	35 ±9
Tillverkning och utvinning, energi och miljö	72 ±3	71 ±6	72 ±3	11 ±2	30 ±6	15 ±2	38 ±4	25 ±6	35 ±3
därav Tillverkning av verkstadsvaror	78 ±4	71 ±9	76 ±4	13 ±4	32 ±9	17 ±3	41 ±5	30 ±9	39 ±5
Byggverksamhet	43 ±5	.	45 ±5	3 ±2	.	5 ±2	56 ±5	.	56 ±5
Handel	79 ±4	69 ±5	75 ±3	14 ±4	22 ±4	17 ±3	46 ±5	30 ±5	40 ±4
Transport	48 ±6	.	52 ±5	8 ±3	.	12 ±4	43 ±6	.	39 ±5
Hotell och restaurang	.	.	41 ±8	.	.	4 ±3	.	.	39 ±8
Information och kommunikation	98 ±2	.	98 ±2	63 ±8	.	65 ±7	71 ±8	.	68 ±6
Finansiell verksamhet, företagstjänster	85 ±3	86 ±3	86 ±2	28 ±4	51 ±5	38 ±3	60 ±5	38 ±5	50 ±3
Offentlig förvaltning m.m.	94 ±3	92 ±3	93 ±2	20 ±6	33 ±5	28 ±4	41 ±7	24 ±5	31 ±4
Utbildning	89 ±5	79 ±3	82 ±3	7 ±4	4 ±2	5 ±1	55 ±7	35 ±4	40 ±3
Vård och omsorg	77 ±6	77 ±3	77 ±2	8 ±4	6 ±2	7 ±2	27 ±7	14 ±2	16 ±2
Personliga och kulturella tjänster	74 ±8	69 ±6	71 ±5	12 ±6	13 ±5	13 ±4	49 ±9	36 ±7	41 ±5
Uppgift saknas	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Samtliga	72 ±2	76 ±1	74 ±1	15 ±1	20 ±1	18 ±1	48 ±2	28 ±2	39 ±1

*) Ny/förändrad fråga sedan 2005

Tabell 3.5 Andel sysselsatta (procent) som arbetar med handhållna respektive rörliga maskiner fördelade efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 3.5 Employed persons (per cent) working at least ¼ of the time with handheld or moveable machines, by socio-economic group, sex and age. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Arbetar minst en fjärdedel av tiden med handhållna maskiner								rörliga maskiner							
		Män i ålder				Kvinnor i ålder				Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1995/1997	26	25	23	25	18	22	22	21	23	31	29	28	3	4	2	3
	1999/2001	29	30	24	28	22	25	23	23	28	31	30	30	4	5	3	4
	2003/2005	28	34	27	31	20	23	20	21	28	31	29	30	4	7	3	5
	2007/2009	..	32	26	32	29	25	26	26	..	34	27	29	5	8	5	6
Facklärd arbetare	1995/1997	52	51	45	50	..	14	..	15	17	18	16	17	..	1	..	1
	1999/2001	..	55	49	55	..	19	19	19	..	21	20	20	..	2	1	2
	2003/2005	..	56	53	56	..	23	..	22	..	23	17	22	..	3	..	3
	2007/2009	..	58	55	59	..	21	21	21	..	21	14	20	..	2	1	2
Samtliga arbetare	1995/1997	38	37	34	37	18	19	19	19	20	25	23	23	2	3	2	2
	1999/2001	41	42	35	40	21	22	22	22	24	27	26	26	3	4	2	3
	2003/2005	41	44	39	42	21	23	23	21	26	27	24	26	4	5	3	4
	2007/2009	52	46	40	46	29	23	23	24	25	27	21	25	5	5	3	4
Lägre tjänstemän	1995/1997	..	12	..	12	2	3	3	3	..	8	..	9	1	1	0	1
	1999/2001	..	11	..	12	..	5	5	4	..	11	..	11	..	2	1	1
	2003/2005	..	10	..	11	..	6	6	5	..	10	..	10	..	2	1	1
	2007/2009	..	..	..	13	..	4	4	5	..	..	..	9	..	1	1	1
Tjänstemän mellannivå	1995/1997	..	9	8	8	..	5	5	5	..	3	3	4	..	0	0	0
	1999/2001	..	9	7	8	..	5	5	5	..	3	3	3	..	0	0	0
	2003/2005	..	8	6	8	..	6	6	6	..	3	4	3	..	0	0	0
	2007/2009	..	7	7	8	..	5	5	6	..	3	3	3	..	1	0	0
Högre tjänstemän	1995/1997	..	5	4	4	..	2	2	3	..	1	1	1	..	0	0	0
	1999/2001	..	4	4	3	..	3	3	3	..	1	0	1	..	0	0	0
	2003/2005	..	5	3	4	..	4	4	4	..	1	1	1	..	0	1	0
	2007/2009	..	6	4	5	..	6	6	4	..	1	1	1	..	0	0	0
Samtliga tjänstemän	1995/1997	8	8	7	8	3	4	4	4	5	4	4	4	1	1	0	1
	1999/2001	6	7	8	7	4	4	4	4	4	4	4	4	1	1	0	1
	2003/2005	8	7	6	7	5	5	5	5	5	4	4	4	1	1	1	1
	2007/2009	..	8	7	8	9	5	5	5	..	4	3	3	1	1	0	1
Företagare	1995/1997	..	34	31	33	..	..	..	24	..	21	22	22	..	..	..	5
	1999/2001	..	..	..	34	..	..	..	..	..	..	..	24	..	..	..	..
	2003/2005	..	44	..	41	..	..	..	..	..	20	..	22	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	37	..	..	..	..	..	..	..	18	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997	28	23	20	23	12	11	11	11	16	15	13	14	1	2	1	2
	1999/2001	28	25	21	24	13	12	11	12	17	15	15	16	2	2	2	2
	2003/2005	30	27	22	26	14	12	10	12	19	15	13	15	2	2	2	2
	2007/2009	37	25	23	26	21	11	11	13	17	14	11	14	3	2	1	2

Tabell 3.6 Andel sysselsatta (procent) som arbetar med stationära maskiner, persondator fördelade efter socio-ekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 3.6 Employed persons (per cent) working at least ¼ of the time with stationary machines, with personal computer by socio-economic group, sex and age. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Arbetar minst en fjärdedel av tiden med stationära maskiner								Arbetar med persondator							
		Män i ålder				Kvinnor i ålder				Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1995/1997	25	25	20	24	10	12	8	10	34	31	25	31	17	18	11	16
	1999/2001	24	24	20	23	11	14	9	11	41	42	35	40	25	31	21	26
	2003/2005	27	25	20	24	12	15	10	13	41	46	37	42	24	38	26	30
	2007/2009	..	33	26	31	22	16	16	18	..	51	44	44	29	41	40	36
Facklärd arbetare	1995/1997	29	25	23	26	..	6	..	7	28	30	23	28	..	22	..	20
	1999/2001	..	27	25	25	..	8	8	8	..	45	35	39	..	35	35	33
	2003/2005	..	28	26	28	..	9	..	10	..	46	40	42	..	48	..	45
	2007/2009	..	28	25	28	..	11	11	11	..	50	47	44	..	67	70	62
Samtliga arbetare	1995/1997	27	25	22	25	10	10	10	9	31	31	24	30	17	19	13	17
	1999/2001	23	26	22	24	10	11	11	10	37	44	35	40	24	33	25	28
	2003/2005	28	27	23	26	13	13	13	12	39	46	38	42	26	42	34	35
	2007/2009	33	31	26	29	21	14	14	15	33	50	46	44	32	53	54	47
Lägre tjänstemän	1995/1997	..	4	..	4	2	1	1	1	..	76	..	70	72	87	84	83
	1999/2001	..	5	..	5	..	2	2	1	..	87	..	82	..	92	89	88
	2003/2005	..	9	..	7	..	5	5	5	..	90	..	86	..	93	95	91
	2007/2009	..	..	..	8	..	8	8	9	..	..	..	89	..	94	93	91
Tjänstemän mellannivå	1995/1997	..	5	4	4	..	2	2	1	..	87	81	85	..	65	64	65
	1999/2001	..	4	4	4	..	2	2	1	..	94	87	91	..	81	81	80
	2003/2005	..	6	7	7	..	3	3	3	..	95	92	93	..	88	87	87
	2007/2009	..	7	8	8	..	5	5	5	..	96	94	95	..	93	91	91
Högre tjänstemän	1995/1997	..	1	1	1	..	2	2	1	..	92	90	91	..	87	84	87
	1999/2001	..	2	1	2	..	1	1	1	..	97	94	96	..	94	89	93
	2003/2005	..	4	2	4	..	4	4	3	..	98	97	98	..	96	95	96
	2007/2009	..	6	3	5	..	5	5	4	..	99	99	99	..	99	98	99
Samtliga tjänstemän	1995/1997	4	3	3	3	1	1	1	1	83	86	80	84	73	77	77	76
	1999/2001	4	4	4	4	3	2	2	1	90	93	87	91	81	88	85	86
	2003/2005	7	6	5	6	4	4	4	4	89	95	92	93	84	92	91	91
	2007/2009	..	7	6	7	10	6	6	6	..	96	95	95	86	95	93	93
Företagare	1995/1997	..	9	8	9	..	..	..	5	..	52	38	46	..	..	..	36
	1999/2001	..	..	..	9	..	..	..	..	..	..	..	58	..	..	..	..
	2003/2005	..	14	..	13	..	..	..	..	..	73	..	69	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	14	..	..	..	..	..	..	..	77	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997	18	13	10	13	6	5	4	5	49	59	55	56	43	53	49	50
	1999/2001	16	13	11	13	6	5	4	5	57	70	63	65	51	66	61	61
	2003/2005	20	15	12	15	9	7	5	7	57	72	69	68	50	73	71	68
	2007/2009	24	16	14	17	17	9	8	10	54	76	73	71	53	81	79	75

Tabell 3.7 Andel sysselsatta (procent) som arbetar nästan hela tiden vid persondator, arbetar med laptop fördelade efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 2003/2005, 2007/2009

Table 3.7 Employed persons (per cent) working with PC, working with PC nearly all the time, working with laptop by industry and sex. 2003/2005 and 2007/2009

SEI	År	Arbetar med persondator <i>nästan hela tiden</i>								Arbetar med laptop							
		Män i ålder				Kvinnor i ålder				Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	2003/2005	..	2	..	3	..	3	..	2	..	8	..	8	..	3	..	3
	2007/2009	..	3	3	3	3	2	2	2	..	16	11	15	10	9	5	8
Facklärd arbetare	2003/2005	..	3	..	3	..	..	..	1	..	21	..	23	..	..	..	5
	2007/2009	..	2	3	2	..	2	2	2	..	34	25	32	..	7	8	8
Samtliga arbetare	2003/2005	..	3	1	3	..	2	2	2	..	15	18	16	..	4	2	4
	2007/2009	3	3	3	3	2	2	2	2	25	25	18	23	10	8	7	8
Lägre tjänstemän	2003/2005	..	..	..	19	..	48	..	44	..	..	..	24	..	10	..	9
	2007/2009	..	..	..	23	..	54	54	49	..	..	..	37	..	20	11	16
Tjänstemän mellannivå	2003/2005	..	22	..	20	..	20	20	18	..	42	..	35	..	15	10	14
	2007/2009	..	29	17	27	..	22	22	20	..	52	40	47	..	28	21	26
Högre tjänstemän	2003/2005	..	27	..	22	..	28	..	23	..	54	..	50	..	37	..	32
	2007/2009	..	30	19	29	..	31	31	27	..	65	56	61	..	45	34	41
Samtliga tjänstemän	2003/2005	..	23	11	21	..	30	30	27	..	44	33	39	..	20	13	18
	2007/2009	..	28	17	27	38	33	33	30	..	56	45	51	28	31	21	27
Företagare	2003/2005	..	..	..	4	..	..	..	..	..	..	..	42	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	9	..	..	..	..	..	..	..	59	..	..	..	..
Samtliga	2003/2005	..	13	7	11	14	19	14	17	27	37	31	33	14	18	12	15
	2007/2009	16	16	10	14	16	22	16	19	37	49	40	44	22	28	20	24

4

Kroppsliga och andra besvär

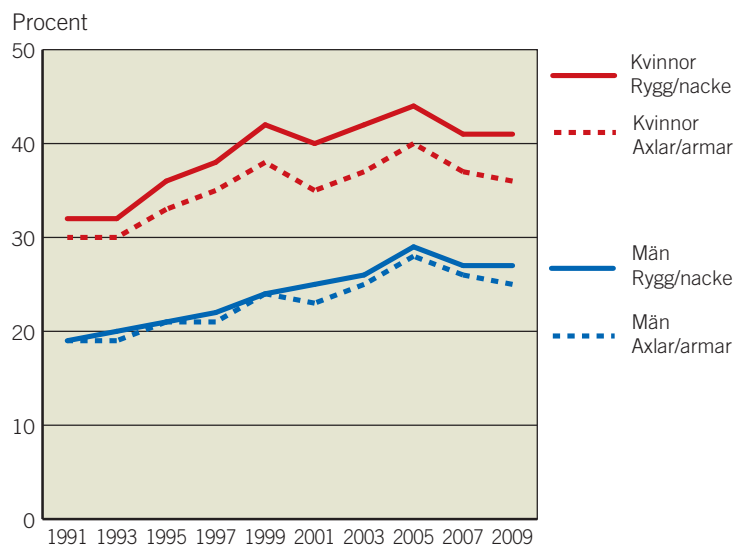
Detta avsnitt behandlar frågor om olika kroppsliga eller psykosociala besvär. Det gäller ont i olika delar av kroppen: övre delen av ryggen eller nacken, nedre delen av ryggen, axlar eller armar, höfter, ben, knän eller fötter. Andra slags besvär gäller svårighet att koppla av efter arbetet eller att sova på grund av att man tänker på jobbet, kroppslig uttröttnings, att känna sig trött och håglös eller känna olust inför att gå till arbetet, om man är för trött eller saknar tid för familj, vänner eller fritidsaktiviteter samt om man gått till arbetet trots att man borde ha sjukskrivit sig.

Nedan visas exempel på resultat som på efterföljande sidor redovisas i tabeller efter yrke, näringsgren och socioekonomisk indelning. För att få större underlag för en specificerad redovisning efter yrke och kön används data från Arbetsmiljöundersökningarna 2005, 2007 och 2009 sammantaget (benämnt 2005/07/09). För indelning efter socioekonomisk grupp används en tvåårsgruppering med redovisning för åren 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005 samt 2007/2009. På grund av omläggningen av näringsgrensindelning (SNI) redovisas i denna rapport inga årsvis sammanslagningar vad gäller SNI. För att kunna redovisa resultat för olika näringsgrenar 2009 har istället osäkerhetstalen tagits fram och redovisas i tabellerna. Gränsen för antalet som fodras för att resultaten skall redovisas har därigenom kunnat sänkas till 100.

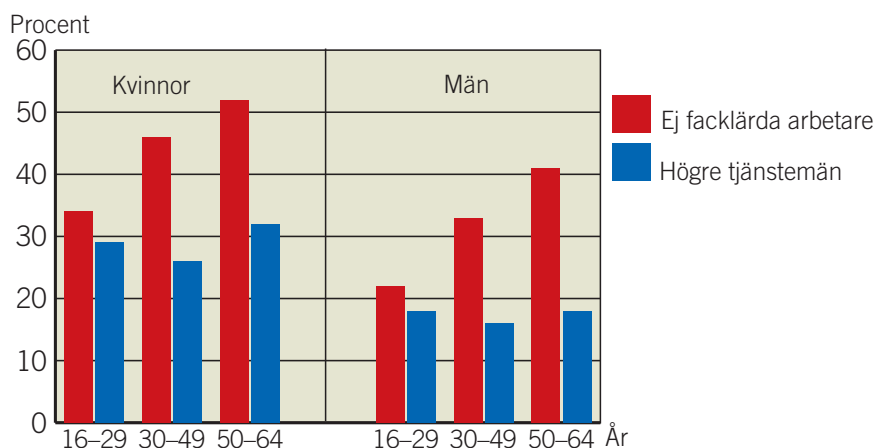
De skillnader mellan grupper eller förändringar över tid som kommenteras nedan är genomgående statistiskt säkerställda (signifikanta). Där antalet svarande i yrkesgrupperna och de socioekonomiska grupperna är mindre än 400 personer redovisas inte uppgifterna, och vid näringsgrensindelningen redovisas inte uppgifterna om antalet svarande är mindre än 100 personer utan (..) markeras.

Kroppsliga besvär (varje vecka)

Andelen med ont i olika delar av kroppen varje vecka har ökat sedan undersökningarna började 1991 men sedan undersökningen 2005 har en statistisk signifikant minskning skett vad gäller ont i axlar och armar, både bland kvinnor och män. Bland kvinnor har också besvären från nacken och övre delen av ryggen minskat sedan 2005. Förhållandena 2009 visar att nedgången vad gäller ont i olika delar av kroppen nu planat ut. Detta visas i diagrammet nedan.

Andel som uppgett ont varje vecka i övre delen av rygg/nacke, axlar eller armar. 1991–2009

Nedan visas att det är betydande skillnader i andelen med kroppsliga besvär beroende på vilken ålder man uppnått och vilken socioekonomisk grupp man tillhör.

Andel som uppgett ont varje vecka i axlar eller armar efter ålder, kön och socioekonomisk tillhörighet. 2005/07/09

Andelen kvinnor som uppgett ont varje vecka i axlar och armar i undersökningarna 2005–2009 är betydligt större bland ej facklärd arbetare (44 %) än bland högre tjänstemän (28 %). Bland män är skillnaden lika stor än på en lägre nivå – 33 procent mot 17. Andelen med besvär bland män är i varje grupp lägre än bland kvinnor i motsvarande grupp.

Genom att jämföra två grupper med helt skilda typer av arbetsuppgifter ser vi hur både ålder och typ av arbetsuppgifter påverkar besvärsförekomst. Besvären ökar med stigande ålder för både kvinnor och män men skillnaderna p.g.a. arbetsuppgifter är minst lika stora.

Den högsta andelen med ont i axlar eller armar, 52 procent, redovisas av kvinnliga, ej facklärd, arbetare i åldern 50–64 år. Det är betydligt högre än för kvinnliga högre tjänstemän i samma åldersgrupp – 32 procent. Även bland de yngre finns skillnader, om än inte lika stora. Bland kvinnliga arbetare (ej facklärd) i åldern 16 till 29 år har 34 procent besvär med axlar och armar och bland kvinnliga tjänstemän i mellannivån i samma åldersgrupp har 26 procent liknande besvär.

Lika stora skillnader är det mellan de högsta och lägsta andelarna för män. Den högsta (41 %) återfinns i gruppen ej facklärd arbetare i åldern 50–64 år – och den lägsta (11 %) i gruppen tjänstemän i mellannivån i åldern 16–29 år.

Kroppsligt uttröttad efter arbetet (varje vecka)

Återkommande kroppslig uttröttnings efter arbetet eller att känna sig trött och håglös är en reaktion på en ansträngd situation och kan vara en indikator på en dålig arbetsmiljö. Frågan, som ställs i Arbetsmiljöundersökningen, om man känner sig uttröttad efter arbetet handlar bokstavligen om kroppslig uttröttnings, men även stark anspänning som i hög grad är psykiskt betingad kan yttra sig i kroppslig utmattning. Andelen som år 2009 uppger att de varje vecka känner sig uttröttade efter arbetet är för kvinnor 49 procent och för män 44 procent. Andelen kroppsligt uttröttade har sedan 2007 minskat med 2 procentenheter för kvinnor. Minskningen som kunde konstateras för kvinnor 2007 har alltså fortsatt medan någon motsvarande minskning inte finns för männen. Fortfarande är det dock en högre andel kvinnor och män som upplever kroppslig uttröttnings efter arbetet 2009 jämfört med 2003.

Nedan visas exempel på yrken där minst hälften av kvinnor respektive män uppger att de minst en dag per vecka är kroppsligt uttröttade efter arbetet. Uppgifterna avser 2005/07/09.

Kvinnor		Män	
Servicearbete utan särskild yrkesutbildning	69	Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	70
Försäljningsarbete, detaljhand, demonstr. m.fl.	68	Byggnadshantverkare m.fl.	61
Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	67	Fordonsförare	58
Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	63	Maskinoperatörs- o monteringsarbete	54
Förskollärare och fritidspedagoger	61	Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	53
Barnskötare m. fl.	59	Service omsorgs och säkerhetsarbete	51

Kvinnor inom service, försäljningsarbeten och omsorgsyrtken visar på höga andelar av kroppslig trötthet. Detta är yrken där en stor del av det dagliga arbetet består av kontakt med andra människor och dessutom ofta är kroppsligt ansträngande med tunga lyft. För männen är det helt andra yrkesgrupper som har hög andel med kroppsligt uttröttade. Här är det de traditionellt tunga mansjobben som har de högsta andelarna men även fordonsförare har höga andelar med kroppslig uttröttnings.

Svårighet att koppla av tankarna från jobbet under fritiden (varje vecka)

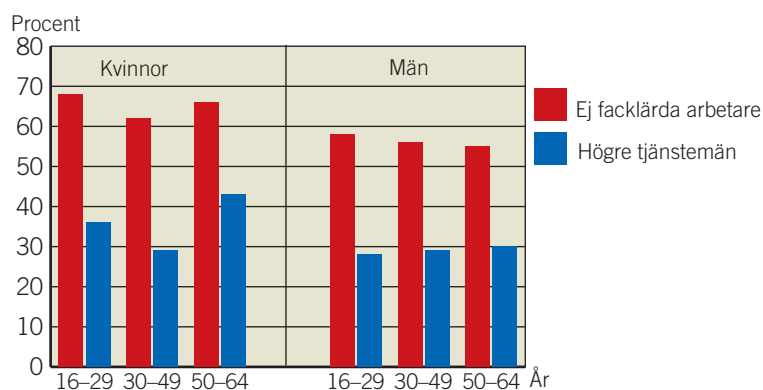
Andelen som 2009 uppger att de har problem med att kunna koppla av tankarna från jobbet när man är ledig var för kvinnor 45 procent och för män 42 procent. Sedan 2007 har andelen män som har svårigheter att koppla av tankarna från jobbet under fritiden ökat med nästan 4 procent. Nedan visas exempel på yrken där minst hälften av kvinnor respektive män uppger att de varje vecka har svårigheter att koppla av tankarna på jobbet under fritiden. Uppgifterna avser 2005/07/09.

Kvinnor		Män	
Grundskollärare	79	Ledningsarbete i stora/medelstora företag	64
Ledningsarbete	67	Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	61
Förskollärare och fritidspedagoger	59	Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	54
Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	58	Annat arbete som kräver teoretisk spec. kompetens	55
Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	54	Dataspecialister	52
Arbete som kräver teoretisk specialist-komp. inom biologi hälso- och sjukvård	52		

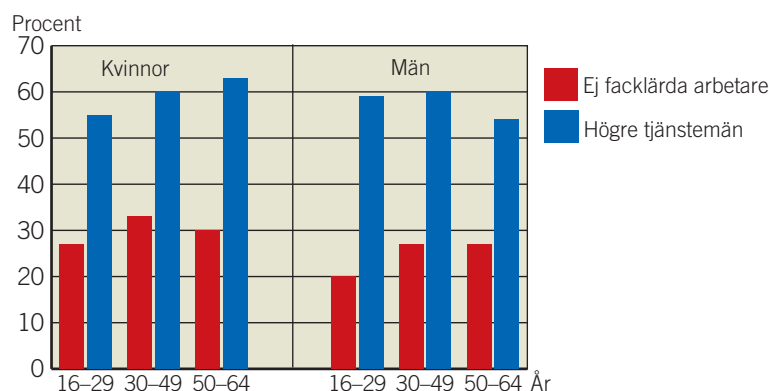
Svårigheter att koppla av efter arbetet är mycket vanligt förekommande, oavsett kön, inom olika läraryrken och inom olika chefspositioner. Bland olika slags säljare och inom olika kontaktyrken ligger andelarna också högt.

En kontroll visar att även om både ålder och könstillhörighet påverkar huruvida man blir kroppsligt uttröttad efter arbetet liksom om man har svårt att koppla av tankarna från jobbet under fritid så är det huvudsakligen typen av arbete som förklarar dessa besvär.

Kroppsligt uttröttad efter arbetet varje vecka efter ålder, kön och socioekonomisk indelning. 2005/07/09

Svårt att koppla tankarna från jobbet under fritiden varje vecka efter ålder, kön och socioekonomisk indelning. 2005/07/09

Svårighet att sova (varje vecka)

Andelen som 2009 uppgav att de varje vecka har svårt att sova p.g.a. tankar på arbetet var för kvinnor 22 procent och för män 18 procent. För män har en signifikant minskning skett sedan år 2005 med 3 procentenheter men sedan 2007 har ingen förändring skett.

Nedan visas exempel på yrken där stora andelar kvinnor respektive män uppger att de varje vecka har svårigheter att sova p.g.a. att tankar på jobbet håller dem vakna. Uppgifterna avser 2005/07/09.

Kvinnor		Män	
Grundskollärare	43	Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	30
Ledningsarbete	31	Ledningsarbete i stora/medelstora företag	29
Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	29	Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	23
Arbete som kräver teor. spec.komp. inom biologi hälso- och sjukvård	26	Annat arbete som kräver teor. special kompetens	23
Förskollärare och fritidspedagoger	25	Ingenjörer och tekniker	21
Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	25	Arbete som kräver teor. specialkomp. inom teknik o. datavet. m.m.	21

Yrken där höga andelar anger det är svårt att sova p.g.a. jobbet är i betydande utsträckning samma för kvinnor som för män. Bland personer i ledande ställning, lärare, säljare, inköpare, mäklare, företagsekonomer, marknadsförare, personaltjänstemän, ingenjörer och tekniker har omkring ¼

varje vecka svårt att sova p.g.a. tankar på jobbet. Allra störst problem har kvinnliga grundskollärare bland vilka mer än 40 procent har problem med sömnen p.g.a. arbetet.

Problem med att få tiden att räcka till (varje vecka)

Ungefär 6 procent, vilket motsvarar 269 000 sysselsatta 2009, känner sig varje dag för trötta efter arbetet eller att tiden inte räcker till för familj, vänner eller att för utöva olika fritidsaktiviteter. Andelen bland kvinnor är högre (7 %) än bland män (5 %). Detta gäller inom alla åldersgrupper. Jämfört med 2007 är andelen kvinnor och män som upplever att arbetet inkräktar på deras privatliv i stort sett oförändrad.

Inom olika läraryrken uppger över var tionde kvinnliga lärare att de på grund av arbetsbördan har brist på tid eller ork för sin familj, vännerna eller andra aktiviteter. Även inom servicearbeten utan krav på särskild yrkesutbildning är belastningen stor bland kvinnor. Bland män är det främst bland fordonsförare och grundskollärare och bland de som arbetar med servicearbeten utan krav på särskild yrkesutbildning som de högsta andelarna finns.

Sjuknärvaro (två gånger eller mer)

På frågan om man gått till arbetet trots att man borde stannat hemma sjukskriven svarar knappt varannan att man gjort så *två gånger eller mer* under det senaste året. Sedan undersökningen 2007 har andelen kvinnor som ej stannat hemma när de känt sig sjuka minskat med omkring 3 procentenheter.

Nedan visas ett urval av yrken för kvinnor och män med hög andel som gått till arbetet två gånger eller mer under det senaste året trots att man borde stannat hemma sjukskriven. Uppgifterna avser 2005/07/09.

Kvinnor		Män	
Förskollärare och fritidspedagoger	61	Byggnadshantverkare m. fl.	54
Grundskollärare	59	Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	53
Barnskötare m.fl.	55	Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskolor	53
Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	52	Service-, omsorgs- o säkerhetsarbete	50
Kundservicearbete	52	Metallhantverk, reparatörsarbete mm.	49
Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	51	Fordonsförare	48

Det är främst inom yrken med relativt stort egenansvar som sjuknärvaro är vanligt bland kvinnor. Detta är jobb som kräver att personalen finns på plats och där en omedelbar ersättare kanske är svår uppbringa. För förskollärare, fritidspedagoger och grundskollärare ligger andelen på omkring 60 procent. Bland barnskötare, undersköterskor, sjukvårdsbiträden, vårdbiträden, personliga assistenter och de som arbetar med kundservice är det drygt hälften som gått till arbetet två gånger eller mer trots att de borde stannat hemma.

Bland män finns höga andelar av sjuknärvaro inom bygg-, transport och serviceyrken. Manliga lärare tillhör också de grupper bland vilka det är vanligt att gå till jobbet trots att man känt sig sjuk. Gemensamt för dessa yrken är att de ofta innehåller ett större mått av eget inflytande. Män som arbetar inom dessa yrken har till över 50 procent varit sjuknärvarande två gånger eller mer det senaste året.

Enligt undersökningen om Arbetsorsakade besvär 2008 (kan läsas på Arbetsmiljöverkets hemsida www.av.se) har kvinnor som arbetar som process- och maskinoperatörer, kockar eller kokerskor, undersköterskor, sjukvårdsbiträden, socialsekreterare och kuratorer samt som förskollärare och fritidspedagoger mer arbetsrelaterad sjukfrånvaro, både vad gäller kort och lång sjukskrivning, än genomsnittet sysselsatta. Detsamma gäller män som arbetar som fordonsmontörer, som hantverkare inom byggverksamhet samt män med olika typer av maskinoperatörs-, reparatörs- och monteringsarbete eller som lagerassistenter. Många av dessa yrkesgrupper har alltså förutom en hög arbetsrelaterad sjukfrånvaro dessutom en hög sjuknärvaro.

Tabell 4.1 Andel sysselsatta (procent) med ont i olika delar av ryggen, ont i axlar eller armar efter yrke (SSYK) och kön. 2007, 2009 och 2005/07/09

Table 4.1 Employed persons (per cent) who every week experience pain in the upper parts of back or neck, lower parts of back, shoulders or arms, by occupation and sex. 2007, 2009 and 2005/07/09

Yrke	Ont minst en dag per vecka i														
	övre delen av rygg/hacke					nedre delen av ryggen					axlar eller armar				
	2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09		
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
1 Ledningsarbete	26	..	19	34	24	19	..	17	23	19	20	..	15	29	19
12 Ledningsarb. i stora/medelstora företag	..	..	18	..	23	..	..	15	..	17	..	..	14	..	18
122 Drift- och verksamhetschefer	..	..	..	..	26	..	..	..	..	19	..	..	..	..	19
2 Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens	29	30	22	38	30	19	20	16	24	20	22	23	17	29	23
21 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom teknik- o datavet. m.m.	..	..	21	..	25	..	..	16	..	17	..	..	18	..	20
213 Dataspecialister	..	..	23	..	26	..	..	16	..	16	..	..	17	..	20
2131 Systemerare o programmerare	..	..	..	..	27	..	..	..	..	17	..	..	..	..	20
214 Civilingenjörer, arkitekter m.fl.	..	..	..	..	23	..	..	..	..	18	..	..	..	..	20
22 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom biologi, hälso- o sjukvård	..	..	..	33	30	..	..	..	26	23	..	..	..	28	23
23 Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	29	..	22	38	32	20	..	16	24	21	21	..	15	28	23
232 Gymnasielärare m.fl.	..	..	..	..	31	..	..	..	..	21	..	..	..	..	22
233 Grundskollärare	..	..	..	36	33	..	..	..	24	23	..	..	..	26	24
24 Annat arb. som kräver teor. spec.komp.	34	29	23	39	32	20	20	16	23	20	26	25	19	31	25
241 Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	..	..	..	38	31	..	..	..	22	19	..	..	..	31	24
3 Arbete som kräver kortare högskoleutbildning eller motsv. kunskaper	31	30	23	39	31	24	23	20	27	23	27	23	19	32	26
31 Tekniker- och ingenjörarbete m.m.	25	..	21	..	25	21	..	18	..	20	21	..	18	..	21
311 Ingenjörer och tekniker	..	..	19	..	24	..	..	18	..	20	..	..	17	..	20
32 Arb. inom biologi, hälso- och sjukvård som kräver kortare högskoleutb.	..	..	..	35	33	..	..	..	28	27	..	..	..	29	29
323 Sjuksköterskor	..	..	..	..	36	..	..	..	..	34	..	..	..	..	31
33 Lärararbete som kräver kortare högskoleutbildning	..	..	..	38	36	..	..	..	32	31	..	..	..	33	31
331 Förskollärare och fritidspedagoger	..	..	..	38	37	..	..	..	32	32	..	..	..	33	32
34 Annat arbete som kräver kortare högskoleutbildning	32	31	25	41	33	22	21	20	25	22	27	22	19	33	26
341 Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	..	..	25	41	31	..	..	20	24	22	..	..	20	31	24
3415 Företagssäljare	..	..	..	..	31	..	..	..	..	22	..	..	..	..	24
343 Redovisningsekonomer, adm. ass m.fl.	..	..	..	41	38	..	..	..	24	24	..	..	..	36	32

Tabell 4.1 (forts)

Table 4.1 (cont'd)

Yrke	Ont minst en dag per vecka i övre delen av rygg/nacke					nedre delen av ryggen					axlar eller armar				
	2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09		
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
4 Kontors- o kundservicearb.	41	40	30	45	40	30	32	28	32	31	37	37	28	41	37
41 Kontorsarbete m.m.	39	40	31	44	39	28	29	28	29	29	37	37	30	41	37
412 Bokförings- och redovisningsass m.fl.	..	..	..	..	42	..	..	..	..	26	..	..	..	..	38
413 Lager- och transportassistenten m.fl.	..	..	..	..	36	..	..	..	..	30	..	..	..	..	32
419 Övrig kontorspersonal	..	..	..	42	40	..	..	..	28	27	..	..	..	38	36
42 Kundservicearbete	..	..	..	48	43	..	..	..	39	37	..	..	..	42	38
5 Service-, omsorgs- o försäljningsarbete	39	40	28	45	40	36	37	28	40	37	37	37	25	43	38
51 Service-, omsorgs- o säkerhetsarbete	40	40	28	44	41	36	37	30	39	38	39	40	27	43	40
513 Vård- och omsorgs personal m.fl.	40	41	..	44	42	37	38	..	39	38	39	39	..	42	39
5131 Barnskötare m.fl.	..	..	..	40	38	..	..	..	35	35	..	..	..	38	36
5132 Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	..	..	..	47	46	..	..	..	44	43	..	..	..	46	44
5133 Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	..	..	..	42	41	..	..	..	41	40	..	..	..	42	40
52 Försäljningsarb. inom detaljhandel m.m.	..	..	..	45	38	..	..	..	41	35	..	..	..	39	32
522 Försälj., detaljhand. demonstr. m.fl.	..	..	..	45	38	..	..	..	41	35	..	..	..	39	32
5222 Försäljare, fackhandel	..	..	..	..	35	..	..	..	..	33	..	..	..	..	30
7 Hantverksarbete inom byggverksamhet och tillverkning	33	33	34	..	34	32	34	33	..	33	38	35	37	..	38
71 Gruv-, bygg- och anläggningsarbete	35	..	37	..	37	34	..	35	..	35	41	..	42	..	41
712 Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	..	..	39	..	38	..	..	36	..	36	..	..	45	..	44
713 Byggnadshantverkare m.fl.	..	..	31	..	31	..	..	32	..	32	..	..	35	..	35
72 Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	..	..	30	..	30	..	..	31	..	31	..	..	32	..	32
8 Process- och maskinoperatörsarb., transportarb. m.m.	31	36	33	..	34	30	34	33	..	33	35	39	36	..	38
82 Maskinoperatörs- o monteringsarbete	..	..	29	..	33	..	..	30	..	31	..	..	32	..	37
83 Transport- och maskinförararbete	..	..	38	..	38	..	..	37	..	36	..	..	40	..	41
832 Fordonsförare	..	..	38	..	39	..	..	38	..	38	..	..	40	..	40
9 Arb. utan krav på särskild yrkesutb.	..	..	..	47	41	..	..	..	41	38	..	..	..	52	44
91 Servicearbete utan särskild yrkesutbildning	..	..	..	47	43	..	..	..	41	40	..	..	..	51	46
Samtliga	34	33	27	42	34	28	28	26	32	29	31	30	27	38	32

Tabell 4.2 Andel sysselsatta (procent) med ont i höfter, ben, knän eller fötter, som är kroppsligt uttröttade efter arbetet, trötta eller håglösa efter yrke (SSYK) och kön. 2007, 2009 och 2005/07/09

Table 4.2 Employed persons (per cent) who every week experience pain in hips, legs, knees or feet, are physically exhausted, tired and listless, by occupation and sex. 2007, 2009 and 2005/07/09

Yrke	Ont minst en dag per vecka i					Förhållanden minst en dag per vecka									
	höfter, ben, knän, fötter					uttröttad i kroppen					trött och håglös				
	2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09		
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
1 Ledningsarbete	19	..	15	18	16	37	..	36	36	36	28	..	28	28	28
12 Ledningsarb. i stora/medelstora företag	..	..	15	..	15	..	..	33	..	32	..	..	27	..	27
122 Drift- och verksamhetschefer	..	..	..	..	20	..	..	..	..	39	..	..	..	..	31
2 Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens	13	14	10	18	14	34	33	29	41	35	38	37	33	44	38
21 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom teknik- o datavet. m.m.	..	..	7	..	8	..	..	23	..	24	..	..	34	..	36
213 Dataspecialister	..	..	6	..	8	..	..	22	..	24	..	..	34	..	37
2131 Systemerare och programmerare	..	..	..	..	7	..	..	..	..	24	..	..	..	..	37
214 Civilingenjörer, arkitekter m.fl.	..	..	..	..	9	..	..	..	..	25	..	..	..	..	36
22 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom biologi, hälso- o sjukvård	..	..	..	25	20	..	..	..	49	45	..	..	..	40	39
23 Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	17	..	15	22	20	48	..	39	53	48	43	..	37	48	44
232 Gymnasielärare m.fl.	..	..	..	..	22	..	..	..	..	48	..	..	..	..	45
233 Grundskollärare	..	..	..	22	21	..	..	..	55	51	..	..	..	48	46
24 Annat arb. som kräver teor. spec.komp.	13	12	9	15	13	29	27	28	33	30	37	34	29	42	36
241 Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	..	..	..	11	10	..	..	..	29	27	..	..	..	41	31
3 Arbete som kräver kortare högskoleutbildning eller motsv. kunskaper	20	17	14	23	19	40	34	32	44	38	37	36	33	41	37
31 Tekniker- och ingenjörsarbete m.m.	18	..	15	..	15	35	..	32	..	32	38	..	32	..	34
311 Ingenjörer och tekniker	..	..	16	..	16	..	..	32	..	33	..	..	31	..	34
32 Arb. inom biologi, hälso- och sjukvård som kräver kortare högskoleutb.	..	..	..	23	22	..	..	..	48	46	..	..	..	41	40
323 Sjuksköterskor	..	..	..	..	27	..	..	..	..	55	..	..	..	..	45
33 Lärararbete som kräver kortare högskoleutbildning	..	..	..	32	31	..	..	..	60	58	..	..	..	50	49
331 Förskollärare och fritidspedagoger	..	..	..	32	31	..	..	..	61	60	..	..	..	50	49
34 Annat arbete som kräver kortare högskoleutbildning	18	15	14	19	17	34	30	32	36	34	35	33	33	38	35
341 Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	..	..	14	17	15	..	..	30	32	31	..	..	32	37	34
3415 Företagssäljare	..	..	..	..	16	..	..	..	..	33	..	..	..	..	34
343 Redovisningsekonomer, adm. ass m.fl.	..	..	..	18	17	..	..	..	33	32	..	..	..	34	34

Tabell 4.2 (forts)

Table 4.2 (cont'd)

Yrke	Ont minst en dag per vecka i					Förhållanden minst en dag per vecka									
	höfter, ben, knän, fötter					uttrötad i kroppen					trött och håglös				
	2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09		
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
4 Kontors- o kundservicearb.	23	26	22	25	24	44	45	47	43	44	36	41	32	39	37
41 Kontorsarbete m.m.	23	25	24	23	23	42	42	46	41	42	36	40	32	39	36
412 Bokförings- och redovisningsass m.fl.	..	..	..	..	20	..	..	..	..	33	..	..	..	..	39
413 Lager- och transport-assistenter m.fl.	..	..	..	..	27	..	..	..	..	52	..	..	..	..	34
419 Övrig kontorspersonal	..	..	..	22	21	..	..	..	37	37	..	..	..	37	36
42 Kundservicearbete	..	..	..	30	26	..	..	..	51	50	..	..	..	40	39
5 Service-, omsorgs- o försäljningsarbete	35	39	30	40	38	59	61	51	64	61	40	43	36	43	41
51 Service-, omsorgs- o säkerhetsarbete	35	38	33	39	38	59	60	51	63	61	40	42	37	42	41
513 Vård- och omsorgs-personal m.fl.	34	37	..	38	36	57	58	..	62	59	40	43	..	42	42
5131 Barnskötare m.fl.	..	..	..	35	36	..	..	..	59	60	..	..	..	40	39
5132 Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	..	..	..	42	41	..	..	..	67	64	..	..	..	43	42
5133 Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	..	..	..	38	37	..	..	..	63	60	..	..	..	43	42
52 Försäljningsarb. inom detaljhandel m.m.	..	..	..	46	38	..	..	..	68	61	..	..	..	45	41
522 Försälj., detaljhand. demonstr. m.fl.	..	..	..	46	38	..	..	..	68	61	..	..	..	45	41
5222 Försäljare, fackhandel	..	..	..	..	39	..	..	..	..	59	..	..	..	..	40
7 Hantverksarbete inom bygg-verksamhet och tillverkning	35	37	36	..	36	60	60	61	..	60	34	33	34	..	34
71 Gruv-, bygg- och anläggningsarbete	37	..	40	..	39	63	..	67	..	66	34	..	34	..	34
712 Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	..	..	40	..	40	..	..	70	..	70	..	..	33	..	33
713 Byggnadshantverkare m.fl.	..	..	38	..	38	..	..	61	..	60	..	..	33	..	33
72 Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	..	..	31	..	32	..	..	53	..	53	..	..	32	..	33
8 Process- och maskinopera-törsarb, transportarb. m.m.	29	34	31	..	32	54	55	55	..	56	38	38	37	..	39
82 Maskinoperatörs- o monteringsarbete	..	..	32	..	35	..	..	54	..	58	..	..	36	..	40
83 Transport- och maskinförararbete	..	..	31	..	31	..	..	57	..	57	..	..	39	..	40
832 Fordonsförare	..	..	33	..	32	..	..	58	..	58	..	..	39	..	40
9 Arb. utan krav på särskild yrkesutb.	..	..	..	48	42	..	..	..	69	66	..	..	..	43	41
91 Servicearbete utan särskild yrkesutbildning	..	..	..	50	45	..	..	..	69	67	..	..	..	45	44
Samtliga	26	26	23	30	26	48	46	45	52	48	37	37	34	42	38

Tabell 4.3 Andel sysselsatta (procent) som inte kan koppla av tankarna från jobbet, har sovsvårigheter p.g.a. arbetet, känner olust att gå till arbetet efter yrke (SSYK) och kön. 2007, 2009 och 2005/07/09

Table 4.3 Employed persons (per cent) who experience every week that they cannot dismiss job from thoughts even when off work, have a hard time sleeping due to thoughts about work, feel ill at ease going to work, by occupation and sex. 2007, 2009 and 2005/07/09

Yrke	Förhållanden <i>minst en dag per vecka</i>														
	Kan inte koppla av tankarna från jobbet					Svårt att sova p.g.a att tankar på jobbet håller en vaken					Känner olust att gå till arbetet				
	2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09		
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
1 Ledningsarbete	63	..	64	67	65	27	..	27	31	28	11	..	11	12	11
12 Ledningsarb. i stora/medelstora företag	..	..	64	..	65	..	..	29	..	29	..	..	10	..	11
122 Drift- och verksamhetschefer	..	..	..	..	67	..	..	..	..	29	..	..	..	..	12
2 Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens	57	61	56	62	59	25	27	23	31	27	15	14	15	17	16
21 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom teknik- o datavet. m.m.	..	..	55	..	55	..	..	21	..	23	..	..	14	..	15
213 Dataspecialister	..	..	52	..	53	..	..	19	..	21	..	..	13	..	15
2131 Systemerare och programmerare	..	..	..	..	53	..	..	..	..	21	..	..	..	..	15
214 Civilingenjörer, arkitekter m.fl.	..	..	..	..	57	..	..	..	..	26	..	..	..	..	15
22 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom biologi, hälso- o sjukvård	..	..	..	52	54	..	..	..	26	23	..	..	..	18	18
23 Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	68	..	61	76	71	34	..	30	41	37	16	..	18	19	19
232 Gymnasielärare m.fl.	..	..	..	..	67	..	..	..	..	34	..	..	..	..	20
233 Grundskollärare	..	..	..	79	74	..	..	..	43	41	..	..	..	20	20
24 Annat arb. som kräver teor. spec.komp.	57	55	55	58	57	25	24	23	27	25	14	10	13	14	14
241 Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	..	..	..	58	55	..	..	..	25	23	..	..	..	12	11
3 Arbete som kräver kortare högskoleutbildning eller motsv. kunskaper	48	46	47	49	48	23	21	22	25	23	15	13	14	15	14
31 Tekniker- och ingenjörsarbete m.m.	43	..	43	..	44	20	..	19	..	20	17	..	13	..	13
311 Ingenjörer och tekniker	..	..	45	..	46	..	..	21	..	22	..	..	12	..	13
32 Arb. inom biologi, hälso- och sjukvård som kräver kortare högskoleutb.	..	..	..	45	44	..	..	..	23	22	..	..	..	15	16
323 Sjuksköterskor	..	..	..	..	49	..	..	..	..	28	..	..	..	..	18
33 Lärararbete som kräver kortare högskoleutbildning	..	..	..	59	58	..	..	..	25	25	..	..	..	14	14
331 Förskollärare och fritidspedagoger	..	..	..	59	58	..	..	..	25	25	..	..	..	13	14
34 Annat arbete som kräver kortare högskoleutbildning	50	46	51	48	49	24	23	24	26	25	14	14	14	15	15
341 Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	..	..	54	54	54	..	..	23	29	25	..	..	13	18	14
3415 Företagssäljare	..	..	..	..	59	..	..	..	..	28	..	..	..	..	14
343 Redovisningsekonomer, adm. ass m.fl.	..	..	..	41	43	..	..	..	24	25	..	..	..	13	14

Tabell 4.3 (forts)

Table 4.3 (cont'd)

Yrke	Förhållanden <i>minst en dag per vecka</i>														
	Kan inte koppla av tankarna från jobbet					Svårt att sova p.g.a att tankar på jobbet håller en vaken					Känner olust att gå till arbetet				
	2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09		
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
4 Kontors- o kundservicearb.	31	32	26	32	30	16	16	13	16	15	19	17	21	16	17
41 Kontorsarbete m.m.	30	33	26	33	30	15	15	13	15	15	18	16	21	14	17
412 Bokförings- och redovisningsass m.fl.	..	..	..	..	32	..	..	..	..	13	..	..	..	..	12
413 Lager- och transportassistenter m.fl.	..	..	..	..	29	..	..	..	..	13	..	..	..	..	22
419 Övrig kontorspersonal	..	..	..	35	35	..	..	..	15	17	..	..	..	12	14
42 Kundservicearbete	..	..	..	31	30	..	..	..	17	16	..	..	..	20	20
5 Service-, omsorgs- o försäljningsarbete	36	40	39	38	38	19	20	19	20	20	16	17	20	16	17
51 Service-, omsorgs- o säkerhetsarbete	36	39	34	39	38	19	20	16	21	20	15	16	21	15	16
513 Vård- och omsorgs-personal m.fl.	35	40	..	39	38	19	21	..	21	20	13	17	..	15	16
5131 Barnskötare m.fl.	..	..	..	46	45	..	..	..	21	20	..	..	..	11	12
5132 Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	..	..	..	36	35	..	..	..	21	20	..	..	..	16	16
5133 Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	..	..	..	39	38	..	..	..	21	21	..	..	..	17	18
52 Försäljningsarb. inom detaljhandel m.m.	..	..	..	36	40	..	..	..	16	19	..	..	..	21	20
522 Försälj., detaljhand. demonstr. m.fl.	..	..	..	36	40	..	..	..	16	19	..	..	..	21	20
5222 Försäljare, fackhandel	..	..	..	..	41	..	..	..	..	19	..	..	..	..	19
7 Hantverksarbete inom byggverksamhet och tillverkning	30	32	31	..	31	11	12	12	..	12	14	18	16	..	16
71 Gruv-, bygg- och anläggningsarbete	28	..	33	..	33	10	..	12	..	12	14	..	16	..	16
712 Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	..	..	31	..	31	..	..	12	..	12	..	..	14	..	14
713 Byggnadshantverkare m.fl.	..	..	33	..	33	..	..	11	..	11	..	..	16	..	16
72 Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	..	..	30	..	30	..	..	12	..	12	..	..	16	..	16
8 Process- och maskinoperatörsarb., transportarb. m.m.	22	26	26	..	25	13	16	15	..	15	19	18	20	..	21
82 Maskinoperatörs- o monteringsarbete	..	..	23	..	23	..	..	14	..	14	..	..	23	..	24
83 Transport- och maskinförararbete	..	..	29	..	28	..	..	15	..	15	..	..	18	..	18
832 Fordonsförare	..	..	29	..	29	..	..	17	..	17	..	..	18	..	18
9 Arb. utan krav på särskild yrkesutb.	..	..	..	25	27	..	..	..	16	17	..	..	..	22	24
91 Servicearbete utan särskild yrkesutbildning	..	..	..	26	29	..	..	..	16	18	..	..	..	22	24
Samtliga	41	44	41	45	43	19	20	18	23	20	16	16	16	16	16

Tabell 4.4 Andel sysselsatta (procent) som känner att de varje dag p.g.a. arbetet är för trötta/saknar tid för familj, vänner eller fritidsaktiviteter, som inte får tillräckligt med sömn mellan arbetsdagarna, som minst två gånger det senaste året gått till arbetet trots att man borde ha sjukskrivit sig efter yrke (SSYK) och kön. 2007, 2009 och 2005/07/09

Table 4.4 Employed persons (per cent) who every day feel too tired/lack time for family, friends or recreational activities due to work, who do not get enough sleep from workday to workday, who at least twice during the past year have gone to work when they should have reported sick, by occupation and sex. 2007, 2009 and 2005/07/09

Yrke	För trött/saknar tid för privatlivet <i>varje dag</i>				Får klart otillräckligt med sömn mellan arbetsdagarna					Sjuknärvaro <i>minst två gånger det senaste året</i>					
	2007	2009	2005/07/09		2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09			
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
1 Ledningsarbete	4	..	4	7	5	11	..	11	12	12	45	..	43	44	43
12 Ledningsarb. i stora/medelstora företag	..	..	5	..	5	..	..	12	..	12	..	..	42	..	42
122 Drift- och verksamhetschefer	..	..	..	..	6	..	..	..	..	14	..	..	..	..	44
2 Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens	6	5	4	8	6	12	15	12	16	14	46	44	42	49	46
21 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom teknik- o datavet. m.m.	..	..	4	..	4	..	..	14	..	14	..	..	38	..	39
213 Dataspecialister	..	..	4	..	4	..	..	14	..	14	..	..	37	..	38
2131 Systemerare och programmerare	..	..	..	..	4	..	..	..	..	13	..	..	..	..	37
214 Civilingenjörer, arkitekter m.fl.	..	..	..	..	5	..	..	..	..	16	..	..	..	..	40
22 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom biologi, hälso- o sjukvård	..	..	..	8	8	..	..	..	15	14	..	..	..	46	45
23 Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	8	..	5	12	9	12	..	12	19	16	56	..	53	56	55
232 Gymnasielärare m.fl.	..	..	..	..	9	..	..	..	..	16	..	..	..	..	54
233 Grundskollärare	..	..	..	11	10	..	..	..	18	16	..	..	..	59	59
24 Annat arb. som kräver teor. spec.komp.	4	4	3	6	5	11	13	11	15	13	45	42	41	47	44
241 Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	..	..	..	6	4	..	..	..	11	9	..	..	..	43	40
3 Arbete som kräver kortare högskoleutbildning eller motsv. kunskaper	6	5	4	6	5	11	10	11	13	12	48	42	44	48	46
31 Tekniker- och ingenjörarbete m.m.	3	..	3	..	4	14	..	12	..	12	43	..	40	..	41
311 Ingenjörer och tekniker	..	..	3	..	3	..	..	13	..	13	..	..	40	..	41
32 Arb. inom biologi, hälso- och sjukvård som kräver kortare högskoleutb.	..	..	..	7	7	..	..	..	13	13	..	..	..	45	46
323 Sjuksköterskor	..	..	..	..	8	..	..	..	..	17	..	..	..	..	50
33 Lärararbete som kräver kortare högskoleutbildning	..	..	..	7	6	..	..	..	13	13	..	..	..	61	61
331 Förskollärare o fritidsped.	..	..	..	7	7	..	..	..	13	13	..	..	..	61	61
34 Annat arbete som kräver kortare högskoleutbildning	6	5	4	6	5	10	10	9	12	11	48	41	45	44	44
341 Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	..	..	4	5	4	..	..	10	13	11	..	..	46	39	43
3415 Företagssäljare	..	..	..	..	5	..	..	..	..	14	..	..	..	..	46
343 Redovisningsekonomer, adm. ass m.fl.	..	..	..	7	6	..	..	..	10	10	..	..	..	43	42

Tabell 4.4 (forts)

Table 4.4 (cont'd)

Yrke	För trött/saknar tid för privat-livet <i>varje dag</i>				Får <i>klart otillräckligt</i> med sömn mellan arbetsdagarna					Sjuknärvaro <i>minst två gånger det senaste året</i>					
	2007	2009	2005/07/09		2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09			
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
4 Kontors- o kundservicearb.	5	7	5	6	6	12	11	10	12	12	44	44	41	45	44
41 Kontorsarbete m.m.	4	7	5	5	5	10	12	10	12	11	43	44	43	42	43
412 Bokförings- och redovisningsass m.fl.	..	..	..	..	6	..	..	..	..	9	..	..	..	..	42
413 Lager- och transport-assistenter m.fl.	..	..	..	..	5	..	..	..	..	12	..	..	..	..	46
419 Övrig kontorspersonal	..	..	..	4	5	..	..	..	13	13	..	..	..	41	39
42 Kundservicearbete	..	..	..	8	7	..	..	..	13	12	..	..	..	52	48
5 Service-, omsorgs- o försäljningsarbete	7	7	5	8	7	10	10	11	10	11	52	51	51	52	51
51 Service-, omsorgs- o säkerhetsarbete	7	8	6	8	7	10	11	12	11	11	52	51	50	52	52
513 Vård- och omsorgs-personal m.fl.	6	7	..	7	7	10	11	..	11	11	50	50	..	52	51
5131 Barnskötare m.fl.	..	..	..	8	7	..	..	..	9	10	..	..	..	55	55
5132 Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	..	..	..	8	8	..	..	..	13	13	..	..	..	52	52
5133 Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	..	..	..	7	7	..	..	..	12	12	..	..	..	51	49
52 Försäljningsarb. inom detaljhandel m.m.	..	..	..	7	7	..	..	..	7	9	..	..	..	50	50
522 Försälj., detaljhand. demonstr. m.fl.	..	..	..	7	7	..	..	..	7	9	..	..	..	50	50
5222 Försäljare, fackhandel	..	..	..	..	7	..	..	..	..	8	..	..	..	..	50
7 Hantverksarbete inom byggverksamhet och tillverkning	5	5	5	..	5	8	8	8	..	8	52	50	52	..	52
71 Gruv-, bygg- och anläggningsarbete	5	..	5	..	6	7	..	7	..	7	53	..	54	..	54
712 Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	..	..	5	..	5	..	..	8	..	8	..	..	53	..	53
713 Byggnadshantverkare m.fl.	..	..	4	..	5	..	..	6	..	6	..	..	54	..	54
72 Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	..	..	4	..	4	..	..	8	..	8	..	..	49	..	50
8 Process- och maskinoperatörsarb. transportarb. m.m.	6	8	7	..	7	12	15	13	..	14	44	45	47	..	47
82 Maskinoperatörs- o monteringsarbete	..	..	6	..	6	..	..	14	..	14	..	..	47	..	47
83 Transport- och maskinförarbete	..	..	9	..	9	..	..	12	..	13	..	..	49	..	49
832 Fordonsförare	..	..	11	..	11	..	..	13	..	14	..	..	48	..	49
9 Arb. utan krav på särskild yrkesutb.	..	..	..	12	11	..	..	..	16	15	..	..	..	47	48
91 Servicearbete utan särskild yrkesutbildning	..	..	..	12	12	..	..	..	15	14	..	..	..	48	50
Samtliga	6	6	5	8	6	11	12	11	13	12	48	45	46	49	48

Tabell 4.5 Andel sysselsatta (procent) med ont i olika delar av ryggen, ont i axlar eller armar efter näringsgren (SNI) och kön. 2009

Table 4.5 Employed persons (per cent) who every week experience pain in the upper parts of back or neck, lower parts of back, shoulders or arms, by branch of industry and sex. 2009

Näringsgren	Ont <i>minst</i> en dag per vecka i								
	övre delen av rygg/nacke			nedre delen av ryggen			axlar eller armar		
	2009			2009			2009		
	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot
Jordbruk, skogsbruk och fiske	.	.	25 ±8	.	.	32 ±9	.	.	35 ±9
Tillverkning och utvinning, energi och miljö	26 ±3	46 ±6	31 ±3	25 ±3	33 ±6	26 ±3	24 ±3	44 ±6	29 ±3
<i>därav Tillverkning av verkstadsvaror</i>	25 ±5	49±10	29 ±4	22 ±4	36 ±9	25 ±4	21 ±4	51±10	27 ±4
Byggverksamhet	31 ±5	.	32 ±5	31 ±5	.	31 ±5	33 ±5	.	32 ±5
Handel	25 ±5	43 ±5	33 ±4	27 ±5	36 ±5	31 ±3	23 ±4	38 ±5	30 ±3
Transport	36 ±6	.	38 ±5	31 ±6	.	32 ±5	34 ±6	.	35 ±5
Hotell och restaurang	.	.	43 ±8	.	.	47 ±8	.	.	43 ±8
Information och kommunikation	26 ±7	.	30 ±6	19 ±7	.	19 ±5	21 ±7	.	23 ±6
Finansiell verksamhet, företagstjänster	25 ±4	40 ±5	32 ±3	21 ±4	26 ±4	23 ±3	23 ±4	34 ±4	28 ±3
Offentlig förvaltning m.m.	16 ±5	39 ±6	29 ±4	14 ±5	28 ±5	22 ±4	17 ±5	32 ±5	25 ±4
Utbildning	24 ±6	36 ±4	33 ±3	20 ±6	29 ±4	27 ±3	19 ±6	31 ±4	28 ±3
Vård och omsorg	27 ±7	41 ±3	39 ±3	24 ±7	35 ±3	33 ±3	21 ±6	38 ±3	35 ±3
Personliga och kulturella tjänster	31 ±8	35 ±7	33 ±5	30 ±8	26 ±6	28 ±5	29 ±8	31 ±6	30 ±5
Uppgift saknas	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Samtliga	27 ±2	41 ±2	33 ±1	25 ±2	32 ±2	28 ±1	25 ±2	36 ±2	30 ±1

Tabell 4.6 Andel sysselsatta (procent) med ont i höfter, ben, knän eller fötter, som är kroppsligt uttröttade efter arbetet, trötta eller håglösa efter näringsgren (SNI) och kön. 2009

Table 4.6 Employed persons (per cent) who every week experience pain in hips, legs, knees or feet, are physically exhausted, tired and listless, by branch of industry and sex. 2009

Näringsgren	Ont <i>minst</i> en dag per vecka i höfter, ben, knän, fötter 2009			Förhållanden <i>minst</i> en dag per vecka					
	M	Kv	Tot	uttröttad i kroppen 2009			trött och håglös 2009		
	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot
Jordbruk, skogsbruk och fiske	.	.	35 ±9	.	.	56±10	.	.	31 ±9
Tillverkning och utvinning, energi och miljö	26 ±3	29 ±6	26 ±3	42 ±4	47 ±6	43 ±3	34 ±4	43 ±6	36 ±3
<i>därav Tillverkning av verkstadsvaror</i>	21 ±4	32 ±9	23 ±4	39 ±5	50±10	41 ±5	32 ±5	42±10	34 ±4
Byggverksamhet	34 ±5	.	33 ±5	61 ±5	.	59 ±5	31 ±5	.	32 ±5
Handel	26 ±5	35 ±5	30 ±3	49 ±5	56 ±5	52 ±4	34 ±5	42 ±5	37 ±4
Transport	26 ±6	.	28 ±5	51 ±6	.	50 ±5	34 ±6	.	36 ±5
Hotell och restaurang	.	.	46 ±8	.	.	74 ±7	.	.	49 ±8
Information och kommunikation	10 ±5	.	11 ±4	22 ±7	.	23 ±6	37 ±8	.	37 ±7
Finansiell verksamhet, företagstjänster	17 ±4	20 ±4	18 ±3	32 ±4	39 ±5	35 ±3	29 ±4	42 ±5	35 ±3
Offentlig förvaltning m.m.	12 ±5	18 ±4	15 ±3	34 ±7	31 ±5	33 ±4	31 ±6	37 ±6	34 ±4
Utbildning	22 ±6	30 ±4	28 ±3	43 ±7	53 ±4	51 ±3	40 ±7	43 ±4	43 ±3
Vård och omsorg	22 ±6	32 ±3	30 ±3	40 ±7	54 ±3	52 ±3	38 ±7	44 ±3	43 ±3
Personliga och kulturella tjänster	26 ±8	25 ±6	25 ±5	44 ±9	41 ±7	42 ±5	26 ±8	33 ±7	30 ±5
Uppgift saknas	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Samtliga	24 ±2	29 ±2	26 ±1	44 ±2	49 ±2	46 ±1	33 ±2	42 ±2	37 ±1

Tabell 4.7 Andel sysselsatta (procent) som inte kan koppla av tankarna från jobbet, har sovsvårigheter p.g.a. arbetet, känner olust att gå till arbetet efter näringsgren (SNI) och kön. 2009

Table 4.7 Employed persons (per cent) who experience every week that they cannot dismiss job from thoughts even when off work, have a hard time sleeping due to thoughts about work, feel ill at ease going to work, by branch of industry and sex. 2009

Näringsgren	Förhållanden <i>minst</i> en dag per vecka i								
	Kan inte koppla av från jobbet 2009			Svårt att sova p.g.a. att tankar på jobbet håller en vaken 2009			Känner olust att gå till arbetet 2009		
	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot
Jordbruk, skogsbruk och fiske	.	.	52±10	.	.	15 ±7	.	.	10 ±6
Tillverkning och utvinning, energi och miljö	35 ±4	36 ±6	35 ±3	14 ±3	15 ±5	14 ±2	14 ±3	17 ±5	15 ±2
därav Tillverkning av verkstadsvaror	37 ±5	40±10	38 ±5	14 ±4	17 ±7	15 ±3	15 ±4	18 ±7	16 ±3
Byggverksamhet	39 ±5	.	40 ±5	17 ±4	.	17 ±4	17 ±4	.	17 ±4
Handel	45 ±5	37 ±5	41 ±4	17 ±4	15 ±4	16 ±3	17 ±4	17 ±4	17 ±3
Transport	34 ±6	.	33 ±5	17 ±5	.	16 ±4	18 ±5	.	18 ±4
Hotell och restaurang	.	.	40 ±8	.	.	29 ±8	.	.	21 ±7
Information och kommunikation	50 ±8	.	49 ±7	24 ±7	.	26 ±6	16 ±6	.	16 ±5
Finansiell verksamhet, företagstjänster	46 ±5	44 ±5	45 ±3	19 ±4	21 ±4	20 ±3	13 ±3	16 ±3	14 ±2
Offentlig förvaltning m.m.	44 ±7	47 ±6	45 ±4	17 ±5	21 ±5	19 ±3	15 ±5	13 ±4	14 ±3
Utbildning	65 ±7	59 ±4	61 ±3	29 ±7	29 ±4	29 ±3	17 ±6	15 ±3	15 ±2
Vård och omsorg	36 ±7	44 ±3	43 ±3	22 ±6	24 ±3	23 ±2	19 ±6	18 ±2	18 ±2
Personliga och kulturella tjänster	48 ±9	44 ±7	46 ±6	18 ±7	22 ±6	20 ±4	13 ±6	13 ±5	13 ±4
Uppgift saknas	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Samtliga	42 ±2	45 ±2	44 ±1	18 ±1	22 ±1	20 ±1	16 ±1	16 ±1	16 ±1

Tabell 4.8 Andel sysselsatta (procent) som känner att de varje dag p.g.a. arbetet är för trötta/saknar tid för familj, vänner eller fritidsaktiviteter, som inte får tillräckligt med sömn mellan arbetsdagarna, som minst två gånger det senaste året gått till arbetet trots att man borde ha sjukskrivit sig efter näringsgren (SNI) och kön. 2009

Table 4.8 Employed persons (per cent) who every day feel too tired/lack time for family, friends or recreational activities due to work, who do not get enough sleep from workday to workday, who at least twice during the past year have gone to work when they should have reported sick, by branch of industry and sex. 2009

Näringsgren	För trött/saknar tid för privatlivet varje dag 2009			Får klart otillräckligt med sömn mellan arbetsdagarna 2009			Sjuknärvaro minst två gånger det senaste året 2009		
	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot
Jordbruk, skogsbruk och fiske	. .	. .	9 ±6	. .	. .	8 ±5	. .	. .	53±10
Tillverkning och utvinning, energi och miljö	3 ±1	7 ±3	4 ±1	10 ±2	14 ±4	11 ±2	40 ±4	42 ±6	40 ±3
därav Tillverkning av verkstadsvaror	3 ±2	3 ±3	3 ±2	7 ±3	11 ±6	8 ±3	38 ±5	45±10	39 ±5
Byggverksamhet	5 ±2	. .	6 ±2	9 ±3	. .	10 ±3	50 ±5	. .	49 ±5
Handel	6 ±2	5 ±2	5 ±2	12 ±3	8 ±3	10 ±2	48 ±5	43 ±5	45 ±4
Transport	9 ±4	. .	8 ±3	13 ±4	. .	14 ±4	47 ±6	. .	45 ±5
Hotell och restaurang	. .	. .	13 ±6	. .	. .	18 ±7	. .	. .	52 ±8
Information och kommunikation	5 ±4	. .	5 ±3	14 ±6	. .	14 ±5	37 ±8	. .	37 ±7
Finansiell verksamhet, företagstjänster	5 ±2	8 ±3	6 ±2	12 ±3	14 ±3	13 ±2	44 ±5	46 ±5	45 ±3
Offentlig förvaltning m.m.	3 ±2	8 ±3	6 ±2	8 ±4	10 ±3	9 ±3	31 ±6	42 ±6	37 ±4
Utbildning	4 ±3	8 ±2	7 ±2	15 ±5	14 ±3	14 ±2	51 ±8	53 ±4	52 ±3
Vård och omsorg	6 ±4	7 ±2	7 ±2	15 ±5	12 ±2	13 ±2	42 ±8	49 ±3	48 ±3
Personliga och kulturella tjänster	5 ±4	5 ±3	5 ±2	9 ±5	10 ±4	10 ±3	49 ±9	47 ±7	48 ±6
Uppgift saknas	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
Samtliga	5 ±1	7 ±1	6 ±1	11 ±1	12 ±1	12 ±1	44 ±2	47 ±2	45 ±1

Tabell 4.9 Andel sysselsatta (procent) med ont i olika delar av ryggen, fördelade efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 4.9 Employed persons (per cent) who every week experience pain in the upper parts of back or neck, lower parts of back, by socio-economic group, sex and age. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Ont <i>minst en dag per vecka i</i>								nedre delen av ryggen							
		övre delen av rygg/nacke				Kvinnor i ålder				Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1995/1997	18	26	32	25	35	44	48	43	20	28	35	27	30	31	42	34
	1999/2001	20	29	35	28	34	45	49	43	22	28	33	28	32	38	43	38
	2003/2005	21	32	37	31	43	48	53	48	26	31	37	31	41	38	42	40
	2007/2009	..	33	35	31	43	44	47	45	..	35	34	33	42	38	41	40
Facklärd arbetare	1995/1997	19	26	31	25	..	39	..	40	23	27	34	27	..	29	..	32
	1999/2001	..	27	34	28	..	44	51	47	..	29	31	28	..	36	42	38
	2003/2005	..	31	40	33	..	44	..	46	..	30	37	32	..	40	..	41
	2007/2009	..	31	35	32	..	42	42	43	..	29	35	31	..	37	40	39
Samtliga arbetare	1995/1997	18	26	32	25	35	42	42	42	22	28	35	27	32	31	40	33
	1999/2001	21	28	34	28	38	45	45	45	22	28	32	28	34	37	42	38
	2003/2005	23	32	39	32	42	47	47	47	28	30	37	32	41	38	43	40
	2007/2009	25	32	35	31	43	43	43	44	29	32	34	32	43	37	40	40
Lägre tjänstemän	1995/1997	..	21	..	21	35	36	36	37	..	18	..	20	23	20	23	21
	1999/2001	..	21	..	24	..	42	42	43	..	16	..	20	..	24	27	26
	2003/2005	..	25	..	27	..	44	44	43	..	26	..	26	..	24	27	25
	2007/2009	..	..	..	27	..	41	41	41	..	..	..	24	..	25	29	28
Tjänstemän mellannivå	1995/1997	..	16	20	16	..	31	31	31	..	13	20	15	..	20	22	20
	1999/2001	..	22	22	21	..	35	35	36	..	17	18	17	..	20	25	21
	2003/2005	..	21	22	21	..	39	39	39	..	15	17	15	..	22	28	24
	2007/2009	..	21	24	22	..	38	38	39	..	18	20	19	..	26	30	28
Högre tjänstemän	1995/1997	..	16	16	16	..	32	32	32	..	10	12	11	..	14	19	16
	1999/2001	..	17	16	17	..	35	35	38	..	11	12	12	..	17	23	19
	2003/2005	..	22	18	20	..	36	36	38	..	14	16	15	..	20	23	22
	2007/2009	..	20	18	20	..	37	37	36	..	16	15	16	..	18	24	21
Samtliga tjänstemän	1995/1997	13	17	19	17	31	33	33	34	12	13	18	15	20	19	22	20
	1999/2001	19	20	21	20	37	37	37	39	16	15	17	16	21	21	25	22
	2003/2005	21	22	22	22	40	39	39	40	16	17	19	18	26	22	26	24
	2007/2009	..	21	23	22	40	39	39	39	..	18	19	19	29	24	28	26
Företagare	1995/1997	..	26	29	27	..	..	..	38	..	29	32	30	..	..	..	26
	1999/2001	..	..	..	28	..	..	..	..	..	..	..	28	..	..	..	..
	2003/2005	..	36	..	33	..	..	..	..	..	33	..	31	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	28	..	..	..	..	..	..	..	26	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997	17	22	25	22	33	36	41	37	18	21	26	22	26	23	29	26
	1999/2001	20	24	27	24	37	40	45	41	20	22	24	22	28	27	32	29
	2003/2005	22	28	29	27	41	42	44	43	23	24	27	25	34	28	32	31
	2007/2009	26	26	28	27	41	40	42	41	26	24	26	25	37	28	33	31

Tabell 4.10 Andel sysselsatta (procent) med ont i axlar eller armar, höfter, ben, knän eller fötter, fördelade efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 4.10 Employed persons (per cent) who every week experience pain in shoulders or arms, hips, legs, knees or feet, by socio-economic group, sex and age. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009.

SEI	År	Ont <i>minst</i> en dag per vecka i								höfter, ben, knän, fötter							
		axlar/armar				Kvinnor i ålder				Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1995/1997	16	29	44	28	28	44	55	44	20	24	42	27	26	32	51	36
	1999/2001	18	29	42	30	27	47	57	45	21	30	40	30	28	34	55	39
	2003/2005	20	33	43	33	37	46	56	47	22	29	41	31	35	39	54	42
	2007/2009	..	33	41	33	34	46	50	43	..	34	37	33	40	38	50	42
Facklärd arbetare	1995/1997	16	27	41	27	..	34	..	36	21	26	39	28	..	28	..	30
	1999/2001	..	29	42	30	..	41	52	43	..	29	45	33	..	34	46	36
	2003/2005	..	33	48	35	..	43	..	45	..	31	44	34	..	36	..	40
	2007/2009	..	33	43	35	..	44	44	45	..	30	40	33	..	33	46	38
Samtliga arbetare	1995/1997	16	28	43	28	29	40	40	41	21	25	41	27	24	30	49	34
	1999/2001	19	29	42	30	29	45	45	44	23	29	42	31	28	34	52	38
	2003/2005	20	33	45	34	36	45	45	46	24	30	42	32	33	38	53	41
	2007/2009	25	33	42	34	36	45	45	44	27	32	38	33	38	36	48	40
Lägre tjänstemän	1995/1997	..	16	..	17	27	33	33	34	..	16	..	18	12	13	24	16
	1999/2001	..	17	..	22	..	35	35	37	..	13	..	19	..	14	29	19
	2003/2005	..	21	..	23	..	36	36	38	..	16	..	19	..	18	29	22
	2007/2009	..	..	..	23	..	33	33	35	..	..	..	21	..	19	30	23
Tjänstemän mellannivå	1995/1997	..	11	20	14	..	24	24	25	..	8	19	11	..	17	27	19
	1999/2001	..	16	23	17	..	25	25	27	..	12	17	13	..	16	31	20
	2003/2005	..	15	23	17	..	30	30	32	..	8	18	12	..	16	32	21
	2007/2009	..	15	20	16	..	30	30	31	..	12	22	15	..	18	33	23
Högre tjänstemän	1995/1997	..	11	12	11	..	22	22	25	..	5	10	7	..	10	18	12
	1999/2001	..	12	12	12	..	26	26	29	..	6	10	7	..	10	18	12
	2003/2005	..	16	19	17	..	27	27	29	..	7	12	9	..	13	23	16
	2007/2009	..	15	17	16	..	25	25	28	..	6	13	9	..	9	26	15
Samtliga tjänstemän	1995/1997	6	12	18	13	22	27	27	28	7	9	17	11	10	14	24	16
	1999/2001	11	15	21	16	22	28	28	31	8	10	18	12	12	14	27	18
	2003/2005	13	16	23	18	27	31	31	33	8	9	17	12	13	16	29	20
	2007/2009	..	16	20	18	28	29	29	32	..	10	20	14	15	16	30	21
Företagare	1995/1997	..	27	33	28	..	..	..	33	..	24	36	28	..	..	..	27
	1999/2001	..	..	..	31	..	..	..	..	..	..	..	28	..	..	..	..
	2003/2005	..	30	..	33	..	..	..	..	..	27	..	31	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	28	..	..	..	..	..	..	..	25	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997	13	20	28	21	26	32	42	34	16	17	28	20	18	21	34	24
	1999/2001	16	22	31	24	26	35	46	36	17	20	29	22	20	22	37	27
	2003/2005	18	25	33	26	32	36	44	38	18	20	29	23	25	24	38	29
	2007/2009	23	23	30	26	33	35	41	37	22	20	28	23	29	23	37	29

Tabell 4.11 Andel sysselsatta (procent) som är kroppsligt uttröttade efter arbetet, trötta eller håglösa, fördelade efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 4.11 Employed persons (per cent) who every week are physically exhausted, tired and listless, by socio-economic group, sex and age. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Förhållanden <i>minst</i> en dag per vecka															
		utröttad i kroppen								trött och håglös							
		Män i ålder				Kvinnor i ålder				Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1995/1997	46	48	54	48	53	56	64	57	34	32	30	32	41	40	35	39
	1999/2001	52	51	55	52	54	59	64	59	36	39	36	37	47	45	43	45
	2003/2005	57	56	55	56	63	61	67	63	37	41	32	37	50	47	42	46
	2007/2009	..	54	55	55	68	59	65	64	..	37	32	37	51	41	38	43
Facklärd arbetare	1995/1997	48	48	50	48	..	52	..	55	30	31	30	30	..	38	..	38
	1999/2001	..	53	57	54	..	59	66	61	..	36	30	35	..	44	40	43
	2003/2005	..	55	59	57	..	61	..	63	..	37	31	35	..	43	..	44
	2007/2009	..	55	56	56	..	59	59	64	..	35	29	35	..	42	38	43
Samtliga arbetare	1995/1997	47	48	52	48	55	54	54	57	32	31	30	31	40	39	36	39
	1999/2001	53	52	56	53	56	59	59	60	38	38	33	37	46	45	42	44
	2003/2005	58	56	57	57	63	61	61	63	38	39	32	36	51	46	42	46
	2007/2009	59	55	55	56	68	59	59	64	44	36	30	36	52	41	38	43
Lägre tjänstemän	1995/1997	..	36	..	37	36	30	30	32	..	32	..	31	42	33	33	35
	1999/2001	..	36	..	38	..	36	36	38	..	34	..	35	..	41	33	39
	2003/2005	..	37	..	39	..	37	37	39	..	33	..	34	..	42	34	39
	2007/2009	..	..	..	41	..	37	37	40	..	..	..	33	..	41	33	39
Tjänstemän mellannivå	1995/1997	..	26	28	27	..	40	40	41	..	28	26	27	..	39	34	37
	1999/2001	..	29	32	30	..	38	38	42	..	36	32	34	..	40	44	42
	2003/2005	..	29	34	32	..	41	41	45	..	33	30	33	..	45	43	45
	2007/2009	..	28	37	31	..	41	41	46	..	33	30	32	..	43	41	42
Högre tjänstemän	1995/1997	..	22	26	23	..	26	26	29	..	26	26	27	..	41	35	39
	1999/2001	..	23	23	24	..	28	28	33	..	31	27	30	..	43	43	43
	2003/2005	..	28	27	28	..	32	32	36	..	32	30	32	..	39	41	41
	2007/2009	..	27	29	27	..	26	26	32	..	32	25	30	..	39	37	39
Samtliga tjänstemän	1995/1997	27	27	30	28	33	34	34	35	29	28	27	28	39	37	34	37
	1999/2001	31	29	31	30	36	35	35	38	36	34	30	33	46	41	40	42
	2003/2005	34	30	33	32	38	37	37	41	40	33	31	33	48	43	40	42
	2007/2009	..	29	34	32	42	36	36	41	..	33	27	31	46	41	38	41
Företagare	1995/1997	..	54	54	54	..	..	..	42	..	33	29	32	..	..	..	29
	1999/2001	..	..	..	53	..	..	..	..	..	..	..	31	..	..	..	..
	2003/2005	..	59	..	56	..	..	..	..	..	37	..	34	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	50	..	..	..	..	..	..	..	32	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997	41	39	41	40	45	42	48	44	31	30	28	30	39	38	34	37
	1999/2001	44	41	43	42	46	45	52	47	37	35	31	34	46	42	40	42
	2003/2005	50	44	44	45	53	47	54	50	39	36	31	34	49	44	40	43
	2007/2009	51	42	44	44	57	44	55	50	42	34	29	33	49	41	38	41

Tabell 4.12 Andel sysselsatta (procent) som inte kan koppla av tankarna från jobbet, har sovsvårigheter p.g.a. arbetet, fördelade efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 4.12 Employed persons (per cent) who experience every week that they cannot dismiss job from thoughts even when off work, have a hard time sleeping due to thoughts about work, by socio-economic group, sex and age. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Förhållanden <i>minst</i> en dag per vecka															
		Kan inte koppla av tankarna från jobbet								Svårt att sova p.g.a att tankar på jobbet håller en vaken							
		Män i ålder				Kvinnor i ålder				Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1995/1997	23	24	26	24	25	32	31	30	7	8	13	9	8	12	16	12
	1999/2001	22	28	28	26	28	35	36	34	11	14	16	13	10	17	21	17
	2003/2005	21	29	29	27	30	36	32	33	10	14	16	13	14	18	22	18
	2007/2009	..	27	26	25	27	31	29	29	..	15	15	14	13	13	17	14
Facklärd arbetare	1995/1997	27	24	26	25	..	33	..	33	7	8	13	9	..	13	..	13
	1999/2001	..	30	29	30	..	40	37	38	..	13	16	13	..	17	25	19
	2003/2005	..	30	30	31	..	35	..	38	..	13	14	13	..	18	..	20
	2007/2009	..	27	26	27	..	36	36	37	..	11	11	10	..	18	24	20
Samtliga arbetare	1995/1997	25	24	26	25	28	32	32	31	7	8	13	9	9	12	16	13
	1999/2001	24	29	29	28	30	37	37	35	11	13	16	13	11	17	23	17
	2003/2005	25	30	30	29	33	36	36	35	10	14	15	13	14	18	23	19
	2007/2009	23	27	26	26	29	34	34	32	11	13	13	12	14	15	20	17
Lägre tjänstemän	1995/1997	..	50	..	47	36	38	38	38	..	17	..	17	9	12	22	15
	1999/2001	..	53	..	48	..	41	41	41	..	20	..	21	..	20	21	19
	2003/2005	..	42	..	43	..	39	39	37	..	18	..	20	..	17	20	17
	2007/2009	..	..	..	41	..	41	41	39	..	..	..	17	..	20	23	20
Tjänstemän mellannivå	1995/1997	..	60	52	56	..	61	61	60	..	18	21	18	..	22	29	23
	1999/2001	..	58	51	55	..	59	59	59	..	24	27	23	..	25	35	28
	2003/2005	..	49	46	48	..	54	54	55	..	22	26	23	..	24	35	27
	2007/2009	..	49	47	48	..	54	54	55	..	19	25	21	..	25	33	27
Högre tjänstemän	1995/1997	..	69	66	68	..	65	65	66	..	22	30	24	..	24	34	26
	1999/2001	..	64	59	62	..	67	67	66	..	25	26	25	..	32	36	32
	2003/2005	..	62	54	59	..	62	62	62	..	26	26	25	..	26	37	30
	2007/2009	..	59	53	56	..	59	59	60	..	22	21	22	..	27	36	30
Samtliga tjänstemän	1995/1997	52	61	55	58	50	54	54	53	14	19	24	20	13	19	28	20
	1999/2001	50	59	53	56	52	55	55	55	16	23	26	23	19	25	31	26
	2003/2005	47	53	50	51	50	52	52	52	18	23	25	23	18	23	31	25
	2007/2009	..	52	48	50	47	52	52	52	..	20	22	20	19	24	31	26
Företagare	1995/1997	..	66	57	62	..	..	..	53	..	22	23	23	..	..	..	22
	1999/2001	..	..	..	61	..	..	..	..	..	..	..	25	..	..	..	..
	2003/2005	..	69	..	63	..	..	..	..	..	29	..	30	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	57	..	..	..	..	..	..	..	23	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997	35	46	46	44	39	46	45	44	10	15	20	15	11	17	23	17
	1999/2001	35	47	45	44	41	48	47	47	13	19	22	19	15	22	27	22
	2003/2005	34	44	43	42	40	46	46	45	13	19	22	19	16	21	28	23
	2007/2009	31	43	40	40	37	46	46	44	14	17	19	17	16	21	27	22

Tabell 4.13 Andel sysselsatta (procent) som känner olust att gå till arbetet, att de varje dag p.g.a. arbetet är för trötta/saknar tid för familj, vänner eller fritidsaktiviteter, fördelade efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 4.13 Employed persons (per cent) who feel ill at ease going to work, who every day feel too tired/lack time for family, friends or recreational activities due to work, by socio-economic group, sex and age. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Förhållanden <i>minst</i> en dag per vecka								Förhållanden <i>varje dag</i>							
		Känner olust att gå till arbetet				Män i ålder				År för trött/saknar tid för privatlivet*				Män i ålder			
						Kvinnor i ålder											
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1995/1997	21	17	15	17	23	17	15	18								
	1999/2001	23	22	19	22	26	21	19	21	4	8	5	6	6	9	6	8
	2003/2005	29	21	15	21	25	21	15	20	4	7	4	5	6	10	8	8
	2007/2009	..	21	15	20	27	16	14	19	..	9	7	7	8	11	7	9
Facklärd arbetare	1995/1997	19	13	17	15	..	13	..	14								
	1999/2001	..	19	18	20	..	18	16	18	..	3	4	3	..	8	4	7
	2003/2005	..	18	18	19	..	17	..	20	..	5	4	5	..	8	..	8
	2007/2009	..	18	15	18	..	14	14	15	..	5	4	5	..	8	7	8
Samtliga arbetare	1995/1997	20	15	16	16	21	16	16	17								
	1999/2001	24	21	19	21	24	20	20	20	3	5	4	5	6	9	6	7
	2003/2005	26	19	16	20	25	19	19	20	5	6	4	5	6	9	8	8
	2007/2009	24	19	15	19	25	15	15	17	5	7	6	6	8	9	7	8
Lägre tjänstemän	1995/1997	..	12	..	13	17	12	12	14								
	1999/2001	..	17	..	18	..	17	17	17	..	3	..	4	..	7	5	6
	2003/2005	..	14	..	16	..	16	16	15	..	5	..	4	..	6	4	5
	2007/2009	..	..	..	16	..	17	17	16	..	..	..	4	..	7	5	6
Tjänstemän mellannivå	1995/1997	..	12	14	12	..	15	15	16								
	1999/2001	..	15	16	15	..	14	14	16	..	7	3	5	..	7	9	7
	2003/2005	..	16	15	15	..	17	17	17	..	4	3	3	..	6	7	6
	2007/2009	..	14	15	14	..	14	14	15	..	3	4	3	..	6	9	7
Högre tjänstemän	1995/1997	..	10	11	10	..	16	16	16								
	1999/2001	..	14	13	14	..	17	17	17	..	6	5	5	..	7	11	8
	2003/2005	..	16	14	15	..	16	16	16	..	4	5	5	..	8	10	9
	2007/2009	..	13	11	12	..	16	16	16	..	3	4	4	..	6	9	7
Samtliga tjänstemän	1995/1997	11	11	12	11	15	14	14	15								
	1999/2001	16	15	15	15	17	16	16	17	5	6	4	5	5	7	9	7
	2003/2005	17	16	14	15	19	16	16	16	3	5	4	4	4	7	7	7
	2007/2009	..	13	13	14	20	16	16	16	..	4	4	4	6	6	8	7
Företagare	1995/1997	..	14	9	12	..	..	..	9								
	1999/2001	..	..	..	13	..	..	..	..	..	..	..	11	..	..	..	..
	2003/2005	..	16	..	15	..	..	..	..	..	8	..	7	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	11	..	..	..	..	..	..	..	6	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997	17	13	13	14	18	14	16	15								
	1999/2001	21	17	16	18	21	17	17	18	4	6	4	5	5	8	8	7
	2003/2005	23	17	15	17	23	17	16	18	4	5	4	5	5	8	8	7
	2007/2009	22	15	13	16	23	15	14	16	4	5	5	5	7	8	8	7

* Ny fråga 2001

Tabell 4.14 Andel sysselsatta (procent) som inte får tillräckligt med sömn mellan arbetsdagarna, som minst två gånger det senaste året gått till arbetet trots att man borde ha sjukskrivit sig fördelade efter socio-ekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 4.14 Employed persons (per cent) who do not get enough sleep from workday to workday, who at least twice during the past year have gone to work when they should have reported sick, by socio-economic group, sex and age. 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Får klart otillräckligt med sömn mellan arbetsdagarna								Sjuknärvaro minst två gånger det senaste året							
		Män i ålder				Kvinnor i ålder				Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1999/2001	..	14	..	12	..	13	10	11	..	57	..	53	..	57	46	51
	2003/2005	12	15	9	12	10	13	14	13	47	58	41	50	50	58	47	52
	2007/2009	..	13	9	11	8	13	12	11	..	51	39	47	54	49	45	49
Facklärd arbetare	1999/2001	..	11	..	11	..	..	..	12	..	60	..	56	..	..	..	55
	2003/2005	..	11	8	10	..	14	..	14	..	57	50	56	..	56	..	55
	2007/2009	..	10	7	10	..	9	9	10	..	50	43	49	..	54	48	53
Samtliga arbetare	1999/2001	11	13	9	11	9	12	12	11	49	58	53	54	48	57	48	52
	2003/2005	11	13	9	11	10	13	13	13	52	58	45	53	52	57	49	53
	2007/2009	12	12	8	11	9	11	11	11	52	51	41	48	55	51	46	51
Lägre tjänstemän	1999/2001	..	..	..	10	..	13	..	12	..	..	..	54	..	53	..	49
	2003/2005	..	11	..	10	..	12	12	11	..	52	..	49	..	50	37	45
	2007/2009	..	..	..	11	..	14	14	13	..	..	..	43	..	48	38	45
Tjänstemän mellannivå	1999/2001	..	14	..	11	..	14	14	14	..	49	42	46	..	54	49	52
	2003/2005	..	13	11	12	..	14	14	14	..	47	40	45	..	54	44	51
	2007/2009	..	12	9	11	..	13	13	13	..	46	39	42	..	55	45	50
Högre tjänstemän	1999/2001	..	..	..	14	..	..	..	16	..	51	33	44	..	52	51	52
	2003/2005	..	13	9	11	..	18	18	18	..	49	38	44	..	50	47	48
	2007/2009	..	13	10	11	..	12	12	14	..	43	38	41	..	46	48	46
Samtliga tjänstemän	1999/2001	..	14	8	12	11	14	14	14	..	51	39	47	52	53	47	51
	2003/2005	12	13	10	11	10	15	15	14	47	49	40	45	50	52	42	48
	2007/2009	..	12	10	11	10	13	13	13	..	45	37	42	49	51	43	48
Företagare	1999/2001	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
	2003/2005	..	14	..	12	..	..	..	..	..	64	..	57	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	10	..	..	..	..	..	..	..	48	..	..	..	..
Samtliga	1999/2001	12	14	8	12	10	13	13	12	49	55	46	51	50	55	47	51
	2003/2005	11	13	9	11	10	14	15	14	51	54	43	50	51	54	44	50
	2007/2009	11	12	9	11	9	13	13	12	48	48	40	45	53	51	45	49

Fysiskt tungt arbete, påfrestande arbetsställningar och arbetsrörelser, sittande arbete

Detta avsnitt behandlar frågor om att man dagligen måste göra tunga lyft, att arbetet är rent kroppsligt, är så fysiskt ansträngande att man andas snabbare, om arbetsställningen är framåtböjd, vriden eller med armarna i axelhöjd, om man arbetar i sittande ställning och hur lång tid man sitter och arbetar i ett sträck.

Nedan visas exempel på resultat som på efterföljande sidor redovisas i tabeller efter yrke, näringsgren och socioekonomisk indelning. För att få större underlag för en specificerad redovisning efter yrke och kön används data från Arbetsmiljöundersökningarna 2005, 2007 och 2009 sammantaget (benämnt 2005/07/09). För indelning efter socioekonomisk grupp används en tvåårsgruppering med redovisning för åren 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005 samt 2007/2009. På grund av omläggningen av näringsgrensindelning (SNI) redovisas i denna rapport inga årsvis sammanslagningar vad gäller SNI. För att kunna redovisa resultat för olika näringsgrenar 2009 har istället osäkerhetstalen tagits fram och redovisas i tabellerna. Gränsen för antalet som fodras för att resultaten skall redovisas har därigenom kunnat sänkas till 100.

De skillnader mellan grupper eller förändringar över tid som kommenteras nedan är genomgående statistiskt säkerställda (signifikanta). Där antalet svarande i yrkesgrupperna och de socioekonomiska grupperna är mindre än 400 personer redovisas inte uppgifterna, och vid näringsgrensindelningen redovisas inte uppgifterna om antalet svarande är mindre än 100 personer utan (..) markeras.

Arbete som innebär tunga lyft dagligen

Andelen 2009 som dagligen måste lyfta mer än 15 kg är för män 18 procent och för kvinnor 10 procent.

Nedan ges exempel på yrken där det är vanligt med tunga lyft. Uppgifterna avser 2005/07/09.

Kvinnor		Män	
Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	33	Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	59
Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	30	Maskinoperatörs- och monteringsarbete	32
Barnskötare m.fl.	24	Kontorsarbete m.m.	31
Förskollärare och fritidspedagoger	17	Fordonsförare	31
Försäljare detaljhandel demonstr. m. fl.	15	Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	26

Tunga lyft (15 kg eller mer) förekommer i många yrken och är vanligare bland män än bland kvinnor. Samma tyngd är naturligtvis i allmänhet svårare för en kvinna att klara, men även i yrken med huvudsakligen kvinnor finns åtskilliga tunga lyft. Det gäller bl.a. inom vården av t.ex. äldre eller handikappade och inom förskolan. Bland män förekommer tunga lyft bl.a. inom byggnads- och anläggningsarbete, kontorsarbete mm (innefattar bl.a. lagerarbete), i industriarbete och i arbete som fordonsförare.

Arbetar rent kroppsligt (minst ¼ av tiden)

Andelen som arbetar rent kroppsligt minst ¼ av tiden ligger 2009 på 33 procent för kvinnor och 42 procent för män. Det är för kvinnornas del en minskning från 2007 med 4 procentenheter. Nedan redovisas exempel på yrken där stora andelar uppger att de arbetar rent kroppsligt. Uppgifterna avser 2005/07/09.

Kvinnor		Män	
Undersköterskor, sjukvårdsbiträden m.fl.	75	Gruv-, bygg- och anläggningsarbete	93
Vårdbiträden, personliga ass. m. fl.	75	Byggnadshantverkare m.fl.	79
Servicearbete utan särskild yrkesutbildning	75	Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	72
Försäljningsarb. inom detaljhandel,	61	Maskinoperatörs- o monteringsarbete	68
demonstr. m.m..		Kontors- o kundservicearbete	55
		Fordonsförare	53

Särskilt vanligt är kroppsligt ansträngande arbete för kvinnor i yrken inom vård, service och detaljhandel. För män finns sådana arbeten främst inom byggverksamhet och tillverkning men även bland fordonsförare och kontors- och servicearbetare.

Påfrestande arbetsställningar

Arbete i vriden ställning

Andelen som uppger att man arbetar i vriden arbetsställning minst ¼ av tiden ligger 2009 på 26 procent för såväl kvinnor som män. Ingen signifikant förändring har skett sedan 2007.

Arbete med händerna upplyfta i höjd med axlarna eller högre

Andelen som uppger att arbetet innebär att man arbetar med händerna upplyfta i axelhöjd eller högre minst ¼ av tiden var totalt sett år 2009 för kvinnor 15 procent och 21 procent för män. För kvinnor har det skett en minskning sedan 2007 medan minskningen för männen inte är statistiskt signifikant.

Nedan visas exempel på yrken där påfrestande arbetsställningar förekommer för en stor andel av de sysselsatta. Uppgifterna avser 2005/07/09.

Arbete i vriden ställning			
Kvinnor		Män	
Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	52	Gruv-, bygg- och anläggningsarbete	55
Försäljningsarb. inom detaljhandel m.m.	34	Maskinoperatörs- o monteringsarbete	39
		Kontors- och kundservicearbete	33
Arbete med upplyfta händer			
Kvinnor		Män	
Servicearbete utan krav på särsk. yrkesutbildn.	41	Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	65
Försäljn.arb. inom detaljhandel demonstr m.m.	33	Bygghantverkare m. fl.	55
Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	25	Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	49

Arbete i vriden arbetsställning vanliga i ett flertal yrken och nästan lika vanliga bland kvinnor och män. Bland kvinnor visas de högsta värdena inom vård- och omsorgs- och försäljningsarbeten. Bland män är det vanligast inom byggnads-, anläggningsarbete samt inom kontors och kundservicearbeten (bl.a. lagerarbeten).

Arbete med upplyfta händer förekommer främst bland män inom byggverksamhet och med hantverks- och reparatörsarbete. Kvinnor som arbetar med servicearbete, försäljning och som undersköterskor och vårdbiträden arbetar också mycket över axelhöjd.

Upprepar korta arbetsrörelser

Andelen kvinnor som upprepar samma arbetsrörelser minst två gånger per minut minst ¼ av arbetstiden är 32 procent. Bland männen är andelen 33 procent. Sedan 2007 har andelen kvinnor som arbetar på detta sätt minskat med 2 procentenheter.

Nedan visas exempel på yrken där upprepade arbetsrörelser förekommer för en stor andel av de sysselsatta. Uppgifterna avser 2005/07/09.

Kvinnor		Män	
Servicearbete utan särskild yrkesutbildning	68	Byggnads- och anläggningsarbete m. fl.	66
Kundservicearbete	63	Byggnadshantverkare m. fl.	42
Försäljningsarb. inom detaljhandel demonstr.m.m.	58	Maskinoperatörs- o monteringsarbete	54
Kontors- och kundservicearbete	45	Transport- och maskinförararbete	51
Säljare, inköpare, mäklare m. fl.	32	Kontorsarbete m.m.	48

Olika slags upprepade, korta arbetsrörelser är vanligt förekommande bland kvinnor i detaljhandel och i kontorsarbete och bland män i bygg- och anläggningsarbete samt med kontorsarbete. Den påfrestande detta innebär bör ses tillsammans med andra ergonomiska förhållanden. Hos kvinnorna med försäljningsarbeten inom detaljhandeln förekommer påfrestande arbetsställningar tillsammans med ensidigt upprepade arbetsmoment. Hos män som arbetar med gruv-, bygg- och anläggningsarbeten, med maskinoperatörs och monteringsarbeten eller med kontors- och kundservicearbeten förekommer också tunga lyft och påfrestande arbetsställningar och andra typer av ergonomiskt påfrestande arbetsmoment.

Arbete i sittande ställning

Sitter som högst en tiondel av sin arbetstid

Bland kvinnor är det 33 procent som uppger att de sitter och arbetar endast en mycket liten del av sin arbetstid (som högst 1/10 av tiden). Bland männen är det 32 procent. Det innebär för kvinnornas del en minskning sedan 2007 med 2 procentenheter.

Nedan redovisas exempel på yrken där stora andelar uppger att de arbetar i sittande ställning högst en tiondel av tiden. Uppgifterna avser 2005/07/09.

Kvinnor		Män	
Servicearbete utan särskild yrkesutbildn.	87	Byggnads- och anläggningsarbete m. fl.	75
Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	72	Maskinoperatörs- o monteringsarbete	66
Vårdbiträden personliga ass. m.fl.	71	Service-, omsorgs- och säkerhetsarbete	57
Försäljningsarb. inom detaljhandel demonstr.m.m.	65	Metallhantverk, reparatörsarbete m. m.	55

Arbete som undersköterska, sjukvårdsbiträde och personlig assistent och vissa typer av servicearbete innebär att man en stor del av dagen går och står utan möjlighet till längre sittande vila. Det gäller också försäljningsarbete inom detaljhandeln. Arbete stående och gående är vanligt bland män i industri och bygg- och anläggningsarbete men också med olika service-, omsorgs- och säkerhetsarbeten och med reparatörsarbete.

Arbete som innebär att man står och går mycket innebär ofta också kroppsliga påfrestningar i övrigt genom tunga lyft och annan fysisk ansträngning.

Sitter och arbetar mer än två timmar i ett sträck

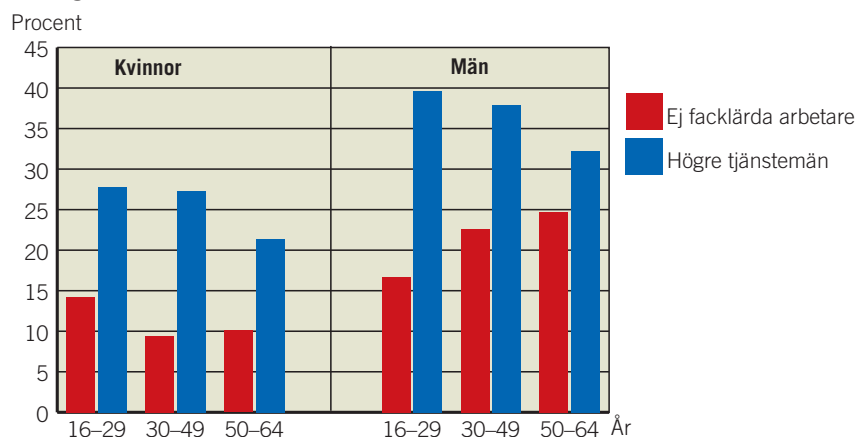
2009 uppger 23 procent av kvinnorna och 29 procent av männen att de under arbetsdagen sitter och arbetar mer än två timmar i ett sträck. För både kvinnor och män har andelen ökat med omkring 3 procentenheter sedan 2007. Nedan redovisas exempel på yrken där stora andelar uppger att de sitter och arbetar mer än två timmar i ett sträck. Uppgifterna avser 2005/07/09.

Kvinnor		Män	
Kundservicearbete	46	Fordonsförare	58
Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	43	Dataspecialister	48
Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	40	Annat arb. som kräver teor. spec.komp.	44
Redovisningsekonomer, adm. ass m.fl.	38	Ledningsarb. i stora/medelstora företag	39
Övrig kontorspersonal	37	Säljare, inköpare mäklare m. fl.	39

Omkring 40 procent av kvinnorna som arbetar på kontor och inom olika administrativa yrken uppger att de sitter mer än två timmar i ett sträck under arbetsdagen. Dessa jobb innebär också i de flesta fall att man tillbringar en stor del av sin tid framför datorn.

Bland manliga fordonsförare, dataspecialister, personer med ledningsarbete och säljare, inköpare och mäklare uppger ungefär varannan att de sitter mer än två timmar i ett sträck under arbetsdagen.

Andel som under arbetsdagen sitter mer än två timmar i ett sträck efter ålder, kön och socioekonomisk tillhörighet. 2005/07/09

Bland tjänstemän på hög och mellannivå är det betydligt vanligare att man har ett arbete som innebär att man sitter mer än två timmar i sträck än det är bland ej facklärd arbetare. Skillnaden mellan ej facklärd arbetare och tjänstemän är minst bland män 50-64 år och störst bland män 16-29 år. Bland kvinnorna är skillnaden mellan ej facklärd arbetare och tjänstemän störst i åldersgruppen 30-49 år.

Medan kvinnliga yngre ej facklärd arbetare sitter mer på arbetet än sina äldre kollegor är förhållandet det motsatta bland ej facklärd manliga arbetare. Bland tjänstemän, såväl kvinnor som män, är det de äldsta åldersgrupperna som sitter mindre än sina yngre kollegor.

Tabell 5.1 Andel sysselsatta (procent) som varje dag många gånger måste lyfta minst 15 kg, minst en fjärdel av tiden upprepa enbart samma arbetsrörelser minst två ggr/minut, minst en fjärdel av tiden arbeta rent kroppsligt efter yrke (SSYK) och kön. 2007, 2009 och 2005/07/09

Table 5.1 Employed persons (per cent) who every day have to lift at least 15 kgs several times a day, who at least ¼ of the time have to repeat the same movements in the same way at least two times per minute, who at least ¼ of the time have physical work, by occupation and sex. 2007, 2009 and 2005/07/09

Yrke	Förhållanden <i>varje dag</i> lyfter flera ggr/dag minst 15 kg					Förhållanden <i>minst 1/4 av tiden</i> upprepar enbart samma arbetsrörelser minst två ggr/minut										arbetar rent kroppsligt				
	2007		2009		2005/07/09	2007		2009		2005/07/09	2007		2009		2005/07/09	2007		2009		2005/07/09
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
1 Ledningsarbete	6	..	7	4	16	17	..	15	18	16	16	..	17	14	16					
12 Ledningsarb. i stora/medelstora företag	..	..	4	..	..	..	..	12	..	13	..	..	9	..	8					
122 Drift- och verksamhetschefer	..	..	..	..	..	..	..	..	..	13	..	..	..	..	12					
2 Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens	1	1	2	1	8	17	20	19	18	18	8	7	7	8	8					
21 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom teknik- o datavet. m.m.	..	..	1	..	4	..	..	21	..	21	..	..	4	..	4					
213 Dataspecialister	..	..	0	..	..	..	..	22	..	22	..	..	2	..	2					
2131 Systemerare och programmerare	..	..	..	..	..	..	..	..	..	23	..	..	..	..	1					
214 Civilingenjörer, arkitekter m.fl.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	22	..	..	..	..	6					
22 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom biologi, hälso- o sjukvård	..	..	..	5	..	..	..	..	23	22	..	..	..	18	18					
23 Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	1	..	1	1	10	7	..	9	9	9	12	..	14	9	11					
232 Gymnasielärare m.fl.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	11	..	..	..	..	18					
233 Grundskollärare	..	..	..	1	..	..	..	..	7	6	..	..	..	7	8					
24 Annat arb. som kräver teor. spec.komp.	1	0	1	0	4	21	22	20	23	22	4	5	5	4	4					
241 Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	..	..	..	0	..	..	..	..	21	19	..	..	..	2	3					
3 Arbete som kräver kortare högskoleutbildning eller motsv. kunskaper	6	4	4	6	21	25	21	20	26	23	18	17	15	21	18					
31 Tekniker- och ingenjörsarbete m.m.	6	..	3	..	15	24	..	20	..	23	14	..	13	..	13					
311 Ingenjörer och tekniker	..	..	3	..	..	..	..	19	..	21	..	..	13	..	12					
32 Arb. inom biologi, hälso- och sjukvård som kräver kortare högskoleutb.	..	..	..	8	..	..	..	..	25	26	..	..	..	34	34					
323 Sjuksköterskor	..	..	..	..	..	..	..	..	..	19	..	..	..	..	39					
33 Lärararbete som kräver kortare högskoleutbildning	..	..	..	17	..	..	..	..	9	9	..	..	..	38	37					
331 Förskollärare och fritidspedagoger	..	..	..	17	..	..	..	..	8	9	..	..	..	38	38					
34 Annat arbete som kräver kortare högskoleutbildning	2	2	4	1	15	28	23	20	32	26	10	11	14	10	12					
341 Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	..	..	3	1	12	..	..	20	32	24	..	..	11	6	9					
3415 Företagssäljare	..	..	..	..	..	..	..	..	..	22	..	..	..	..	12					
343 Redovisningsekonomer, adm. ass m.fl.	..	..	..	0	..	..	..	..	31	28	..	..	..	4	6					

Tabell 5.1 (forts)

Table 5.1 (cont'd)

Yrke	Förhållanden <i>varje dag</i> lyfter flera ggr/dag minst 15 kg					Förhållanden <i>minst 1/4 av tiden</i> upprepar enbart samma arbetsrörelser minst två ggr/minut					arbetar rent kroppsligt				
	2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09		
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
4 Kontors- o kundservicearb.	11	12	27	4	27	48	45	45	50	48	28	25	50	16	27
41 Kontorsarbete m.m.	13	13	31	4	27	47	42	48	45	46	29	26	55	12	27
412 Bokförings- och redovisningsass m.fl.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	46	..	..	..	..	1
413 Lager- och transport-assistenten m.fl.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	43	..	..	..	..	61
419 Övrig kontorspersonal	..	..	..	1	..	..	..	..	38	38	..	..	..	7	10
42 Kundservicearbete	..	..	..	5	..	..	..	..	63	56	..	..	..	26	25
5 Service-, omsorgs- o försäljningsarbete	23	22	25	23	58	33	33	27	34	32	61	59	50	63	59
51 Service-, omsorgs- o säkerhetsarbete	23	24	23	25	60	29	28	26	28	27	61	61	51	63	61
513 Vård- o omsorgspersonal m.fl.	25	25	..	27	61	23	20	..	22	21	62	61	..	64	61
5131 Barnskötare m.fl.	..	..	..	24	..	..	..	..	16	15	..	..	..	47	47
5132 Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	..	..	..	33	78	..	..	..	24	24	..	..	..	75	76
5133 Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	..	..	..	30	..	..	..	..	24	25	..	..	..	75	72
52 Försäljningsarb. inom detaljhandel m.m.	..	..	..	15	54	..	..	..	58	46	..	..	..	61	56
522 Försälj., detaljhand. demonstr. m.fl.	..	..	..	15	54	..	..	..	58	46	..	..	..	61	56
5222 Försäljare, fackhandel	..	..	..	..	..	..	..	..	..	35	..	..	..	..	50
7 Hantverksarbete inom bygg-verksamhet och tillverkning	32	36	36	..	78	51	48	48	..	48	78	79	80	..	79
71 Gruv-, bygg- och anläggningsarbete	39	..	43	..	88	59	..	57	..	57	86	..	86	..	86
712 Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	..	..	59	..	..	..	..	66	..	65	..	..	93	..	93
713 Byggnadshantverkare m.fl.	..	..	25	..	..	..	..	42	..	42	..	..	79	..	79
72 Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	..	..	26	..	..	..	..	35	..	36	..	..	72	..	72
8 Process- och maskin-operatörsarbete, transportarbete m.m.	25	25	29	..	60	53	50	50	..	52	57	57	58	..	58
82 Maskinoperatörs- o monteringsarbete	..	..	32	..	67	..	..	54	..	58	..	..	68	..	66
83 Transport- och maskinförararbete	..	..	27	..	..	..	..	51	..	51	..	..	50	..	49
832 Fordonsförare	..	..	31	..	..	..	..	42	..	42	..	..	53	..	51
9 Arb. utan krav på särskild yrkesutb.	..	..	..	17	..	..	..	..	68	66	..	..	..	75	76
91 Servicearbete utan särskild yrkesutbildning	..	..	..	14	..	..	..	..	68	67	..	..	..	75	75
Samtliga	14	14	19	11	40	34	33	34	34	34	39	38	42	35	39

Tabell 5.2 Andel sysselsatta (procent) som har fysiskt tungt arbete (andningen blir snabbare), arbetar framåtböjda, arbetar i vriden ställning efter yrke (SSYK) och kön. 2007, 2009 och 2005/07/09

Table 5.2 Employed persons (per cent) who at least ¼ of the time have physical work (have to exert themselves so that the breathing becomes faster) who at least ¼ of the time have to work bending forward without support of hands, in twisted postures, by occupation and sex. 2007, 2009 and 2005/07/09

Yrke	Förhållanden <i>minst 1/4 av tiden</i>															
	fysiskt tungt arbete					arbetar framåtböjd					arbetar i vriden ställning					
	2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09			
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	
1	Ledningsarbete	8	..	8	6	7	9	..	9	6	8	9	..	9	8	9
12	Ledningsarb. i stora/medelstora företag	..	..	4	..	4	..	..	5	..	4	..	..	6	..	6
122	Drift- och verksamhetschefer	..	..	..	..	5	..	..	..	..	6	..	..	..	..	6
2	Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens	3	4	4	3	4	8	8	7	11	9	9	8	7	11	9
21	Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom teknik- o datavet. m.m.	..	..	2	..	1	..	..	4	..	3	..	..	4	..	4
213	Dataspecialister	..	..	1	..	1	..	..	3	..	3	..	..	3	..	4
2131	Systemerare och programmerare	..	..	..	..	1	..	..	..	..	3	..	..	..	..	3
214	Civilingenjörer, arkitekter m.fl.	..	..	..	..	2	..	..	..	..	4	..	..	..	..	5
22	Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom biologi, hälso- o sjukvård	..	..	..	4	5	..	..	..	24	22	..	..	..	23	22
23	Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	8	..	9	6	8	14	..	10	16	14	10	..	8	11	10
232	Gymnasielärare m.fl.	..	..	..	..	12	..	..	..	..	13	..	..	..	..	10
233	Grundskollärare	..	..	..	4	6	..	..	..	20	17	..	..	..	13	11
24	Annat arb. som kräver teor. spec.komp.	2	3	3	2	2	4	5	5	3	4	6	7	6	8	7
241	Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	..	..	..	0	1	..	..	..	2	4	..	..	..	7	7
3	Arbete som kräver kortare högskoleutbildning eller motsv. kunskaper	7	5	9	6	7	15	12	9	17	13	16	12	11	17	14
31	Tekniker- och ingenjörarbete m.m.	8	..	9	..	8	9	..	9	..	9	10	..	9	..	9
311	Ingenjörer och tekniker	..	..	7	..	7	..	..	7	..	7	..	..	8	..	8
32	Arb. inom biologi, hälso- och sjukvård som kräver kortare högskoleutb.	..	..	..	7	8	..	..	..	28	28	..	..	..	27	27
323	Sjuksköterskor	..	..	..	..	10	..	..	..	..	36	..	..	..	..	30
33	Lärararbete som kräver kortare högskoleutbildning	..	..	..	8	8	..	..	..	34	32	..	..	..	21	20
331	Förskollärare och fritidspedagoger	..	..	..	7	8	..	..	..	34	34	..	..	..	22	21
34	Annat arbete som kräver kortare högskoleutbildning	6	5	8	5	6	8	6	7	7	7	13	9	11	12	11
341	Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	..	..	5	3	5	..	..	6	6	6	..	..	10	13	11
3415	Företagssäljare	..	..	..	..	6	..	..	..	..	8	..	..	..	..	10
343	Redovisningsekonomer, adm. ass m.fl.	..	..	..	1	2	..	..	..	6	6	..	..	..	11	10

Tabell 5.2 (forts)

Table 5.2 (cont'd)

Yrke	Förhållanden minst 1/4 av tiden fysiskt tungt arbete					arbetar framtåtböjd					arbetar i vriden ställning				
	2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09		
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
4 Kontors- o kundservicearb.	12	11	24	6	12	16	18	29	11	17	22	22	30	19	23
41 Kontorsarbete m.m.	15	12	27	5	13	18	15	32	8	16	21	21	33	15	21
412 Bokförings- och redovisningsass m.fl.	..	..	..	..	0	..	..	..	..	4	..	..	..	..	9
413 Lager- och transportassistenter m.fl.	..	..	..	..	29	..	..	..	..	38	..	..	..	..	36
419 Övrig kontorspersonal	..	..	..	3	4	..	..	..	3	4	..	..	..	12	12
42 Kundservicearbete	..	..	..	7	8	..	..	..	20	19	..	..	..	31	28
5 Service-, omsorgs- o försäljningsarbete	24	24	27	23	24	44	44	31	47	43	39	39	27	42	38
51 Service-, omsorgs- o säkerhetsarbete	23	24	28	22	23	48	46	34	49	46	42	42	28	44	41
513 Vård- och omsorgs- personal m.fl.	22	21	..	22	22	49	46	..	50	48	42	41	..	44	42
5131 Barnskötare m.fl.	..	..	..	15	14	..	..	..	42	40	..	..	..	30	29
5132 Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	..	..	..	27	27	..	..	..	57	56	..	..	..	52	51
5133 Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	..	..	..	27	27	..	..	..	56	54	..	..	..	48	46
52 Försäljningsarb. inom detaljhandel m.m.	..	..	..	24	24	..	..	..	36	32	..	..	..	34	30
522 Försälj., detaljhand. demonstr. m.fl.	..	..	..	24	24	..	..	..	36	32	..	..	..	34	30
5222 Försäljare, fackhandel	..	..	..	..	21	..	..	..	..	28	..	..	..	..	25
7 Hantverksarbete inom bygg- verksamhet och tillverkning	48	51	50	..	48	55	57	56	..	55	51	52	51	..	50
71 Gruv-, bygg- och anläggningsarbete	56	..	58	..	58	61	..	61	..	60	55	..	55	..	55
712 Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	..	..	66	..	66	..	..	68	..	68	..	..	61	..	60
713 Byggnadshantverkare m.fl.	..	..	48	..	48	..	..	50	..	49	..	..	45	..	44
72 Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	..	..	40	..	40	..	..	50	..	49	..	..	46	..	46
8 Process- och maskinopera- törsarb, transportarb. m.m.	27	31	30	..	29	35	31	33	..	33	37	35	37	..	37
82 Maskinoperatörs- o monteringsarbete	..	..	30	..	27	..	..	40	..	39	..	..	39	..	40
83 Transport- och maskinförararbete	..	..	31	..	30	..	..	28	..	27	..	..	36	..	36
832 Fordonsförare	..	..	33	..	32	..	..	28	..	27	..	..	33	..	32
9 Arb. utan krav på särskild yrkesutb.	..	..	..	29	34	..	..	..	49	49	..	..	..	49	48
91 Servicearbete utan särskild yrkesutbildning	..	..	..	28	34	..	..	..	49	49	..	..	..	49	47
Samtliga	18	19	24	13	19	27	26	27	27	27	27	26	26	26	26

Tabell 5.3 Andel sysselsatta (procent) som arbetar med händerna upplyfta, sitter högst 1/10 av tiden, har sittande arbete mer än två timmar i sträck efter yrke (SSYK) och kön. 2007, 2009 och 2005/07/09

Table 5.3 Employed persons (per cent) who at least ¼ of the time have to work with hands in an upheld position, in a sitting position less than 10% of the time, who maintain in a sitting position more than two hours without interruption, by occupation and sex. 2007, 2009 and 2005/07/09

Yrke	Arbetar minst 1/4 av tiden med upplyfta händer 2007 2009 2005/07/09				Sitter och arbetar högst 1/10 av tiden 2007 2009 2005/07/09					Sitter och arbetar mer än två timmar i sträck 2007 2009 2005/07/09					
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
1 Ledningsarbete	7	..	5	6	6	15	..	12	15	13	34	..	37	27	34
12 Ledningsarb. i stora/medelstora företag	..	..	3	..	3	..	..	8	..	7	..	..	39	..	36
122 Drift- och verksamhetschefer	..	..	..	..	4	..	..	..	..	10	..	..	..	..	33
2 Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens	5	5	4	7	6	12	10	10	12	11	32	37	38	29	34
21 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom teknik- o datavet. m.m.	..	..	2	..	2	..	..	4	..	4	..	..	43	..	45
213 Dataspecialister	..	..	2	..	2	..	..	3	..	3	..	..	48	..	51
2131 Systemerare och programmerare	..	..	..	..	2	..	..	..	..	2	..	..	..	..	52
214 Civilingenjörer, arkitekter m.fl.	..	..	..	..	3	..	..	..	..	6	..	..	..	..	40
22 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom biologi, hälso- o sjukvård	..	..	..	8	8	..	..	..	10	13	..	..	..	19	23
23 Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	12	..	10	14	12	31	..	24	28	26	13	..	18	11	14
232 Gymnasielärare m.fl.	..	..	..	..	15	..	..	..	..	29	..	..	..	..	12
233 Grundskollärare	..	..	..	16	14	..	..	..	35	34	..	..	..	4	4
24 Annat arb. som kräver teor. spec.komp.	3	3	2	3	3	5	6	6	4	5	42	44	44	41	43
241 Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	..	..	..	1	1	..	..	..	3	5	..	..	..	43	44
3 Arbete som kräver kortare högskoleutbildning eller motsv. kunskaper	9	4	6	7	6	14	14	13	15	14	25	33	35	24	29
31 Tekniker- och ingenjörsarbete m.m.	10	..	8	..	7	10	..	11	..	10	32	..	36	..	37
311 Ingenjörer och tekniker	..	..	6	..	5	..	..	11	..	10	..	..	32	..	34
32 Arb. inom biologi, hälso- och sjukvård som kräver kortare högskoleutb.	..	..	..	11	11	..	..	..	17	17	..	..	..	12	14
323 Sjuksköterskor	..	..	..	..	14	..	..	..	..	20	..	..	..	..	10
33 Lärararbete som kräver kortare högskoleutbildning	..	..	..	7	6	..	..	..	36	35	..	..	..	2	3
331 Förskolare och fritidspedagoger	..	..	..	7	6	..	..	..	37	36	..	..	..	2	2
34 Annat arbete som kräver kortare högskoleutbildning	6	2	5	4	4	10	11	13	8	10	31	40	37	36	36
341 Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	..	..	4	5	4	..	..	11	5	9	..	..	39	40	39
3415 Företagssäljare	..	..	..	..	6	..	..	..	..	11	..	..	..	..	43
343 Redovisningsekonomer, adm. ass m.fl.	..	..	..	3	2	..	..	..	2	3	..	..	..	36	35

Tabell 5.3 (forts)

Table 5.3 (cont'd)

Yrke	Arbetar <i>minst 1/4 av tiden</i> med upplyfta händer 2007 2009 2005/07/09					Sitter och arbetar <i>högst 1/10 av tiden</i> 2007 2009 2005/07/09					Sitter och arbetar <i>mer än två timmar i sträck</i> 2007 2009 2005/07/09				
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
4 Kontors- o kundservicearb.	15	14	24	10	14	18	19	32	11	18	33	36	24	38	34
41 Kontorsarbete m.m.	16	15	27	8	15	19	17	34	9	18	28	35	22	35	31
412 Bokförings- och redovisningsass m.fl.	..	..	..	..	2	..	..	..	..	3	..	..	..	..	40
413 Lager- och transportassistenter m.fl.	..	..	..	..	30	..	..	..	..	40	..	..	..	..	16
419 Övrig kontorspersonal	..	..	..	3	3	..	..	..	6	7	..	..	..	37	38
42 Kundservicearbete	..	..	..	15	13	..	..	..	18	19	..	..	..	46	44
5 Service-, omsorgs- o försäljningsarbete	24	22	16	25	23	61	58	50	62	59	9	10	16	7	9
51 Service-, omsorgs- o säkerhetsarbete	23	21	16	23	21	62	59	57	61	60	9	7	15	5	7
513 Vård- och omsorgspersonal m.fl.	22	17	..	20	19	62	60	..	60	59	9	6	..	5	6
5131 Barnskötare m.fl.	..	..	..	12	12	..	..	..	37	36	..	..	..	3	3
5132 Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	..	..	..	25	25	..	..	..	72	71	..	..	..	4	6
5133 Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	..	..	..	22	22	..	..	..	71	72	..	..	..	5	7
52 Försäljningsarb. inom detaljhandel m.m.	..	..	..	33	26	..	..	..	65	55	..	..	..	12	14
522 Försälj., detaljhand. demonstr. m.fl.	..	..	..	33	26	..	..	..	65	55	..	..	..	12	14
5222 Försäljare, fackhandel	..	..	..	..	23	..	..	..	..	62	..	..	..	..	12
7 Hantverksarbete inom byggverksamhet och tillverkning	52	57	55	..	53	57	62	62	..	61	8	8	7	..	8
71 Gruv-, bygg- och anläggningsarbete	61	..	61	..	61	61	..	68	..	68	6	..	5	..	5
712 Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	..	..	65	..	64	..	..	75	..	75	..	..	5	..	5
713 Byggnadshantverkare m.fl.	..	..	55	..	53	..	..	61	..	60	..	..	5	..	6
72 Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	..	..	49	..	48	..	..	55	..	54	..	..	10	..	10
8 Process- och maskinoperatörsarb., transportarb. m.m.	26	26	25	..	27	41	34	38	..	39	31	35	34	..	32
82 Maskinoperatörs- o monteringsarbete	..	..	30	..	32	..	..	66	..	62	..	..	7	..	10
83 Transport- och maskinförararbete	..	..	22	..	22	..	..	13	..	13	..	..	59	..	59
832 Fordonsförare	..	..	23	..	23	..	..	11	..	10	..	..	58	..	58
9 Arb. utan krav på särskild yrkesutb.	..	..	..	40	38	..	..	..	82	74	..	..	..	6	8
91 Servicearbete utan särskild yrkesutbildning	..	..	..	41	40	..	..	..	87	78	..	..	..	4	7
Samtliga	19	18	22	16	19	34	32	32	34	33	23	26	27	21	24

Tabell 5.4 Andel sysselsatta (procent) som varje dag många gånger måste lyfta minst 15 kg, minst en fjärdel av tiden upprepa enbart samma arbetsrörelser minst två ggr/minut, minst en fjärdel av tiden arbeta rent kroppsligt efter näringsgren (SNI) och kön. 2009

Table 5.4 Employed persons (per cent) who every day have to lift at least 15 kgs several times a day, who have to at least ¼ of the time have to repeat the same movements in the same way at least two times per minute, who have to at least ¼ of the time have physical work, by branch of industry and sex. 2009

Näringsgren	Förhållanden <i>varje dag</i> lyfter flera ggr/dag minst 15 kg 2009			Förhållanden <i>minst 1/4 av tiden</i> upprepar enbart samma arbetsrörelser minst 2 ggr/minut 2009						arbetar rent kroppsligt 2009		
	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot
Jordbruk, skogsbruk och fiske	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
			32 ±9			46±10						75 ±8
Tillverkning och utvinning, energi och miljö	20 ±3	9 ±4	18 ±2	32 ±3	46 ±6	35 ±3	44 ±4	32 ±6	41 ±3			
<i>därav Tillverkning av verkstadsvaror</i>	16 ±4	8 ±5	14 ±3	32 ±5	46±10	35 ±4	41 ±5	28 ±9	39 ±5			
Byggverksamhet	34 ±5	.	33 ±5	49 ±5	.	47 ±5	70 ±5	.	68 ±5			
Handel	27 ±5	10 ±3	19 ±3	34 ±5	49 ±5	41 ±4	48 ±5	43 ±5	45 ±4			
Transport	25 ±6	.	24 ±5	43 ±6	.	46 ±5	50 ±6	.	47 ±5			
Hotell och restaurang	.	.	13 ±6	.	.	64 ±8	.	.	69 ±8			
Information och kommunikation	1 ±2	.	1 ±1	30 ±8	.	30 ±6	9 ±5	.	7 ±3			
Finansiell verksamhet, företagstjänster	7 ±2	5 ±2	6 ±2	29 ±4	38 ±5	33 ±3	22 ±4	17 ±4	20 ±3			
Offentlig förvaltning m.m.	3 ±2	1 ±1	2 ±1	14 ±5	29 ±5	22 ±4	20 ±6	7 ±3	13 ±3			
Utbildning	5 ±3	10 ±2	9 ±2	13 ±5	18 ±3	16 ±3	23 ±6	27 ±3	26 ±3			
Vård och omsorg	18 ±6	17 ±2	17 ±2	22 ±6	24 ±3	23 ±2	37 ±7	49 ±3	46 ±3			
Personliga och kulturella tjänster	9 ±5	3 ±2	6 ±3	34 ±9	32 ±7	33 ±5	43 ±9	31 ±6	37 ±5			
Uppgift saknas	.	.	.	.	.	.	.	.	.			
Samtliga	18 ±1	10 ±1	14 ±1	33 ±2	32 ±2	33 ±1	42 ±2	33 ±2	38 ±1			

Tabell 5.5 Andel sysselsatta (procent) som har fysiskt tungt arbete (andningen blir snabbare), arbetar framåtböjda, arbetar i vriden ställning efter näringsgren (SNI) och kön. 2009

Table 5.5 Employed persons (per cent) who at least ¼ of the time have physical work (have to exert themselves so that the breathing becomes faster) who at least ¼ of the time have to work bending forward without support of hands, in twisted postures, by branch of industry and sex. 2009

Näringsgren	Förhållanden minst 1/4 av tiden								
	fysiskt tungt arbete 2009			arbetar framåtböjd 2009			arbetar i vriden ställning 2009		
	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot
Jordbruk, skogsbruk och fiske	. .	. .	53±10	. .	. .	40±10	. .	. .	37 ±9
Tillverkning och utvinning, energi och miljö	24 ±3	11 ±4	21 ±3	26 ±3	19 ±5	25 ±3	24 ±3	24 ±6	24 ±3
<i>därav Tillverkning av verkstadsvaror</i>	20 ±4	9 ±6	18 ±4	26 ±5	16 ±7	24 ±4	22 ±4	21 ±8	22 ±4
Byggverksamhet	48 ±5	. .	46 ±5	52 ±5	. .	50 ±5	49 ±5	. .	48 ±5
Handel	26 ±5	17 ±4	22 ±3	29 ±5	27 ±5	28 ±3	31 ±5	28 ±5	30 ±3
Transport	28 ±6	. .	26 ±5	28 ±6	. .	27 ±5	30 ±6	. .	31 ±5
Hotell och restaurang	. .	. .	40 ±8	. .	. .	52 ±8	. .	. .	50 ±8
Information och kommunikation	6 ±4	. .	5 ±3	7 ±4	. .	7 ±3	4 ±3	. .	6 ±3
Finansiell verksamhet, företagstjänster	12 ±3	9 ±3	10 ±2	17 ±4	14 ±3	16 ±2	16 ±3	18 ±4	17 ±3
Offentlig förvaltning m.m.	13 ±5	3 ±2	8 ±2	11 ±4	8 ±3	9 ±3	10 ±4	7 ±3	9 ±3
Utbildning	13 ±5	8 ±2	9 ±2	16 ±6	24 ±3	22 ±3	9 ±4	19 ±3	17 ±3
Vård och omsorg	17 ±6	15 ±2	15 ±2	25 ±7	38 ±3	36 ±3	27 ±7	35 ±3	33 ±3
Personliga och kulturella tjänster	25 ±8	9 ±4	16 ±4	30 ±8	20 ±6	24 ±5	26 ±8	24 ±6	25 ±5
Uppgift saknas	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
Samtliga	24 ±2	12 ±1	19 ±1	27 ±2	26 ±1	26 ±1	26 ±2	26 ±1	26 ±1

Tabell 5.6 Andel sysselsatta (procent) som arbetar med händerna upplyfta, sitter högst 1/10 av tiden, har sittande arbete mer än två timmar i sträck efter näringsgren (SNI) och kön. 2009

Table 5.6 Employed persons (per cent) who at least ¼ of the time have to work with hands in an upheld position, in a sitting position less than 10% of the time, who maintain in a sitting position more than two hours without interruption, by branch of industry and sex. 2009

Näringsgren	Arbetar <i>minst 1/4 av tiden</i> med upplyfta händer 2009			Sitter och arbetar <i>högst</i> 1/10 av tiden 2009			Sitter och arbetar <i>mer</i> <i>än två timmar i sträck</i> 2009		
	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot
Jordbruk, skogsbruk och fiske	. .	. .	32 ±9	. .	. .	42±10	. .	. .	27 ±9
Tillverkning och utvinning, energi och miljö	19 ±3	18 ±5	19 ±3	35 ±4	26 ±6	33 ±3	22 ±3	33 ±6	25 ±3
<i>därav Tillverkning av verkstadsvaror</i>	17 ±4	16 ±7	17 ±3	33 ±5	22 ±8	31 ±4	24 ±5	35 ±9	26 ±4
Byggverksamhet	55 ±5	. .	52 ±5	53 ±5	. .	52 ±5	18 ±4	. .	20 ±4
Handel	23 ±4	27 ±5	24 ±3	37 ±5	42 ±5	39 ±4	27 ±5	26 ±5	27 ±3
Transport	25 ±6	. .	25 ±5	17 ±5	. .	19 ±4	49 ±6	. .	48 ±5
Hotell och restaurang	. .	. .	32 ±8	. .	. .	75 ±7	. .	. .	3 ±3
Information och kommunikation	4 ±3	. .	3 ±2	8 ±5	. .	6 ±3	46 ±8	. .	51 ±7
Finansiell verksamhet, företagstjänster	14 ±3	8 ±3	11 ±2	23 ±4	15 ±3	19 ±3	33 ±4	42 ±5	37 ±3
Offentlig förvaltning m.m.	7 ±4	3 ±2	5 ±2	15 ±5	10 ±3	13 ±3	40 ±7	35 ±6	38 ±4
Utbildning	7 ±4	13 ±3	11 ±2	22 ±6	35 ±4	32 ±3	20 ±6	11 ±2	13 ±2
Vård och omsorg	12 ±5	15 ±2	15 ±2	36 ±7	43 ±3	42 ±3	19 ±6	12 ±2	13 ±2
Personliga och kulturella tjänster	17 ±7	16 ±5	16 ±4	31 ±8	22 ±6	26 ±5	26 ±8	20 ±6	23 ±5
Uppgift saknas	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
Samtliga	21 ±1	15 ±1	18 ±1	32 ±2	33 ±2	32 ±1	29 ±2	23 ±1	26 ±1

Tabell 5.7 Andel sysselsatta (procent) som varje dag många gånger måste lyfta minst 15 kg, minst en fjärdel av tiden upprepa enbart samma arbetsrörelser minst två ggr/minut fördelade efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 5.7 Employed persons (per cent) who every day have to lift at least 15 kgs several times a day, who have to at least ¼ of the time have to repeat the same movements in the same way at least two times per minute, by socio-economic group, sex and age. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Förhållanden <i>varje dag</i> lyfter flera ggr/dag minst 15 kg								Förhållanden <i>minst 1/4 av tiden</i> upprepar enbart samma arbetsrörelser minst två ggr/minut*							
		Män i ålder				Kvinnor i ålder				Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1995/1997	38	35	37	36	24	26	21	24								
	1999/2001	34	36	36	36	20	25	21	23								
	2003/2005	36	37	33	35	18	22	19	20	..	48	..	49	..	47	..	50
	2007/2009	..	35	27	32	18	23	19	20	..	48	48	51	60	50	49	53
Facklärd arbetare	1995/1997	35	31	31	32	..	36	..	36								
	1999/2001	..	34	31	35	..	31	31	30								
	2003/2005	..	35	36	36	..	33	..	31	..	45	..	46	..	..	..	33
	2007/2009	..	33	30	31	..	27	27	25	..	46	44	46	..	29	25	30
Samtliga arbetare	1995/1997	36	33	34	34	29	30	30	28								
	1999/2001	36	35	34	35	22	27	27	25								
	2003/2005	36	36	35	35	20	26	26	24	..	46	46	48	..	42	41	45
	2007/2009	31	34	29	31	18	25	25	22	57	47	46	49	56	40	38	43
Lägre tjänstemän	1995/1997	..	16	..	17	6	3	3	3								
	1999/2001	..	14	..	15	..	3	3	3								
	2003/2005	..	16	..	14	..	2	2	2	..	..	..	30	..	44	..	43
	2007/2009	..	..	..	9	..	2	2	3	..	..	..	25	..	37	40	40
Tjänstemän mellannivå	1995/1997	..	5	3	5	..	11	11	10								
	1999/2001	..	3	4	4	..	7	7	6								
	2003/2005	..	4	4	4	..	7	7	6	..	18	..	20	..	22	..	23
	2007/2009	..	5	4	4	..	6	6	5	..	17	15	17	..	18	21	20
Högre tjänstemän	1995/1997	..	1	1	1	..	1	1	1								
	1999/2001	..	1	1	1	..	1	1	1								
	2003/2005	..	2	1	1	..	1	1	1	..	19	..	18	..	18	..	18
	2007/2009	..	1	1	1	..	1	1	0	..	17	13	16	..	22	15	20
Samtliga tjänstemän	1995/1997	8	6	6	6	8	6	6	5								
	1999/2001	10	5	5	6	5	4	4	4								
	2003/2005	7	5	4	5	4	4	4	3	..	20	20	21	..	27	27	28
	2007/2009	..	5	3	4	5	3	3	3	..	18	15	18	36	24	25	26
Företagare	1995/1997	..	36	31	33	..	..	..	12								
	1999/2001	..	..	..	36	..	..	..	..								
	2003/2005	..	38	..	36	..	..	..	..	..	..	..	41	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	24	..	..	..	..	..	..	..	40	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997	27	21	19	21	19	15	11	15								
	1999/2001	26	21	19	21	14	14	11	13								
	2003/2005	26	22	19	21	13	12	10	12	..	34	31	34	46	33	33	35
	2007/2009	22	18	16	18	13	11	9	10	47	32	31	34	48	30	31	33

* Ny fråga sedan 2005

Tabell 5.8 Andel sysselsatta (procent) som minst en fjärdel av tiden arbetar rent kroppsligt, som har fysiskt tungt arbete (andningen blir snabbare) fördelade efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 5.8 Employed persons (per cent) who have to who at least ¼ of the time have physical work (have to exert themselves so that the breathing becomes faster) by socio-economic group, sex and age. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Förhållanden <i>minst 1/4 av tiden</i>															
		arbetar rent kroppsligt								fysiskt tungt arbete							
		Män i ålder				Kvinnor i ålder				Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1995/1997	68	60	60	62	66	61	56	61	31	28	28	29	22	18	16	18
	1999/2001	67	63	56	62	67	62	59	62	34	33	26	31	23	22	20	22
	2003/2005	..	69	..	66	..	64	..	66	..	38	..	36	..	21	..	23
	2007/2009	..	67	58	65	72	67	64	68	..	36	31	35	31	29	17	26
Facklärd arbetare	1995/1997	72	67	62	67	..	56	..	59	33	30	29	30	..	13	..	15
	1999/2001	..	69	63	69	..	66	60	66	..	34	35	36	..	19	20	20
	2003/2005	..	75	..	76	..	..	..	69	..	40	..	41	..	..	..	25
	2007/2009	..	72	67	72	..	69	69	68	..	41	40	43	..	23	20	24
Samtliga arbetare	1995/1997	70	63	61	65	67	59	59	60	32	29	29	30	22	16	15	17
	1999/2001	70	66	59	65	69	63	63	63	36	34	30	33	24	21	20	21
	2003/2005	..	72	66	71	..	67	67	67	..	39	34	39	..	22	24	24
	2007/2009	75	70	62	69	73	68	68	68	46	39	35	39	33	26	18	25
Lägre tjänstemän	1995/1997	..	29	..	32	21	9	9	11	..	14	..	14	6	3	2	3
	1999/2001	..	28	..	28	..	11	11	12	..	14	..	13	..	4	2	5
	2003/2005	..	..	..	33	..	11	..	13	..	..	..	20	..	5	..	5
	2007/2009	..	..	..	28	..	10	10	11	..	..	..	15	..	4	4	4
Tjänstemän mellannivå	1995/1997	..	14	12	14	..	22	22	21	..	7	5	7	..	6	4	6
	1999/2001	..	14	12	14	..	18	18	17	..	6	5	7	..	5	5	5
	2003/2005	..	16	..	16	..	23	23	21	..	10	..	10	..	8	4	7
	2007/2009	..	15	14	15	..	18	18	18	..	8	6	8	..	6	3	5
Högre tjänstemän	1995/1997	..	4	4	4	..	4	4	5	..	2	2	2	..	1	1	1
	1999/2001	..	4	3	4	..	6	6	5	..	1	2	2	..	1	1	1
	2003/2005	..	8	..	6	..	5	..	5	..	5	..	4	..	2	..	2
	2007/2009	..	6	4	5	..	4	4	5	..	2	1	2	..	1	2	2
Samtliga tjänstemän	1995/1997	22	14	14	15	22	13	13	13	11	7	6	7	6	4	3	4
	1999/2001	21	14	12	14	21	13	13	13	11	6	5	6	8	4	3	4
	2003/2005	..	17	12	16	..	14	14	14	..	10	8	10	..	5	4	5
	2007/2009	..	14	12	14	22	12	12	13	..	7	6	7	7	4	3	4
Företagare	1995/1997	..	57	52	55	..	..	..	42	..	31	28	30	..	..	..	16
	1999/2001	..	..	..	59	..	..	..	..	..	..	..	37	..	..	..	..
	2003/2005	..	..	..	62	..	..	..	..	..	..	..	39	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	53	..	..	..	..	..	..	..	34	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997	54	39	35	41	46	32	28	34	25	19	17	19	15	9	8	10
	1999/2001	51	40	34	40	46	33	29	34	27	21	18	21	16	11	10	11
	2003/2005	55	45	37	44	52	34	30	36	33	25	21	25	19	12	11	13
	2007/2009	55	40	38	41	52	32	31	35	35	23	20	24	23	12	9	13

Tabell 5.9 Andel sysselsatta (procent) som arbetar framåtböjda, arbetar i vriden ställning fördelade efter socio-ekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 5.9 Employed persons (per cent) who at least ¼ of the time have to work bending forward without support of hands, in twisted postures, by socio-economic group, sex and age. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Förhållanden <i>minst 1/4 av tiden</i>															
		arbetar framåtböjd								arbetar i vriden ställning							
		Män i ålder				Kvinnor i ålder				Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1995/1997	40	35	42	38	49	41	42	43	38	37	41	38	42	42	39	41
	1999/2001	43	38	40	39	47	43	42	43	36	39	42	39	45	43	42	43
	2003/2005	..	44	..	40	..	43	..	43	..	43	..	40	..	42	..	41
	2007/2009	..	36	36	39	52	44	42	46	..	39	43	40	48	42	42	44
Facklärd arbetare	1995/1997	47	46	49	47	..	44	..	47	44	43	44	44	..	35	..	39
	1999/2001	..	46	49	48	..	54	50	54	..	45	49	45	..	48	44	47
	2003/2005	..	46	..	48	..	..	..	50	..	43	..	46	..	..	..	46
	2007/2009	..	48	49	50	..	51	51	50	..	45	45	45	..	46	40	45
Samtliga arbetare	1995/1997	43	41	45	42	51	42	42	45	41	40	42	41	45	39	38	40
	1999/2001	46	41	44	43	49	47	47	47	39	42	45	42	46	45	43	45
	2003/2005	..	45	39	44	..	45	45	45	..	43	41	43	..	44	41	42
	2007/2009	50	43	42	44	53	47	47	48	42	42	44	43	49	44	41	44
Lägre tjänstemän	1995/1997	..	17	..	16	14	10	10	10	..	18	..	18	31	20	16	21
	1999/2001	..	17	..	17	..	11	11	12	..	17	..	17	..	21	15	20
	2003/2005	..	..	..	16	..	11	..	11	..	..	..	19	..	17	..	18
	2007/2009	..	..	..	14	..	9	9	10	..	..	..	15	..	15	13	15
Tjänstemän mellannivå	1995/1997	..	9	10	10	..	22	22	21	..	11	10	10	..	19	18	19
	1999/2001	..	9	13	10	..	18	18	19	..	11	12	11	..	17	13	17
	2003/2005	..	8	10	9	..	19	19	19	..	8	12	10	..	18	15	18
	2007/2009	..	9	10	10	..	18	18	19	..	9	10	10	..	16	17	17
Högre tjänstemän	1995/1997	..	6	7	6	..	9	9	9	..	7	7	7	..	10	12	11
	1999/2001	..	5	6	5	..	6	6	7	..	5	9	7	..	13	9	11
	2003/2005	..	7	..	7	..	5	..	7	..	9	..	7	..	9	..	10
	2007/2009	..	5	5	5	..	4	4	5	..	5	5	5	..	7	7	8
Samtliga tjänstemän	1995/1997	11	10	10	10	15	15	15	14	12	11	11	11	23	17	16	18
	1999/2001	12	9	11	10	18	13	13	14	11	10	11	11	22	17	13	17
	2003/2005	..	10	9	10	..	13	13	13	..	11	10	11	..	15	14	16
	2007/2009	..	8	9	9	15	12	12	13	..	9	9	9	19	13	13	14
Företagare	1995/1997	..	37	42	39	..	..	..	30	..	33	35	34	..	..	..	32
	1999/2001	..	..	..	37	..	..	..	..	..	..	..	37	..	..	..	..
	2003/2005	..	..	..	40	..	..	..	..	..	..	..	37	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	36	..	..	..	..	..	..	..	34	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997	32	26	27	27	34	26	25	27	31	26	25	26	35	26	25	28
	1999/2001	33	26	26	27	34	27	26	28	28	26	27	27	35	28	25	28
	2003/2005	35	28	23	27	34	25	24	26	33	28	24	27	34	26	24	27
	2007/2009	37	25	26	27	37	24	25	27	32	25	26	26	37	24	24	26

Tabell 5.10 Andel sysselsatta (procent) som arbetar med händerna upplyfta, sitter högst 1/10 av tiden, fördelade efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 5.10 Employed persons (per cent) who at least ¼ of the time have to work with hands in an upheld position, in a sitting position less than 10% of the time by socio-economic group, sex and age. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Förhållanden <i>minst 1/4 av tiden</i> arbetar med upplyfta händer								Förhållanden <i>som högst 1/10 av tiden</i> sitter och arbetar*							
		Män i ålder				Kvinnor i ålder				Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1995/1997	29	27	28	28	26	27	27	27								
	1999/2001	..	28	31	29	30	27	31	29	..	46	49	47	59	60	71	63
	2003/2005	31	27	28	28	28	29	31	29	53	49	45	49	58	55	69	60
	2007/2009	..	28	28	29	34	35	28	32	..	44	44	47	68	66	67	67
Facklärd arbetare	1995/1997	43	39	39	40	..	15	..	18								
	1999/2001	..	43	..	44	..	..	..	24	..	56	..	59	..	..	..	65
	2003/2005	..	41	45	45	..	22	..	24	..	62	61	62	..	75	..	70
	2007/2009	..	45	44	46	..	25	25	25	..	59	57	57	..	63	65	64
Samtliga arbetare	1995/1997	35	33	34	34	26	23	23	24								
	1999/2001	37	35	37	36	30	25	25	27	56	50	53	52	63	61	69	64
	2003/2005	40	34	37	36	29	27	27	28	57	56	53	55	60	62	67	63
	2007/2009	41	37	36	38	33	30	30	29	54	52	50	52	67	64	66	66
Lägre tjänstemän	1995/1997	..	12	..	13	11	7	7	8								
	1999/2001	..	..	..	11	..	9	..	8	..	..	..	23	..	9	..	11
	2003/2005	..	13	..	12	..	7	7	8	..	21	..	21	..	8	7	8
	2007/2009	..	..	..	11	..	6	6	7	..	..	..	21	..	10	10	11
Tjänstemän mellannivå	1995/1997	..	7	7	7	..	8	8	8								
	1999/2001	..	7	..	7	..	7	7	8	..	14	18	15	..	21	21	21
	2003/2005	..	4	5	5	..	9	9	9	..	14	15	14	..	20	19	20
	2007/2009	..	4	5	5	..	9	9	8	..	13	16	15	..	19	20	19
Högre tjänstemän	1995/1997	..	3	4	4	..	5	5	6								
	1999/2001	..	..	..	3	..	..	..	7	..	..	..	7	..	..	..	6
	2003/2005	..	4	3	3	..	5	5	5	..	6	8	7	..	4	6	5
	2007/2009	..	3	4	4	..	4	4	4	..	6	11	7	..	4	7	5
Samtliga tjänstemän	1995/1997	8	7	8	7	8	7	7	7								
	1999/2001	..	6	8	7	10	7	7	8	..	13	16	14	20	14	14	15
	2003/2005	9	6	5	6	11	7	7	8	12	12	13	13	17	12	12	12
	2007/2009	..	5	5	6	8	7	7	7	..	12	15	13	16	13	14	13
Företagare	1995/1997	..	29	31	30	..	..	..	28								
	1999/2001	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
	2003/2005	..	37	..	33	..	..	..	..	..	42	..	39	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	27	..	..	..	..	..	..	..	32	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997	26	20	20	21	18	14	15	15								
	1999/2001	25	21	21	22	20	15	17	16	40	31	33	33	43	33	37	36
	2003/2005	28	21	19	21	21	15	15	16	40	34	30	33	43	31	31	33
	2007/2009	29	20	20	22	23	15	13	16	40	30	31	32	46	30	33	34

* Ny fråga från 2001

Tabell 5.11 Andel sysselsatta (procent) som har sittande arbete mer än två timmar i sträck fördelade efter socio-ekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1999/2001, 2003/2005, 2007/09

Table 5.11 Employed persons (per cent) who maintain in a sitting position more than two hours without interruption, by socio-economic group, sex and age. 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI		Sitter och arbetar mer än två timmar i sträck							
		Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1999/2001	..	22	..	21	..	9	7	9
	2003/2005	17	22	24	21	15	8	8	10
	2007/2009	..	23	25	22	14	11	11	12
Facklärd arbetare	1999/2001	..	12	..	11	..	..	..	5
	2003/2005	..	11	12	12	..	6	..	6
	2007/2009	..	13	13	13	..	6	6	5
Samtliga arbetare	1999/2001	12	17	20	17	10	7	7	8
	2003/2005	15	16	18	17	13	7	7	9
	2007/2009	15	18	19	18	11	8	8	9
Lägre tjänstemän	1999/2001	..	..	..	23	..	31	..	31
	2003/2005	..	30	..	28	..	33	33	33
	2007/2009	..	..	..	30	..	36	36	36
Tjänstemän mellannivå	1999/2001	..	33	..	32	..	20	20	19
	2003/2005	..	37	31	35	..	19	19	20
	2007/2009	..	34	26	32	..	22	22	20
Högre tjänstemän	1999/2001	..	..	..	38	..	..	..	33
	2003/2005	..	42	40	41	..	36	36	35
	2007/2009	..	40	37	39	..	38	38	35
Samtliga tjänstemän	1999/2001	..	32	29	32	26	27	27	26
	2003/2005	37	37	33	36	30	27	27	28
	2007/2009	..	35	31	35	32	30	30	29
Företagare	1999/2001	..	..	..	..	..	..	..	..
	2003/2005	..	27	..	27	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	32	..	..	..	..
Samtliga	1999/2001	22	25	25	25	18	19	17	18
	2003/2005	24	27	27	27	20	20	20	20
	2007/2009	24	28	27	27	20	23	19	21

6

Exponering för vissa fysikaliska och kemiska faktorer

Detta avsnitt behandlar frågor om exponering för fysikaliska och kemiska faktorer. Dessa är buller, vibrationer, kyla, olika ämnen som huden kommer i kontakt med, luftföroreningar samt passiv rökning. De värden som redovisas är genomgående andelen av sysselsatta i respektive kategori som minst ¼ av tiden eller mer är utsatta för faktorn.

Nedan visas exempel på resultat som på efterföljande sidor redovisas i tabeller efter yrke, näringsgren och socioekonomisk indelning. För att få större underlag för en specificerad redovisning efter yrke och kön används data från Arbetsmiljöundersökningarna 2005, 2007 och 2009 sammantaget (benämnt 2005/07/09). För indelning efter socioekonomisk grupp används en tvåårsgruppering med redovisning för åren 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005 samt 2007/2009. På grund av omläggningen av näringsgrensindelning (SNI) redovisas i denna rapport inga årsvis sammanslagningar vad gäller SNI. För att kunna redovisa resultat för olika näringsgrenar 2009 har istället osäkerhetstalen tagits fram och redovisas i tabellerna. Gränsen för antalet som fodras för att resultaten skall redovisas har därigenom kunnat sänkas till 100.

De skillnader mellan grupper eller förändringar över tid som kommenteras nedan är genomgående statistiskt säkerställda (signifikanta). Där antalet svarande i yrkesgrupperna och de socioekonomiska grupperna är mindre än 400 personer redovisas inte uppgifterna, och vid näringsindelningen redovisas inte uppgifterna om antalet svarande är mindre än 100 personer utan (..) markeras.

Buller

Frågan om buller gäller om man utsätts för buller som är så högt att man inte kan samtala i normal samtalston. Andelen utsatta för sådant buller under minst ¼ av tiden var 2009 för kvinnor 15 procent och för män 29 procent. För män låg andelen som uppger exponering för buller på ungefär samma nivå 1989 till 2005 men hade 2007 minskat med 3 procentenheter. Inga förändringar noteras 2009. Kvinnor i ålder 30–49 år uppvisade en ökning med runt 5 procentenheter under 1990-talet. Sedan 2001 har dock ingen signifikant förändring skett för kvinnorna i någon åldersgrupp.

Nedan visas exempel på yrken där buller är vanligt minst ¼ av tiden. Uppgifterna avser 2005/07/09.

Kvinnor		Män	
Förskollärare och fritidspedagoger	59	Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	77
Barnskötare m.fl.	48	Maskinoperatörs- o monteringsarbete	62
Grundskollärare	38	Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	59
Arb. utan krav på särskild yrkesutb.	28	Byggnadshantverkare m.fl.	49
		Transport- och maskinförararbete	36

Mer än varannan kvinnlig förskollärare uppger sig utsatta för störande buller. Även kvinnor inom barnomsorg och grundskollärare är utsatta för en bullrig arbetsmiljö under minst en fjärdedel av sin arbetstid.

Bland manliga byggnads- och anläggningsarbetare, montörer, hantverkare och transport- och maskinförare finns de högsta andelarna som är utsatta för hög ljudnivån i arbetet. I motsats till dem som t.ex. arbetar som förskollärare, där det oftast är barnen som står för den höga ljudnivån, har man bl.a. inom industrin möjlighet att använda sig av skyddsutrustning.

Vibrationer av handhållna maskiner

Andelen av sysselsatta som 2009 uppgav att de minst ¼ av tiden arbetar med vibrerande handverktyg, var för kvinnor 3 procent och för män 14 procent. Bland kvinnor var det signifikant vanligare att arbeta med vibrerande handhållna maskiner 2005 jämfört med 2007. Därefter har ingen förändring skett. Fortfarande är det betydligt vanligare bland män än bland kvinnor att arbeta med denna typ av arbetsredskap.

Nedan visas exempel på yrken där man utsätts för vibrationer från handverktyg under minst ¼ av tiden. Uppgifterna avser 2005/07/09.

Kvinnor		Män	
Arb. utan krav på särskild yrkesutb.	7	Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	64
Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom biologi, hälso- o sjukvård	5	Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	44
		Byggnadshantverkare m.fl.	39
		Maskinoperatörs- o monteringsarbete	28

Bland de yrken som kan redovisas för kvinnor är det arbeten utan krav på särskild yrkesutbildning men även arbete som kräver teoretisk specialkompetens inom biologi, hälso- och sjukvård där bl.a. tandläkare, sjukgymnaster, tandhygienister och tandsköterskor ingår. För män gäller det främst olika yrken inom bygg- och anläggningsverksamhet. Även bland dem som arbetar med metallhantverk och som reparatörer samt med hantverk och montering är det vanligt att arbeta med vibrerande handverktyg.

Utsatt för kyla

År 2009 är det mer än dubbelt så hög andel män som kvinnor, 22 procent jämfört med 10 procent, som minst $\frac{1}{4}$ av tiden är utsatta för kyla på arbetet. Andelarna har legat på samma nivå allt sedan 1990-talet.

Nedan visas exempel på yrken där utsatthet för kyla är vanligt förekommande. Uppgifterna avser 2005/07/09.

Kvinnor		Män	
Förskollärare och fritidspedagoger	40	Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	70
Barnskötare m.fl.	38	Byggnadshantverkare m.fl.	49
Försäljningsarbete inom detaljhandel, demonstr. m.fl.	17	Fordonsförare	46
Arb. utan krav på särskild yrkesutb.	15	Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	31
		Kontorsarbete m.m.	28

För kvinnor är det bland förskollärare, fritidspedagoger och barnskötare som de högsta andelarna finns. Det är främst inom byggverksamhet samt bland fordonsförare som män säger att de utsätts för kyla på jobbet.

Hudkontakt med rengöringsmedel och/eller desinfektionsmedel

Det är 2009 en mer än dubbelt så stor andel kvinnor som män, 20 procent jämfört med 9 procent, som minst $\frac{1}{4}$ av tiden hade kontakt med rengörings- eller desinfektionsmedel. Sedan 2005 har andelen kvinnor som har kontakt med dessa medel ökat och sedan 2007 har det skett en ytterligare ökning nu främst bland yngre kvinnor.

Nedan visas exempel på yrken där sådan hudkontakt är vanlig minst $\frac{1}{4}$ av tiden. Uppgifterna avser 2005/07/09.

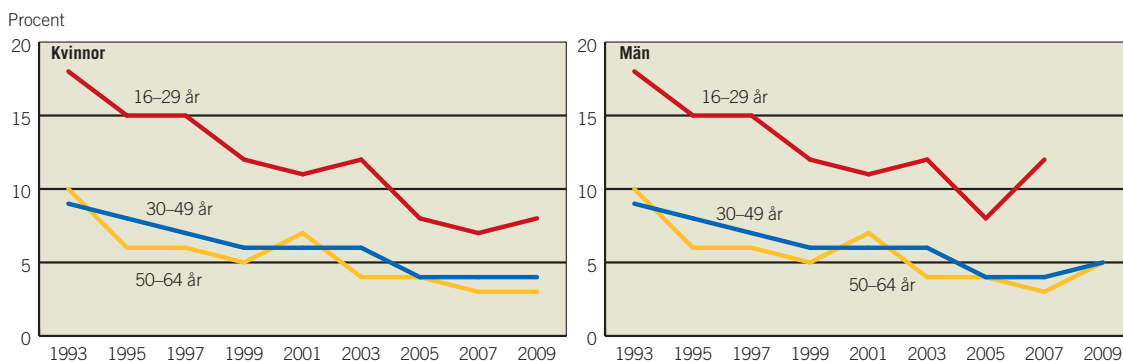
Kvinnor		Män	
Servicearbete utan särskild yrkesutbildning	55	Service-, omsorgs- o säkerhetsarbete	22
Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	54	Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	18
Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	49	Maskinoperatörs- o monteringsarbete	17
Arbete inom biologi, hälso- och sjukvård som kräver kortare högskoleutb.	34		

För kvinnor återfinns de mest berörda yrkena inom vård och omsorg samt inom servicearbete utan krav på särskild yrkesutbildning där bl.a. lokalvård ingår. För män är det vanligt bland service-, omsorgs- och säkerhetsarbete (här ingår bl.a. väktare och annan säkerhetspersonal), reparatörer och montörer.

Passiv rökning

Passiv rökning mäts med frågan om man på sin arbetsplats "tydligt kan se eller känna lukten av tobaksrök från andras rökning". Andelen sysselsatta som minst $\frac{1}{4}$ av arbetstiden var utsatta för passiv rökning var 5 procent år 2009 för såväl kvinnor som män. Både för kvinnor och män har en successiv minskning skett sedan 1991 och mellan 2003 och 2005 var nedgången markant. Liksom tidigare år är de unga mer utsatta än övriga. Då gruppen unga män är för liten för att redovisas separat 2009 kan vi endast säga att för män och kvinnor mellan 16 och 29 år är det 8 procent som minst $\frac{1}{4}$ av tiden är utsatta för tobaksrök medan det för övriga grupper rör sig om 4 procent.

Utvecklingen av passiv rökning på arbetet 1993–2009 för kvinnor och män i olika åldrar. Utsatt minst $\frac{1}{4}$ av tiden (uppgifter för unga män saknas 2009).

Tabell 6.1 Andel sysselsatta (procent) utsatta för buller, kroppsvibrationer, vibrationer från handhållna maskiner efter yrke (SSYK) och kön. 2007, 2009 och 2005/07/09

Table 6.1 Employed persons (per cent) who at least ¼ of the time are exposed to noise so they cannot speak in a normal tone, vibrations that make the body shake and vibrate, vibrations from hand-held machines, by occupation and sex. 2007, 2009 and 2005/07/09

Yrke	Utsätts <i>minst ¼ av tiden</i> för buller					vibrationer som får hela kroppen att vibrera					vibrationer från handhållna maskiner				
	2007		2009		2005/07/09		2007		2009		2005/07/09		2007		2005/07/09
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
1 Ledningsarbete	6	..	9	4	7	1	..	2	1	2	2	..	2	1	2
12 Ledningsarb. i stora/medelstora företag	..	..	8	..	7	..	..	2	..	1	..	..	1	..	1
122 Drift- och verksamhetschefer	..	..	..	..	11	..	..	..	..	3	..	..	..	..	1
2 Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens	9	10	8	11	10	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1
21 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom teknik- o datavet. m.m.	..	..	3	..	2	..	..	0	..	0	..	..	0	..	0
213 Dataspecialister	..	..	2	..	2	..	..	0	..	0	..	..	0	..	0
2131 Systemerare och programmerare	..	..	..	..	2	..	..	..	..	0	..	..	..	..	0
214 Civilingenjörer, arkitekter m.fl.	..	..	..	..	2	..	..	..	..	1	..	..	..	..	1
22 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom biologi, hälso- o sjukvård	..	..	..	6	6	..	..	..	0	0	..	..	..	5	6
23 Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	28	..	29	30	29	1	..	2	0	1	1	..	2	1	1
232 Gymnasielärare m.fl.	..	..	..	..	35	..	..	..	..	3	..	..	..	..	3
233 Grundskollärare	..	..	..	38	38	..	..	..	0	0	..	..	..	1	0
24 Annat arb. som kräver teor. spec.komp.	4	3	4	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
241 Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	..	..	..	2	2	..	..	..	0	0	..	..	..	0	0
3 Arbete som kräver kortare högskoleutbildning eller motsv. kunskaper	13	12	11	15	13	1	1	2	0	1	2	2	2	1	2
31 Tekniker- och ingenjörsarbete m.m.	15	..	15	..	14	3	..	3	..	3	3	..	3	..	3
311 Ingenjörer och tekniker	..	..	14	..	13	..	..	2	..	2	..	..	3	..	3
32 Arb. inom biologi, hälso- och sjukvård som kräver kortare högskoleutb.	..	..	..	5	5	..	..	..	0	1	..	..	..	4	4
323 Sjuksköterskor	..	..	..	..	4	..	..	..	..	0	..	..	..	..	1
33 Lärararbete som kräver ortare högskoleutbildning	..	..	..	58	55	..	..	..	0	1	..	..	..	0	0
331 Förskollärare och fritidspedagoger	..	..	..	59	58	..	..	..	0	0	..	..	..	0	0
34 Annat arbete som kräver kortare högskoleutbildning	5	5	6	5	5	1	0	1	0	1	1	0	1	0	1
341 Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	..	..	5	5	5	..	..	1	1	1	..	..	1	0	1
3415 Företagssäljare	..	..	..	..	5	..	..	..	..	1	..	..	..	..	1
343 Redovisningsekonomer, adm. ass m.fl.	..	..	..	3	3	..	..	..	0	0	..	..	..	0	1

Tabell 6.1 (forts)

Table 6.1 (cont'd)

Yrke	Utsätts <i>minst ¼ av tiden</i> för														
	buller					vibrationer som får hela kroppen att vibrera					vibrationer från handhållna maskiner				
	2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09		
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
4 Kontors- o kundservicearb.	10	9	19	7	10	5	5	13	2	5	3	1	4	1	2
41 Kontorsarbete m.m.	10	9	20	5	10	7	7	16	2	7	3	1	4	1	2
412 Bokförings- och redovisningsass m.fl.	..	..	..	..	2	..	..	..	..	1	..	..	..	..	0
413 Lager- och transport-assistenten m.fl.	..	..	..	..	24	..	..	..	..	22	..	..	..	..	5
419 Övrig kontorspersonal	..	..	..	4	6	..	..	..	1	1	..	..	..	0	1
42 Kundservicearbete	..	..	..	11	12	..	..	..	1	1	..	..	..	1	1
5 Service-, omsorgs- o försäljningsarbete	18	17	18	16	17	2	2	4	1	2	3	3	4	2	3
51 Service-, omsorgs- o säkerhetsarbete	19	19	22	18	19	1	1	4	1	1	3	3	5	2	3
513 Vård- och omsorgspersonal m.fl.	16	15	..	15	15	0	0	..	0	0	1	2	..	1	1
5131 Barnskötare m.fl.	..	..	..	48	48	..	..	..	0	0	..	..	..	0	0
5132 Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	..	..	..	4	4	..	..	..	0	0	..	..	..	0	0
5133 Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	..	..	..	8	9	..	..	..	0	1	..	..	..	1	2
52 Försäljningsarb. inom detaljhandel m.m.	..	..	..	11	12	..	..	..	1	2	..	..	..	1	2
522 Försälj., detaljhand. demonstr. m.fl.	..	..	..	11	12	..	..	..	1	2	..	..	..	1	2
5222 Försäljare, fackhandel	..	..	..	..	9	..	..	..	..	2	..	..	..	..	1
7 Hantverksarbete inom bygg-verksamhet och tillverkning	57	61	60	..	59	19	20	20	..	19	45	48	45	..	44
71 Gruv-, bygg- och anläggningsarbete	59	..	63	..	62	23	..	24	..	23	49	..	50	..	50
712 Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	..	..	77	..	77	..	..	31	..	31	..	..	64	..	64
713 Byggnadshantverkare m.fl.	..	..	49	..	48	..	..	17	..	16	..	..	39	..	38
72 Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	..	..	59	..	59	..	..	16	..	16	..	..	44	..	43
8 Process- och maskinoperatörsarb. transportarb. m.m.	49	49	51	..	50	23	29	29	..	26	21	16	18	..	18
82 Maskinoperatörs- o monteringsarbete	..	..	62	..	59	..	..	16	..	14	..	..	28	..	26
83 Transport- och maskinförararbete	..	..	36	..	35	..	..	41	..	40	..	..	10	..	10
832 Fordonsförare	..	..	27	..	27	..	..	22	..	22	..	..	6	..	5
9 Arb. utan krav på särskild yrkesutb.	..	..	..	28	31	..	..	..	4	9	..	..	..	7	9
91 Servicearbete utan särskild yrkesutbildning	..	..	..	26	29	..	..	..	2	5	..	..	..	6	8
Samtliga	22	22	29	16	23	7	7	12	2	7	9	9	14	3	9

Tabell 6.2 Andel sysselsatta (procent) utsatta för kyla, hudkontakt med oljor, rengöringsmedel, desinfektionsmedel efter yrke (SSYK) och kön. 2007, 2009 och 2005/07/09

Table 6.2 Employed persons (per cent) who at least ¼ of the time are exposed to cold, skin contact with oil or cutting fluids, cleaning agents and/or disinfectants, by occupation and sex. 2007, 2009 and 2005/07/09

Yrke	Utsätts minst ¼ av tiden för kyla					Utsätts minst ¼ av tiden för hudkontakt med oljor eller skärvätskor										
						rengöringsmedel										
	2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09								
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	
1 Ledningsarbete	7	..	7	2	6	1	..	2	0	1	3	..	2	3	2	
12 Ledningsarb. i stora/medelstora företag	..	..	5	..	4	..	..	1	..	1	..	..	1	..	1	
122 Drift- och verksamhetschefer	..	..	..	..	5	..	..	..	..	1	..	..	..	..	1	
2 Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens	3	3	3	3	3	1	0	1	0	0	4	4	2	5	4	
21 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom teknik- o datavet. m.m.	..	..	2	..	1	..	..	0	..	0	..	..	0	..	1	
213 Dataspecialister	..	..	1	..	1	..	..	0	..	0	..	..	0	..	0	
2131 Systemerare och programmerare	..	..	..	..	1	..	..	..	..	0	..	..	..	..	0	
214 Civilingenjörer, arkitekter m.fl.	..	..	..	..	2	..	..	..	..	1	..	..	..	..	1	
22 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom biologi, hälso- o sjukvård	..	..	..	3	3	..	..	..	1	1	..	..	..	26	24	
23 Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	5	..	4	4	4	2	..	2	0	1	1	..	1	1	1	
232 Gymnasielärare m.fl.	..	..	..	..	4	..	..	..	..	2	..	..	..	..	2	
233 Grundskollärare	..	..	..	5	5	..	..	..	1	0	..	..	..	2	2	
24 Annat arb. som kräver teor. spec.komp.	3	1	2	2	2	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	
241 Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	..	..	..	1	1	..	..	..	0	0	..	..	..	1	0	
3 Arbete som kräver kortare högskoleutbildning eller motsv. kunskaper	9	8	8	10	9	1	1	3	0	1	7	8	3	11	7	
31 Tekniker- och ingenjörarbete m.m.	10	..	9	..	9	3	..	4	..	3	2	..	3	..	2	
311 Ingenjörer och tekniker	..	..	9	..	9	..	..	4	..	3	..	..	2	..	2	
32 Arb. inom biologi, hälso- och sjukvård som kräver kortare högskoleutb.	..	..	..	2	3	..	..	..	1	1	..	..	..	34	31	
323 Sjuksköterskor	..	..	..	..	2	..	..	..	..	0	..	..	..	..	42	
33 Lärararbete som kräver kortare högskoleutbildning	..	..	..	39	37	..	..	..	0	0	..	..	..	9	8	
331 Förskollärare och fritidspedagoger	..	..	..	40	39	..	..	..	0	0	..	..	..	10	9	
34 Annat arbete som kräver kortare högskoleutbildning	5	5	6	3	5	0	1	1	0	1	2	3	2	2	2	
341 Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	..	..	4	2	3	..	..	1	0	1	..	..	1	1	1	
3415 Företagssäljare	..	..	..	..	3	..	..	..	..	1	..	..	..	..	2	
343 Redovisningsekonomer, adm. ass m.fl.	..	..	..	1	1	..	..	..	0	0	..	..	..	1	1	

Tabell 6.2 (forts)

Table 6.2 (cont'd)

Yrke	Utsätts minst ¼ av tiden för kyla					Utsätts minst ¼ av tiden för hudkontakt med									
						olja eller skärvätskor					rengöringsmedel				
	2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09		
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
4 Kontors- o kundservicearb.	12	14	25	7	13	1	1	2	0	1	3	3	3	3	3
41 Kontorsarbete m.m.	13	15	28	6	14	1	0	2	0	1	2	1	3	1	2
412 Bokförings- och redovisningsass m.fl.	..	..	..	..	1	..	..	..	..	0	..	..	..	..	0
413 Lager- och transportassistenter m.fl.	..	..	..	..	29	..	..	..	..	3	..	..	..	..	3
419 Övrig kontorspersonal	..	..	..	3	3	..	..	..	0	0	..	..	..	1	2
42 Kundservicearbete	..	..	..	10	10	..	..	..	1	1	..	..	..	7	7
5 Service-, omsorgs- o försäljningsarbete	15	15	19	13	15	2	3	4	2	2	30	34	16	35	30
51 Service-, omsorgs- o säkerhetsarbete	15	15	22	13	14	2	2	4	1	2	36	42	22	41	37
513 Vård- och omsorgspersonal m.fl.	13	14	..	13	13	1	1	..	1	1	40	44	..	43	40
5131 Barnskötare m.fl.	..	..	..	38	38	..	..	..	0	0	..	..	..	16	15
5132 Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	..	..	..	5	6	..	..	..	1	1	..	..	..	54	54
5133 Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	..	..	..	10	10	..	..	..	1	1	..	..	..	49	47
52 Försäljningsarb. inom detaljhandel m.m.	..	..	..	17	16	..	..	..	2	2	..	..	..	10	9
522 Försälj., detaljhand. demonstr. m.fl.	..	..	..	17	16	..	..	..	2	2	..	..	..	10	9
5222 Försäljare, fackhandel	..	..	..	..	10	..	..	..	..	1	..	..	..	..	5
7 Hantverksarbete inom byggverksamhet och tillverkning	44	45	45	..	44	22	21	21	..	21	15	14	14	..	14
71 Gruv-, bygg- och anläggningsarbete	56	..	56	..	55	11	..	11	..	11	12	..	11	..	12
712 Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	..	..	70	..	69	..	..	8	..	9	..	..	7	..	7
713 Byggnadshantverkare m.fl.	..	..	49	..	49	..	..	11	..	11	..	..	10	..	11
72 Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	..	..	31	..	30	..	..	39	..	39	..	..	18	..	17
8 Process- och maskinoperatörsarb. transportarb. m.m.	26	29	30	..	28	20	20	22	..	21	11	11	11	..	12
82 Maskinoperatörs- o monteringsarbete	..	..	13	..	12	..	..	34	..	29	..	..	17	..	16
83 Transport- och maskinförararbete	..	..	46	..	45	..	..	12	..	12	..	..	7	..	6
832 Fordonsförare	..	..	46	..	45	..	..	6	..	6	..	..	5	..	5
9 Arb. utan krav på särskild yrkesutb.	..	..	..	15	25	..	..	..	5	8	..	..	..	50	38
91 Servicearbete utan särskild yrkesutbildning	..	..	..	13	20	..	..	..	4	8	..	..	..	55	47
Samtliga	16	17	22	10	16	6	6	10	2	6	13	14	8	18	13

Tabell 6.3 Andel sysselsatta (procent) utsatta för hudkontakt med vatten, luftföroreningar, tobaksrök (passiv rökning) efter yrke (SSYK) och kön. 2007, 2009 och 2005/07/09

Table 6.3 Employed persons (per cent) who at least ¼ of the time are exposed to skin contact several times per hour with water, air pollutions, see/smell environmental tobacco smoke, by occupation and sex. 2007, 2009 and 2005/07/09

Yrke	Utsätts <i>minst ¼ av tiden</i> för vatten (hudkontakt)					luftföroreningar*					tobaksrök (passiv rökning)				
	2007		2009		2005/07/09	2007		2009		2005/07/09	2007		2009		2005/07/09
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
1 Ledningsarbete	5	..	5	6	5	7	..	10	8	9	2	..	2	2	2
12 Ledningsarb. i stora/medelstora företag	..	..	3	..	3	..	..	8	..	8	..	..	1	..	1
122 Drift- och verksamhetschefer	..	..	..	..	3	..	..	..	..	11	..	..	..	..	1
2 Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens	8	6	4	10	7	8	8	7	8	8	1	1	1	1	1
21 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom teknik- o datavet. m.m.	..	..	1	..	2	..	..	5	..	5	..	..	1	..	1
213 Dataspecialister	..	..	0	..	0	..	..	0	..	1	..	..	0	..	1
2131 Systemerare och programmerare	..	..	..	..	0	..	..	..	..	1	..	..	..	..	1
214 Civilingenjörer, arkitekter m.fl.	..	..	..	..	3	..	..	..	..	8	..	..	..	..	2
22 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom biologi, hälso- o sjukvård	..	..	..	49	42	..	..	..	14	15	..	..	..	1	1
23 Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	4	..	3	5	4	12	..	15	11	12	0	..	1	1	1
232 Gymnasielärare m.fl.	..	..	..	..	8	..	..	..	..	19	..	..	..	..	1
233 Grundskollärare	..	..	..	3	3	..	..	..	10	10	..	..	..	0	1
24 Annat arb. som kräver teor. spec.komp.	1	2	1	2	1	4	4	3	4	4	1	1	1	2	1
241 Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	..	..	..	1	1	..	..	..	3	3	..	..	..	1	1
3 Arbete som kräver kortare högskoleutbildning eller motsv. kunskaper	14	14	5	22	13	12	9	10	10	10	2	2	2	2	2
31 Tekniker- och ingenjörsarbete m.m.	4	..	4	..	5	16	..	13	..	13	2	..	2	..	2
311 Ingenjörer och tekniker	..	..	5	..	6	..	..	14	..	15	..	..	1	..	1
32 Arb. inom biologi, hälso- och sjukvård som kräver kortare högskoleutb.	..	..	..	51	47	..	..	..	12	12	..	..	..	2	2
323 Sjuksköterskor	..	..	..	..	62	..	..	..	..	9	..	..	..	..	4
33 Lärararbete som kräver kortare högskoleutbildning	..	..	..	37	33	..	..	..	14	13	..	..	..	2	2
331 Förskollärare och fritidspedagoger	..	..	..	38	36	..	..	..	14	14	..	..	..	2	2
34 Annat arbete som kräver kortare högskoleutbildning	3	4	3	4	3	8	7	7	7	7	2	2	2	2	2
341 Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	..	..	2	1	1	..	..	7	5	7	..	..	1	1	1
3415 Företagssäljare	..	..	..	..	1	..	..	..	..	7	..	..	..	..	1
343 Redovisningsekonomer, adm. ass m.fl.	..	..	..	2	2	..	..	..	5	5	..	..	..	3	3

* *organiskt damm, organiskt damm eller kemikalier som man ser eller känner*

Tabell 6.3 (forts)

Table 6.3 (cont'd)

Yrke	Utsätts <i>minst ¼ av tiden</i> för vatten (hudkontakt)					luftföroreningar*					tobaksrök (passiv rökning)					
	2007		2009		2005/07/09	2007		2009		2005/07/09	2007		2009		2005/07/09	
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	
4 Kontors- o kundservicearb.	4	6	5	4	4	13	10	20	8	12	2	3	4	2	3	
41 Kontorsarbete m.m.	3	2	4	2	3	14	11	23	8	13	1	3	4	2	3	
412 Bokförings- och redovisningsass m.fl.	..	..	..	..	0	..	..	..	..	5	..	..	..	..	1	
413 Lager- och transportassistenter m.fl.	..	..	..	..	5	..	..	..	..	29	..	..	..	..	5	
419 Övrig kontorspersonal	..	..	..	2	1	..	..	..	8	9	..	..	..	2	2	
42 Kundservicearbete	..	..	..	11	10	..	..	..	9	8	..	..	..	4	3	
5 Service-, omsorgs- o försäljningsarbete	51	52	26	59	51	23	20	16	22	20	8	9	7	9	8	
51 Service-, omsorgs- o säkerhetsarbete	61	62	34	67	60	21	18	14	21	19	10	10	10	10	10	
513 Vård- och omsorgspersonal m.fl.	62	61	..	66	61	21	16	..	20	19	11	12	..	11	11	
5131 Barnskötare m.fl.	..	..	..	45	41	..	..	..	12	11	..	..	..	1	1	
5132 Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	..	..	..	82	81	..	..	..	22	22	..	..	..	11	11	
5133 Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	..	..	..	68	64	..	..	..	22	20	..	..	..	17	17	
52 Försäljningsarb. inom detaljhandel m.m.	..	..	..	27	22	..	..	..	26	23	..	..	..	4	4	
522 Försälj., detaljhand. demonstr. m.fl.	..	..	..	27	22	..	..	..	26	23	..	..	..	4	4	
5222 Försäljare, fackhandel	..	..	..	..	11	..	..	..	..	30	..	..	..	..	3	
7 Hantverksarbete inom byggverksamhet och tillverkning	23	23	22	..	22	61	61	58	..	58	11	10	10	..	10	
71 Gruv-, bygg- och anläggningsarbete	22	..	22	..	23	66	..	64	..	64	10	..	10	..	10	
712 Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	..	..	19	..	19	..	..	78	..	78	..	..	13	..	13	
713 Byggnadshantverkare m.fl.	..	..	21	..	21	..	..	45	..	45	..	..	7	..	8	
72 Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	..	..	21	..	20	..	..	52	..	51	..	..	9	..	9	
8 Process- och maskinoperatörsarb. transportarb. m.m.	16	17	16	..	16	49	49	49	..	49	8	7	8	..	7	
82 Maskinoperatörs- o monteringsarbete	..	..	23	..	23	..	..	59	..	58	..	..	8	..	7	
83 Transport- och maskinförararbete	..	..	8	..	8	..	..	36	..	36	..	..	8	..	8	
832 Fordonsförare	..	..	6	..	6	..	..	27	..	27	..	..	8	..	8	
9 Arb. utan krav på särskild yrkesutb.	..	..	..	69	54	..	..	..	33	33	..	..	..	8	8	
91 Servicearbete utan särskild yrkesutbildning	..	..	..	75	66	..	..	..	30	31	..	..	..	8	8	
Samtliga	22	22	13	31	21	24	22	28	17	23	5	5	5	4	5	

* oorganiskt damm, organiskt damm eller kemikalier som man ser eller känner

Tabell 6.4 Andel sysselsatta (procent) utsatta för buller, kroppsvibrationer, vibrationer från handhållna maskiner efter näringsgren (SNI) och kön. 2009

Table 6.4 Employed persons (per cent) who at least ¼ of the time are exposed to noise so they cannot speak in a normal tone, vibrations that make the body shake and vibrate, vibrations from hand-held machines, by branch of industry and sex. 2009

Näringsgren	Utsätts <i>minst 1/4 av tiden</i> för								
	buller			vibrationer som får hela kroppen att vibrera			vibrationer från handhållna maskiner		
	2009			2009			2009		
	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot
Jordbruk, skogsbruk och fiske	.	.	56±10	.	.	48±10	.	.	27 ±9
Tillverkning och utvinning, energi och miljö	42 ±4	22 ±5	38 ±3	13 ±3	7 ±3	12 ±2	16 ±3	9 ±4	14 ±2
<i>därav Tillverkning av verkstadsvaror</i>	37 ±5	18 ±7	34 ±4	12 ±3	5 ±4	11 ±3	17 ±4	12 ±6	16 ±3
Byggverksamhet	56 ±5	.	53 ±5	23 ±4	.	22 ±4	45 ±5	.	42 ±5
Handel	22 ±4	9 ±3	16 ±3	11 ±3	0 ±0	6 ±2	14 ±4	2 ±1	9 ±2
Transport	26 ±6	.	24 ±5	21 ±5	.	20 ±4	6 ±3	.	5 ±2
Hotell och restaurang	.	.	26 ±7	.	.	1 ±2	.	.	7 ±4
Information och kommunikation	4 ±3	.	3 ±2	1 ±2	.	1 ±1	0 ±0	.	0 ±0
Finansiell verksamhet, företagstjänster	14 ±3	9 ±3	12 ±2	5 ±2	2 ±1	3 ±1	6 ±2	3 ±2	4 ±1
Offentlig förvaltning m.m.	10 ±4	3 ±2	7 ±2	4 ±3	0 ±0	2 ±1	3 ±2	1 ±1	2 ±1
Utbildning	31 ±7	38 ±4	36 ±3	3 ±3	0 ±0	1 ±1	5 ±3	1 ±1	2 ±1
Vård och omsorg	10 ±5	7 ±2	8 ±2	1 ±2	0 ±0	0 ±0	4 ±3	3 ±1	3 ±1
Personliga och kulturella tjänster	23 ±8	13 ±5	18 ±4	9 ±5	3 ±2	6 ±3	11 ±6	5 ±3	8 ±3
Uppgift saknas	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Samtliga	29 ±2	15 ±1	22 ±1	12 ±1	2 ±0	7 ±1	14 ±1	3 ±1	9 ±1

Tabell 6.5 Andel sysselsatta (procent) utsatta för kyla, hudkontakt med oljor, rengöringsmedel, desinfektionsmedel efter näringsgren (SNI) och kön. 2009

Table 6.5 Employed persons (per cent) who at least ¼ of the time are exposed to cold, skin contact with oil or cutting fluids, cleaning agents and/or disinfectants, by branch of industry and sex. 2009

Näringsgren	Utsätts <i>minst 1/4 av tiden</i> för kyla 2009			olja eller skärvätskor 2009			rengöringsmedel 2009		
	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot
Jordbruk, skogsbruk och fiske	. .	. .	58±10	. .	. .	22 ±8	. .	. .	12 ±6
Tillverkning och utvinning, energi och miljö	16 ±3	7 ±3	14 ±2	18 ±3	8 ±3	15 ±2	7 ±2	13 ±4	8 ±2
<i>därav Tillverkning av verkstadsvaror</i>	13 ±4	3 ±3	11 ±3	23 ±4	8 ±5	20 ±4	7 ±3	7 ±5	7 ±2
Byggverksamhet	48 ±5	. .	46 ±5	10 ±3	. .	10 ±3	7 ±3	. .	7 ±3
Handel	22 ±4	9 ±3	16 ±3	13 ±4	2 ±1	8 ±2	12 ±3	7 ±3	10 ±2
Transport	41 ±6	. .	39 ±5	5 ±3	. .	4 ±2	6 ±3	. .	6 ±3
Hotell och restaurang	. .	. .	15 ±6	. .	. .	11 ±5	. .	. .	45 ±8
Information och kommunikation	7 ±4	. .	6 ±3	0 ±0	. .	0 ±0	1 ±2	. .	1 ±1
Finansiell verksamhet, företagstjänster	13 ±3	6 ±2	10 ±2	4 ±2	1 ±1	3 ±1	5 ±2	11 ±3	8 ±2
Offentlig förvaltning m.m.	11 ±4	4 ±2	7 ±2	3 ±2	0 ±0	1 ±1	6 ±3	2 ±2	4 ±2
Utbildning	11 ±5	19 ±3	17 ±3	2 ±2	0 ±0	1 ±1	4 ±3	13 ±3	11 ±2
Vård och omsorg	6 ±4	6 ±2	6 ±1	2 ±2	1 ±1	1 ±1	22 ±6	43 ±3	39 ±3
Personliga och kulturella tjänster	21 ±7	10 ±4	15 ±4	2 ±3	2 ±2	2 ±2	14 ±6	11 ±4	12 ±4
Uppgift saknas	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
Samtliga	22 ±1	10 ±1	17 ±1	9 ±1	2 ±0	6 ±1	9 ±1	20 ±1	14 ±1

Tabell 6.6 Andel sysselsatta (procent) utsatta för hudkontakt med vatten, luftföroreningar, tobaksrök (passiv rökning) efter näringsgren (SNI) och kön. 2009

Table 6.6 Employed persons (per cent) who at least ¼ of the time are exposed to skin contact several times per hour with water, air pollutions, see/smell environmental tobacco smoke, by branch of industry and sex. 2009

Näringsgren	Utsätts <i>minst 1/4 av tiden</i> för vatten (hudkontakt) 2009			luftföroreningar* 2009			tobaksrök (passiv rökning) 2009		
	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot
Jordbruk, skogsbruk och fiske	. .	. .	25 ±8	. .	. .	62 ±9	. .	. .	3 ±3
Tillverkning och utvinning, energi och miljö	13 ±3	18 ±5	14 ±2	40 ±4	33 ±6	38 ±3	4 ±1	3 ±2	4 ±1
<i>därav Tillverkning av verkstadsvaror</i>	8 ±3	12 ±6	9 ±3	38 ±5	29 ±9	36 ±4	4 ±2	3 ±3	4 ±2
Byggverksamhet	18 ±4	. .	17 ±4	60 ±5	. .	57 ±5	10 ±3	. .	10 ±3
Handel	17 ±4	18 ±4	18 ±3	24 ±4	21 ±4	22 ±3	6 ±2	2 ±1	4 ±1
Transport	6 ±3	. .	7 ±3	27 ±6	. .	25 ±5	10 ±4	. .	10 ±3
Hotell och restaurang	. .	. .	69 ±8	. .	. .	21 ±7	. .	. .	6 ±4
Information och kommunikation	1 ±2	. .	1 ±1	3 ±3	. .	4 ±3	1 ±2	. .	1 ±1
Finansiell verksamhet, företagstjänster	8 ±3	12 ±3	10 ±2	16 ±3	12 ±3	14 ±2	4 ±2	3 ±2	3 ±1
Offentlig förvaltning m.m.	6 ±3	6 ±3	6 ±2	7 ±4	4 ±2	5 ±2	3 ±2	2 ±2	3 ±2
Utbildning	8 ±4	29 ±4	24 ±3	18 ±6	10 ±2	12 ±2	2 ±2	2 ±1	2 ±1
Vård och omsorg	28 ±7	57 ±3	51 ±3	10 ±5	16 ±2	15 ±2	5 ±3	9 ±2	8 ±2
Personliga och kulturella tjänster	24 ±8	27 ±6	26 ±5	24 ±8	22 ±6	23 ±5	3 ±3	5 ±3	4 ±2
Uppgift saknas	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
Samtliga	14 ±1	31 ±2	22 ±1	28 ±2	16 ±1	22 ±1	5 ±1	5 ±1	5 ±1

* *oorganiskt damm, organiskt damm eller kemikalier som man ser eller känner*

Tabell 6.7 Andel sysselsatta (procent) utsatta för buller, kroppsvibrationer, fördelade efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 6.7 Employed persons (per cent) who at least ¼ of the time are exposed to noise so they cannot speak in a normal tone, vibrations that make the body shake and vibrate, by socio-economic group, sex and age. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Utsätts <i>minst ¼ av tiden</i> för															
		buller								vibrationer som får hela kroppen att vibrera							
		Män i ålder				Kvinnor i ålder				Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1995/1997	36	39	40	38	18	20	18	19	16	23	20	20	2	3	1	2
	1999/2001	39	41	36	39	19	26	21	22	19	23	20	21	3	3	2	3
	2003/2005	38	43	36	40	22	25	23	23	21	25	19	22	3	5	2	4
	2007/2009	..	39	38	37	21	20	20	20	..	22	21	21	5	5	1	4
Facklärd arbetare	1995/1997	58	52	47	52	..	18	..	20	16	15	11	14	..	1	..	1
	1999/2001	..	57	54	56	..	21	21	22	..	18	16	17	..	1	1	1
	2003/2005	..	57	54	57	..	17	..	19	..	20	17	20	..	2	..	1
	2007/2009	..	58	50	56	..	25	25	22	..	23	17	21	..	2	0	1
Samtliga arbetare	1995/1997	46	45	43	45	19	19	19	19	16	19	16	17	1	2	1	2
	1999/2001	46	48	44	47	20	24	24	22	18	21	18	19	3	2	2	2
	2003/2005	48	50	44	48	23	22	22	22	22	23	18	21	3	4	2	3
	2007/2009	47	49	44	47	23	22	22	21	21	23	19	21	4	3	1	3
Lägre tjänstemän	1995/1997	..	12	..	12	10	6	6	6	..	5	..	6	2	1	0	1
	1999/2001	..	15	..	14	..	9	9	8	..	5	..	5	..	2	0	1
	2003/2005	..	16	..	15	..	8	8	8	..	5	..	6	..	1	1	1
	2007/2009	..	..	..	15	..	6	6	7	..	..	..	4	..	2	1	2
Tjänstemän mellannivå	1995/1997	..	14	13	14	..	18	18	18	..	3	2	3	..	0	0	0
	1999/2001	..	14	16	15	..	16	16	17	..	2	2	2	..	0	0	0
	2003/2005	..	16	15	16	..	19	19	18	..	3	3	3	..	0	0	0
	2007/2009	..	13	14	14	..	18	18	19	..	2	3	2	..	0	0	0
Högre tjänstemän	1995/1997	..	4	6	5	..	6	6	7	..	0	0	0	..	0	0	0
	1999/2001	..	5	5	5	..	6	6	7	..	1	0	0	..	0	0	0
	2003/2005	..	7	6	7	..	5	5	6	..	1	1	1	..	0	0	0
	2007/2009	..	6	4	5	..	4	4	5	..	1	1	1	..	0	0	0
Samtliga tjänstemän	1995/1997	12	10	10	10	13	11	11	11	4	2	3	3	1	0	0	0
	1999/2001	13	11	11	11	15	12	12	12	2	2	2	2	0	1	0	1
	2003/2005	15	13	11	12	16	12	12	12	4	3	3	3	1	0	0	0
	2007/2009	..	11	9	11	14	11	11	12	..	2	2	2	2	1	1	1
Företagare	1995/1997	..	33	27	31	..	..	..	9	..	20	16	19	..	..	..	2
	1999/2001	..	..	..	35	..	..	..	..	..	..	..	20	..	..	..	..
	2003/2005	..	40	..	39	..	..	..	..	..	23	..	22	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	31	..	..	..	..	..	..	..	18	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997	35	27	24	28	16	14	13	14	12	11	9	11	1	1	1	1
	1999/2001	34	29	26	29	17	16	15	16	12	12	10	11	2	1	1	1
	2003/2005	36	31	26	30	20	16	15	16	16	13	11	13	2	2	1	2
	2007/2009	36	28	25	28	19	15	14	16	15	12	10	12	3	2	1	2

Tabell 6.8 Andel sysselsatta (procent) utsatta för vibrationer från handhållna maskiner, för kyla, fördelade efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 6.8 Employed persons (per cent) who at least ¼ of the time are exposed to vibrations from hand-held machines, from cold, by socio-economic group, sex and age. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Utsätts <i>minst ¼ av tiden</i> för															
		vibrationer från handhållna maskiner								kyla							
		Män i ålder				Kvinnor i ålder				Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1995/1997	12	11	11	11	3	3	1	3	34	37	38	36	15	14	6	12
	1999/2001	17	15	12	15	5	5	3	4	36	38	34	36	22	14	7	14
	2003/2005	15	16	13	15	3	6	3	4	38	38	34	37	21	16	8	15
	2007/2009	..	16	11	14	8	7	3	6	..	35	35	37	23	17	8	16
Facklärd arbetare	1995/1997	34	27	23	28	..	2	..	2	32	33	31	32	..	10	..	10
	1999/2001	..	35	26	34	..	2	2	3	..	30	34	32	..	12	5	11
	2003/2005	..	34	33	35	..	3	..	3	..	33	35	36	..	10	..	10
	2007/2009	..	38	33	39	..	4	4	4	..	36	36	38	..	16	10	17
Samtliga arbetare	1995/1997	22	19	17	19	3	3	3	2	33	35	34	34	15	13	6	11
	1999/2001	27	24	18	23	5	4	4	4	35	34	34	35	21	14	7	13
	2003/2005	26	25	23	24	4	5	5	4	40	36	35	36	20	14	8	14
	2007/2009	31	28	22	26	8	5	5	5	43	36	35	37	25	17	9	16
Lägre tjänstemän	1995/1997	..	4	..	3	1	1	1	1	..	17	..	16	9	3	1	4
	1999/2001	..	4	..	3	..	1	1	1	..	19	..	17	..	5	2	5
	2003/2005	..	2	..	3	..	2	2	1	..	17	..	16	..	5	2	5
	2007/2009	..	..	..	4	..	1	1	1	..	..	..	12	..	4	2	4
Tjänstemän mellanivå	1995/1997	..	2	2	2	..	1	1	1	..	10	9	10	..	8	3	7
	1999/2001	..	3	2	2	..	1	1	1	..	7	9	8	..	7	3	6
	2003/2005	..	2	2	2	..	1	1	1	..	9	8	9	..	9	5	8
	2007/2009	..	2	3	3	..	1	1	1	..	8	8	8	..	9	7	9
Högre tjänstemän	1995/1997	..	2	2	2	..	1	1	1	..	3	3	3	..	2	3	2
	1999/2001	..	1	2	2	..	2	2	1	..	2	3	2	..	1	1	1
	2003/2005	..	1	1	1	..	1	1	1	..	2	1	2	..	2	0	2
	2007/2009	..	1	0	1	..	1	1	1	..	3	3	3	..	2	2	2
Samtliga tjänstemän	1995/1997	2	2	2	2	1	1	1	1	11	9	8	9	8	5	2	5
	1999/2001	2	3	2	2	1	1	1	1	9	8	8	8	9	5	2	5
	2003/2005	3	2	2	2	1	1	1	1	10	8	7	8	11	6	3	6
	2007/2009	..	2	2	2	2	1	1	1	..	7	6	7	10	6	4	6
Företagare	1995/1997	..	20	21	21	..	..	..	3	..	33	32	33	..	..	..	12
	1999/2001	..	..	..	21	..	..	..	..	..	..	..	36	..	..	..	..
	2003/2005	..	26	..	25	..	..	..	..	..	39	..	36	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	20	..	..	..	..	..	..	..	28	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997	16	11	10	12	2	2	1	2	26	22	20	23	12	8	4	8
	1999/2001	17	13	10	13	3	2	1	2	26	22	21	22	15	9	4	8
	2003/2005	18	14	12	14	3	3	2	2	29	23	20	23	16	9	5	9
	2007/2009	21	14	12	14	5	3	2	3	32	21	20	22	19	10	6	10

Tabell 6.9 Andel sysselsatta (procent) utsatta för hudkontakt med oljor, rengöringsmedel, desinfektionsmedel, fördelade efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 6.9 Employed persons (per cent) who at least ¼ of the time are exposed to skin contact with oil or cutting fluids, cleaning agents and/or disinfectants, by socio-economic group, sex and age. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Utsätts <i>minst ¼ av tiden</i> för olja eller skärvätskor Män i ålder				Kvinnor i ålder				hudkontakt med rengöringsmedel Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1995/1997	15	12	8	12	2	2	2	2	13	10	8	10	32	24	23	25
	1999/2001	16	14	10	13	6	3	2	3	16	12	8	12	29	30	25	28
	2003/2005	15	13	10	12	4	4	1	3	13	13	7	11	31	25	25	27
	2007/2009	..	12	9	11	7	3	1	4	..	9	10	12	36	27	31	31
Facklärd arbetare	1995/1997	30	24	25	26	..	2	..	3	22	17	16	18	..	28	..	29
	1999/2001	..	27	20	26	..	2	1	2	..	17	13	16	..	35	34	35
	2003/2005	..	26	21	25	..	3	..	3	..	17	13	16	..	41	..	39
	2007/2009	..	25	18	24	..	3	3	3	..	16	13	16	..	44	38	42
Samtliga arbetare	1995/1997	22	18	16	19	3	2	2	2	17	13	12	14	33	25	23	27
	1999/2001	21	20	15	19	6	2	2	3	18	14	10	14	32	32	28	31
	2003/2005	20	19	15	18	4	3	3	3	16	15	10	14	35	31	28	31
	2007/2009	20	19	13	17	6	3	3	3	20	13	12	14	40	35	35	36
Lägre tjänstemän	1995/1997	..	4	..	3	0	1	1	1	..	5	..	4	6	5	3	4
	1999/2001	..	4	..	4	..	0	0	1	..	4	..	4	..	5	4	5
	2003/2005	..	3	..	3	..	0	0	0	..	3	..	3	..	4	6	5
	2007/2009	..	..	..	3	..	0	0	0	..	..	..	5	..	3	8	5
Tjänstemän mellanivå	1995/1997	..	3	3	3	..	0	0	0	..	3	3	3	..	9	5	9
	1999/2001	..	3	3	3	..	0	0	0	..	3	3	3	..	9	5	8
	2003/2005	..	4	3	3	..	0	0	0	..	4	4	4	..	9	6	8
	2007/2009	..	2	3	3	..	0	0	0	..	4	3	4	..	12	11	13
Högre tjänstemän	1995/1997	..	1	1	1	..	0	0	0	..	2	2	2	..	3	1	3
	1999/2001	..	0	0	0	..	0	0	0	..	2	2	2	..	3	2	3
	2003/2005	..	0	1	1	..	0	0	0	..	2	2	2	..	3	1	3
	2007/2009	..	1	0	0	..	0	0	0	..	2	2	2	..	2	2	3
Samtliga tjänstemän	1995/1997	3	2	2	2	1	0	0	0	3	3	2	3	9	6	3	6
	1999/2001	3	2	2	2	1	0	0	0	5	3	3	3	8	6	4	6
	2003/2005	3	2	2	2	1	0	0	0	4	3	3	3	10	6	5	6
	2007/2009	..	2	1	2	1	0	0	0	..	4	2	3	13	7	8	8
Företagare	1995/1997	..	11	9	10	..	..	..	5	..	10	7	9	..	..	..	12
	1999/2001	..	..	..	12	..	..	..	..	..	..	..	9	..	..	..	..
	2003/2005	..	11	..	10	..	..	..	..	..	10	..	8	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	11	..	..	..	..	..	..	..	7	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997	15	10	8	10	2	1	1	1	12	8	6	8	22	14	11	15
	1999/2001	14	11	7	10	4	1	1	2	13	8	6	8	20	16	13	16
	2003/2005	14	10	7	10	3	1	1	1	11	9	6	8	24	15	13	16
	2007/2009	14	10	7	9	4	1	1	2	14	8	7	8	29	16	18	19

Tabell 6.10 Andel sysselsatta (procent) utsatta för hudkontakt med vatten, luftföroreningar, fördelade efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 6.10 Employed persons (per cent) who at least ¼ of the time are exposed to skin contact several times per hour with water, air pollutions, by socio-economic group, sex and age. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Utsätts <i>minst ¼ av tiden</i> för hudkontakt med vatten								luftföroreningar*							
		Män i ålder				Kvinnor i ålder				Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1995/1997	21	13	12	15	50	48	50	49	37	39	40	38	28	30	20	27
	1999/2001	23	17	14	18	46	49	48	48	35	40	32	37	30	29	24	27
	2003/2005	23	16	13	17	43	47	47	46	34	38	31	35	25	29	24	27
	2007/2009	..	16	16	18	47	45	48	47	..	37	37	38	29	30	26	28
Facklärd arbetare	1995/1997	30	23	18	24	..	64	..	64	56	50	48	51	..	22	..	23
	1999/2001	..	23	19	24	..	69	69	70	..	56	46	53	..	25	21	23
	2003/2005	..	24	19	25	..	71	..	70	..	54	49	53	..	24	..	23
	2007/2009	..	26	20	25	..	72	72	70	..	59	54	57	..	23	22	25
Samtliga arbetare	1995/1997	25	18	14	19	56	54	54	54	46	44	43	44	28	28	20	26
	1999/2001	27	20	16	21	54	57	57	55	42	48	38	44	28	27	23	26
	2003/2005	28	20	16	21	51	56	56	54	42	46	40	43	25	27	24	25
	2007/2009	28	22	18	22	53	58	58	56	47	49	45	47	31	27	24	27
Lägre tjänstemän	1995/1997	..	7	..	7	13	7	7	7	..	13	..	14	14	12	7	11
	1999/2001	..	6	..	7	..	8	8	8	..	15	..	14	..	12	6	10
	2003/2005	..	7	..	7	..	6	6	8	..	16	..	14	..	10	7	10
	2007/2009	..	..	..	7	..	6	6	7	..	..	..	14	..	9	8	10
Tjänstemän mellannivå	1995/1997	..	5	4	5	..	25	25	24	..	13	13	13	..	13	12	13
	1999/2001	..	5	5	5	..	22	22	20	..	11	11	11	..	11	10	11
	2003/2005	..	6	5	6	..	22	22	21	..	12	13	12	..	9	9	10
	2007/2009	..	5	6	6	..	23	23	24	..	11	12	11	..	10	12	11
Högre tjänstemän	1995/1997	..	5	3	4	..	7	7	6	..	8	7	7	..	8	9	9
	1999/2001	..	5	4	4	..	7	7	6	..	7	7	7	..	9	7	9
	2003/2005	..	4	4	4	..	7	7	6	..	7	6	7	..	6	6	7
	2007/2009	..	4	2	3	..	5	5	5	..	6	4	6	..	7	5	6
Samtliga tjänstemän	1995/1997	6	5	4	5	19	15	15	14	13	11	11	11	13	11	9	11
	1999/2001	7	5	5	5	16	14	14	13	12	10	10	10	13	11	8	10
	2003/2005	6	6	5	5	17	14	14	13	11	11	10	11	15	8	8	9
	2007/2009	..	5	4	5	18	14	14	14	..	10	8	10	11	9	9	9
Företagare	1995/1997	..	17	12	15	..	..	..	35	..	35	33	35	..	..	..	36
	1999/2001	..	..	..	19	..	..	..	..	..	..	..	36	..	..	..	..
	2003/2005	..	23	..	18	..	..	..	..	..	44	..	39	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	16	..	..	..	..	..	..	..	35	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997	19	12	9	12	39	30	26	31	35	27	25	28	22	19	15	18
	1999/2001	19	13	10	13	35	31	28	31	31	29	23	27	21	18	15	17
	2003/2005	20	14	10	13	36	30	26	30	30	29	24	28	21	16	14	16
	2007/2009	21	13	11	13	39	29	30	31	36	28	26	28	23	16	16	17

* oorganiskt damm, organiskt damm eller kemikalier som man ser eller känner

Tabell 6.11 Andel sysselsatta (procent) utsatta för tobaksrök (passiv rökning), fördelade efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 6.11 Employed persons (per cent) who at least ¼ of the time see/smell environmental tobacco smoke, by socio-economic group, sex and age. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Utsätts minst ¼ av tiden för tobaksrök (passiv rökning)							
		Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1995/1997	19	15	13	16	21	14	9	14
	1999/2001	15	12	10	12	13	10	11	11
	2003/2005	10	9	7	9	13	9	8	10
	2007/2009	..	8	7	8	11	8	7	9
Facklärd arbetare	1995/1997	23	13	12	16	..	9	..	11
	1999/2001	..	12	9	13	..	13	11	14
	2003/2005	..	10	8	10	..	10	..	12
	2007/2009	..	9	7	10	..	10	10	9
Samtliga arbetare	1995/1997	21	14	13	16	20	12	12	13
	1999/2001	16	12	10	13	16	11	11	12
	2003/2005	12	10	8	10	13	9	9	10
	2007/2009	15	8	7	9	11	9	9	9
Lägre tjänstemän	1995/1997	..	8	..	10	13	6	6	7
	1999/2001	..	6	..	6	..	4	4	5
	2003/2005	..	4	..	5	..	4	4	3
	2007/2009	..	..	..	2	..	2	2	2
Tjänstemän mellannivå	1995/1997	..	5	7	6	..	4	4	4
	1999/2001	..	4	4	5	..	3	3	3
	2003/2005	..	2	2	2	..	3	3	3
	2007/2009	..	2	2	2	..	1	1	2
Högre tjänstemän	1995/1997	..	4	4	4	..	4	4	3
	1999/2001	..	2	2	2	..	3	3	3
	2003/2005	..	1	2	2	..	2	2	1
	2007/2009	..	1	0	1	..	2	2	1
Samtliga tjänstemän	1995/1997	10	6	6	6	9	4	4	5
	1999/2001	7	4	3	4	7	3	3	3
	2003/2005	4	2	2	3	5	3	3	3
	2007/2009	..	1	2	2	3	2	2	2
Företagare	1995/1997	..	8	7	9	..	..	..	10
	1999/2001	..	..	..	8	..	..	..	..
	2003/2005	..	7	..	7	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	5	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997	17	9	9	11	15	7	6	8
	1999/2001	13	8	6	8	11	6	6	7
	2003/2005	10	6	5	6	10	5	4	6
	2007/2009	10	4	4	5	7	4	3	4

Den psykosociala arbetsmiljön

Detta avsnitt behandlar några av de indikatorer som belyser den psykosociala arbetsmiljön. De frågor som redovisas rör om man arbetar över eller tar med jobb hem, om man har upprepade arbetsmoment, inflytande på arbetet, om arbetet innebär att man måste lösa krävande problem, fortbildning, stöd av chefer och arbetskamrater, om chefen ger besked om vad som skall prioriteras, möjlighet att framföra kritik och vidare om man är utsatt för konflikter/bråk med andra personer än chefer och arbetskamrater våld eller hot om våld, mobbning eller sexuella trakasserier. Dessa är alla viktiga faktorer i individens arbetssituation. En god arbetsmiljö ger möjlighet till utveckling, eget ansvar, delaktighet och inflytande.

Nedan visas exempel på resultat som på efterföljande sidor redovisas i tabeller efter yrke, näringsgren och socioekonomisk indelning. För att få större underlag för en specificerad redovisning efter yrke och kön används data från Arbetsmiljöundersökningarna 2005, 2007 och 2009 sammantaget (benämnt 2005/07/09). För indelning efter socioekonomisk grupp används en tvåårsgruppering med redovisning för åren 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005 samt 2007/2009. På grund av omläggningen av näringsgrensindelning (SNI) redovisas i denna rapport inga årsvis sammanslagningar vad gäller SNI. För att kunna redovisa resultat för olika näringsgrenar 2009 har istället osäkerhetstalen tagits fram och redovisas i tabellerna. Gränsen för antalet som fodras för att resultaten skall redovisas har därigenom kunnat sänkas till 100.

De skillnader mellan grupper eller förändringar över tid som kommenteras nedan är genomgående statistiskt säkerställda (signifikanta). Där antalet svarande i yrkesgrupperna och de socioekonomiska grupperna är mindre än 400 personer redovisas inte uppgifterna, och vid näringsgrensindelningen redovisas inte uppgifterna om antalet svarande är mindre än 100 personer utan (..) markeras.

Så mycket att göra att man är tvungen att dra in på luncher, arbeta över eller ta med jobb hem

Alltjämt är det vanligare att män än kvinnor minst en dag per vecka är tvungna att dra in på lunchen, arbeta över eller ta med jobb hem. För både kvinnor och män och även vid en uppdelning i åldersgrupper är andelen som har en sådan arbetssituation lika stor 2009 som 2007, 38 procent för männen och 34 procent för kvinnorna. Det har alltså inte skett en ökning av personer som har det så på jobbet, men ej heller någon förbättring sedan 2007.

Nedan visas exempel på yrken där en stor andel sysselsatta kvinnor respektive män varje vecka måste arbeta så. Uppgifterna avser 2005/07/09.

Kvinnor		Män	
Grundskollärare	72	Ledningsarb. i stora/medelstora företag	70
Ledningsarbete	61	Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	55
Arb. som kräver teor. specialistkomp. inom biologi, hälso- o sjukvård	61	Säljare, inköpare, mäklare m.m.	52
Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	51	Annat arb. som kräver teor. specialistkomp.	48
		Annat arb. som kräver kortare högskoleutb.	46

Yrken där arbetet expanderar genom överhoppad lunchrast, övertid och hemarbete är för både kvinnor och män lärare på olika nivåer och chefer. Bland kvinnor som är ekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän är det hälften av dem som har det så minst en gång per vecka och bland manliga säljare, inköpare och mäklare är det också vanligt förekommande.

Upprepade arbetsmoment

År 2009 redovisar 45 procent av kvinnorna och 38 procent av männen att de *minst* halva arbetstiden upprepar samma arbetsmoment flera gånger per timme. Ingen signifikant förändring har skett sedan 2007. Den första halvan av nittiotalet låg andelen för båda könen något lägre än den gjort sedan dess.

Nedan visas exempel på yrken där en stor andel sysselsatta kvinnor respektive män har mycket upprepade arbetsmoment. Uppgifterna avser 2005/07/09.

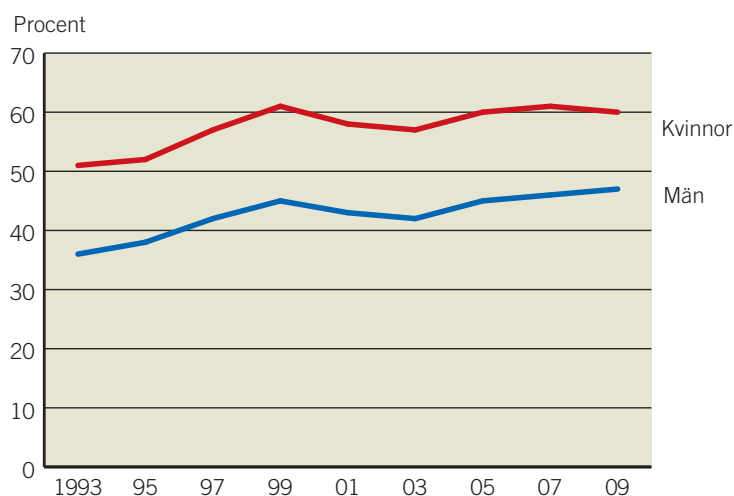
Kvinnor		Män	
Försäljningsarb. inom detaljhandel m.m.	75	Process- och maskinoperatörsarbete, transportarbete	64
Kontors- och kundservicearbete	64	Kontors- och kundservicearbete	55
Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	54	Gruv-, bygg- och anläggningsarbete	49
Service-, omsorgs- och försäljningsarb.	54	Service-, omsorgs- och försäljningsarb.	44

Arbete med mycket upprepade moment är vanligt bland kvinnor inom försäljningsarbete i detaljhandeln där runt tre av fyra kvinnor uppger att de har ett sådant arbete. Bland kontorsarbetande kvinnor och bland undersköterskor och sjukvårdsbiträden är det fler än hälften som i sitt arbete, under minst halva tiden, upprepar samma arbetsmoment många gånger i timmen.

Mer än varannan man med process- och maskinoperatörsarbete och transportarbete men även män med kontors- och kundservicearbete uppger att de har upprepade moment minst halva sin arbetstid. Även bland gruv-, bygg- och anläggningsarbetare är upprepade arbetsmoment vanligt.

Liten möjlighet att själv bestämma arbetstakten

Det är betydligt vanligare att kvinnor än män har svårt att påverka sin arbetstakt. Ingen förändring har skett sedan 2007 utan det är alltså sex av tio kvinnor som *högst halva arbetstiden* kan påverka arbetstakten. Motsvarande andel bland män är 47 procent. Diagrammet nedan visar utvecklingen under åren 1993–2009.

Andelen som högst halva arbetstiden kan bestämma arbetstakten. Kvinnor och män. 1993–2009

Under hela nittio-talet var det en allt större del av kvinnorna och männen som hade det svårt att påverka sin arbetstakt. Denna utveckling bröts under tidigt tvåtusen-tal och 2003 är det första undersökningsår då andelen var statistiskt signifikant lägre än 1999. Därefter skedde en ökning och nivån blev åter densamma som 1999.

Nedan visas exempel på yrken där möjligheten till inflytande på arbetstakten är begränsade. Uppgifterna avser 2005/07/09.

Kvinnor

Grundskollärare	83
Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	73
Förskollärare och fritidspedagoger	72
Barnskötare m.fl.	71
Kundservicearbete	69

Män

Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	65
Service-, omsorgs- o säkerhetsarbete	64
Fordonsförare	56
Maskinoperatörs- o monteringsarbete	54
Kontors- och kundservicearbete	51

Bland kvinnor uppges styrd arbetstakt särskilt ofta inom några vanliga kvinnodominerade yrken såsom grundskollärare, inom olika vårdyrken, förskollärare och inom kundservicearbete. Det är ofta arbetsuppgifter som i hög grad styrs av kontakten med andra människor, såsom patienter, kunder eller elever.

Även bland män är denna bundenhet vanlig i arbeten inom undervisning och service. Här tillkommer även vissa bundna industrijobb samt arbete som fordonsförare och kontors-/kundservicearbete.

Fortbildning på betald arbetstid

Drygt var femte kvinna (22 %) och man (23 %) har under 2009 fått minst fem dagars utbildning på betald arbetstid under de senaste 12 månaderna. En svag tendens till minskning av fortbildningen noterades i slutet av nittio-talet fram till 2005, men därefter har inga förändringar skett. Sedan början av nittio-talet ligger kvinnornas andel med en fortbildning, som är minst fem dagar, mellan 22 och 25 procent och männens andel ligger mellan 22 och 27 procent. För hela denna period kan man alltså säga att runt tre fjärdedelar av kvinnor och män får mindre än fem dagars fortbildning på arbetstid per år. Fortbildning på betald arbetstid varierar mellan olika socioekonomiska grupper.

Andel kvinnor och män med minst fem dagars utbildning på betald arbetstid under de senaste 12 månaderna. 2005/07/09

	Kvinnor	Män
Ej facklärd arbetare	9	12
Facklärd arbetare	18	17
Lägre tjänstemän	18	26
Tjänstemän mellannivå	31	36
Högre tjänstemän	42	41
Företagare	11	12
Samtliga	22	24

Fortbildning på arbetstid är betydligt vanligare bland tjänstemän än bland arbetare. Manliga ej facklärd arbetare och tjänstemän på lägre och mellannivå får oftare fortbildning än kvinnliga. Vanligast är fortbildning minst fem dagar bland högre tjänstemän, såväl kvinnor som män. Företagarna uppger minst fortbildning på betald arbetstid av alla, men det kan i viss utsträckning påverkas av själva benämningen "betald arbetstid" som en del anser passar illa in på deras situation. Frågan om utbildning på betald arbetstid ger inte någon heltäckande bild av möjligheterna till kompetensutveckling i arbetet. Sådan kan förekomma i olika former, bl.a. genom lärande under själva arbetet.

Hjälp att prioritera arbetsuppgifter

Klara besked från arbetsledningen om vilka arbetsuppgifter som skall tas med förtur underlättar i många fall arbetet. Om arbetsledningen inte tar detta ansvar för prioritering blir pressen på den enskilde större. År 2009 är det 36 procent av både kvinnorna och männen som uppger att de *aldrig eller för det mesta inte* får hjälp att prioritera sina arbetsuppgifter. För kvinnorna är det en förbättring med 4 procentenheter sedan 2007. Männen ligger kvar på samma nivå som tidigare. För kvinnor är det i åldrarna 30–49 år och 50–64 år som en förändring till det bättre skett.

Nedan visas exempel på yrken där en stor andel uppger att de aldrig eller för det mesta inte får besked från chefen om vilka arbetsuppgifter som skall prioriteras. Uppgifterna avser 2005/07/09.

Kvinnor		Män	
Grundskollärare	64	Ledningsarbete	61
Arb. som kräver teor. specialkompetens inom biologi, hälso- och sjukvård	59	Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	56
Ledningsarbete	54	Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	47
		Annat arb. som kräver teor.spec.komp.	45

Resultaten pekar på flera yrkesområden där man ofta lämnas utan hjälp att prioritera. Det är främst i ledningsarbete, läraryrken och yrken inom hälso- och sjukvården som det förekommer. Fler än varannan eller fler i dessa yrken säger att de aldrig eller för det mesta inte kan få hjälp av sin chef med att prioritera arbetsuppgifter.

Bristande stöd från arbetskamrater

De flesta arbetar tillsammans med arbetskamrater. Att få stöd och uppmuntran från arbetskamrater kan vara viktigt, när arbetet känns besvärligt. Jämfört med cheferna är arbetskamraterna ofta mer tillgängliga och finnas närmare till hands när man behöver stöd. Ett sådant stöd är dock inte en självklarhet för alla. Ungefär var åttonde kvinna (13 %) och var femte man (19 %) uppger att de *för det mesta inte eller aldrig* har möjlighet att få stöd och uppmuntran av arbetskamrater, när jobbet är svårt. Det är i stort sett oförändrade andelar sett över hela den senaste tioårsperioden.

Nedan visas exempel på yrken där det är vanligt att man inte får stöd och uppmuntran från arbetskamrater, när arbetet känns besvärligt. Uppgifterna avser 2005/07/09.

Kvinnor		Män	
Ledningsarbete	24	Ledningsarb. i stora/medelstora företag	32
Servicearbete utan särskild yrkesutbildning	21	Byggnadshantverkare m.fl.	25
Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	20	Fordonsförare	24
Redovisningsekonomer, adm.ass. m.fl.	18	Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	23

De som saknar kamratstöd kan finnas i yrken där man ofta arbetar ensam såsom t.ex. fordonsförare. Även chefer med ledningsarbete har i mindre utsträckning stöd från arbetskamrater när arbetet känns besvärligt.

Bristande stöd från chefer

När man utsätts för höga krav i arbetet, är det viktigt att ha egeninflytande över sin arbetssituation men också att kunna få stöd och uppmuntran från chefer och arbetskamrater. Knappt var tredje kvinna (30 %) uppger att hon för det mesta inte eller aldrig kan få stöd eller uppmuntran av chefen, när arbetet är svårt. Bland männen är brist på stöd och uppmuntran från chefer ännu vanligare (36 %), vilket är på samma nivå som 2007.

Nedan visas exempel på yrken där det är vanligt att man inte får stöd eller uppmuntran från chefer, när arbetet känns besvärligt. Uppgifterna avser 2005/07/09.

Kvinnor		Män	
Grundskollärare	39	Ledningsarbete	44
Ledningsarbete	37	Maskinoperatörs- o monteringsarbete	43
Arb. inom biologi, hälso- och sjukvård som kräver kortare högskoleutbildning	37	Fordonsförare	42
Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	32	Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	41
		Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	41
		Byggnadshantverkare	41

Både bland kvinnor och män uppger lärare och personer med ledningsarbete att de har ett dåligt chefsstöd. Omkring en tredjedel av kvinnorna som har en kortare högskoleutbildning och arbetar inom vården får inte stöd från chefen när de behöver.

Bland män uppger många som arbetar som maskinoperatörer eller med monteringsarbete att de sällan får stöd och uppmuntran av sin chef. Fordonsförarna är en annan grupp som saknar stöd från en chef.

Flera av de personer som uppger bristande chefsstöd kan vara fria yrkesutövare och för dem kan kontakten med någon chef därför vara sporadisk eller obefintlig.

Våld och hot om våld

Det är betydligt vanligare bland kvinnor än bland män att i arbetet ha varit utsatt för våld eller hot om våld *någon gång de senaste 12 månaderna*, 18 mot 10 procent. Dessa andelar ligger på samma nivå som vid föregående undersökning.

Nedan visas exempel på yrken där det är vanligt att man utsätts för våld eller hot om våld. Uppgifterna avser 2005/07/09.

Kvinnor		Män	
Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	50	Service-, omsorgs- o säkerhetsarbete	52
Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	38	Fordonsförare	18
Grundskollärare	29	Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	16
Arb. inom biologi, hälso- och sjukvård som kräver kortare högskoleutbildning	28	Annat arbete som kräver kortare högskoleutbildning	12

Bland kvinnor inom vård och omsorg i de lägre befattningarna är det mycket vanligt att utsättas för våld eller hot. Även bland kvinnliga grundskollärare är det vanligt förekommande. Varannan man inom service, omsorgs- och säkerhetsarbete (polis, väktare m.fl. ingår) är utsatta för våld eller hot på jobbet, men även bland fordonsförare (inkluderar buss- och taxichaufförer) och lärare är våld eller hot förekommande.

Trakasserier på grund av kön eller sexuella trakasserier

Jämställdhetslagen 16 a §

En arbetsgivare får inte diskriminera en arbetssökande eller en arbetstagare genom trakasserier på grund av kön eller genom sexuella trakasserier. Med trakasserier på grund av kön avses ett uppträdande i arbetslivet som kränker en arbetssökandes eller arbetstagares värdighet och som har samband med kön. Med sexuella trakasserier avses ett uppträdande i arbetslivet av sexuell natur som kränker en arbetssökandes eller arbetstagares värdighet. Lag (2005:476).

Två frågor i undersökningen avser olika aspekter av sexuella trakasserier från chefer eller arbetskamrater.

Den första gäller ovälkomna handlingar eller kränkande anspelningar kring sådant som man allmänt förknippar med sex.

Den andra avser andra trakasserier som grundas på den enskildes kön och som kränker integriteten. Det kan t.ex. gälla nedsättande och förlöjligande omdömen om kvinnor och män i allmänhet eller i det speciella yrket.

En tredje fråga handlar om sexuella trakasserier från andra personer som man möter i arbetet, t.ex. patienter, elever, passagerare. Liksom i den första frågan avses här ovälkomna handlingar eller kränkande anspelningar kring sådant som man allmänt förknippar med sex.

Resultaten redovisas för kvinnor och män i olika åldrar. Varje fråga behandlas för sig och de redovisade svaren avser den senaste 12-månadersperioden. Dessutom visas om man varit utsatt för trakasserier av någon av dessa tre former av trakasserier under de senaste 12 månaderna.

	Utsatt de senaste tolv månaderna för							
	sexuella trakasserier från chefer eller arbetskamrater		trakasserier pga kön från chefer eller arbetskamrater		sexuella trak. från andra personer (ex. patienter, elever, klienter, kunder)		någon av dessa trakasserier	
	Kv	M	Kv	M	Kv	M	Kv	M
16–29 år	5	..	15	..	17	..	28	..
30–49 år	2	1	14	5	7	2	20	6
50–64 år	1	0	7	5	4	2	11	6
16–64 år	2	1	12	5	7	2	18	7

Samtliga dessa tre former av trakasserier är betydligt vanligare att bli utsatt för om man är kvinna än man. Speciellt är de yngre kvinnorna drabbade. Det gäller sexuella trakasserier från såväl chefer eller arbetskamrater som från andra personer och också andra former av trakasserier på grund av kön. Förhållandena var liknande 2007.

Nedan visas exempel på yrken där det är vanligt att man utsätts av chefer eller arbetskamrater för trakasserier p.g.a. kön genom t.ex. nedsättande och förlöjligande omdömen. Uppgifterna avser 2005/07/09.

Kvinnor		Män	
Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	20	Service-, omsorgs- och säkerhetsarbete	12
Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	16	Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	7
Redovisningsekonomer, adm.ass. m.fl.	15	Annat arb. som kräver teor. spec.komp.	5
Arb. som kräver teor. specialistkomp. inom biologi, hälso- o sjukvård	16	Kontors- och kundservicearbete	5
Ledningsarbete	13	Byggnadshantverkare m.fl.	5
Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	13		

Kvinnor visar sig i betydligt högre utsträckning än män vara utsatta för nedlåtande eller förlöjligande kommentarer m.m. p.g.a. kön. Utbildningsnivån i de yrken där kvinnor är mest utsatta kan vara relativt hög. Bland män är det inte lika vanligt att utsättas för trakasserier grundat på kön. Jämfört med förhållandena 2007 är förändringarna små.

Tabell 7.1 Andel sysselsatta (procent) som är tvungna att dra in på luncher/arbета över/ta med jobb hem, har ett arbete med upprepade moment, finner det svårt att framföra kritiska synpunkter på arbetsförhållanden efter yrke (SSYK) och kön. 2007, 2009 och 2005/07/09

Table 7.1 Employed persons (per cent) that have to skip lunch, work late, or take work home every week, that have to repeat the same working operation several times per hour at least ½ of the time, that find it hard to present criticism of working conditions, by occupation and sex. 2007, 2009 and 2005/07/09

Yrke	Tvungen varje vecka att dra in på luncher, arbета över eller ta med jobb hem				Måste minst ½ tiden upprepa samma arbetsmoment många ggr/tim					Alltid, för det mesta svårt att framföra kritiska synpunkter på arbetsmiljöförhållanden					
	2007	2009	2005/07/09		2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09			
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
1 Ledningsarbete	69	..	68	61	66	19	..	14	24	17	12	..	9	12	10
12 Ledningsarb. i stora/medelstora företag	..	..	70	..	68	..	..	12	..	13	..	..	10	..	11
122 Drift- och verksamhetschefer	..	..	..	..	67	..	..	..	..	14	..	..	..	..	11
2 Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens	52	53	49	54	52	20	21	18	22	20	18	17	16	21	19
21 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom teknik- o datavet. m.m.	..	..	43	..	41	..	..	17	..	16	..	..	17	..	17
213 Dataspecialister	..	..	38	..	36	..	..	18	..	17	..	..	17	..	19
2131 Systemerare och programmerare	..	..	..	..	35	..	..	..	..	17	..	..	..	..	17
214 Civilingenjörer, arkitekter m.fl.	..	..	..	..	47	..	..	..	..	15	..	..	..	..	16
22 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom biologi, hälso- o sjukvård	..	..	..	61	62	..	..	..	31	27	..	..	..	20	17
23 Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	62	..	55	67	62	21	..	20	20	20	21	..	15	23	20
232 Gymnasielärare m.fl.	..	..	..	..	58	..	..	..	..	24	..	..	..	..	20
233 Grundskollärare	..	..	..	72	69	..	..	..	20	19	..	..	..	24	22
24 Annat arb. som kräver teor. spec.komp.	52	48	48	47	48	20	21	18	23	21	17	17	17	21	19
241 Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	..	..	..	51	51	..	..	..	21	18	..	..	..	17	16
3 Arbete som kräver kortare högskoleutbildning eller motsv. kunskaper	41	39	43	35	39	32	30	25	36	31	18	16	16	19	18
31 Tekniker- och ingenjörarbete m.m.	41	..	40	..	38	22	..	20	..	24	18	..	16	..	17
311 Ingenjörer och tekniker	..	..	43	..	41	..	..	18	..	21	..	..	16	..	16
32 Arb. inom biologi, hälso- och sjukvård som kräver kortare högskoleutb.	..	..	..	43	42	..	..	..	36	35	..	..	..	20	20
323 Sjuksköterskor	..	..	..	..	49	..	..	..	..	34	..	..	..	..	20
33 Lärararbete som kräver kortare högskoleutbildning	..	..	..	27	27	..	..	..	20	20	..	..	..	18	18
331 Förskollärare och fritidspedagoger	..	..	..	26	27	..	..	..	20	19	..	..	..	17	17
34 Annat arbete som kräver kortare högskoleutbildning	43	39	46	35	41	39	32	30	42	36	18	16	15	19	17
341 Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	..	..	52	42	48	..	..	30	44	35	..	..	17	20	18
3415 Företagssäljare	..	..	..	..	53	..	..	..	..	35	..	..	..	..	17
343 Redovisningsekonomer, adm. ass m.fl.	..	..	..	30	32	..	..	..	39	35	..	..	..	19	19

Tabell 7.1 (forts)

Table 7.1 (cont'd)

Yrke		Tvungen varje vecka att dra in på luncher, arbeta över eller ta med jobb hem				Måste minst ½ tiden upprepa samma arbetsmoment många ggr/tim					Alltid, för det mesta svårt att framföra kritiska synpunkter på arbetsmiljöförhållanden					
		2007	2009	2005/07/09		2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09			
		Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
4	Kontors- o kundservicearb.	25	25	26	22	23	63	62	55	64	61	22	22	20	23	22
41	Kontorsarbete m.m.	24	27	27	21	23	57	55	53	58	56	22	20	19	22	21
412	Bokförings- och redovisningsass m.fl.	..	..	..	..	20	..	..	..	..	50	..	..	..	..	23
413	Lager- och transportassistenter m.fl.	..	..	..	..	27	..	..	..	..	52	..	..	..	..	19
419	Övrig kontorspersonal	..	..	..	21	24	..	..	..	55	52	..	..	..	18	18
42	Kundservicearbete	..	..	..	22	21	..	..	..	82	78	..	..	..	27	26
5	Service-, omsorgs- o försäljningsarbete	29	27	34	24	26	53	54	44	54	52	21	20	18	22	21
51	Service-, omsorgs- o säkerhetsarbete	27	26	29	24	25	49	49	40	49	47	20	18	15	21	20
513	Vård- och omsorgs- personal m.fl.	22	24	..	22	22	47	44	..	46	44	20	18	..	21	20
5131	Barnskötare m.fl.	..	..	..	20	20	..	..	..	31	31	..	..	..	22	21
5132	Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	..	..	..	25	25	..	..	..	54	53	..	..	..	20	20
5133	Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	..	..	..	19	20	..	..	..	49	47	..	..	..	21	20
52	Försäljningsarb. inom detaljhandel m.m.	..	..	..	22	30	..	..	..	75	65	..	..	..	26	24
522	Försälj., detaljhand. demonstr. m.fl.	..	..	..	22	30	..	..	..	75	65	..	..	..	26	24
5222	Försäljare, fackhandel	..	..	..	..	30	..	..	..	..	57	..	..	..	..	23
7	Hantverksarbete inom byggverksamhet och tillverkning	26	22	24	..	24	42	43	42	..	43	15	15	16	..	16
71	Gruv-, bygg- och anläggningsarbete	23	..	24	..	23	48	..	49	..	49	14	..	16	..	16
712	Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	..	..	23	..	22	..	..	55	..	55	..	..	16	..	15
713	Byggnadshantverkare m.fl.	..	..	24	..	24	..	..	33	..	34	..	..	16	..	16
72	Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	..	..	23	..	23	..	..	28	..	29	..	..	16	..	16
8	Process- och maskinoperatörsarb. transportarb. m.m.	27	28	30	..	28	67	64	64	..	67	17	17	17	..	18
82	Maskinoperatörs- o monteringsarbete	..	..	21	..	19	..	..	59	..	64	..	..	20	..	21
83	Transport- och maskinförararbete	..	..	39	..	39	..	..	74	..	74	..	..	15	..	16
832	Fordonsförare	..	..	43	..	43	..	..	71	..	72	..	..	16	..	16
9	Arb. utan krav på särskild yrkesutb.	..	..	..	18	21	..	..	..	75	72	..	..	..	27	24
91	Servicearbete utan särskild yrkesutbildning	..	..	..	18	21	..	..	..	74	72	..	..	..	27	25
	Samtliga	37	36	37	33	35	43	41	38	46	42	18	17	16	21	19

Tabell 7.2 Andel sysselsatta (procent) med liten möjlighet att själv bestämma arbetstakten, som för det mesta inte kan påverka när arbetsuppgifter skall göras eller över arbetets uppläggning efter yrke (SSYK) och kön. 2007, 2009 och 2005/07/09

Table 7.2 Employed persons (per cent) that at most ½ of the time can set their own work pace, that seldomly can decide when various tasks should be done, that seldomly are involved in the planning of their own work, by occupation and sex. 2007, 2009 and 2005/07/09

Yrke		Kan som mest ½ tiden själv bestämma arbetstakten				Kan för det mesta inte/aldrig bestämma när olika arbetsuppgifter skall göras						vara med och besluta om det egna arbetets uppläggning					
		2007		2009	2005/07/09	2007		2009	2005/07/09	2007		2009	2005/07/09				
		Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	
1	Ledningsarbete	43	..	40	50	43	27	..	24	28	26	5	..	4	6	5	
12	Ledningsarb. i stora/medelstora företag	..	..	40	..	43	..	..	23	..	23	..	..	4	..	5	
122	Drift- och verksamhetschefer	..	..	..	..	49	..	..	..	..	28	..	..	..	..	5	
2	Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens	54	53	47	60	53	33	32	25	39	32	17	16	15	18	17	
21	Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom teknik- o datavet. m.m.	..	..	42	..	42	..	..	17	..	16	..	..	14	..	14	
213	Dataspecialister	..	..	43	..	45	..	..	15	..	14	..	..	15	..	16	
2131	Systemerare och programmerare	..	..	..	..	44	..	..	..	..	15	..	..	..	..	18	
214	Civilingenjörer, arkitekter m.fl.	..	..	..	..	41	..	..	..	..	18	..	..	..	..	11	
22	Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom biologi, hälso- o sjukvård	..	..	..	71	67	..	..	..	62	58	..	..	..	30	30	
23	Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	71	..	65	76	72	56	..	45	59	54	18	..	19	19	19	
232	Gymnasielärare m.fl.	..	..	..	..	76	..	..	..	..	54	..	..	..	..	22	
233	Grundskollärare	..	..	..	83	82	..	..	..	69	68	..	..	..	23	24	
24	Annat arb. som kräver teor. spec.komp.	45	44	39	48	44	21	20	18	23	20	12	12	11	14	13	
241	Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	..	..	..	45	40	..	..	..	17	17	..	..	..	11	9	
3	Arbete som kräver kortare högskoleutbildning eller motsv. kunskaper	53	52	46	59	53	40	39	29	50	40	20	21	17	24	20	
31	Tekniker- och ingenjörarbete m.m.	45	..	46	..	47	27	..	27	..	29	19	..	17	..	20	
311	Ingenjörer och tekniker	..	..	43	..	45	..	..	23	..	24	..	..	12	..	16	
32	Arb. inom biologi, hälso- och sjukvård som kräver kortare högskoleutb.	..	..	..	67	64	..	..	..	65	60	..	..	..	31	29	
323	Sjuksköterskor	..	..	..	..	78	..	..	..	..	76	..	..	..	..	33	
33	Lärararbete som kräver kortare högskoleutbildning	..	..	..	73	71	..	..	..	72	70	..	..	..	12	12	
331	Förskollärare och fritidspedagoger	..	..	..	72	72	..	..	..	72	71	..	..	..	12	12	
34	Annat arbete som kräver kortare högskoleutbildning	46	49	45	51	48	32	32	28	35	32	19	21	17	24	20	
341	Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	..	..	41	54	46	..	..	25	37	29	..	..	14	25	18	
3415	Företagssäljare	..	..	..	..	42	..	..	..	..	25	..	..	..	..	14	
343	Redovisningsekonomer, adm. ass m.fl.	..	..	..	43	43	..	..	..	28	26	..	..	..	19	20	

Tabell 7.2 (forts)

Table 7.2 (cont'd)

Yrke		Kan som <i>mest ½ tiden</i>				Kan för <i>det mesta inte/aldrig</i>													
		själv bestämma arbetstakten				bestämma när olika arbetsuppgifter skall göras											vara med och besluta om det egna arbetets uppläggning		
		2007	2009	2005/07/09		2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09						
		Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot			
4	Kontors- o kundservicearb.	54	51	51	54	53	49	45	49	46	47	41	35	40	40	40			
41	Kontorsarbete m.m.	50	48	50	48	49	44	40	51	37	42	37	32	41	34	36			
412	Bokförings- och redovisningsass m.fl.	..	..	..	..	44	..	..	..	..	22	..	..	..	..	23			
413	Lager- och transportassistenter m.fl.	..	..	..	..	49	..	..	..	..	53	..	..	..	..	40			
419	Övrig kontorspersonal	..	..	..	43	43	..	..	..	31	33	..	..	..	29	28			
42	Kundservicearbete	..	..	..	69	66	..	..	..	69	63	..	..	..	57	52			
5	Service-, omsorgs- o försäljningsarbete	66	66	58	68	65	65	64	50	69	64	34	36	30	36	34			
51	Service-, omsorgs- o säkerhetsarbete	68	68	64	69	68	67	69	57	70	68	33	35	31	34	33			
513	Vård- och omsorgspersonal m.fl.	69	69	..	70	69	69	72	..	72	70	34	37	..	34	34			
5131	Barnskötare m.fl.	..	..	..	71	70	..	..	..	74	75	..	..	..	22	23			
5132	Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	..	..	..	73	72	..	..	..	76	75	..	..	..	34	34			
5133	Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	..	..	..	68	68	..	..	..	71	69	..	..	..	42	41			
52	Försäljningsarb. inom detaljhandel m.m.	..	..	..	66	59	..	..	..	63	54	..	..	..	44	37			
522	Försälj., detaljhand. demonstr. m.fl.	..	..	..	66	59	..	..	..	63	54	..	..	..	44	37			
5222	Försäljare, fackhandel	..	..	..	..	56	..	..	..	..	51	..	..	..	..	32			
7	Hantverksarbete inom byggverksamhet och tillverkning	34	36	35	..	35	38	33	36	..	36	21	20	21	..	21			
71	Gruv-, bygg- och anläggningsarbete	34	..	34	..	34	35	..	33	..	32	18	..	18	..	18			
712	Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	..	..	35	..	35	..	..	37	..	37	..	..	20	..	20			
713	Byggnadshantverkare m.fl.	..	..	32	..	32	..	..	28	..	28	..	..	15	..	16			
72	Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	..	..	36	..	36	..	..	42	..	42	..	..	25	..	26			
8	Process- och maskinoperatörsarb. transportarb. m.m.	54	58	54	..	56	61	63	59	..	62	49	49	46	..	49			
82	Maskinoperatörs- o monteringsarbete	..	..	54	..	56	..	..	56	..	62	..	..	46	..	51			
83	Transport- och maskinförararbete	..	..	54	..	55	..	..	61	..	62	..	..	45	..	47			
832	Fordonsförare	..	..	56	..	58	..	..	63	..	64	..	..	50	..	53			
9	Arb. utan krav på särskild yrkesutb.	..	..	..	57	54	..	..	..	51	50	..	..	..	44	44			
91	Servicearbete utan särskild yrkesutbildning	..	..	..	56	54	..	..	..	49	47	..	..	..	41	40			
	Samtliga	53	53	46	60	53	46	44	38	52	45	27	27	24	30	27			

Tabell 7.3 Andel sysselsatta (procent) som inte kan få stöd från chefer eller arbetskamrater, har svårt att få besked av chefer om vad som skall prioriteras i arbetet efter yrke (SSYK) och kön. 2007, 2009 och 2005/07/09

Table 7.3 Employed persons (per cent) that mostly not/never receive support from superiors or fellow workers, who have difficulty getting informations from supervisors about what should be given priority, by occupation and sex. 2007, 2009 and 2005/07/09

Yrke	Kan för det mesta <i>inte/aldrig</i> få stöd och uppmuntran från chefer														
	2007					2009					2005/07/09				
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
1 Ledningsarbete	39	..	44	37	41	29	..	33	24	31	61	..	61	54	59
12 Ledningsarb. i stora/medelstora företag	..	..	37	..	36	..	..	32	..	29	..	..	58	..	57
122 Drift- och verksamhetschefer	..	..	..	..	31	..	..	..	..	27	..	..	..	..	53
2 Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens	34	34	37	34	36	16	16	19	14	16	46	43	44	49	46
21 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom teknik- o datavet. m.m.	..	..	31	..	30	..	..	18	..	17	..	..	34	..	32
213 Dataspecialister	..	..	33	..	31	..	..	19	..	16	..	..	32	..	30
2131 Systemerare och programmerare	..	..	..	..	31	..	..	..	..	14	..	..	..	..	28
214 Civilingenjörer, arkitekter m.fl.	..	..	..	..	29	..	..	..	..	17	..	..	..	..	36
22 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom biologi, hälso- o sjukvård	..	..	..	35	37	..	..	..	12	13	..	..	..	59	57
23 Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	39	..	41	41	41	10	..	14	11	12	59	..	56	61	59
232 Gymnasielärare m.fl.	..	..	..	..	47	..	..	..	..	11	..	..	..	..	58
233 Grundskollärare	..	..	..	39	38	..	..	..	8	9	..	..	..	64	61
24 Annat arb. som kräver teor. spec.komp.	37	33	40	32	36	22	18	22	19	20	44	39	45	43	44
241 Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	..	..	..	28	33	..	..	..	20	23	..	..	..	40	43
3 Arbete som kräver kortare högskoleutbildning eller motsv. kunskaper	30	27	33	29	31	15	12	19	11	15	42	37	42	41	42
31 Tekniker- och ingenjörsarbete m.m.	33	..	33	..	32	20	..	18	..	17	36	..	37	..	35
311 Ingenjörer och tekniker	..	..	30	..	30	..	..	20	..	19	..	..	35	..	34
32 Arb. inom biologi, hälso- och sjukvård som kräver kortare högskoleutb.	..	..	..	37	37	..	..	..	9	11	..	..	..	53	54
323 Sjuksköterskor	..	..	..	..	37	..	..	..	..	8	..	..	..	..	64
33 Lärararbete som kräver kortare högskoleutbildning	..	..	..	27	29	..	..	..	5	6	..	..	..	44	44
331 Förskollärare och fritidspedagoger	..	..	..	27	27	..	..	..	5	5	..	..	..	43	43
34 Annat arbete som kräver kortare högskoleutbildning	27	27	32	27	29	18	14	20	13	17	40	38	44	37	40
341 Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	..	..	32	23	29	..	..	23	12	19	..	..	47	35	43
3415 Företagssäljare	..	..	..	..	31	..	..	..	..	22	..	..	..	..	45
343 Redovisningsekonomer, adm. ass m.fl.	..	..	..	29	32	..	..	..	18	18	..	..	..	38	39

Tabell 7.3 (forts)

Table 7.3 (cont'd)

Yrke		Kan för det mesta <i>inte/aldrig få</i> stöd och uppmuntran från chefer					stöd och uppmuntran från arbetskamrater					besked av chefen om vad som skall prioriteras				
		2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09		
		Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
4	Kontors- o kundservicearb.	28	27	32	27	29	16	17	20	14	16	32	27	33	30	31
41	Kontorsarbete m.m.	30	26	32	27	29	18	19	22	16	18	32	27	32	31	31
412	Bokförings- och redovisningsass m.fl.	..	..	..	..	27	..	..	..	..	20	..	..	..	..	31
413	Lager- och transportassistenter m.fl.	..	..	..	..	33	..	..	..	..	19	..	..	..	..	33
419	Övrig kontorspersonal	..	..	..	27	29	..	..	..	16	19	..	..	..	33	35
42	Kundservicearbete	..	..	..	27	28	..	..	..	9	9	..	..	..	29	31
5	Service-, omsorgs- o försäljningsarbete	32	30	34	31	32	12	11	16	11	12	36	34	35	35	35
51	Service-, omsorgs- o säkerhetsarbete	33	30	33	32	32	11	10	12	10	10	39	35	35	38	38
513	Vård- och omsorgspersonal m.fl.	32	28	..	30	31	9	8	..	8	8	38	33	..	36	36
5131	Barnskötare m.fl.	..	..	..	29	29	..	..	..	4	5	..	..	..	38	37
5132	Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	..	..	..	30	31	..	..	..	6	6	..	..	..	38	38
5133	Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	..	..	..	32	33	..	..	..	11	12	..	..	..	34	33
52	Försäljningsarb. inom detaljhandel m.m.	..	..	..	27	30	..	..	..	13	17	..	..	..	23	28
522	Försälj., detaljhand. demonstr. m.fl.	..	..	..	27	30	..	..	..	13	17	..	..	..	23	28
5222	Försäljare, fackhandel	..	..	..	..	29	..	..	..	..	18	..	..	..	..	29
7	Hantverksarbete inom byggverksamhet och tillverkning	40	39	41	..	41	20	19	21	..	21	27	29	29	..	29
71	Gruv-, bygg- och anläggningsarbete	39	..	40	..	40	21	..	22	..	21	30	..	30	..	30
712	Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	..	..	39	..	39	..	..	18	..	18	..	..	24	..	24
713	Byggnadshantverkare m.fl.	..	..	41	..	41	..	..	25	..	24	..	..	36	..	36
72	Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	..	..	41	..	40	..	..	17	..	17	..	..	25	..	26
8	Process- och maskinoperatörsarb. transportarb. m.m.	40	41	43	..	43	18	18	20	..	19	24	27	29	..	28
82	Maskinoperatörs- o monteringsarbete	..	..	43	..	42	..	..	17	..	15	..	..	22	..	21
83	Transport- och maskinförararbete	..	..	44	..	43	..	..	24	..	23	..	..	34	..	34
832	Fordonsförare	..	..	42	..	42	..	..	24	..	24	..	..	34	..	35
9	Arb. utan krav på särskild yrkesutb.	..	..	..	30	34	..	..	..	19	22	..	..	..	27	29
91	Servicearbete utan särskild yrkesutbildning	..	..	..	30	33	..	..	..	21	25	..	..	..	30	31
	Samtliga	34	33	38	32	35	17	16	21	13	17	38	36	38	39	38

Tabell 7.4 Andel sysselsatta (procent) med låga kunskapskrav – utbildningstid resp lärotid som mest några månader, som fått utbildning på betald arbetstid, där arbetet innebär att lösa krävande problem efter yrke (SSYK) och kön. 2007, 2009 och 2005/07/09

Table 7.4 Employed persons (per cent) with work that requires only lower-secondary school or at most a few months of on-the-job training (or the like), who have received training on company time for at least five educational days during the last twelve months, who have to comprehend or solve complex problems by occupation and sex. 2007, 2009 and 2005/07/09

Yrke	Låga kunskapskrav utbildningstid resp lärotid som mest några månader 2007 2009 2005/07/09				Har de senaste 12 månaderna fått utbildning på betald arbetstid under minst fem dagar 2007 2009 2005/07/09					Minst halva tiden går åt till att lösa krävande problem 2007 2009 2005/07/09					
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
1 Ledningsarbete	12	..	11	12	11	40	..	39	43	40	67	..	72	64	69
12 Ledningsarb. i stora/medelstora företag	..	..	8	..	8	..	..	44	..	46	..	..	76	..	75
122 Drift- och verksamhetschefer	..	..	..	..	8	..	..	..	..	51	..	..	..	..	72
2 Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens	4	4	5	3	4	36	34	36	36	36	69	67	74	62	68
21 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom teknik- o datavet. m.m.	..	..	5	..	4	..	..	34	..	35	..	..	84	..	82
213 Dataspecialister	..	..	5	..	4	..	..	34	..	34	..	..	89	..	87
2131 Systemerare och programmerare	..	..	..	..	4	..	..	..	..	32	..	..	..	..	88
214 Civilingenjörer, arkitekter m.fl.	..	..	..	..	4	..	..	..	..	34	..	..	..	..	75
22 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom biologi, hälso- o sjukvård	..	..	..	1	1	..	..	..	52	53	..	..	..	63	68
23 Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	3	..	4	3	3	27	..	29	29	29	55	..	52	50	51
232 Gymnasielärare m.fl.	..	..	..	..	2	..	..	..	..	25	..	..	..	..	46
233 Grundskollärare	..	..	..	2	3	..	..	..	28	29	..	..	..	45	45
24 Annat arb. som kräver teor. spec.komp.	5	6	7	4	5	36	31	36	34	35	68	71	73	67	70
241 Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	..	..	..	4	5	..	..	..	33	35	..	..	..	64	67
3 Arbete som kräver kortare högskoleutbildning eller motsv. kunskaper	14	15	15	13	14	32	32	34	31	32	54	57	61	49	55
31 Tekniker- och ingenjörsarbete m.m.	12	..	9	..	10	32	..	35	..	34	63	..	66	..	64
311 Ingenjörer och tekniker	..	..	8	..	8	..	..	34	..	34	..	..	70	..	67
32 Arb. inom biologi, hälso- och sjukvård som kräver kortare h	..	..	..	1	2	..	..	..	36	36	..	..	..	51	52
323 Sjuksköterskor	..	..	..	..	1	..	..	..	..	35	..	..	..	..	56
33 Lärararbete som kräver kortare högskoleutbildning	..	..	..	3	4	..	..	..	21	22	..	..	..	36	37
331 Förskollärare och fritidspedagoger	..	..	..	3	3	..	..	..	21	22	..	..	..	36	36
34 Annat arbete som kräver kortare högskoleutbildning	21	23	21	22	22	32	33	34	32	33	54	55	58	52	55
341 Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	..	..	21	28	24	..	..	31	31	31	..	..	62	57	60
3415 Företagssäljare	..	..	..	..	32	..	..	..	..	25	..	..	..	..	56
343 Redovisningsekonomer, adm. ass m.fl.	..	..	..	20	20	..	..	..	27	32	..	..	..	42	45

Tabell 7.4 (forts)

Table 7.4 (cont'd)

Yrke	Låga kunskapskrav utbildningstid resp lärotid som mest några månader 2007 2009 2005/07/09				Har de senaste 12 månaderna fått utbildning på betald arbetstid under minst fem dagar 2007 2009 2005/07/09					Minst halva tiden går åt till att lösa krävande problem 2007 2009 2005/07/09					
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
4 Kontors- o kundservicearb.	57	51	64	49	54	15	11	16	13	14	26	30	30	26	27
41 Kontorsarbete m.m.	53	47	67	39	49	14	11	16	12	13	24	29	26	25	25
412 Bokförings- och redovisningsass m.fl.	..	..	..	..	24	..	..	..	..	13	..	..	..	..	29
413 Lager- och transportassistenter m.fl.	..	..	..	..	69	..	..	..	..	13	..	..	..	..	29
419 Övrig kontorspersonal	..	..	..	49	48	..	..	..	12	12	..	..	..	26	27
42 Kundservicearbete	..	..	..	73	69	..	..	..	14	15	..	..	..	29	33
5 Service-, omsorgs- o försäljningsarbete	40	38	46	36	39	18	16	23	14	16	32	35	40	29	32
51 Service-, omsorgs- o säkerhetsarbete	29	25	37	25	27	20	17	26	16	18	33	35	38	31	33
513 Vård- och omsorgspersonal m.fl.	26	23	..	23	25	21	16	..	17	18	34	36	..	33	34
5131 Barnskötare m.fl.	..	..	..	21	24	..	..	..	15	17	..	..	..	32	32
5132 Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	..	..	..	8	8	..	..	..	20	21	..	..	..	32	33
5133 Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	..	..	..	43	45	..	..	..	15	15	..	..	..	31	31
52 Försäljningsarb. inom detaljhandel m.m.	..	..	..	82	72	..	..	..	6	11	..	..	..	22	31
522 Försälj., detaljhand. demonstr. m.fl.	..	..	..	82	72	..	..	..	6	11	..	..	..	22	31
5222 Försäljare, fackhandel	..	..	..	..	69	..	..	..	..	12	..	..	..	..	34
7 Hantverksarbete inom byggverksamhet och tillverkning	20	24	21	..	23	18	13	15	..	15	41	39	40	..	39
71 Gruv-, bygg- och anläggningsarbete	20	..	22	..	23	13	..	10	..	11	37	..	36	..	35
712 Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	..	..	20	..	21	..	..	7	..	7	..	..	33	..	33
713 Byggnadshantverkare m.fl.	..	..	25	..	27	..	..	14	..	15	..	..	41	..	40
72 Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	..	..	19	..	20	..	..	23	..	23	..	..	49	..	48
8 Process- och maskinopera- törsarb. transportarb. m.m.	61	57	56	..	60	11	10	12	..	11	21	23	25	..	23
82 Maskinoperatörs- o monteringsarbete	..	..	49	..	57	..	..	14	..	13	..	..	26	..	22
83 Transport- och maskinförararbete	..	..	65	..	66	..	..	7	..	7	..	..	24	..	24
832 Fordonsförare	..	..	74	..	75	..	..	5	..	5	..	..	24	..	24
9 Arb. utan krav på särskild yrkesutb.	..	..	..	85	85	..	..	..	9	9	..	..	..	7	11
91 Servicearbete utan särskild yrkesutbildning	..	..	..	85	85	..	..	..	8	8	..	..	..	6	10
Samtliga	30	28	29	29	29	24	23	24	23	23	43	45	48	39	44

Tabell 7.5 Andel sysselsatta (procent) som varit i konflikt eller bråk med andra personer än arbetskamrater/chefer, utsatta för hot/våld, mobbning efter yrke (SSYK) och kön. 2007, 2009 och 2005/07/09

Table 7.5 Employed persons (per cent) who at least some time during the last twelve months have been involved in trouble or conflicts at work with other persons (not fellow workers or superiors), exposed to violence or the threat of violence, bullying, by occupation and sex. 2007, 2009 and 2005/07/09

Yrke	Utsatt de senaste 12 månaderna för														
	konflikter eller bråk med andra personer					våld eller hot om våld					mobbning från chefer eller arbetskamrater				
	2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09		
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
1 Ledningsarbete	48	..	47	45	46	12	..	10	15	11	7	..	8	8	8
12 Ledningsarb. i stora/medelstora företag	..	..	49	..	49	..	..	9	..	10	..	..	9	..	9
122 Drift- och verksamhetschefer	..	..	..	..	55	..	..	..	..	15	..	..	..	..	12
2 Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens	42	40	39	45	42	12	12	8	16	12	8	8	8	9	9
21 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom teknik- o datavet. m.m.	..	..	25	..	24	..	..	2	..	2	..	..	6	..	6
213 Dataspecialister	..	..	23	..	22	..	..	1	..	1	..	..	5	..	6
2131 Systemerare och programmerare	..	..	..	..	20	..	..	..	..	1	..	..	..	..	5
214 Civilingenjörer, arkitekter m.fl.	..	..	..	..	28	..	..	..	..	2	..	..	..	..	7
22 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom biologi, hälso- o sjukvård	..	..	..	44	49	..	..	..	26	23	..	..	..	10	11
23 Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	65	..	64	63	64	23	..	16	23	21	9	..	10	10	10
232 Gymnasielärare m.fl.	..	..	..	..	68	..	..	..	..	14	..	..	..	..	11
233 Grundskollärare	..	..	..	71	74	..	..	..	29	30	..	..	..	9	9
24 Annat arb. som kräver teor. spec.komp.	37	37	36	38	37	10	10	8	11	10	9	7	8	10	9
241 Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	..	..	..	28	30	..	..	..	2	3	..	..	..	8	7
3 Arbete som kräver kortare högskoleutbildning eller motsv. kunskaper	39	38	41	39	40	15	11	9	16	13	8	8	7	9	8
31 Tekniker- och ingenjörsarbete m.m.	27	..	27	..	26	5	..	3	..	3	8	..	8	..	8
311 Ingenjörer och tekniker	..	..	24	..	23	..	..	2	..	2	..	..	6	..	7
32 Arb. inom biologi, hälso- och sjukvård som kräver kortare högskoleutb.	..	..	..	42	43	..	..	..	28	27	..	..	..	9	9
323 Sjuksköterskor	..	..	..	..	49	..	..	..	..	44	..	..	..	..	11
33 Lärararbete som kräver kortare högskoleutbildning	..	..	..	46	48	..	..	..	13	14	..	..	..	10	11
331 Förskollärare och fritidspedagoger	..	..	..	46	48	..	..	..	13	14	..	..	..	10	11
34 Annat arbete som kräver kortare högskoleutbildning	43	43	51	37	44	14	12	12	14	13	7	7	7	9	8
341 Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	..	..	48	38	44	..	..	4	8	5	..	..	6	8	7
3415 Företagssäljare	..	..	..	..	43	..	..	..	..	3	..	..	..	..	8
343 Redovisningsekonomer, adm. ass m.fl.	..	..	..	23	28	..	..	..	7	6	..	..	..	10	9

Tabell 7.5 (forts)

Table 7.5 (cont'd)

Yrke		Utsatt de senaste 12 månaderna för konflikter eller bråk med andra personer					våld eller hot om våld					mobbing från chefer eller arbetskamrater				
		2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09		
		Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
4	Kontors- o kundservicearb.	28	30	30	29	29	7	9	7	8	8	8	11	11	8	9
41	Kontorsarbete m.m.	23	26	26	22	23	3	6	4	5	4	9	11	12	8	9
412	Bokförings- och redovisningsass m.fl.	..	..	..	..	17	..	..	..	..	3	..	..	..	..	7
413	Lager- och transportassistent m.fl.	..	..	..	..	24	..	..	..	..	3	..	..	..	..	13
419	Övrig kontorspersonal	..	..	..	24	25	..	..	..	4	5	..	..	..	7	7
42	Kundservicearbete	..	..	..	46	47	..	..	..	18	20	..	..	..	8	7
5	Service-, omsorgs- o försäljningsarbete	43	45	59	39	44	31	32	36	30	31	7	10	11	9	9
51	Service-, omsorgs- o säkerhetsarbete	40	44	60	38	42	37	38	52	34	38	8	10	14	9	10
513	Vård- och omsorgspersonal m.fl.	40	42	..	37	40	40	41	..	38	40	8	10	..	9	10
5131	Barnskötare m.fl.	..	..	..	37	40	..	..	..	11	13	..	..	..	8	8
5132	Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	..	..	..	34	36	..	..	..	50	52	..	..	..	9	10
5133	Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	..	..	..	34	36	..	..	..	38	39	..	..	..	9	10
52	Försäljningsarb. inom detaljhandel m.m.	..	..	..	45	51	..	..	..	12	13	..	..	..	8	8
522	Försälj., detaljhand. demonstr. m.fl.	..	..	..	45	51	..	..	..	12	13	..	..	..	8	8
5222	Försäljare, fackhandel	..	..	..	..	51	..	..	..	..	10	..	..	..	..	6
7	Hantverksarbete inom byggverksamhet och tillverkning	25	24	25	..	25	4	5	4	..	5	6	9	7	..	7
71	Gruv-, bygg- och anläggningsarbete	29	..	28	..	28	3	..	5	..	5	5	..	7	..	8
712	Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	..	..	21	..	21	..	..	3	..	3	..	..	7	..	7
713	Byggnadshantverkare m.fl.	..	..	34	..	34	..	..	8	..	8	..	..	7	..	8
72	Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	..	..	21	..	20	..	..	3	..	3	..	..	7	..	7
8	Process- och maskinopera- törsarb. transportarb. m.m.	15	22	21	..	19	7	8	8	..	7	8	9	9	..	9
82	Maskinoperatörs- o monteringsarbete	..	..	6	..	6	..	..	2	..	1	..	..	10	..	10
83	Transport- och maskinförararbete	..	..	36	..	36	..	..	14	..	15	..	..	9	..	9
832	Fordonsförare	..	..	44	..	45	..	..	18	..	20	..	..	7	..	8
9	Arb. utan krav på särskild yrkesutb.	..	..	..	18	20	..	..	..	6	8	..	..	..	11	12
91	Servicearbete utan särskild yrkesutbildning	..	..	..	18	22	..	..	..	6	10	..	..	..	11	11
	Samtliga	35	36	35	37	36	14	14	10	18	14	8	9	8	9	9

Tabell 7.6 Andel sysselsatta (procent) som varit utsatta för sexuella trakasserier eller trakasserier grundat på kön från chefer eller arbetskamrater, sexuella trakasserier från andra personer efter yrke (SSYK) och kön. 2007, 2009 och 2005/07/09

Table 7.6 Employed persons (per cent) who at least some time during the last twelve months have been exposed to sexual or gender based harassment from superiors or fellow workers, sexual harassment from other persons, by occupation and sex. 2007, 2009 and 2005/07/09

Yrke	Utsatt de senaste 12 månaderna för														
	sexuella trakasserier från chefer eller arbetskamrater					trakasserier grundat på kön från chefer eller arbetskamrater					sexuella trakasserier från andra personer än chefer och arbetskamrater				
	2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09		
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
1 Ledningsarbete	1	..	0	1	1	6	..	3	13	6	2	..	1	4	2
12 Ledningsarb. i stora/medelstora företag	..	..	0	..	0	..	..	3	..	7	..	..	1	..	2
122 Drift- och verksamhetschefer	..	..	..	..	0	..	..	..	..	7	..	..	..	..	2
2 Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens	3	2	1	3	2	12	10	5	17	11	4	3	1	6	3
21 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom teknik- o datavet. m.m.	..	..	1	..	2	..	..	4	..	8	..	..	0	..	1
213 Dataspecialister	..	..	1	..	2	..	..	4	..	7	..	..	0	..	1
2131 Systemerare och programmerare	..	..	..	..	2	..	..	..	..	6	..	..	..	..	0
214 Civilingenjörer, arkitekter m.fl.	..	..	..	..	2	..	..	..	..	11	..	..	..	..	1
22 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom biologi, hälso- o sjukvård	..	..	..	2	2	..	..	..	16	12	..	..	..	9	6
23 Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	3	..	2	2	2	12	..	7	13	11	6	..	3	6	5
232 Gymnasielärare m.fl.	..	..	..	..	2	..	..	..	..	14	..	..	..	..	5
233 Grundskollärare	..	..	..	2	2	..	..	..	8	7	..	..	..	5	5
24 Annat arb. som kräver teor. spec.komp.	3	2	1	4	2	14	11	5	19	13	4	2	1	5	3
241 Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	..	..	..	3	2	..	..	..	20	12	..	..	..	5	3
3 Arbete som kräver kortare högskoleutbildning eller motsv. kunskaper	1	2	1	2	1	9	8	4	13	9	4	3	2	6	4
31 Tekniker- och ingenjörsarbete m.m.	1	..	1	..	1	7	..	4	..	7	2	..	0	..	1
311 Ingenjörer och tekniker	..	..	1	..	1	..	..	3	..	6	..	..	0	..	0
32 Arb. inom biologi, hälso- och sjukvård som kräver kortare högskoleutb.	..	..	..	1	1	..	..	..	10	10	..	..	..	11	10
323 Sjuksköterskor	..	..	..	..	2	..	..	..	..	12	..	..	..	..	15
33 Lärararbete som kräver kortare högskoleutbildning	..	..	..	1	1	..	..	..	5	6	..	..	..	2	2
331 Förskollärare och fritidspedagoger	..	..	..	0	0	..	..	..	4	5	..	..	..	1	2
34 Annat arbete som kräver kortare högskoleutbildning	1	2	1	3	2	10	9	3	17	10	4	4	2	5	4
341 Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	..	..	1	3	2	..	..	2	16	7	..	..	1	4	2
3415 Företagssäljare	..	..	..	..	2	..	..	..	..	6	..	..	..	..	2
343 Redovisningsekonomer, adm. ass m.fl.	..	..	..	1	1	..	..	..	15	13	..	..	..	3	3

Tabell 7.6 (forts)

Table 7.6 (cont'd)

Yrke	Utsatt <i>de senaste 12 månaderna</i> för														
	sexuella trakasserier från chefer eller arbetskamrater					trakasserier grundat på kön från chefer eller arbetskamrater					sexuella trakasserier från andra personer än chefer och arbetskamrater				
	2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09		
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
4 Kontors- o kundservicearb.	2	4	1	3	2	8	11	5	12	10	3	5	1	5	4
41 Kontorsarbete m.m.	2	4	2	3	2	8	11	4	12	9	1	3	1	2	2
412 Bokförings- och redovisningsass m.fl.	..	..	..	..	3	..	..	..	..	11	..	..	..	..	1
413 Lager- och transportassistenter m.fl.	..	..	..	..	2	..	..	..	..	6	..	..	..	..	1
419 Övrig kontorspersonal	..	..	..	3	3	..	..	..	12	11	..	..	..	2	2
42 Kundservicearbete	..	..	..	3	2	..	..	..	11	10	..	..	..	13	11
5 Service-, omsorgs- o försäljningsarbete	2	2	2	2	2	7	8	9	7	8	11	12	7	13	11
51 Service-, omsorgs- o säkerhetsarbete	2	1	3	1	2	7	8	12	7	8	12	13	11	13	12
513 Vård- och omsorgspersonal m.fl.	1	0	..	1	1	7	7	..	6	7	12	13	..	12	12
5131 Barnskötare m.fl.	..	..	..	1	1	..	..	..	4	4	..	..	..	2	2
5132 Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	..	..	..	1	1	..	..	..	8	9	..	..	..	17	17
5133 Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	..	..	..	1	1	..	..	..	5	6	..	..	..	15	14
52 Försäljningsarb. inom detaljhandel m.m.	..	..	..	3	2	..	..	..	9	8	..	..	..	12	8
522 Försälj., detaljhand. demonstr. m.fl.	..	..	..	3	2	..	..	..	9	8	..	..	..	12	8
5222 Försäljare, fackhandel	..	..	..	..	2	..	..	..	..	7	..	..	..	..	7
7 Hantverksarbete inom bygg- verksamhet och tillverkning	1	1	1	..	1	3	6	3	..	4	1	2	1	..	1
71 Gruv-, bygg- och anläggningsarbete	1	..	1	..	1	3	..	4	..	5	2	..	2	..	2
712 Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	..	..	2	..	2	..	..	3	..	4	..	..	2	..	2
713 Byggnadshantverkare m.fl.	..	..	1	..	1	..	..	5	..	6	..	..	2	..	2
72 Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	..	..	0	..	0	..	..	3	..	3	..	..	1	..	1
8 Process- och maskinoperatörsarb. transportarb.m.m.	2	1	1	..	2	6	7	4	..	6	2	2	1	..	2
82 Maskinoperatörs- o monteringsarbete	..	..	2	..	3	..	..	4	..	7	..	..	0	..	0
83 Transport- och maskinförararbete	..	..	1	..	1	..	..	4	..	5	..	..	3	..	3
832 Fordonsförare	..	..	0	..	1	..	..	4	..	6	..	..	4	..	4
9 Arb. utan krav på särskild yrkesutb.	..	..	..	2	1	..	..	..	10	8	..	..	..	5	4
91 Servicearbete utan särskild yrkesutbildning	..	..	..	1	1	..	..	..	8	8	..	..	..	5	4
Samtliga	2	2	1	2	2	8	8	5	12	8	5	5	2	7	5

Tabell 7.7 Andel sysselsatta (procent) som är tvungna att dra in på luncher/arbета över/ta med jobb hem, har ett arbete med upprepade moment, finner det svårt att framföra kritiska synpunkter på arbetsförhållanden efter näringsgren (SNI) och kön. 2009

Table 7.7 Employed persons (per cent) that have to skip lunch, work late, or take work home every week, that have to repeat the same working operation several times per hour at least ½ of the time, that find it hard to present criticism of working conditions, by branch of industry and sex. 2009

Näringsgren	Tvungen varje vecka att dra in på luncher, arbета över eller ta med jobb hem 2009			Måste minst 1/2 tiden upprepa samma arbetsmoment många ggr/tim 2009			Alltid, för det mesta svårt att framföra kritiska synpunkter på arbetsmiljöförhållanden 2009		
	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot
Jordbruk, skogsbruk och fiske	. .	. .	50±10	. .	. .	39 ±9	. .	. .	19 ±8
Tillverkning och utvinning, energi och miljö	31 ±3	23 ±5	29 ±3	35 ±4	50 ±6	38 ±3	16 ±3	21 ±5	17 ±2
därav Tillverkning av verkstadsvär	29 ±5	22 ±8	28 ±4	29 ±5	46±10	33 ±4	17 ±4	19 ±8	17 ±3
Byggverksamhet	30 ±5	. .	31 ±5	44 ±5	. .	43 ±5	14 ±4	. .	14 ±3
Handel	43 ±5	30 ±5	37 ±4	46 ±5	63 ±5	53 ±4	14 ±4	20 ±4	16 ±3
Transport	39 ±6	. .	37 ±5	65 ±6	. .	68 ±5	17 ±5	. .	17 ±4
Hotell och restaurang	. .	. .	40 ±8	. .	. .	74 ±7	. .	. .	24 ±7
Information och kommunikation	38 ±8	. .	38 ±7	25 ±7	. .	25 ±6	13 ±6	. .	16 ±5
Finansiell verksamhet, företagstjänster	43 ±5	33 ±4	38 ±3	32 ±4	47 ±5	39 ±3	16 ±3	22 ±4	19 ±3
Offentlig förvaltning m.m.	36 ±7	35 ±6	35 ±4	18 ±5	33 ±5	26 ±4	14 ±5	18 ±4	16 ±3
Utbildning	50 ±8	43 ±4	45 ±3	23 ±6	28 ±3	27 ±3	17 ±6	19 ±3	18 ±3
Vård och omsorg	41 ±8	34 ±3	35 ±3	31 ±7	45 ±3	42 ±3	13 ±5	18 ±2	17 ±2
Personliga och kulturella tjänster	29 ±8	32 ±7	31 ±5	40 ±9	42 ±7	41 ±5	15 ±6	23 ±6	20 ±4
Uppgift saknas	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
Samtliga	38 ±2	34 ±2	36 ±1	38 ±2	45 ±2	41 ±1	15 ±1	20 ±1	17 ±1

Tabell 7.8 Andel sysselsatta (procent) med liten möjlighet att själv bestämma arbetstakten, som för det mesta inte kan påverka när arbetsuppgifter skall göras eller över arbetets uppläggning efter näringsgren (SNI) och kön. 2009

Table 7.8 Employed persons (per cent) that at most ½ of the time can set their own work pace, that seldomly can decide when various tasks should be done, that seldomly are involved in the planning of their own work, by branch of industry and sex. 2009

Näringsgren	Kan som mest 1/2 tiden själv bestämma arbetstakten 2009			Kan för det mesta inte/aldrig bestämma när olika arbets- uppgifter skall göras 2009			vara med och besluta om det egna arbetets uppläggning 2009		
	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot
Jordbruk, skogsbruk och fiske	.	.	24 ±8	.	.	24 ±8	.	.	11 ±6
Tillverkning och utvinning, energi och miljö	49 ±4	50 ±6	49 ±3	39 ±4	47 ±6	41 ±3	28 ±3	40 ±6	30 ±3
därav Tillverkning av verkstadsva- ror	50 ±5	49 ±10	50 ±5	36 ±5	50 ±10	38 ±5	24 ±5	39 ±9	27 ±4
Byggverksamhet	33 ±5	.	34 ±5	30 ±5	.	30 ±5	14 ±4	.	14 ±3
Handel	48 ±5	60 ±5	53 ±4	39 ±5	52 ±5	45 ±4	26 ±5	39 ±5	32 ±3
Transport	55 ±6	.	57 ±5	63 ±6	.	62 ±5	49 ±6	.	49 ±5
Hotell och restaurang	.	.	76 ±7	.	.	56 ±8	.	.	34 ±8
Information och kommunikation	42 ±8	.	42 ±7	19 ±7	.	20 ±5	18 ±6	.	20 ±5
Finansiell verksamhet, företagstjänster	43 ±5	49 ±5	45 ±3	22 ±4	36 ±5	28 ±3	15 ±3	29 ±4	21 ±3
Offentlig förvaltning m.m.	47 ±7	57 ±6	52 ±4	33 ±7	37 ±6	35 ±4	16 ±5	24 ±5	20 ±4
Utbildning	58 ±7	68 ±4	65 ±3	43 ±7	62 ±4	58 ±3	20 ±6	19 ±3	19 ±3
Vård och omsorg	66 ±7	69 ±3	69 ±3	51 ±8	66 ±3	63 ±3	30 ±7	34 ±3	33 ±3
Personliga och kulturella tjänster	30 ±8	42 ±7	37 ±5	31 ±8	31 ±6	31 ±5	19 ±7	22 ±6	21 ±5
Uppgift saknas	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Samtliga	47 ±2	60 ±2	53 ±1	37 ±2	52 ±2	44 ±1	23 ±2	30 ±2	27 ±1

Tabell 7.9 Andel sysselsatta (procent) som inte kan få stöd från chefer eller arbetskamrater, har svårt att få besked av chefer om vad som skall prioriteras i arbetet efter näringsgren (SNI) och kön. 2009

Table 7.9 Employed persons (per cent) that mostly not/never receive support from superiors or fellow workers, who have difficulty getting informations from supervisors about what should be given priority, by branch of industry and sex. 2009

Näringsgren	Kan för det mesta inte/aldrig få stöd och uppmuntran från chefer 2009			stöd och uppmuntran från arbetskamrater 2009			besked av chefen om vad som skall prioriteras 2009		
	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot
Jordbruk, skogsbruk och fiske	.	.	56±10	.	.	44±10	.	.	54±10
Tillverkning och utvinning, energi och miljö	35 ±4	34 ±6	35 ±3	18 ±3	15 ±5	17 ±2	29 ±3	29 ±6	29 ±3
därav Tillverkning av verkstadsvaror	36 ±5	34 ±9	36 ±4	16 ±4	11 ±6	15 ±3	26 ±5	33 ±9	28 ±4
Byggverksamhet	37 ±5	.	37 ±5	20 ±4	.	21 ±4	27 ±5	.	28 ±4
Handel	34 ±5	30 ±5	32 ±3	17 ±4	15 ±4	16 ±3	38 ±5	30 ±5	35 ±4
Transport	42 ±6	.	39 ±5	20 ±5	.	19 ±4	35 ±6	.	33 ±5
Hotell och restaurang	.	.	31 ±8	.	.	16 ±6	.	.	31 ±8
Information och kommunikation	34 ±8	.	32 ±6	18 ±6	.	14 ±5	34 ±8	.	28 ±6
Finansiell verksamhet, företagstjänster	35 ±5	26 ±4	31 ±3	18 ±4	15 ±3	17 ±3	40 ±5	32 ±4	36 ±3
Offentlig förvaltning m.m.	31 ±6	24 ±5	27 ±4	17 ±5	12 ±4	14 ±3	33 ±7	30 ±5	32 ±4
Utbildning	34 ±7	31 ±4	31 ±3	17 ±6	9 ±2	11 ±2	50 ±8	47 ±4	48 ±3
Vård och omsorg	34 ±7	30 ±3	30 ±3	12 ±5	10 ±2	10 ±2	43 ±8	40 ±3	40 ±3
Personliga och kulturella tjänster	43 ±9	38 ±7	41 ±5	28 ±8	22 ±6	25 ±5	46 ±9	40 ±7	43 ±5
Uppgift saknas	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Samtliga	36 ±2	30 ±2	33 ±1	19 ±1	13 ±1	16 ±1	36 ±2	36 ±2	36 ±1

Tabell 7.10 Andel sysselsatta (procent) med låga kunskapskrav – utbildningstid resp lärotid som mest några månader, som fått utbildning på betald arbetstid, där arbetet innebär att lösa krävande problem efter näringsgren (SNI) och kön. 2009

Table 7.10 Employed persons (per cent) with work that requires only lower-secondary school or at most a few months of on-the-job training (or the like), who have received training on company time for at least five educational days during the last twelve months, who have to comprehend or solve complex problems by branch of industry and sex. 2009

Näringsgren	Låga kunskapskrav utbildningstid resp lärotid som mest några månader 2009			Har de senaste 12 månaderna fått utbildning på betald arbets- tid under minst fem dagar 2009			Minst halva tiden går åt till lösa krävande problem 2009		
	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot
Jordbruk, skogsbruk och fiske	.	.	29 ±9	.	.	10 ±6	.	.	20 ±8
Tillverkning och utvinning, energi och miljö	30 ±3	46 ±6	34 ±3	21 ±3	18 ±5	20 ±3	43 ±4	30 ±6	40 ±3
därav Tillverkning av verkstadsvaror	29 ±5	47 ±10	32 ±4	21 ±4	18 ±7	20 ±4	46 ±5	33 ±9	43 ±5
Byggverksamhet	17 ±4	.	18 ±4	13 ±3	.	15 ±4	44 ±5	.	45 ±5
Handel	44 ±5	58 ±5	51 ±4	20 ±4	8 ±3	15 ±3	48 ±5	28 ±5	39 ±4
Transport	61 ±6	.	61 ±5	10 ±4	.	11 ±3	34 ±6	.	34 ±5
Hotell och restaurang	.	.	60 ±8	.	.	11 ±5	.	.	26 ±7
Information och kommunikation	16 ±6	.	17 ±5	26 ±7	.	28 ±6	72 ±7	.	70 ±6
Finansiell verksamhet, företagstjänster	22 ±4	31 ±4	26 ±3	30 ±4	21 ±4	26 ±3	65 ±5	48 ±5	57 ±3
Offentlig förvaltning m.m.	12 ±5	15 ±4	13 ±3	53 ±7	37 ±6	45 ±4	63 ±7	61 ±6	62 ±4
Utbildning	7 ±4	13 ±3	11 ±2	24 ±6	22 ±3	23 ±3	54 ±7	42 ±4	45 ±3
Vård och omsorg	18 ±6	15 ±2	16 ±2	30 ±7	26 ±3	27 ±3	54 ±8	45 ±3	47 ±3
Personliga och kulturella tjänster	35 ±9	35 ±7	35 ±5	26 ±8	20 ±6	23 ±5	38 ±9	25 ±6	31 ±5
Uppgift saknas	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Samtliga	29 ±2	28 ±2	28 ±1	23 ±2	22 ±1	23 ±1	49 ±2	41 ±2	45 ±1

* Frågan redovisas endast för år 2005 och 2007.

Tabell 7.11 Andel sysselsatta (procent) som varit i konflikt eller bråk med andra personer än arbetskamrater/chefer, utsatta för hot/våld, mobbning efter näringsgren (SNI) och kön. 2009

Table 7.11 Employed persons (per cent) who at least some time during the last twelve months have been involved in trouble or conflicts at work with other persons (not fellow workers or superiors), exposed to violence or the threat of violence, bullying, by branch of industry and sex. 2009

Näringsgren	Utsatt de senaste 12 månaderna för								
	konflikter eller bråk med andra personer 2009			våld eller hot om våld 2009			mobbning från chefer eller arbetskamrater 2009		
	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot
Jordbruk, skogsbruk och fiske	.	.	23 ±8	.	.	3 ±3	.	.	10 ±6
Tillverkning och utvinning, energi och miljö	18 ±3	16 ±5	17 ±2	2 ±1	3 ±2	2 ±1	8 ±2	13 ±4	9 ±2
därav Tillverkning av verkstadsvaror	17 ±4	15 ±7	16 ±3	1 ±1	2 ±3	1 ±1	7 ±3	13 ±7	8 ±3
Byggverksamhet	29 ±5	.	29 ±5	4 ±2	.	4 ±2	7 ±3	.	7 ±3
Handel	42 ±5	40 ±5	41 ±4	9 ±3	12 ±3	10 ±2	9 ±3	7 ±3	8 ±2
Transport	45 ±6	.	44 ±5	17 ±5	.	17 ±4	11 ±4	.	11 ±3
Hotell och restaurang	.	.	42 ±8	.	.	16 ±6	.	.	10 ±5
Information och kommunikation	26 ±7	.	23 ±6	2 ±2	.	2 ±2	7 ±4	.	7 ±3
Finansiell verksamhet, företagstjänster	34 ±5	30 ±4	32 ±3	6 ±2	7 ±2	7 ±2	8 ±3	7 ±2	7 ±2
Offentlig förvaltning m.m.	40 ±7	41 ±6	40 ±4	22 ±6	23 ±5	23 ±4	11 ±4	8 ±3	10 ±3
Utbildning	60 ±7	45 ±4	49 ±3	19 ±6	16 ±3	17 ±3	14 ±5	10 ±2	11 ±2
Vård och omsorg	59 ±8	40 ±3	44 ±3	44 ±8	36 ±3	37 ±3	9 ±4	11 ±2	11 ±2
Personliga och kulturella tjänster	35 ±9	35 ±7	35 ±5	10 ±5	4 ±3	7 ±3	6 ±4	9 ±4	8 ±3
Uppgift saknas	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Samtliga	35 ±2	37 ±2	36 ±1	10 ±1	18 ±1	14 ±1	9 ±1	9 ±1	9 ±1

Tabell 7.12 Andel sysselsatta (procent) som varit utsatta för sexuella trakasserier eller trakasserier grundat på kön från chefer eller arbetskamrater, sexuella trakasserier från andra personer efter näringsgren (SNI) och kön. 2009

Table 7.12 Employed persons (per cent) who at least some time during the last twelve months have been exposed to sexual or gender based harassment from superiors or fellow workers, sexual harassment from other persons, by branch of industry and sex. 2009

Näringsgren	Utsatt <i>de senaste 12 månaderna</i> för sexuella trakasserier från chefer eller arbetskamrater			trakasserier grundat på kön från chefer eller arbetskamrater 2009			sexuella trakasserier från andra personer är chefer eller arbetskamrater 2009		
	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot
Jordbruk, skogsbruk och fiske	. .	. .	1 ±2	. .	. .	9 ±6	. .	. .	3 ±3
Tillverkning och utvinning, energi och miljö	1 ±1	4 ±3	1 ±1	4 ±1	20 ±5	8 ±2	0 ±0	1 ±1	0 ±0
<i>därav Tillverkning av verkstadsvaror</i>	1 ±1	5 ±4	2 ±1	5 ±2	25 ±8	9 ±3	0 ±0	1 ±2	0 ±0
Byggverksamhet	1 ±1	. .	2 ±1	4 ±2	. .	5 ±2	1 ±1	. .	1 ±1
Handel	2 ±1	3 ±2	2 ±1	4 ±2	11 ±3	7 ±2	3 ±2	7 ±3	5 ±2
Transport	1 ±1	. .	2 ±2	7 ±3	. .	11 ±3	5 ±3	. .	6 ±3
Hotell och restaurang	. .	. .	2 ±2	. .	. .	11 ±5	. .	. .	14 ±6
Information och kommunikation	1 ±2	. .	1 ±1	2 ±2	. .	6 ±3	1 ±2	. .	1 ±1
Finansiell verksamhet, företagstjänster	0 ±0	4 ±2	2 ±1	3 ±2	13 ±3	7 ±2	1 ±1	4 ±2	2 ±1
Offentlig förvaltning m.m.	1 ±1	2 ±2	2 ±1	7 ±4	16 ±4	12 ±3	3 ±2	6 ±3	5 ±2
Utbildning	1 ±1	1 ±1	1 ±1	9 ±4	9 ±2	9 ±2	4 ±3	3 ±1	3 ±1
Vård och omsorg	1 ±2	1 ±1	1 ±1	12 ±5	8 ±2	9 ±2	9 ±4	12 ±2	12 ±2
Personliga och kulturella tjänster	1 ±2	3 ±2	2 ±2	4 ±4	12 ±5	8 ±3	2 ±3	6 ±3	4 ±2
Uppgift saknas	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
Samtliga	1 ±0	2 ±0	2 ±0	5 ±1	12 ±1	8 ±1	2 ±1	7 ±1	5 ±1

Tabell 7.13 Andel sysselsatta (procent) som är tvungna att dra in på luncher/arbета över/ta med jobb hem, har ett arbete med upprepade moment, fördelade efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 7.13 Employed persons (per cent) that have to skip lunch, work late, or take work home every week, that have to repeat the same working operation several times per hour at least ½ of the time, by socio-economic group, sex and age. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Tvungen varje vecka att dra in på luncher, arbeta över eller ta med jobb hem								Måste minst ½ tiden upprepa samma arbetsmoment många ggr/tim							
		Män i ålder				Kvinnor i ålder				Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1995/1997	26	24	18	23	17	17	16	16	57	59	66	60	64	58	70	63
	1999/2001	27	27	23	26	17	19	16	17	59	58	62	59	68	62	64	64
	2003/2005	22	22	23	22	16	18	17	17	..	60	..	61	..	56	..	63
	2007/2009	..	29	23	28	20	18	16	18	..	60	61	64	77	61	65	67
Facklärd arbetare	1995/1997	27	21	14	21	..	21	..	20	45	41	45	43	..	39	..	42
	1999/2001	..	23	22	23	..	26	20	24	..	43	42	42	..	39	52	45
	2003/2005	..	21	17	21	..	21	..	23	..	45	..	47	..	..	..	55
	2007/2009	..	23	17	23	..	23	23	25	..	44	43	46	..	49	49	51
Samtliga arbetare	1995/1997	27	23	16	22	19	18	18	18	52	50	56	52	60	52	64	57
	1999/2001	26	25	22	25	19	21	21	19	52	51	53	52	64	53	60	58
	2003/2005	23	22	20	21	19	19	19	19	..	52	57	54	..	55	59	60
	2007/2009	31	26	20	25	24	21	21	21	65	51	52	55	73	55	57	61
Lägre tjänstemän	1995/1997	..	46	..	43	29	26	26	26	..	30	..	31	59	50	51	52
	1999/2001	..	41	..	39	..	28	28	25	..	33	..	35	..	50	51	53
	2003/2005	..	35	..	34	..	25	25	23	..	..	..	39	..	54	..	56
	2007/2009	..	..	..	36	..	30	30	28	..	..	..	39	..	53	57	57
Tjänstemän mellannivå	1995/1997	..	49	39	46	..	47	47	46	..	18	19	18	..	24	28	25
	1999/2001	..	47	39	44	..	43	43	44	..	18	22	20	..	27	30	28
	2003/2005	..	39	32	36	..	40	40	39	..	18	..	21	..	28	33	31
	2007/2009	..	48	38	44	..	48	48	45	..	21	21	23	..	30	32	31
Högre tjänstemän	1995/1997	..	65	60	63	..	56	56	56	..	11	10	11	..	19	18	19
	1999/2001	..	59	53	57	..	56	56	56	..	13	15	14	..	21	22	21
	2003/2005	..	53	46	50	..	50	50	48	..	15	..	14	..	17	..	18
	2007/2009	..	58	52	55	..	53	53	53	..	14	12	14	..	20	19	21
Samtliga tjänstemän	1995/1997	51	54	47	51	39	42	42	40	22	18	18	19	39	32	35	34
	1999/2001	44	50	44	47	39	41	41	40	27	20	22	21	40	33	35	35
	2003/2005	41	44	38	41	34	39	39	37	..	21	20	22	..	31	36	35
	2007/2009	..	50	43	46	39	45	45	42	..	22	20	23	44	34	37	36
Företagare	1995/1997	..	66	52	60	..	..	..	41	..	42	40	42	..	..	..	55
	1999/2001	..	..	..	56	..	..	..	..	..	..	..	47	..	..	..	..
	2003/2005	..	62	..	54	..	..	..	..	..	..	..	41	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	54	..	..	..	..	..	..	..	37	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997	36	42	37	40	29	33	29	31	42	34	34	36	51	40	47	44
	1999/2001	33	41	36	38	28	34	31	32	42	35	37	37	52	41	45	45
	2003/2005	30	36	32	34	26	32	29	30	47	37	36	38	61	41	44	45
	2007/2009	35	42	35	38	30	37	33	34	56	35	35	38	61	41	45	46

Tabell 7.14 Andel sysselsatta (procent) som finner det svårt att framföra kritiska synpunkter på arbetsförhållanden, med liten möjlighet att själv bestämma arbetstakten fördelade efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 7.14 Employed persons (per cent) that find it hard to present criticism of working conditions, that at most ½ of the time can set their own work pace, by socio-economic group, sex and age. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Alltid, för det mesta svårt att framföra kritiska synpunkter på arbetsmiljöförhållanden								Kan som mest ½ tiden själv bestämma arbetstakten							
		Män i ålder				Kvinnor i ålder				Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1995/1997									55	51	41	50	60	56	52	56
	1999/2001	18	19	25	20	25	23	26	24	60	56	42	53	66	62	61	63
	2003/2005	23	21	18	20	31	23	26	26	52	52	45	50	66	62	58	62
	2007/2009	..	17	17	17	29	20	22	24	..	53	52	54	68	60	61	63
Facklärd arbetare	1995/1997									48	44	35	43	..	66	..	65
	1999/2001	..	16	24	19	..	23	23	23	..	44	41	45	..	71	69	71
	2003/2005	..	16	19	19	..	23	..	23	..	46	37	44	..	71	..	71
	2007/2009	..	18	15	17	..	20	20	19	..	44	43	45	..	71	70	70
Samtliga arbetare	1995/1997									52	48	38	47	63	59	54	59
	1999/2001	19	17	25	20	24	23	23	24	58	50	41	50	69	66	63	66
	2003/2005	23	19	18	20	30	23	23	25	52	49	41	47	66	65	63	65
	2007/2009	18	17	16	17	27	20	20	22	56	48	48	50	68	66	65	66
Lägre tjänstemän	1995/1997									..	44	..	43	56	54	49	53
	1999/2001	..	20	..	20	..	21	21	24	..	47	..	46	..	61	46	56
	2003/2005	..	17	..	19	..	22	22	24	..	51	..	47	..	56	52	55
	2007/2009	..	..	..	19	..	23	23	23	..	..	..	45	..	54	54	54
Tjänstemän mellannivå	1995/1997									..	45	34	41	..	62	59	60
	1999/2001	..	20	23	20	..	17	17	20	..	45	39	43	..	64	58	62
	2003/2005	..	17	15	16	..	21	21	22	..	50	40	47	..	64	61	62
	2007/2009	..	15	18	16	..	18	18	18	..	55	43	52	..	67	68	67
Högre tjänstemän	1995/1997									..	34	26	31	..	46	43	45
	1999/2001	..	21	17	20	..	20	20	21	..	38	30	36	..	48	54	50
	2003/2005	..	17	17	16	..	21	21	23	..	41	35	38	..	43	47	45
	2007/2009	..	13	13	14	..	17	17	18	..	45	38	43	..	53	55	54
Samtliga tjänstemän	1995/1997									41	41	32	38	54	56	51	54
	1999/2001	19	20	20	20	25	19	19	22	48	43	35	41	60	59	53	57
	2003/2005	18	17	17	17	29	21	21	23	48	47	37	43	59	56	54	56
	2007/2009	..	15	15	16	29	19	19	20	..	49	40	47	59	59	60	60
Företagare	1995/1997	..	..	..	..	..	..	..	..	..	24	17	22	..	..	..	25
	1999/2001	..	..	..	19	..	..	..	..	..	..	..	25	..	..	..	..
	2003/2005	..	13	..	12	..	..	..	..	..	29	..	27	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	12	..	..	..	..	..	..	..	30	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997									47	42	31	40	58	56	51	55
	1999/2001	19	19	22	20	25	20	24	22	54	45	36	44	64	61	56	60
	2003/2005	21	17	17	18	29	21	23	23	50	46	37	43	63	59	56	58
	2007/2009	19	16	15	16	28	19	18	20	56	47	41	46	64	59	61	61

Tabell 7.15 Andel sysselsatta (procent) som för det mesta inte kan påverka när arbetsuppgifter skall göras eller över arbetets uppläggning fördelade efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 7.15 Employed persons (per cent) that seldomly can decide when various tasks should be done, that seldomly are involved in the planning of their own work, by socio-economic group, sex and age. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Kan för <i>det mesta inte/aldrig</i> bestämma när olika arbetsuppgifter skall göras								vara med och besluta om det egna arbetets uppläggning							
		Män i ålder				Kvinnor i ålder				Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1995/1997	57	58	55	57	62	59	57	59	47	48	44	47	47	38	41	41
	1999/2001	58	56	51	55	66	62	59	62	49	45	40	45	53	37	41	42
	2003/2005	56	53	50	53	66	60	59	61	48	44	42	44	55	38	39	43
	2007/2009	..	56	59	56	66	63	65	65	..	43	45	45	61	40	47	49
Facklärd arbetare	1995/1997	50	49	46	48	..	68	..	69	37	28	29	31	..	27	..	29
	1999/2001	..	47	45	47	..	69	71	70	..	29	32	32	..	30	31	31
	2003/2005	..	45	41	44	..	69	..	70	..	28	27	28	..	30	..	33
	2007/2009	..	44	50	46	..	71	71	73	..	27	30	29	..	32	31	34
Samtliga arbetare	1995/1997	54	54	51	53	64	62	62	62	43	39	36	39	42	34	38	37
	1999/2001	55	52	49	52	67	65	65	65	44	38	37	39	48	34	38	38
	2003/2005	51	49	46	49	66	64	64	64	41	36	35	37	51	35	37	40
	2007/2009	49	50	54	51	68	67	67	68	40	35	38	37	56	36	39	42
Lägre tjänstemän	1995/1997	..	36	..	38	53	46	46	46	..	19	..	21	45	33	36	36
	1999/2001	..	37	..	38	..	48	48	47	..	22	..	22	..	32	33	34
	2003/2005	..	38	..	35	..	40	40	43	..	21	..	24	..	30	34	33
	2007/2009	..	..	..	34	..	41	41	43	..	..	..	22	..	28	34	33
Tjänstemän mellanivå	1995/1997	..	34	31	33	..	57	57	55	..	14	15	14	..	19	20	19
	1999/2001	..	32	32	32	..	50	50	51	..	13	17	15	..	19	22	21
	2003/2005	..	29	29	30	..	50	50	51	..	18	17	18	..	20	24	22
	2007/2009	..	31	37	33	..	52	52	55	..	15	18	17	..	21	23	23
Högre tjänstemän	1995/1997	..	21	21	21	..	32	32	32	..	8	7	8	..	16	13	15
	1999/2001	..	21	22	21	..	27	27	30	..	10	8	10	..	11	16	13
	2003/2005	..	22	21	21	..	25	25	26	..	10	10	11	..	13	13	14
	2007/2009	..	21	22	21	..	26	26	29	..	10	10	11	..	13	17	16
Samtliga tjänstemän	1995/1997	33	30	28	30	46	48	48	47	18	13	13	13	30	23	25	25
	1999/2001	31	29	29	29	46	44	44	44	18	14	14	15	30	21	24	23
	2003/2005	31	28	25	28	45	41	41	42	25	16	15	16	30	21	24	23
	2007/2009	..	28	29	29	46	42	42	45	..	14	14	16	36	21	25	24
Företagare	1995/1997	..	24	16	21	..	..	..	23	..	6	8	7	..	..	..	9
	1999/2001	..	..	..	20	..	..	..	..	..	..	..	8	..	..	..	..
	2003/2005	..	21	..	21	..	..	..	..	..	6	..	7	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	21	..	..	..	..	..	..	..	7	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997	45	39	34	39	55	52	50	52	34	23	20	24	36	26	29	29
	1999/2001	45	38	35	38	57	51	50	52	34	24	21	25	39	26	29	29
	2003/2005	43	37	32	36	57	48	50	50	35	24	22	25	42	25	28	29
	2007/2009	41	36	38	38	58	49	55	53	35	22	22	24	47	25	29	30

Tabell 7.16 Andel sysselsatta (procent) som inte kan få stöd från chefer eller arbetskamrater, fördelade efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 7.16 Employed persons (per cent) that mostly not/never receive support from superiors or fellow workers, by socio-economic group, sex and age. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Får för det mesta inte/aldrig stöd och uppmuntran från chefer								stöd och uppmuntran från arbetskamrater							
		Män i ålder				Kvinnor i ålder				Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1995/1997	35	40	39	38	30	32	28	30	13	19	22	17	9	12	12	11
	1999/2001	34	43	41	40	33	30	35	32	11	21	23	19	11	10	14	12
	2003/2005	31	39	42	38	30	33	31	32	14	18	22	18	12	14	15	14
	2007/2009	..	34	40	34	29	25	32	29	..	15	27	18	9	12	16	13
Facklärd arbetare	1995/1997	36	40	38	38	..	28	..	29	12	15	17	14	..	5	..	6
	1999/2001	..	40	43	39	..	31	30	31	..	15	23	15	..	7	8	7
	2003/2005	..	39	41	38	..	32	..	32	..	16	20	16	..	6	..	7
	2007/2009	..	37	38	35	..	30	30	29	..	14	18	14	..	8	8	8
Samtliga arbetare	1995/1997	35	40	38	38	31	31	31	30	12	17	19	16	7	10	12	10
	1999/2001	34	41	42	40	33	30	30	32	9	18	23	17	9	9	12	10
	2003/2005	31	39	41	38	30	33	33	32	12	17	21	17	10	11	13	11
	2007/2009	26	36	39	35	29	28	28	29	10	14	22	16	9	10	12	11
Lägre tjänstemän	1995/1997	..	37	..	35	26	26	26	27	..	18	..	19	10	11	18	13
	1999/2001	..	32	..	33	..	29	29	29	..	17	..	19	..	13	17	13
	2003/2005	..	35	..	33	..	27	27	27	..	17	..	18	..	11	15	12
	2007/2009	..	..	..	29	..	27	27	28	..	..	..	18	..	10	19	13
Tjänstemän mellannivå	1995/1997	..	29	37	31	..	34	34	33	..	16	25	18	..	10	13	10
	1999/2001	..	34	41	35	..	32	32	32	..	17	23	18	..	10	13	11
	2003/2005	..	32	39	33	..	28	28	31	..	20	22	19	..	9	13	10
	2007/2009	..	26	34	28	..	28	28	29	..	13	19	15	..	8	12	9
Högre tjänstemän	1995/1997	..	38	45	39	..	35	35	36	..	23	27	23	..	14	22	16
	1999/2001	..	40	48	41	..	32	32	36	..	20	29	22	..	17	22	18
	2003/2005	..	37	49	41	..	32	32	35	..	20	28	23	..	16	22	18
	2007/2009	..	27	39	31	..	28	28	30	..	18	23	19	..	15	17	15
Samtliga tjänstemän	1995/1997	27	34	39	35	26	31	31	31	13	19	25	20	8	11	17	12
	1999/2001	25	35	44	37	30	31	31	32	11	18	26	20	8	12	17	13
	2003/2005	25	35	42	36	27	29	29	31	14	19	24	20	9	11	16	13
	2007/2009	..	27	35	29	24	27	27	29	..	15	21	17	7	11	15	12
Företagare	1995/1997	..	71	76	71	..	..	..	53	..	48	51	47	..	..	..	39
	1999/2001	..	..	..	68	..	..	..	..	..	..	..	48	..	..	..	..
	2003/2005	..	71	..	72	..	..	..	..	..	40	..	46	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	77	..	..	..	..	..	..	..	48	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997	33	40	44	40	29	32	33	32	13	21	27	21	8	12	17	12
	1999/2001	31	41	46	41	31	32	35	33	11	20	28	21	9	12	16	13
	2003/2005	30	40	46	40	29	31	34	32	13	20	27	21	10	12	16	13
	2007/2009	26	35	43	36	27	30	33	31	12	18	26	20	9	12	16	13

Tabell 7.17 Andel sysselsatta (procent) som har svårt att få besked av chefer om vad som skall prioriteras i arbetet, med låga kunskapskrav – utbildningstid resp lärotid som mest några månader fördelade efter socio-ekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 7.17 Employed persons (per cent) who have difficulty getting informations from supervisors about what should be given priority, with work that requires only lower-secondary school or at most a few months of on-the-job training (or the like) by socio-economic group, sex and age. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Får för det mesta inte/aldrig besked av chefen om vad som skall prioriteras								Låga kunskapskrav/utbildningstid resp lärotid som mest några månader							
		Män i ålder				Kvinnor i ålder				Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1995/1997									67	62	69	65	73	65	73	70
	1999/2001	..	31	..	29	..	27	32	28	70	61	60	63	78	63	69	69
	2003/2005	18	30	33	28	23	30	31	28	75	63	65	67	84	63	67	70
	2007/2009	..	25	33	25	20	25	34	26	..	68	68	71	88	67	71	75
Facklärd arbetare	1995/1997									22	17	22	20	..	14	..	16
	1999/2001	..	23	..	25	..	..	..	37	..	15	22	19	..	13	12	15
	2003/2005	..	27	31	27	..	33	..	35	..	19	20	20	..	13	..	18
	2007/2009	..	24	27	23	..	36	36	35	..	17	21	20	..	15	12	18
Samtliga arbetare	1995/1997									46	40	46	43	56	47	59	53
	1999/2001	18	28	35	27	26	30	30	31	51	40	43	44	65	44	51	50
	2003/2005	18	28	32	27	25	31	31	31	57	42	44	46	73	44	49	53
	2007/2009	14	24	30	24	22	30	30	30	59	41	45	46	73	42	43	51
Lägre tjänstemän	1995/1997									..	27	..	33	55	33	35	38
	1999/2001	..	..	..	41	..	37	..	36	..	30	..	34	..	35	34	39
	2003/2005	..	40	..	40	..	34	34	34	..	35	..	37	..	35	31	37
	2007/2009	..	..	..	38	..	30	30	32	..	..	..	41	..	36	30	38
Tjänstemän mellannivå	1995/1997									..	6	6	6	..	5	8	7
	1999/2001	..	43	..	43	..	45	45	45	..	5	6	7	..	6	6	7
	2003/2005	..	41	47	41	..	43	43	45	..	7	6	9	..	8	8	9
	2007/2009	..	34	48	38	..	41	41	45	..	10	8	11	..	6	6	7
Högre tjänstemän	1995/1997									..	3	4	3	..	3	4	4
	1999/2001	..	..	..	51	..	..	..	52	..	2	1	2	..	3	3	3
	2003/2005	..	46	61	51	..	46	46	49	..	3	3	3	..	4	4	4
	2007/2009	..	40	53	43	..	39	39	42	..	6	4	5	..	4	3	3
Samtliga tjänstemän	1995/1997									20	9	12	12	30	14	18	18
	1999/2001	..	44	54	45	34	43	43	44	24	10	9	12	29	14	14	17
	2003/2005	28	43	53	45	34	41	41	43	25	12	11	13	32	14	14	16
	2007/2009	..	38	48	40	31	38	38	40	..	13	13	15	30	14	13	15
Företagare	1995/1997									..	25	28	28	..	..	..	40
	1999/2001	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	24	..	..	..	..
	2003/2005	..	67	..	68	..	..	..	..	..	23	..	24	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	71	..	..	..	..	..	..	..	23	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997									37	24	26	27	44	28	35	33
	1999/2001	22	39	48	39	30	38	44	39	41	24	24	27	47	26	29	31
	2003/2005	23	39	47	39	29	38	44	39	45	26	24	28	56	25	26	31
	2007/2009	19	35	45	36	27	37	44	38	48	25	26	29	55	24	24	29

Tabell 7.18 Andel sysselsatta (procent) som fått utbildning på betald arbetstid, där arbetet innebär att lösa krävande problem fördelade efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 7.18 Employed persons (per cent) who have received training on company time for at least five educational days during the last twelve months, who have to comprehend or solve complex problems, by socio-economic group, sex and age. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Har de senaste 12 månaderna fått utbildning på betald arbetstid under minst fem dagar								Minst halva tiden går åt till att lösa krävande problem*							
		Män i ålder				Kvinnor i ålder				Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärdare arbetare	1995/1997	16	17	11	16	8	15	12	12	14	14	14	14	12	13	9	12
	1999/2001	19	15	9	14	11	11	8	10	17	19	15	17	13	18	13	15
	2003/2005	13	14	9	12	8	12	6	9	..	27	..	25	..	18	12	16
	2007/2009	..	13	9	12	8	11	8	9	..	26	17	23	19	20	18	19
Facklärdare arbetare	1995/1997	18	19	16	18	..	19	..	17	23	21	19	21	..	19	..	18
	1999/2001	..	19	11	17	..	14	14	14	..	28	27	28	..	25	17	23
	2003/2005	..	15	11	14	..	16	..	16	..	38	..	38	..	..	..	28
	2007/2009	..	19	13	17	..	19	19	18	..	40	32	38	..	36	30	32
Samtliga arbetare	1995/1997	17	18	13	17	10	16	16	14	18	17	16	17	15	15	10	14
	1999/2001	19	17	10	15	11	12	12	11	22	23	20	22	16	21	14	18
	2003/2005	15	14	10	13	8	14	14	11	31	33	29	31	19	21	18	19
	2007/2009	16	16	11	15	9	15	15	13	34	33	25	31	22	27	24	25
Lägre tjänstemän	1995/1997	..	34	..	32	17	28	28	25	..	37	..	35	24	22	18	21
	1999/2001	..	33	..	30	..	28	28	24	..	42	..	43	..	32	22	29
	2003/2005	..	31	..	30	..	22	22	21	..	..	..	44	..	39	..	33
	2007/2009	..	..	..	26	..	20	20	18	..	..	..	48	..	36	26	34
Tjänstemän mellannivå	1995/1997	..	42	37	41	..	40	40	38	..	53	48	52	..	39	35	38
	1999/2001	..	42	31	39	..	38	38	34	..	61	52	58	..	47	41	44
	2003/2005	..	39	28	35	..	32	32	31	..	62	..	60	..	50	43	47
	2007/2009	..	40	28	36	..	32	32	31	..	64	58	62	..	55	50	53
Högre tjänstemän	1995/1997	..	50	39	46	..	45	45	44	..	73	70	72	..	63	55	59
	1999/2001	..	46	35	42	..	42	42	40	..	75	71	74	..	69	58	65
	2003/2005	..	44	36	41	..	42	42	40	..	..	..	78	..	..	..	70
	2007/2009	..	43	37	41	..	42	42	42	..	79	73	77	..	71	66	69
Samtliga tjänstemän	1995/1997	43	43	36	41	29	37	37	34	55	57	51	55	35	38	33	36
	1999/2001	42	41	32	38	28	36	36	32	60	61	58	60	44	47	38	44
	2003/2005	39	39	31	36	27	32	32	30	..	66	62	64	50	54	43	49
	2007/2009	..	39	30	36	32	31	31	30	..	67	61	65	54	54	46	51
Företagare	1995/1997	..	9	6	8	..	..	..	7	..	33	33	33	..	..	..	18
	1999/2001	..	..	..	8	..	..	..	..	..	..	..	34	..	..	..	..
	2003/2005	..	10	..	9	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	12	..	..	..	..	..	..	..	47	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997	25	29	24	27	18	28	24	25	31	38	37	36	24	29	23	26
	1999/2001	27	28	20	25	19	26	20	23	37	43	41	41	30	36	28	33
	2003/2005	24	26	20	23	16	25	22	22	42	50	48	48	31	41	34	37
	2007/2009	23	28	20	24	18	25	21	22	45	52	44	48	34	44	37	40

* Frågan redovisas ej 2003.

Tabell 7.19 Andel sysselsatta (procent) som varit i konflikt eller bråk med andra personer än arbetskamrater/chefer, utsatta för hot/våld, fördelade efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 7.19 Employed persons (per cent) who at least some time during the last twelve months have been involved in trouble or conflicts at work with other persons (not fellow workers or superiors), exposed to violence or the threat of violence, by socio-economic group, sex and age. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Utsatt <i>de senaste 12 månaderna</i> för konflikter eller bråk med andra personer								våld eller hot om våld							
		Män i ålder				Kvinnor i ålder				Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1995/1997	31	26	14	25	34	28	15	25	12	13	9	12	19	22	11	18
	1999/2001	35	28	17	27	34	31	21	29	15	14	9	13	17	20	17	18
	2003/2005	38	31	21	30	42	32	18	31	13	14	13	13	17	20	13	17
	2007/2009	..	31	25	30	43	30	24	33	..	14	10	13	19	16	16	17
Facklärd arbetare	1995/1997	22	21	11	19	..	31	..	32	4	5	4	5	..	29	..	28
	1999/2001	..	20	13	18	..	34	29	34	..	6	6	6	..	35	31	33
	2003/2005	..	22	18	22	..	37	..	35	..	5	7	7	..	41	..	38
	2007/2009	..	24	19	23	..	33	33	33	..	9	10	9	..	35	35	34
Samtliga arbetare	1995/1997	27	24	13	22	37	29	29	27	9	9	7	8	22	24	15	21
	1999/2001	30	24	15	23	36	32	32	30	12	10	7	10	21	25	21	23
	2003/2005	35	27	20	26	43	34	34	32	11	10	10	10	21	28	21	24
	2007/2009	32	27	22	27	41	31	31	33	14	11	10	11	21	25	25	24
Lägre tjänstemän	1995/1997	..	47	..	42	42	29	29	28	..	14	..	12	9	8	5	8
	1999/2001	..	45	..	43	..	31	31	29	..	12	..	12	..	10	8	10
	2003/2005	..	48	..	44	..	33	33	31	..	14	..	14	..	10	8	10
	2007/2009	..	..	..	41	..	33	33	31	..	..	..	11	..	10	8	10
Tjänstemän mellannivå	1995/1997	..	42	34	39	..	47	47	45	..	10	7	9	..	21	14	18
	1999/2001	..	45	35	41	..	44	44	43	..	13	11	12	..	19	16	17
	2003/2005	..	40	36	39	..	45	45	44	..	11	8	11	..	19	17	19
	2007/2009	..	43	39	43	..	44	44	44	..	14	11	12	..	21	17	20
Högre tjänstemän	1995/1997	..	45	44	43	..	48	48	45	..	8	9	8	..	16	16	15
	1999/2001	..	42	36	39	..	43	43	42	..	8	7	7	..	13	12	12
	2003/2005	..	42	41	41	..	43	43	40	..	8	9	8	..	11	14	12
	2007/2009	..	39	38	38	..	41	41	42	..	7	8	7	..	11	18	14
Samtliga tjänstemän	1995/1997	45	44	36	42	44	41	41	38	9	10	8	9	12	15	11	14
	1999/2001	40	44	35	41	47	40	40	38	10	11	9	10	14	15	12	14
	2003/2005	42	43	38	41	52	41	41	39	13	11	10	11	17	15	14	15
	2007/2009	..	42	38	41	49	40	40	39	..	11	9	10	18	15	15	15
Företagare	1995/1997	..	42	26	37	..	..	..	24	..	9	5	8	..	..	..	6
	1999/2001	..	..	..	37	..	..	..	..	..	..	..	7	..	..	..	..
	2003/2005	..	46	..	42	..	..	..	..	..	9	..	9	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	37	..	..	..	..	..	..	..	6	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997	34	35	27	33	40	36	25	33	9	10	7	9	17	18	12	16
	1999/2001	34	35	27	33	41	36	29	35	11	10	8	10	17	18	16	17
	2003/2005	38	36	31	34	46	38	28	36	12	10	9	10	19	19	16	18
	2007/2009	36	36	31	34	44	37	32	36	12	10	9	10	19	18	18	18

Tabell 7.20 Andel sysselsatta (procent) som varit utsatta för mobbning, sexuella trakasserier från chefer eller arbetskamrater fördelade efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 7.20 Employed persons (per cent) who at least some time during the last twelve months have been exposed to bullying, sexual harassment from superiors or fellow workers, by socio-economic group, sex and age. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Utsatt de senaste 12 månaderna för															
		mobbning från chefer eller arbetskamrater								sexuella trakasserier från chefer eller arbetskamrater							
		Män i ålder				Kvinnor i ålder				Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1995/1997	6	9	8	8	7	9	8	8	1	1	0	1	3	2	0	2
	1999/2001	8	11	9	10	7	10	9	9	2	1	1	1	4	2	1	2
	2003/2005	9	13	8	11	9	11	6	9	2	1	0	1	4	2	1	2
	2007/2009	..	11	10	9	8	9	10	9	..	1	0	1	3	2	1	2
Facklärd arbetare	1995/1997	8	9	9	8	..	7	..	6	1	1	0	1	..	1	..	1
	1999/2001	..	9	7	8	..	10	7	9	..	0	0	0	..	1	0	1
	2003/2005	..	9	8	8	..	10	..	10	..	2	0	1	..	2	..	2
	2007/2009	..	8	6	8	..	9	9	8	..	1	1	1	..	2	1	2
Samtliga arbetare	1995/1997	7	9	8	8	6	8	8	8	1	1	0	1	3	2	0	2
	1999/2001	8	10	8	9	7	10	10	9	2	1	0	1	4	2	0	2
	2003/2005	8	11	8	10	9	11	11	9	2	2	0	1	4	2	1	2
	2007/2009	8	9	8	9	8	9	9	9	1	1	1	1	4	2	1	2
Lägre tjänstemän	1995/1997	..	12	..	10	7	7	7	7	..	0	..	0	5	2	0	2
	1999/2001	..	12	..	10	..	8	8	8	..	1	..	1	..	3	1	2
	2003/2005	..	9	..	9	..	8	8	8	..	1	..	1	..	2	1	3
	2007/2009	..	..	..	11	..	10	10	10	..	..	..	1	..	3	1	3
Tjänstemän mellannivå	1995/1997	..	8	10	8	..	10	10	9	..	1	0	0	..	1	1	1
	1999/2001	..	9	11	9	..	11	11	10	..	1	1	1	..	2	1	2
	2003/2005	..	8	9	8	..	9	9	9	..	2	0	1	..	1	0	2
	2007/2009	..	9	8	8	..	9	9	9	..	2	1	1	..	2	0	2
Högre tjänstemän	1995/1997	..	9	9	8	..	13	13	12	..	1	1	1	..	2	1	2
	1999/2001	..	10	9	9	..	9	9	9	..	1	0	1	..	4	2	3
	2003/2005	..	10	9	9	..	10	10	11	..	1	0	1	..	3	1	4
	2007/2009	..	6	10	7	..	9	9	10	..	1	1	1	..	3	0	3
Samtliga tjänstemän	1995/1997	6	9	9	9	6	9	9	9	1	1	0	1	4	2	1	2
	1999/2001	6	10	10	9	7	9	9	9	1	1	0	1	5	3	1	2
	2003/2005	6	9	10	9	8	9	9	9	3	1	0	1	9	2	1	2
	2007/2009	..	8	9	8	7	9	9	9	..	1	1	1	7	3	1	3
Företagare	1995/1997	..	5	3	4	..	..	..	3	..	0	0	0	..	..	..	0
	1999/2001	..	..	..	5	..	..	..	..	..	..	..	1	..	..	..	..
	2003/2005	..	5	..	5	..	..	..	..	..	1	..	1	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	5	..	..	..	..	..	..	..	1	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997	7	9	8	8	6	9	8	8	1	1	0	1	3	2	0	2
	1999/2001	7	10	8	9	7	9	9	9	1	1	0	1	4	2	1	2
	2003/2005	7	10	8	9	8	10	8	9	2	1	0	1	6	2	1	2
	2007/2009	8	8	8	8	7	9	9	9	1	1	1	1	5	2	1	2

Tabell 7.21 Andel sysselsatta (procent) som varit utsatta för sexuella trakasserier grundat på kön från chefer eller arbetskamrater, sexuella trakasserier från andra personer fördelade efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 7.21 Employed persons (per cent) who at least some time during the last twelve months have been exposed to gender based harassment from superiors or fellow workers, sexual harassment from other persons, by socio-economic group, sex and age. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Utsatt de senaste 12 månaderna för trakasserier grundat på kön från chefer eller arbetskamrater*								sexuella trakasserier från andra personer än chefer eller arbetskamrater							
		Män i ålder				Kvinnor i ålder				Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1995/1997									1	2	0	1	10	7	2	6
	1999/2001	4	4	3	4	11	7	4	7	3	1	1	2	11	8	4	7
	2003/2005	4	5	4	5	11	9	4	8	2	2	1	2	16	5	4	8
	2007/2009	..	6	4	6	13	9	7	10	..	3	2	3	18	7	4	10
Facklärd arbetare	1995/1997	0	0	0	0	..	0	..	0	1	1	0	1	..	9	..	9
	1999/2001	..	2	1	2	..	7	4	6	..	1	0	1	..	13	8	12
	2003/2005	..	5	3	4	..	8	..	9	..	2	1	2	..	15	..	13
	2007/2009	..	5	4	4	..	9	9	8	..	1	2	2	..	12	9	12
Samtliga arbetare	1995/1997	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	11	7	2	7
	1999/2001	3	3	2	3	10	7	7	7	2	1	1	1	12	10	5	9
	2003/2005	5	5	4	5	12	9	9	8	2	2	1	2	17	9	5	10
	2007/2009	5	5	4	5	13	9	9	9	4	2	2	2	18	9	7	11
Lägre tjänstemän	1995/1997	..	0	..	0	0	0	0	0	..	1	..	1	7	2	1	3
	1999/2001	..	3	..	4	..	13	13	12	..	1	..	1	..	4	1	4
	2003/2005	..	4	..	4	..	15	15	13	..	2	..	2	..	5	1	5
	2007/2009	..	..	..	6	..	15	15	12	..	..	..	1	..	5	1	6
Tjänstemän mellannivå	1995/1997	..	0	0	0	..	0	0	0	..	1	1	1	..	4	3	4
	1999/2001	..	3	3	4	..	12	12	12	..	2	0	1	..	6	2	5
	2003/2005	..	5	5	5	..	13	13	12	..	2	1	2	..	4	3	5
	2007/2009	..	4	5	5	..	14	14	12	..	3	2	3	..	6	3	6
Högre tjänstemän	1995/1997	..	0	0	0	..	0	0	0	..	1	0	1	..	4	2	3
	1999/2001	..	3	2	3	..	18	18	16	..	1	1	1	..	4	1	3
	2003/2005	..	5	3	4	..	21	21	19	..	1	1	1	..	5	3	5
	2007/2009	..	4	3	4	..	22	22	19	..	1	0	1	..	5	3	5
Samtliga tjänstemän	1995/1997	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	1	7	3	2	4
	1999/2001	6	3	3	3	17	14	14	13	2	2	0	1	9	5	1	4
	2003/2005	4	5	4	4	18	16	16	14	3	1	1	1	15	4	2	5
	2007/2009	..	5	4	5	19	16	16	14	..	2	1	2	15	5	2	5
Företagare	1995/1997	..	0	0	0	..	..	..	0	..	2	0	1	..	..	..	4
	1999/2001	..	..	..	1	..	..	..	..	..	..	..	2	..	..	..	..
	2003/2005	..	2	..	2	..	..	..	..	..	2	..	2	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	3	..	..	..	..	..	..	..	2	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	9	5	2	5
	1999/2001	4	3	2	3	13	11	7	10	2	1	1	1	10	7	3	6
	2003/2005	4	5	3	4	14	13	9	12	3	2	1	1	16	6	3	7
	2007/2009	5	5	4	5	15	14	8	12	3	2	2	2	17	7	4	7

* Ny fråga 1999

Upplevelse av den egna arbetssituationen

Detta avsnitt behandlar olika områden där det uttryckligen frågas hur den svarande upplever arbetssituationen. Dessa frågor skiljer sig därmed från flertalet övriga frågor, där syftet är att försöka få en objektiv bild av arbetsmiljön. Arbetsbelastningen kan tyckas alldeles för hög, arbetsuppgifterna vara svåra för den egna förmågan eller omvänt för enkla. Man kan också uppleva arbetet som psykiskt påfrestande, enformigt eller bundet och ofritt. Frågor huruvida man upplever sitt arbete som mycket meningsfullt och om man på det stora hela är nöjd med arbetet redovisas också. Genomgående i detta kapitel redovisas andelen som helt eller delvis instämmer.

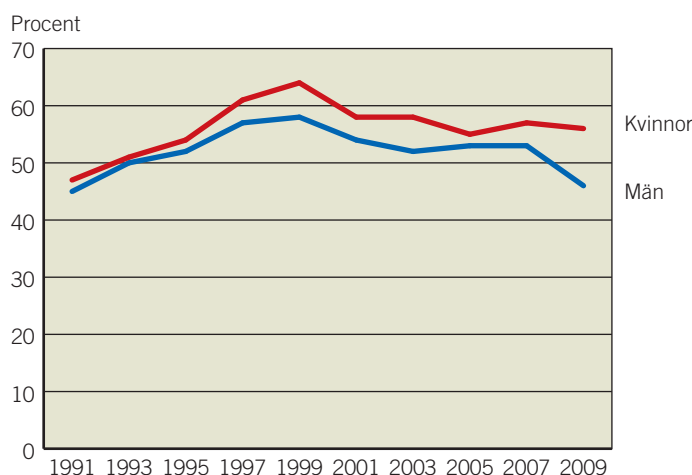
Nedan visas exempel på resultat som på efterföljande sidor redovisas i tabeller efter yrke, näringsgren och socioekonomisk indelning. För att få större underlag för en specificerad redovisning efter yrke och kön används data från Arbetsmiljöundersökningarna 2005, 2007 och 2009 sammantaget (benämnt 2005/07/09). För indelning efter socioekonomisk grupp används en tvåårsgruppering med redovisning för åren 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005 samt 2007/2009. På grund av omläggningen av näringsgrensindelning (SNI) redovisas i denna rapport inga årsvis sammanslagningar vad gäller SNI. För att kunna redovisa resultat för olika näringsgrenar 2009 har istället osäkerhetstalen tagits fram och redovisas i tabellerna. Gränsen för antalet som fodras för att resultaten skall redovisas har därigenom kunnat sänkas till 100.

De skillnader mellan grupper eller förändringar över tid som kommenteras nedan är genomgående statistiskt säkerställda (signifikanta). Där antalet svarande i yrkesgrupperna och de socioekonomiska grupperna är mindre än 400 personer redovisas inte uppgifterna, och vid näringsgrensindelningen redovisas inte uppgifterna om antalet svarande är mindre än 100 personer utan (..) markeras.

För hög arbetsbelastning

Mer än varannan kvinna (56 %) och knappt hälften av männen (46 %) uppger att de har alldeles för mycket att göra. Andelen sysselsatta män som upplever att de har en sådan arbetssituation minskade med 7 procentenheter mellan åren 2007 och 2009. För kvinnor på totalnivå har ingen motsvarande förändring skett mellan de undersökta åren. Vid en uppdelning i åldersgrupper framkommer dock att kvinnor i åldern 30–49 år uppger i mindre utsträckning 2009 än 2007 att de har för mycket att göra. Andelen är ändå alltför hög för kvinnor i den åldersgruppen, 58 procent.

Andelen kvinnor och män som upplever att de har alldeles för mycket att göra. 1991–2009

Nedan visas exempel på yrken där det är vanligt att man tycker sig ha alldeles för mycket att göra. Uppgifterna avser 2005/07/09.

Kvinnor		Män	
Grundskollärare	82	Ledningsarb. i stora/medelstora företag	70
Förskollärare och fritidspedagoger	74	Ingenjörer och tekniker	62
Arb. som kräver teor. specialistkomp. inom biologi, hälso- o sjukvård	70	Arb. som kräver teor. specialistkomp. inom teknik- o datavetenskap m.m.	61
Ledningsarbete	68	Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	61
Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	66	Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	60
Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	63		

För både kvinnor och män i de mest utsatta yrkeskategorierna är det minst sex av tio som upplever att de har alldeles för mycket att göra. Andelarna är störst bland lärare, inom ledningsarbete, bland förskollärare/fritidspedagoger och inom hälso- och sjukvården.

Psykiskt påfrestande arbete

Ett mått på negativ stress kan vara om individen själv upplever arbetet som stressigt eller psykiskt påfrestande. Andelen sysselsatta som upplever sitt arbete som psykiskt påfrestande är 41 procent bland kvinnorna och 32 bland männen. För varken kvinnor eller män har andelen förändrats sedan 2007. Dock har andelen kvinnor i åldersgruppen 30–49 år som upplever arbetet psykiskt påfrestande minskat signifikant med 4 procentenheter sedan 2007. Andelen är för dem 41 procent.

Nedan visas exempel på yrken där en stor andel kvinnor och män svarat att de har ett arbete som innebär psykiska påfrestningar. Uppgifterna avser 2005/07/09.

Kvinnor		Män	
Grundskollärare	77	Service-, omsorgs- o säkerhetsarbete	58
Arb. som kräver teor. specialistkomp. inom biologi, hälso- o sjukvård	61	Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	56
Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	60	Ledningsarb. i stora/medelstora företag	52
Förskollärare och fritidspedagoger	58	Annat arb. som kräver teor. spec.komp.	42
Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	57	Annat arbete som kräver kortare högskoleutbildning	41
.			

Arbeten som upplevs psykiskt påfrestande är till största delen inom yrken där man arbetar med andra människor - patienter, klienter, elever etc. Bland kvinnor är grundskollärare speciellt utsatta liksom sjukvårdspersonal. Bland män återfinns höga andelar för personal med service-, omsorgs- o säkerhetsarbete (där bl.a. poliser och väktare ingår), lärare och bland personer med ledningsarbete i stora och medelstora företag.

Arbetet upplevs som meningsfullt

Andelen sysselsatta som 2009 upplever sitt arbete som meningsfullt är 74 procent för kvinnor och 68 procent för män. Det är andelar som ligger på samma nivå som 2007.

Nedan visas exempel på yrken där en stor andel kvinnor och män svarat att de har ett arbete som upplevs som meningsfullt. Uppgifterna avser 2005/07/09.

Kvinnor		Män	
Arb. inom biologi, hälso- och sjukvård som kräver kortare högskoleutb.	90	Ledningsarb. i stora/medelstora företag	86
Förskollärare och fritidspedagoger	88	Annat arb. som kräver teor. spec.komp.	82
Arb. som kräver teor. specialistkomp. inom biologi, hälso- o sjukvård	88	Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	81
Grundskollärare	87	Arb. som kräver teor. specialistkompetens	80
Barnskötare m.fl.	87	Ingenjörer och tekniker	78
Ledningsarbete	87	Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	76
Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	86	Dataspecialister	76

Av de yrken som redovisas ovan återfinns flertalet av dem, både för kvinnor och män, bland de yrken där en stor andel redovisat hög arbetsbelastning och psykisk påfrestning. Dessa negativa aspekter av arbetet tycks inte hindra att man ändå upplever arbetet som mycket meningsfullt. Till största delen är det inom yrken där man arbetar med andra människor.

Tabell 8.1 Andel sysselsatta (procent) som upplever att de har alldeles för mycket att göra, för svåra/enkla arbetsuppgifter efter yrke (SSYK) och kön. 2007, 2009 och 2005/07/09

Table 8.1 Employed persons (per cent) who find that they have too much to do at work, the tasks are too difficult/easy, by occupation and sex. 2007, 2009 and 2005/07/09

Yrke	Upplever (<i>instämmer helt eller delvis</i>) att														
	man har alldeles för mycket att göra					arbetsuppgifterna är för svåra					arbetsuppgifterna är för enkla				
	2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09		
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
1 Ledningsarbete	67	..	67	68	68	13	..	14	14	14	10	..	7	11	8
12 Ledningsarb. i stora/medelstora företag	..	..	70	..	70	..	..	15	..	15	..	..	7	..	7
122 Drift- och verksamhetschefer	..	..	..	..	74	..	..	..	..	15	..	..	..	..	7
2 Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens	64	62	58	68	63	16	16	15	17	16	9	10	10	8	9
21 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom teknik- o datavet. m.m.	..	..	61	..	60	..	..	16	..	17	..	..	12	..	12
213 Dataspecialister	..	..	58	..	58	..	..	15	..	17	..	..	13	..	12
2131 Systemerare och programmerare	..	..	..	..	56	..	..	..	..	16	..	..	..	..	12
214 Civilingenjörer, arkitekter m.fl.	..	..	..	..	64	..	..	..	..	16	..	..	..	..	10
22 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom biologi, hälso- o sjukvård	..	..	..	70	66	..	..	..	16	17	..	..	..	6	6
23 Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	68	..	60	76	70	16	..	16	17	17	5	..	7	6	6
232 Gymnasielärare m.fl.	..	..	..	..	68	..	..	..	..	12	..	..	..	..	7
233 Grundskollärare	..	..	..	82	77	..	..	..	19	19	..	..	..	6	6
24 Annat arb. som kräver teor. spec.komp.	62	58	54	64	59	15	15	12	17	15	11	11	11	10	11
241 Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	..	..	..	66	58	..	..	..	15	13	..	..	..	10	10
3 Arbete som kräver kortare högskoleutbildning eller motsv. kunskaper	61	58	57	62	59	14	11	12	13	12	12	14	13	12	13
31 Tekniker- och ingenjörarbete m.m.	59	..	58	..	57	15	..	13	..	14	12	..	13	..	12
311 Ingenjörer och tekniker	..	..	62	..	61	..	..	14	..	16	..	..	11	..	11
32 Arb. inom biologi, hälso- och sjukvård som kräver kortare högskoleutb.	..	..	..	64	63	..	..	..	14	13	..	..	..	8	9
323 Sjuksköterskor	..	..	..	..	66	..	..	..	..	14	..	..	..	..	7
33 Lärararbete som kräver kortare högskoleutbildning	..	..	..	73	71	..	..	..	10	9	..	..	..	10	11
331 Förskollärare och fritidspedagoger	..	..	..	74	73	..	..	..	10	9	..	..	..	10	11
34 Annat arbete som kräver kortare högskoleutbildning	59	55	57	58	57	13	10	11	12	12	14	14	14	15	14
341 Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	..	..	61	63	62	..	..	11	12	11	..	..	14	16	15
3415 Företagssäljare	..	..	..	..	59	..	..	..	..	9	..	..	..	..	16
343 Redovisningsekonomer, adm. ass m.fl.	..	..	..	51	52	..	..	..	10	12	..	..	..	17	16

Tabell 8.1 (forts)

Table 8.1 (cont'd)

Yrke	Upplever (instämmer helt eller delvis) att														
	man har alldeles för mycket att göra					arbetsuppgifterna är för svåra					arbetsuppgifterna är för enkla				
	2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09		
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
4 Kontors- o kundservicearb.	50	43	44	47	46	9	8	8	8	8	25	27	29	23	25
41 Kontorsarbete m.m.	51	45	46	48	47	9	9	8	8	8	21	23	27	18	21
412 Bokförings- och redovisningsass m.fl.	..	..	..	..	46	..	..	..	..	12	..	..	..	..	16
413 Lager- och transportassistenter m.fl.	..	..	..	..	47	..	..	..	..	9	..	..	..	..	23
419 Övrig kontorspersonal	..	..	..	45	44	..	..	..	6	6	..	..	..	19	20
42 Kundservicearbete	..	..	..	45	43	..	..	..	8	8	..	..	..	35	35
5 Service-, omsorgs- o försäljningsarbete	48	48	43	50	48	8	7	9	7	8	21	22	23	20	21
51 Service-, omsorgs- o säkerhetsarbete	47	48	37	51	48	8	8	9	8	8	18	21	24	18	19
513 Vård- och omsorgs-personal m.fl.	46	50	..	51	49	9	8	..	9	9	18	19	..	17	18
5131 Barnskötare m.fl.	..	..	..	60	58	..	..	..	9	10	..	..	..	14	15
5132 Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	..	..	..	57	56	..	..	..	8	8	..	..	..	16	17
5133 Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	..	..	..	44	42	..	..	..	8	9	..	..	..	21	22
52 Försäljningsarb. inom detaljhandel m.m.	..	..	..	48	49	..	..	..	6	7	..	..	..	29	26
522 Försälj., detaljhand. demonstr. m.fl.	..	..	..	48	49	..	..	..	6	7	..	..	..	29	26
5222 Försäljare, fackhandel	..	..	..	..	48	..	..	..	..	8	..	..	..	..	26
7 Hantverksarbete inom byggverksamhet och tillverkning	50	39	46	..	46	11	11	11	..	11	11	15	12	..	12
71 Gruv-, bygg- och anläggningsarbete	51	..	48	..	48	10	..	11	..	11	9	..	12	..	12
712 Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	..	..	46	..	46	..	..	12	..	12	..	..	10	..	10
713 Byggnadshantverkare m.fl.	..	..	50	..	50	..	..	11	..	11	..	..	14	..	13
72 Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	..	..	44	..	44	..	..	12	..	12	..	..	11	..	11
8 Process- och maskinoperatörsarb. transportarb. m.m.	48	35	43	..	43	9	10	10	..	9	22	25	22	..	23
82 Maskinoperatörs- o monteringsarbete	..	..	48	..	47	..	..	12	..	11	..	..	21	..	24
83 Transport- och maskinförararbete	..	..	42	..	42	..	..	7	..	8	..	..	22	..	22
832 Fordonsförare	..	..	41	..	40	..	..	9	..	8	..	..	23	..	22
9 Arb. utan krav på särskild yrkesutb.	..	..	..	45	43	..	..	..	7	6	..	..	..	31	31
91 Servicearbete utan särskild yrkesutbildning	..	..	..	44	42	..	..	..	6	6	..	..	..	32	31
Samtliga	55	51	51	56	53	12	11	11	11	11	16	18	16	17	16

Tabell 8.2 Andel sysselsatta (procent) som upplever att inflytandet över arbetet är för litet, arbetet som psykiskt påfrestande, enformigt, efter yrke (SSYK) och kön. 2007, 2009 och 2005/07/09

Table 8.2 Employed persons (per cent) who find they have too little influence, their work mentally stressful, monotonous, by occupation and sex. 2007, 2009 and 2005/07/09

Yrke	Upplever (<i>instämmer helt eller delvis</i>) att														
	inflytandet är för litet					arbetet är psykiskt påfrestande					arbetet är enformigt				
	2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09		
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
1 Ledningsarbete	12	..	9	14	11	49	..	50	52	50	6	..	5	5	5
12 Ledningsarb. i stora/medelstora företag	..	..	9	..	11	..	..	52	..	53	..	..	4	..	4
122 Drift- och verksamhetschefer	..	..	..	..	13	..	..	..	..	58	..	..	..	..	4
2 Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens	22	22	21	25	23	48	45	43	54	49	6	6	8	5	6
21 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom teknik- o datavet. m.m.	..	..	22	..	23	..	..	35	..	35	..	..	9	..	8
213 Dataspecialister	..	..	22	..	22	..	..	34	..	34	..	..	9	..	9
2131 Systemerare och programmerare	..	..	..	..	22	..	..	..	..	33	..	..	..	..	9
214 Civilingenjörer, arkitekter m.fl.	..	..	..	..	23	..	..	..	..	37	..	..	..	..	8
22 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom biologi, hälso- o sjukvård	..	..	..	30	29	..	..	..	61	60	..	..	..	6	6
23 Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	21	..	22	26	24	64	..	56	69	64	2	..	4	3	3
232 Gymnasielärare m.fl.	..	..	..	..	27	..	..	..	..	59	..	..	..	..	3
233 Grundskollärare	..	..	..	26	25	..	..	..	77	75	..	..	..	2	2
24 Annat arb. som kräver teor. spec.komp.	21	18	18	22	20	44	40	42	46	44	6	6	8	6	7
241 Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	..	..	..	20	18	..	..	..	36	36	..	..	..	5	6
3 Arbete som kräver kortare högskoleutbildning eller motsv. kunskaper	24	22	22	25	23	43	39	40	46	43	11	10	12	11	12
31 Tekniker- och ingenjörarbete m.m.	24	..	22	..	23	33	..	37	..	35	11	..	11	..	11
311 Ingenjörer och tekniker	..	..	21	..	21	..	..	37	..	35	..	..	9	..	10
32 Arb. inom biologi, hälso- och sjukvård som kräver kortare högskoleutb.	..	..	..	27	26	..	..	..	57	55	..	..	..	8	9
323 Sjuksköterskor	..	..	..	..	30	..	..	..	..	69	..	..	..	..	8
33 Lärararbete som kräver kortare högskoleutbildning	..	..	..	19	19	..	..	..	57	56	..	..	..	7	8
331 Förskollärare och fritidspedagoger	..	..	..	19	19	..	..	..	58	58	..	..	..	7	7
34 Annat arbete som kräver kortare högskoleutbildning	24	24	22	26	24	39	37	41	39	40	13	12	12	14	13
341 Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	..	..	20	24	22	..	..	39	35	37	..	..	11	14	12
3415 Företagssäljare	..	..	..	..	22	..	..	..	..	37	..	..	..	..	11
343 Redovisningsekonomer, adm. ass m.fl.	..	..	..	24	23	..	..	..	27	29	..	..	..	15	15

Tabell 8.2 (forts)

Table 8.2 (cont'd)

Yrke	Upplever (instämmer helt eller delvis) att														
	inflytandet är för litet					arbetet är psykiskt påfrestande					arbetet är enformigt				
	2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09		
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
4 Kontors- o kundservicearb.	28	28	33	28	29	25	26	28	26	27	30	32	36	29	31
41 Kontorsarbete m.m.	27	27	33	25	28	23	25	28	23	25	27	29	37	24	28
412 Bokförings- och r edovisningsass m.fl.	..	..	..	..	24	..	..	..	..	22	..	..	..	..	23
413 Lager- och transportassistenter m.fl.	..	..	..	..	32	..	..	..	..	30	..	..	..	..	30
419 Övrig kontorspersonal	..	..	..	22	23	..	..	..	23	25	..	..	..	22	23
42 Kundservicearbete	..	..	..	33	34	..	..	..	35	34	..	..	..	44	41
5 Service-, omsorgs- o försäljningsarbete	27	29	28	28	28	47	45	48	48	48	21	23	25	22	23
51 Service-, omsorgs- o säkerhetsarbete	27	29	30	28	28	52	50	58	52	53	20	19	29	19	21
513 Vård- och omsorgspersonal m.fl.	27	30	..	29	29	54	53	..	55	56	18	18	..	17	19
5131 Barnskötare m.fl.	..	..	..	24	25	..	..	..	45	46	..	..	..	10	12
5132 Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	..	..	..	32	32	..	..	..	60	60	..	..	..	17	17
5133 Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	..	..	..	29	29	..	..	..	57	57	..	..	..	23	26
52 Försäljningsarb. inom detaljhandel m.m.	..	..	..	29	27	..	..	..	29	31	..	..	..	36	29
522 Försälj., detaljhand. demonstr. m.fl.	..	..	..	29	27	..	..	..	29	31	..	..	..	36	29
5222 Försäljare, fackhandel	..	..	..	..	25	..	..	..	..	30	..	..	..	..	21
7 Hantverksarbete inom bygg- verksamhet och tillverkning	20	20	22	..	22	22	21	24	..	23	18	21	19	..	20
71 Gruv-, bygg- och anläggningsarbete	20	..	21	..	21	19	..	23	..	22	20	..	20	..	21
712 Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	..	..	20	..	20	..	..	21	..	21	..	..	22	..	22
713 Byggnadshantverkare m.fl.	..	..	21	..	21	..	..	24	..	23	..	..	14	..	14
72 Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	..	..	22	..	22	..	..	24	..	24	..	..	15	..	15
8 Process- och maskinopera- törsarb. transportarb. m.m.	32	35	32	..	34	27	26	28	..	27	44	39	41	..	43
82 Maskinoperatörs- o monteringsarbete	..	..	33	..	36	..	..	25	..	25	..	..	41	..	46
83 Transport- och maskinförararbete	..	..	32	..	32	..	..	31	..	31	..	..	42	..	42
832 Fordonsförare	..	..	33	..	34	..	..	34	..	34	..	..	39	..	39
9 Arb. utan krav på särskild yrkesutb.	..	..	..	28	28	..	..	..	24	22	..	..	..	51	49
91 Servicearbete utan särskild yrkesutbildning	..	..	..	27	27	..	..	..	24	23	..	..	..	52	50
Samtliga	24	24	24	26	25	38	37	35	43	39	19	19	20	19	20

Tabell 8.3 Andel sysselsatta (procent) som upplever att arbetet är för bundet/ofritt, arbet är meningsfullt, är på det stora hela nöjda med arbetet efter yrke (SSYK) och kön. 2007, 2009 och 2005/07/09

Table 8.3 Employed persons (per cent) who find their work is too restrictive, is meaningful, is on the whole satisfying, by occupation and sex. 2007, 2009 and 2005/07/09

Yrke		Upplever (<i>instämmer helt eller delvis</i>) att														
		arbetet är bundet/ofritt					arbetet är meningsfullt					man är nöjd med arbetet i stort				
		2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09		
		Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
1	Ledningsarbete	10	..	10	9	9	85	..	86	87	86	86	..	86	85	86
12	Ledningsarb. i stora/medelstora företag	..	..	9	..	8	..	..	86	..	87	..	..	87	..	87
122	Drift- och verksamhetschefer	..	..	..	..	10	..	..	..	..	87	..	..	..	..	87
2	Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens	12	11	10	13	11	84	82	80	85	83	82	82	82	81	82
21	Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom teknik- o datavet. m.m.	..	..	9	..	8	..	..	76	..	76	..	..	83	..	82
213	Dataspecialister	..	..	9	..	9	..	..	76	..	75	..	..	84	..	82
2131	Systemerare och programmerare	..	..	..	..	10	..	..	..	..	74	..	..	..	..	81
214	Civilingenjörer, arkitekter m.fl.	..	..	..	..	9	..	..	..	..	77	..	..	..	..	81
22	Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom biologi, hälso- o sjukvård	..	..	..	20	21	..	..	..	88	88	..	..	..	85	84
23	Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	14	..	13	15	14	86	..	81	87	85	80	..	80	79	79
232	Gymnasielärare m.fl.	..	..	..	..	15	..	..	..	..	80	..	..	..	..	78
233	Grundskollärare	..	..	..	17	16	..	..	..	87	86	..	..	..	76	76
24	Annat arb. som kräver teor. spec.komp.	9	7	8	9	9	85	84	82	84	83	82	85	83	82	83
241	Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	..	..	..	7	7	..	..	..	82	82	..	..	..	84	84
3	Arbete som kräver kortare högskoleutbildning eller motsv. kunskaper	14	13	10	18	14	80	78	76	81	78	80	83	80	81	81
31	Tekniker- och ingenjörarbete m.m.	9	..	10	..	11	76	..	76	..	75	77	..	80	..	80
311	Ingenjörer och tekniker	..	..	8	..	9	..	..	78	..	78	..	..	82	..	82
32	Arb. inom biologi, hälso- och sjukvård som kräver kortare högskoleutb.	..	..	..	23	21	..	..	..	90	89	..	..	..	82	82
323	Sjuksköterskor	..	..	..	..	24	..	..	..	..	89	..	..	..	..	81
33	Lärararbete som kräver kortare högskoleutbildning	..	..	..	12	11	..	..	..	88	86	..	..	..	85	84
331	Förskollärare och fritidspedagoger	..	..	..	12	12	..	..	..	88	87	..	..	..	85	84
34	Annat arbete som kräver kortare högskoleutbildning	15	14	10	18	14	77	75	75	75	75	80	82	80	80	80
341	Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	..	..	10	19	13	..	..	76	72	74	..	..	79	79	79
3415	Företagssäljare	..	..	..	..	9	..	..	..	..	74	..	..	..	..	78
343	Redovisningsekonomer, adm. ass m.fl.	..	..	..	12	11	..	..	..	74	74	..	..	..	80	79

Tabell 8.3 (forts)

Table 8.3 (cont'd)

Yrke	Upplever (instämmer helt eller delvis) att														
	arbetet är bundet/ofritt					arbetet är meningsfullt					man är nöjd med arbetet i stort				
	2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09		
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
4 Kontors- o kundservicearb.	26	19	21	24	23	59	56	50	62	58	72	73	67	75	73
41 Kontorsarbete m.m.	22	15	21	17	19	62	58	49	66	60	74	76	67	78	74
412 Bokförings- och redovisningsass m.fl.	..	..	..	..	12	..	..	..	..	69	..	..	..	..	79
413 Lager- och transport-assistenter m.fl.	..	..	..	..	21	..	..	..	..	48	..	..	..	..	67
419 Övrig kontorspersonal	..	..	..	18	17	..	..	..	66	65	..	..	..	80	79
42 Kundservicearbete	..	..	..	41	37	..	..	..	49	50	..	..	..	66	67
5 Service-, omsorgs- o försäljningsarbete	22	20	19	22	21	74	71	62	75	72	76	76	72	76	75
51 Service-, omsorgs- o säkerhetsarbete	21	18	19	20	20	80	78	65	81	78	78	76	71	77	76
513 Vård- och omsorgspersonal m.fl.	20	18	..	20	19	85	82	..	84	82	78	76	..	77	76
5131 Barnskötare m.fl.	..	..	..	13	13	..	..	..	87	85	..	..	..	82	81
5132 Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	..	..	..	22	21	..	..	..	86	85	..	..	..	79	79
5133 Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	..	..	..	20	21	..	..	..	81	78	..	..	..	73	71
52 Försäljningsarb. inom detaljhandel m.m.	..	..	..	28	24	..	..	..	51	53	..	..	..	71	72
522 Försälj., detaljhand. demonstr. m.fl.	..	..	..	28	24	..	..	..	51	53	..	..	..	71	72
5222 Försäljare, fackhandel	..	..	..	..	22	..	..	..	..	57	..	..	..	..	77
7 Hantverksarbete inom byggverksamhet och tillverkning	10	12	11	..	11	68	66	67	..	66	77	74	73	..	73
71 Gruv-, bygg- och anläggningsarbete	8	..	10	..	10	68	..	67	..	67	78	..	75	..	75
712 Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	..	..	9	..	10	..	..	70	..	69	..	..	75	..	75
713 Byggnadshantverkare m.fl.	..	..	9	..	9	..	..	68	..	68	..	..	76	..	77
72 Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	..	..	12	..	12	..	..	67	..	67	..	..	72	..	72
8 Process- och maskinoperatörsarb. transportarb. m.m.	24	25	24	..	26	48	54	50	..	49	65	69	65	..	64
82 Maskinoperatörs- o monteringsarbete	..	..	29	..	32	..	..	47	..	44	..	..	62	..	61
83 Transport- och maskinförararbete	..	..	20	..	20	..	..	54	..	55	..	..	67	..	67
832 Fordonsförare	..	..	20	..	21	..	..	52	..	54	..	..	65	..	65
9 Arb. utan krav på särskild yrkesutb.	..	..	..	22	21	..	..	..	44	43	..	..	..	62	61
91 Servicearbete utan särskild yrkesutbildning	..	..	..	22	21	..	..	..	46	45	..	..	..	61	60
Samtliga	17	16	14	19	17	72	71	67	74	71	76	78	75	77	76

Tabell 8.4 Andel sysselsatta (procent) som upplever att de har alldeles för mycket att göra, för svåra/enkla arbetsuppgifter efter näringsgren (SNI) och kön. 2009

Table 8.4 Employed persons (per cent) who find that they have too much to do at work, the tasks are too difficult/easy, by branch of industry and sex. 2009

Näringsgren	Upplever att (<i>instämmer helt eller delvis</i>)								
	man har alldeles för mycket att göra 2009			arbetsuppgifterna är för svåra 2009			arbetsuppgifterna är för enkla 2009		
	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot
Jordbruk, skogsbruk och fiske	.	.	43±10	.	.	6 ±5	.	.	17 ±7
Tillverkning och utvinning, energi och miljö	47 ±4	45 ±6	46 ±3	11 ±2	10 ±4	11 ±2	19 ±3	23 ±5	20 ±3
därav Tillverkning av verkstadsvaror	47 ±5	42±10	46 ±5	9 ±3	9 ±6	9 ±3	20 ±4	27 ±9	21 ±4
Byggverksamhet	44 ±5	.	44 ±5	12 ±3	.	11 ±3	13 ±3	.	13 ±3
Handel	51 ±5	52 ±5	51 ±4	9 ±3	7 ±3	8 ±2	19 ±4	24 ±5	22 ±3
Transport	32 ±6	.	35 ±5	10 ±4	.	9 ±3	25 ±6	.	26 ±5
Hotell och restaurang	.	.	60 ±8	.	.	7 ±4	.	.	38 ±8
Information och kommunikation	51 ±8	.	51 ±7	10 ±5	.	11 ±4	15 ±6	.	17 ±5
Finansiell verksamhet, företagstjänster	48 ±5	50 ±5	49 ±3	12 ±3	11 ±3	11 ±2	13 ±3	19 ±4	16 ±2
Offentlig förvaltning m.m.	49 ±7	57 ±6	53 ±4	10 ±4	15 ±4	13 ±3	14 ±5	14 ±4	14 ±3
Utbildning	60 ±7	70 ±4	67 ±3	13 ±5	11 ±2	11 ±2	10 ±5	15 ±3	13 ±2
Vård och omsorg	45 ±8	57 ±3	55 ±3	15 ±5	11 ±2	11 ±2	12 ±5	16 ±2	15 ±2
Personliga och kulturella tjänster	38 ±9	43 ±7	41 ±5	9 ±5	8 ±4	8 ±3	16 ±7	19 ±6	17 ±4
Uppgift saknas	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Samtliga	46 ±2	56 ±2	51 ±1	11 ±1	10 ±1	11 ±1	17 ±1	19 ±1	18 ±1

Tabell 8.5 Andel sysselsatta (procent) som upplever att inflytandet över arbetet är för litet, arbetet som psykiskt påfrestande, enformigt, efter näringsgren (SNI) och kön. 2009

Table 8.5 Employed persons (per cent) who find they have too little influence, their work mentally stressful, monotonous, by branch of industry and sex. 2009

Näringsgren	Upplever att (<i>instämmer helt eller delvis</i>)								
	inflytandet är för litet 2009			arbetet är psykiskt påfrestande 2009			arbetsuppgifterna är enformigt 2009		
	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot
Jordbruk, skogsbruk och fiske	. .	. .	14 ±7	. .	. .	20 ±8	. .	. .	20 ±8
Tillverkning och utvinning, energi och miljö	24 ±3	29 ±6	25 ±3	25 ±3	28 ±6	25 ±3	23 ±3	31 ±6	24 ±3
därav Tillverkning av verkstadsvaror	25 ±5	29 ±9	26 ±4	22 ±4	24 ±8	22 ±4	21 ±4	30 ±9	23 ±4
Byggverksamhet	17 ±4	. .	17 ±4	28 ±5	. .	28 ±4	19 ±4	. .	20 ±4
Handel	23 ±4	27 ±5	25 ±3	32 ±5	30 ±5	31 ±3	20 ±4	27 ±5	23 ±3
Transport	35 ±6	. .	34 ±5	29 ±6	. .	29 ±5	36 ±6	. .	37 ±5
Hotell och restaurang	. .	. .	18 ±7	. .	. .	38 ±8	. .	. .	43 ±8
Information och kommunikation	21 ±7	. .	23 ±6	28 ±7	. .	29 ±6	13 ±6	. .	14 ±5
Finansiell verksamhet, företagstjänster	19 ±4	23 ±4	21 ±3	29 ±4	29 ±4	29 ±3	17 ±4	20 ±4	18 ±3
Offentlig förvaltning m.m.	25 ±6	24 ±5	25 ±4	44 ±7	43 ±6	43 ±4	10 ±4	11 ±4	10 ±3
Utbildning	23 ±6	23 ±3	23 ±3	56 ±7	51 ±4	52 ±3	10 ±5	9 ±2	9 ±2
Vård och omsorg	32 ±7	27 ±3	28 ±3	55 ±8	55 ±3	55 ±3	19 ±6	14 ±2	15 ±2
Personliga och kulturella tjänster	24 ±8	25 ±6	25 ±5	39 ±9	26 ±6	32 ±5	13 ±6	16 ±5	14 ±4
Uppgift saknas	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
Samtliga	23 ±2	25 ±1	24 ±1	32 ±2	41 ±2	37 ±1	20 ±1	18 ±1	19 ±1

Tabell 8.6 Andel sysselsatta (procent) som upplever att arbetet är för bundet/ofritt, arbet är meningsfullt, är på det stora hela nöjd med arbetet efter näringsgren (SNI) och kön. 2009

Table 8.6 Employed persons (per cent) who find their work is too restrictive, is meaningful, is on the whole satisfying, by branch of industry and sex. 2009

Näringsgren	Upplever att (<i>instämmer helt eller delvis</i>) att								
	arbetet är bundet/ofritt 2009			arbetet är meningsfullt 2009			man är nöjd med arbetet i stort 2009		
	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot
Jordbruk, skogsbruk och fiske	.	.	13 ±7	.	.	75 ±8	.	.	85 ±7
Tillverkning och utvinning, energi och miljö	16 ±3	22 ±5	18 ±2	63 ±4	58 ±6	62 ±3	77 ±3	77 ±5	77 ±3
<i>därav Tillverkning av verkstadsvaror</i>	14 ±4	20 ±8	15 ±3	66 ±5	59 ±10	64 ±4	78 ±4	79 ±8	78 ±4
Byggverksamhet	10 ±3	.	10 ±3	74 ±5	.	74 ±4	77 ±4	.	77 ±4
Handel	14 ±4	24 ±5	18 ±3	65 ±5	60 ±5	63 ±4	74 ±5	73 ±5	73 ±3
Transport	19 ±5	.	19 ±4	55 ±6	.	55 ±5	68 ±6	.	69 ±5
Hotell och restaurang	.	.	27 ±8	.	.	49 ±8	.	.	69 ±8
Information och kommunikation	6 ±4	.	7 ±3	70 ±8	.	70 ±6	86 ±6	.	83 ±5
Finansiell verksamhet, företagstjänster	14 ±3	17 ±4	15 ±2	69 ±4	67 ±4	68 ±3	79 ±4	77 ±4	78 ±3
Offentlig förvaltning m.m.	13 ±5	14 ±4	14 ±3	75 ±6	85 ±4	80 ±4	82 ±5	85 ±4	84 ±3
Utbildning	9 ±4	16 ±3	14 ±2	75 ±7	84 ±3	82 ±3	79 ±6	82 ±3	81 ±3
Vård och omsorg	20 ±6	19 ±3	19 ±2	79 ±6	84 ±2	83 ±2	75 ±7	78 ±3	78 ±2
Personliga och kulturella tjänster	6 ±4	10 ±4	8 ±3	75 ±8	74 ±6	75 ±5	84 ±7	81 ±6	82 ±4
Uppgift saknas	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Samtliga	14 ±1	18 ±1	16 ±1	68 ±2	74 ±1	71 ±1	77 ±2	78 ±1	78 ±1

Tabell 8.7 Andel sysselsatta (procent) som upplever att de har alldeles för mycket att göra, för svåra arbetsuppgifter fördelade efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 8.7 Employed persons (per cent) who find that they have too much to do at work, the tasks are too difficult, by socio-economic group, sex and age. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Upplever (instämmer helt eller delvis) att															
		man har alldeles för mycket att göra								arbetsuppgifterna är för svåra							
		Män i ålder				Kvinnor i ålder				Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1995/1997	42	45	37	42	45	50	49	48	6	6	8	6	6	9	9	8
	1999/2001	46	48	40	45	47	55	49	51	6	8	11	8	7	9	8	8
	2003/2005	40	47	38	43	42	50	44	46	5	7	8	7	5	7	8	7
	2007/2009	..	45	36	41	42	45	45	44	..	8	11	8	6	8	8	7
Facklärd arbetare	1995/1997	45	49	41	46	..	57	..	58	9	9	12	9	..	7	..	8
	1999/2001	..	52	44	50	..	64	58	61	..	11	12	11	..	10	9	9
	2003/2005	..	51	41	48	..	58	..	56	..	12	12	11	..	9	..	10
	2007/2009	..	48	37	44	..	58	58	56	..	12	11	11	..	9	7	8
Samtliga arbetare	1995/1997	44	47	39	44	48	53	53	51	7	7	10	8	7	8	9	8
	1999/2001	48	50	42	48	50	58	58	54	8	9	11	10	6	9	8	8
	2003/2005	44	49	40	45	45	53	53	49	7	10	10	9	5	8	10	8
	2007/2009	42	47	36	42	44	51	51	49	7	10	11	9	6	9	7	7
Lägre tjänstemän	1995/1997	..	59	..	56	48	55	55	53	..	12	..	11	8	11	12	11
	1999/2001	..	60	..	57	..	61	61	56	..	13	..	13	..	11	10	10
	2003/2005	..	54	..	51	..	57	57	51	..	11	..	11	..	12	11	11
	2007/2009	..	..	..	47	..	53	53	50	..	..	..	9	..	11	9	10
Tjänstemän mellanivå	1995/1997	..	68	57	63	..	72	72	70	..	16	16	15	..	18	14	17
	1999/2001	..	67	60	63	..	74	74	71	..	16	14	15	..	16	15	16
	2003/2005	..	63	55	59	..	66	66	66	..	15	13	14	..	14	13	13
	2007/2009	..	61	53	58	..	70	70	69	..	15	11	14	..	15	13	14
Högre tjänstemän	1995/1997	..	72	69	70	..	73	73	71	..	18	16	17	..	22	19	20
	1999/2001	..	69	66	67	..	76	76	73	..	15	16	16	..	23	15	20
	2003/2005	..	68	56	62	..	69	69	67	..	16	12	15	..	20	16	18
	2007/2009	..	67	58	63	..	70	70	67	..	17	12	15	..	18	15	17
Samtliga tjänstemän	1995/1997	60	68	61	64	58	67	67	64	13	16	14	15	13	16	14	15
	1999/2001	55	66	62	63	61	70	70	66	13	15	15	15	14	16	13	15
	2003/2005	51	63	54	58	52	64	64	62	14	15	12	14	11	15	13	14
	2007/2009	..	62	52	58	54	66	66	63	..	15	11	13	15	15	12	14
Företagare	1995/1997	..	58	46	53	..	..	..	39	..	10	13	12	..	..	..	8
	1999/2001	..	..	..	59	..	..	..	..	..	..	..	11	..	..	..	..
	2003/2005	..	63	..	57	..	..	..	..	..	13	..	11	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	48	..	..	..	..	..	..	..	8	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997	49	58	51	54	52	60	57	58	9	12	13	12	10	13	12	12
	1999/2001	51	59	53	56	55	65	58	61	10	12	13	12	10	13	11	12
	2003/2005	47	57	48	52	48	60	56	56	10	12	11	11	8	12	12	11
	2007/2009	46	55	44	50	48	60	57	57	9	12	11	11	10	12	10	11

Tabell 8.8 Andel sysselsatta (procent) som upplever att de har för enkla arbetsuppgifter, att inflytandet över arbetet är för litet fördelade efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 8.8 Employed persons (per cent) who find that the tasks are too easy, they have too little influence, by socio-economic group, sex and age. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Upplever (instämmer helt eller delvis) att arbetsuppgifterna är för enkla															
		Män i ålder								inflytandet är för litet							
						Kvinnor i ålder				Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1995/1997	26	20	12	20	26	20	15	20	39	39	32	37	31	33	27	31
	1999/2001	30	24	17	24	30	24	19	24	35	39	34	37	34	32	31	32
	2003/2005	37	23	18	25	34	22	18	24	35	36	33	35	37	31	26	31
	2007/2009	..	27	16	26	39	28	23	30	..	33	29	31	33	29	27	30
Facklärd arbetare	1995/1997	12	9	7	9	..	16	..	15	31	33	27	31	..	35	..	32
	1999/2001	..	13	11	13	..	18	13	17	..	31	24	28	..	29	27	28
	2003/2005	..	14	10	13	..	15	..	16	..	29	26	27	..	30	..	30
	2007/2009	..	14	13	15	..	18	18	18	..	27	26	26	..	30	29	29
Samtliga arbetare	1995/1997	20	15	10	15	22	19	19	18	35	36	30	34	29	34	28	31
	1999/2001	25	19	14	19	27	22	22	22	32	35	30	33	31	30	30	31
	2003/2005	29	19	14	20	31	19	19	21	32	33	30	32	35	31	27	31
	2007/2009	32	20	15	21	35	23	23	25	27	30	28	28	31	30	28	29
Lägre tjänstemän	1995/1997	..	10	..	12	27	13	13	15	..	28	..	27	31	28	33	30
	1999/2001	..	14	..	15	..	14	14	15	..	28	..	28	..	29	28	29
	2003/2005	..	15	..	17	..	20	20	18	..	29	..	28	..	34	27	31
	2007/2009	..	..	..	20	..	20	20	18	..	..	..	25	..	26	24	25
Tjänstemän mellannivå	1995/1997	..	9	7	9	..	8	8	7	..	26	25	25	..	28	25	27
	1999/2001	..	8	8	10	..	8	8	8	..	24	24	24	..	27	25	26
	2003/2005	..	11	11	11	..	8	8	9	..	25	26	25	..	26	22	25
	2007/2009	..	13	10	13	..	12	12	11	..	23	24	23	..	25	25	25
Högre tjänstemän	1995/1997	..	6	5	6	..	6	6	5	..	23	17	21	..	25	22	24
	1999/2001	..	8	6	8	..	7	7	7	..	24	17	22	..	23	23	23
	2003/2005	..	9	7	8	..	8	8	8	..	20	19	20	..	24	21	24
	2007/2009	..	9	9	10	..	9	9	10	..	20	15	18	..	20	23	21
Samtliga tjänstemän	1995/1997	13	8	7	9	18	9	9	10	23	25	21	24	29	27	27	27
	1999/2001	18	10	8	10	15	10	10	10	28	25	22	24	28	27	25	26
	2003/2005	20	11	10	11	15	11	11	11	27	24	23	24	33	28	23	27
	2007/2009	..	12	11	13	18	13	13	13	..	22	20	22	25	24	24	24
Företagare	1995/1997	..	10	5	9	..	..	..	10	..	6	7	7	..	..	..	7
	1999/2001	..	..	..	12	..	..	..	..	..	..	..	7	..	..	..	..
	2003/2005	..	9	..	10	..	..	..	..	..	7	..	7	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	11	..	..	..	..	..	..	..	8	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997	18	11	7	11	20	13	10	13	30	28	22	26	29	29	26	28
	1999/2001	22	14	11	14	22	14	12	15	29	28	23	26	29	27	26	27
	2003/2005	25	14	11	15	24	14	12	15	29	26	24	26	34	28	24	28
	2007/2009	29	15	12	16	28	16	14	17	26	24	21	23	28	25	25	25

Tabell 8.9 Andel sysselsatta (procent) som upplever arbetet som psykiskt påfrestande, enformigt fördelade efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 8.9 Employed persons (per cent) who find their work mentally stressful, monotonous, by socio-economic group, sex and age. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Upplever (<i>instämmer helt eller delvis</i>) att															
		arbetet är psykiskt påfrestande								arbetet är enformigt							
		Män i ålder				Kvinnor i ålder				Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1995/1997	33	32	29	32	41	43	36	41	48	36	28	38	44	33	26	34
	1999/2001	38	35	28	34	41	46	40	43	46	38	29	38	49	36	28	37
	2003/2005	30	32	29	31	41	41	36	40	55	40	33	42	53	34	27	37
	2007/2009	..	29	23	28	36	34	31	34	..	39	32	40	56	33	32	40
Facklärd arbetare	1995/1997	29	28	24	27	..	56	..	57	31	22	16	23	..	16	..	18
	1999/2001	..	31	29	30	..	59	60	60	..	22	20	23	..	18	15	19
	2003/2005	..	31	29	31	..	59	..	58	..	25	17	24	..	20	..	22
	2007/2009	..	27	25	27	..	49	49	49	..	25	18	24	..	17	10	17
Samtliga arbetare	1995/1997	31	30	27	30	48	48	48	46	40	30	22	31	38	27	23	29
	1999/2001	35	33	28	32	46	51	51	49	38	31	25	31	44	29	24	31
	2003/2005	31	32	29	31	42	48	48	46	47	33	26	34	47	29	24	32
	2007/2009	32	28	24	28	40	42	42	40	44	31	25	32	50	25	22	30
Lägre tjänstemän	1995/1997	..	48	..	44	33	33	33	33	..	14	..	15	36	17	14	19
	1999/2001	..	49	..	46	..	36	36	34	..	15	..	16	..	19	15	21
	2003/2005	..	43	..	41	..	38	38	34	..	15	..	17	..	21	18	23
	2007/2009	..	..	..	33	..	32	32	29	..	..	..	19	..	22	15	22
Tjänstemän mellannivå	1995/1997	..	53	46	49	..	67	67	64	..	7	7	7	..	6	7	7
	1999/2001	..	53	52	51	..	60	60	60	..	8	7	9	..	8	6	8
	2003/2005	..	50	42	47	..	56	56	56	..	10	10	12	..	9	5	9
	2007/2009	..	40	39	40	..	50	50	51	..	9	8	9	..	7	5	7
Högre tjänstemän	1995/1997	..	59	57	57	..	62	62	59	..	4	3	4	..	4	4	5
	1999/2001	..	59	53	55	..	59	59	59	..	7	3	6	..	7	5	6
	2003/2005	..	54	49	51	..	52	52	55	..	6	5	6	..	5	4	6
	2007/2009	..	42	45	43	..	49	49	49	..	8	4	7	..	6	3	5
Samtliga tjänstemän	1995/1997	43	54	48	51	45	54	54	51	14	7	6	8	21	9	9	11
	1999/2001	44	54	50	51	50	52	52	51	19	9	6	9	20	11	9	12
	2003/2005	45	50	44	47	49	50	50	50	23	10	8	11	26	11	9	12
	2007/2009	..	40	39	39	40	45	45	44	..	10	8	11	22	11	8	11
Företagare	1995/1997	..	45	35	41	..	..	..	24	..	15	8	13	..	..	..	9
	1999/2001	..	..	..	34	..	..	..	..	..	..	..	14	..	..	..	..
	2003/2005	..	40	..	35	..	..	..	..	..	17	..	16	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	30	..	..	..	..	..	..	..	11	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997	35	43	39	40	46	50	45	48	31	17	12	18	30	16	15	18
	1999/2001	39	44	40	41	48	51	47	49	30	19	14	20	32	18	15	19
	2003/2005	36	41	37	39	45	49	47	47	38	20	15	21	38	18	14	20
	2007/2009	34	34	32	33	40	43	42	42	36	18	15	20	38	15	13	18

Tabell 8.10 Andel sysselsatta (procent) som upplever att arbetet är för bundet/ofritt, att arbet är meningsfullt fördelade efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 8.10 Employed persons (per cent) who find their work is too restrictive, is meaningful, by socio-economic group, sex and age. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Upplever (instämmer helt eller delvis) att															
		arbetet är bundet/ofritt								arbetet är meningsfullt							
		Män i ålder				Kvinnor i ålder				Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1995/1997	26	23	21	23	25	20	19	21	43	48	53	48	47	59	66	58
	1999/2001	27	24	21	24	31	26	25	27	43	44	54	46	47	59	60	56
	2003/2005	27	23	20	23	31	25	22	26	44	44	53	46	46	58	62	56
	2007/2009	..	24	18	23	36	23	21	26	..	52	50	48	49	59	61	56
Facklärd arbetare	1995/1997	19	14	12	15	..	20	..	21	53	63	68	61	..	76	..	76
	1999/2001	..	14	14	15	..	19	22	21	..	62	63	61	..	79	80	78
	2003/2005	..	16	15	16	..	20	..	22	..	58	66	61	..	77	..	75
	2007/2009	..	14	13	14	..	22	22	20	..	63	64	64	..	80	87	81
Samtliga arbetare	1995/1997	23	18	16	19	25	20	20	21	48	55	60	54	55	65	70	64
	1999/2001	24	19	18	20	30	23	23	25	48	52	58	53	54	67	66	64
	2003/2005	23	19	18	20	28	23	23	25	49	51	59	53	50	65	67	62
	2007/2009	23	19	15	19	32	22	22	24	50	58	57	56	56	69	73	67
Lägre tjänstemän	1995/1997	..	12	..	13	29	25	25	24	..	69	..	68	56	66	71	65
	1999/2001	..	16	..	14	..	24	24	24	..	67	..	66	..	65	67	65
	2003/2005	..	13	..	14	..	24	24	24	..	70	..	68	..	69	73	68
	2007/2009	..	..	..	13	..	20	20	20	..	..	..	66	..	70	71	68
Tjänstemän mellannivå	1995/1997	..	10	10	10	..	16	16	17	..	81	78	80	..	85	84	85
	1999/2001	..	9	11	10	..	16	16	16	..	80	79	78	..	85	84	84
	2003/2005	..	11	10	11	..	16	16	17	..	74	78	75	..	83	84	83
	2007/2009	..	10	10	11	..	15	15	16	..	77	80	77	..	85	86	85
Högre tjänstemän	1995/1997	..	9	8	9	..	13	13	12	..	88	88	88	..	87	87	86
	1999/2001	..	10	9	9	..	11	11	14	..	82	86	83	..	85	84	85
	2003/2005	..	9	9	9	..	11	11	11	..	79	83	81	..	84	86	84
	2007/2009	..	10	10	11	..	10	10	11	..	82	84	82	..	84	89	84
Samtliga tjänstemän	1995/1997	11	10	10	10	21	19	19	19	75	81	80	80	70	79	80	78
	1999/2001	10	11	10	11	22	17	17	18	70	77	79	77	73	79	79	78
	2003/2005	14	10	10	11	20	17	17	18	67	75	78	76	67	80	81	79
	2007/2009	..	11	10	11	23	15	15	16	..	77	81	77	69	81	82	80
Företagare	1995/1997	..	17	15	16	..	..	..	17	..	75	77	76	..	..	..	79
	1999/2001	..	..	..	17	..	..	..	..	..	..	..	73	..	..	..	..
	2003/2005	..	11	..	12	..	..	..	..	..	75	..	75	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	9	..	..	..	..	..	..	..	79	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997	18	14	13	15	23	19	18	20	58	70	73	68	62	74	76	72
	1999/2001	18	16	13	15	26	19	21	21	57	66	72	66	63	74	74	72
	2003/2005	19	14	13	15	25	19	19	20	57	65	71	66	58	74	76	72
	2007/2009	21	14	12	14	28	17	17	19	56	70	71	68	62	77	79	75

Tabell 8.11 Andel sysselsatta (procent) som är på det stora hela nöjda med arbetet fördelade efter socio-ekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

Table 8.11 Employed persons (per cent) who is on the whole satisfying, by socio-economic group, sex and age. 1995/1997, 1999/2001, 2003/2005, 2007/2009

SEI	År	Upplever (<i>instämmer helt eller delvis</i>) att man är nöjd med arbetet i stort							
		Män i ålder				Kvinnor i ålder			
		16-29	30-49	50-64	Totalt	16-29	30-49	50-64	Totalt
Ej facklärd arbetare	1995/1997	60	65	68	64	58	65	75	67
	1999/2001	63	59	65	61	59	62	68	63
	2003/2005	59	58	66	61	57	66	73	66
	2007/2009	..	66	69	66	63	69	71	68
Facklärd arbetare	1995/1997	66	70	72	70	..	75	..	75
	1999/2001	..	65	68	66	..	69	76	71
	2003/2005	..	65	71	66	..	70	..	70
	2007/2009	..	70	71	71	..	78	78	79
Samtliga arbetare	1995/1997	63	67	70	67	62	69	69	69
	1999/2001	63	62	66	63	61	65	65	66
	2003/2005	61	61	68	63	59	68	68	67
	2007/2009	68	68	70	69	67	73	73	73
Lägre tjänstemän	1995/1997	..	78	..	76	71	78	78	78
	1999/2001	..	75	..	76	..	74	74	75
	2003/2005	..	74	..	75	..	76	76	77
	2007/2009	..	..	..	76	..	78	78	78
Tjänstemän mellannivå	1995/1997	..	81	82	81	..	78	78	79
	1999/2001	..	76	81	78	..	78	78	78
	2003/2005	..	75	80	77	..	79	79	79
	2007/2009	..	82	80	81	..	81	81	82
Högre tjänstemän	1995/1997	..	85	86	86	..	78	78	80
	1999/2001	..	80	83	81	..	78	78	77
	2003/2005	..	79	84	81	..	80	80	81
	2007/2009	..	83	89	85	..	81	81	82
Samtliga tjänstemän	1995/1997	80	82	82	82	77	78	78	79
	1999/2001	78	77	82	79	75	77	77	77
	2003/2005	76	76	81	78	75	78	78	79
	2007/2009	..	81	84	81	77	80	80	81
Företagare	1995/1997	..	77	82	80	..	..	..	85
	1999/2001	..	..	..	79	..	..	..	..
	2003/2005	..	82	..	80	..	..	..	..
	2007/2009	..	..	..	87	..	..	..	..
Samtliga	1995/1997	70	75	78	75	70	75	79	75
	1999/2001	69	71	76	72	68	72	75	73
	2003/2005	67	70	76	72	66	75	79	74
	2007/2009	70	76	79	76	71	78	81	78

De yngres arbetsförhållanden

(Frågorna är endast ställda till dem som är yngre än 30 år)

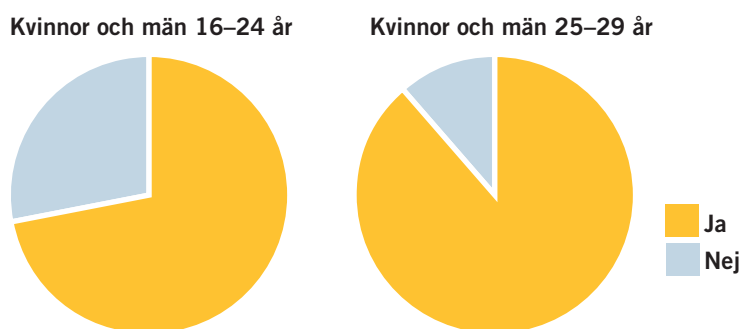
Frågorna som behandlas i detta avsnitt har endast ställts till dem som är under 30 år. Eftersom undersökningen endast omfattar de sysselsatta gäller svaren enbart de yngre som tillhör denna kategori. De gäller således inte generellt för samtliga yngre. Frågorna som behandlas är hur många jobb man har haft under de tre senaste åren, om man anser sig etablerad på arbetsmarknaden och om arbetsuppgifterna stämmer med den utbildning man har. Avsnittet avslutas med en sammanställning av arbetsmiljöförhållanden för de under 30 år jämfört med övriga sysselsatta. De skillnader mellan grupperna som kommenteras nedan är genomgående statistiskt säkerställda (signifikanta).

Antalet jobb de tre senaste åren

Andelen sysselsatta ungdomar som 2009 har haft ett enda jobb de tre senaste åren är ungefär 30 procent bland kvinnor och 40 procent bland män. Ett flertal, särskilt bland kvinnor, har alltså haft flera jobb de senaste åren. Antalet svarande i denna åldersgrupp är lågt och därför kan inga resultat redovisas för kvinnor uppdelat på åldersgrupperna 16–24 och 25–29 år. Bland unga män är det inga stora skillnader på hur många jobb man haft de senaste tre åren om man tillhör gruppen 16–24 år eller 25–29 år. Det har dock sedan 2007 skett en ökning med 7 procent av män mellan 16 och 24 år som endast haft ett arbete de senaste tre åren.

Etablering på arbetsmarknaden

Sysselsatta unga män 16–29 år bedömer jämfört med sysselsatta unga kvinnor i större utsträckning att de är etablerade på arbetsmarknaden genom god försörjning, tryggt jobb etc. I åldern 25–29 år anser sig en större andel, 88,0 procent av de unga männen mot 73 procent av i åldern 16–24 år, etablerade. Unga kvinnor 16–29 år anser sig till 74 procent etablerade på arbetsmarknaden. Motsvarande för män 16–29 år är 81 procent.

Arbetsuppgifterna stämmer mot egna utbildningen

Nästan två av tre unga kvinnor och män, 62 procent, har arbetsuppgifter som de anser stämmer i stort eller delvis med den utbildning de har. För 46 procent stämmer arbetsuppgifterna i stort. I gruppen under 25 år är det 52 procent för vilka arbetsuppgifterna i stort eller delvis stämmer med deras utbildning. Utbildningen stämmer i stort för 37 procent. Ännu i åldern 25–29 år är det knappt 30 procent som arbetar mest med annat än de har utbildning för. Frågan har inte ställts till dem som är 30 år eller äldre. Därför saknas underlag för att bedöma om det successivt blir vanligare med arbetsuppgifter som stämmer med utbildningen eller om den bristande överensstämmelsen mellan utbildning och arbetsuppgifter kvarstår.

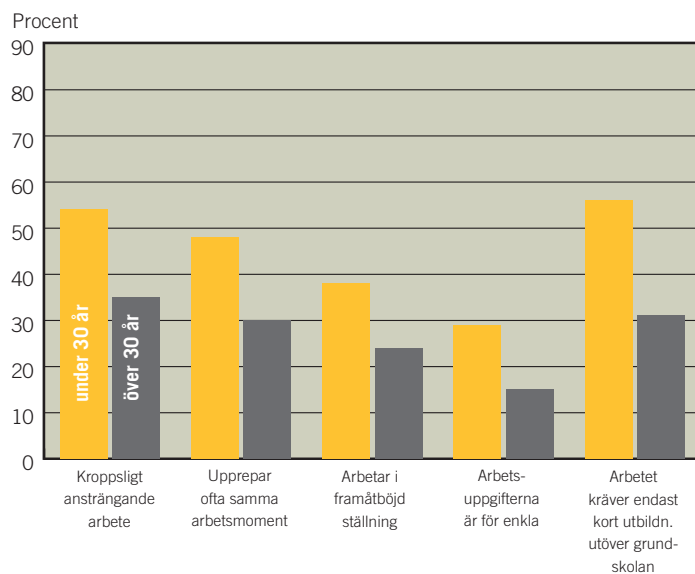
De ungas arbetsmiljö

Genom att studera svaren på arbetsmiljöfrågorna ur ett åldersperspektiv framträder en bild av en ålderssegregerad arbetsmarknad där de under 30 år i större utsträckning än övriga har ett kroppsligt påfrestande arbete och jobbiga arbetsställningar och ofta enkla arbetsuppgifter. De är inte heller med och bestämmer om uppläggningsen av arbetet i samma utsträckning som övriga. Arbete upplevs oftare som bundet, ofritt och i vissa fall också som meningslöst. Till en del kan detta bero på att unga som arbetar inte har hunnit skaffa sig någon utbildning eller erfarenhet och därför har ganska okvalificerade arbeten. I denna typ av arbeten finns ofta arbetsuppgifter som innebär kroppslig belastning samtidigt som beslutsutrymmet är litet. Däremot får kvinnor och män under 30 år stöd från både arbetskamrater och chefer i högre utsträckning än sysselsatta över 30 år, och arbetet ger fler möjligheter att lära nytt och utvecklas i arbetet. De får också i högre grad uppskattning både av chefer och andra som arbetskamrater, patienter, kunder, klienter och elever.

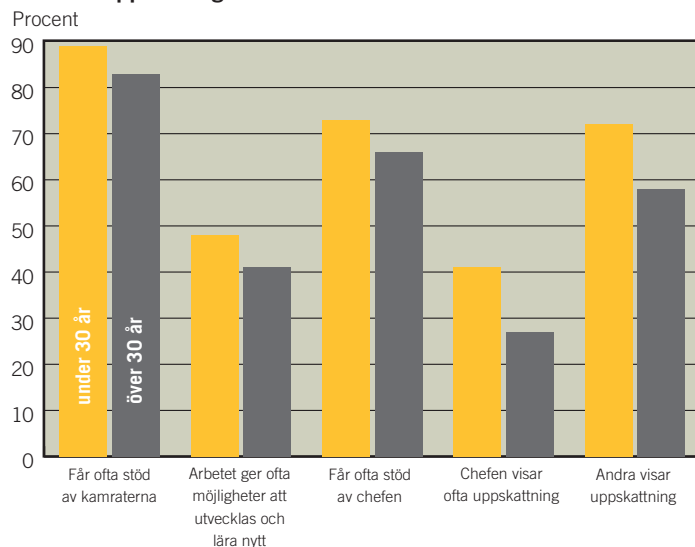
Unga kvinnor och män har mer ont i nedre delen av ryggen men mindre ont i axlar och armar efter arbetet än de över 30. De yngre känner sig i högre grad trötta och håglösa, uttröttade i kroppen efter jobbet och känner också i högre grad olust inför att gå till arbetet. De har lättare än övriga att koppla av tankarna på jobbet när de är lediga, jobbar mer sällan övertid men har oftare ont i huvudet.

Arbetsmiljöförhållanden för sysselsatta unga vuxna (16–29 år) i jämförelse med övriga sysselsatta (30–64 år)

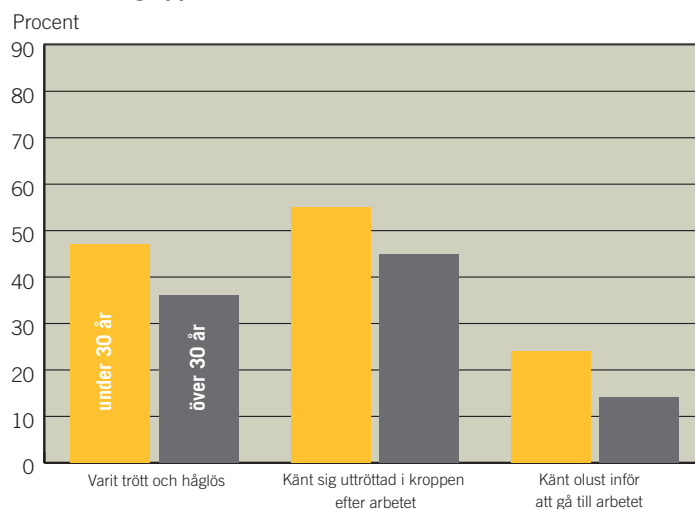
Fysiska arbetsmiljöförhållanden för män och kvinnor över och under 30 år*

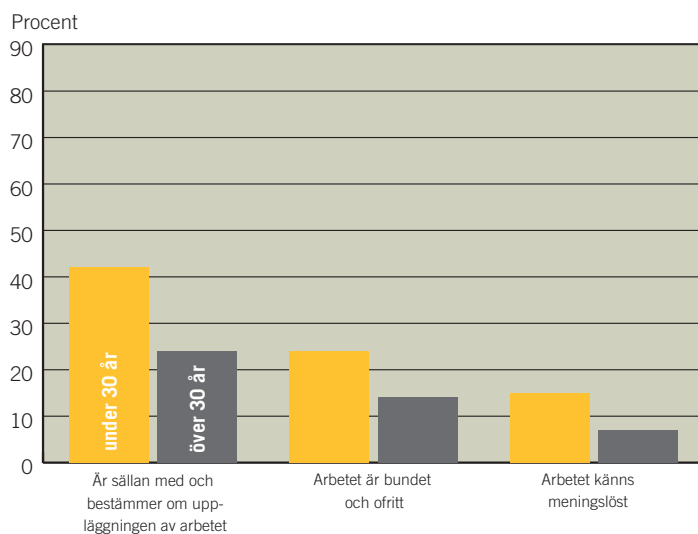
Stöd och uppfattning för män och kvinnor över och under 30 år*

Känslomässig upplevelse av arbetet under de senast 3 månaderna. Kvinnor och män över och under 30 år*

* Dessa analyser har endast kunnat göras för kvinnor och män sammantaget eftersom svarsfrekvensen är låg för sysselsatta under 30 år.

Upplevelse av arbetet för kvinnor och män över och under 30 år*

Vid undersökningen 2007 kunde vi konstatera att arbetet på väsentliga delar skilde sig för yngre och äldre sysselsatta. Mycket litet har förbättrats sedan dess men användandet av olika typer av datautrustning har ökat bland de yngre. Kvinnor och män under 30 år är mer än övriga sysselsatta indragna i konflikter på arbetsplatserna och detta har ökat sedan 2007.

** Dessa analyser har endast kunnat göras för kvinnor och män sammantaget eftersom svarsfrekvensen är låg för sysselsatta under 30 år.*

10

De äldres arbetsförhållanden

Frågorna som ingår i detta avsnitt har endast ställts till dem som är minst 50 år. Här behandlas enbart dessa frågor medan de äldres arbetsmiljö i övrigt ingår i samtliga kapitel. Detta avsnitt behandlar frågor om huruvida man bedömer sig orka eller kommer att vara tillräckligt frisk för att arbeta fram till ordinarie pensionsålder och om arbetsuppgifterna är anpassade till den enskildes personliga förutsättningar.

Nedan visas exempel på resultat som på efterföljande sidor redovisas i tabeller efter yrke, näringsgren och socioekonomisk indelning. För att få större underlag för en specificerad redovisning efter yrke, socioekonomisk grupp och kön används data från Arbetsmiljöundersökningarna 2005, 2007 och 2009 sammantaget (benämnt 2005/07/09). På grund av omläggningen av näringsgrensindelning (SNI) redovisas i denna rapport inga årsvis sammanslagningar vad gäller SNI. För att kunna redovisa resultat för olika näringsgrenar 2009 har istället osäkerhetstalen tagits fram och redovisas i tabellerna. Gränsen för antalet som fodras för att resultaten skall redovisas har därigenom kunnat sänkas till 100.

De skillnader mellan grupper eller förändringar över tid som kommenteras nedan är genomgående statistiskt säkerställda (signifikanta). Där antalet svarande i yrkesgrupperna och de socioekonomiska grupperna är mindre än 400 personer redovisas inte uppgifterna, och vid näringsgrensindelningen redovisas inte uppgifterna om antalet svarande är mindre än 100 personer utan (..) markeras.

Svårt att klara av arbetet med hänsyn till åldern

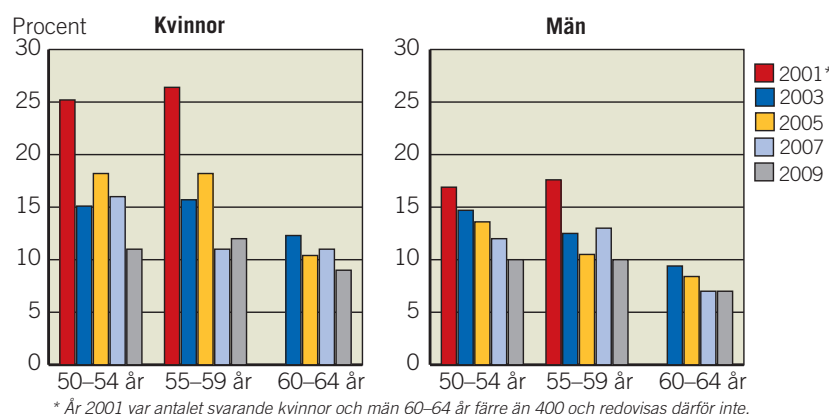
Andelen sysselsatta i åldern 50–64 år som 2009 uppger att de idag har svårt att klara sina arbetsuppgifter med hänsyn till åldern är 5 procent för kvinnor och 6 procent för män. Inga statistiskt signifikanta förändringar har skett sedan 2005. Svårigheterna är vanligast bland dem som är 60 år och uppåt.

Bland kvinnor är det särskilt inom olika läraryrken (9 %) som man uppger att man har svårt att klara sina arbetsuppgifter med hänsyn till åldern. För män finns höga andelar för dem som arbetar med hantverksarbete inom byggverksamhet och tillverkning där 9 procent uppger detta. Yrkesuppgifterna avser 2005/07/09.

Bedömer sig inte orka arbeta fram till ordinarie pensionsålder

Andelen sysselsatta (50–64 år) som bedömer att de inte kommer att orka jobba fram till ordinarie pensionsålder är 11 % bland kvinnor och 9 % bland män. Det har skett en signifikant nedgång jämfört med undersökningen 2001 då motsvarande siffror var 24 % för kvinnorna respektive 15 % för männen. Mellan 2005 och 2007 minskade andelen kvinnor med 3 procentenheter och sedan 2007 med 2 % om man ser till kvinnor och män sammantaget.

Andel kvinnor och män (50–64 år) som bedömer att de inte kommer att orka jobba fram till ordinarie pensionsålder efter åldersgrupp. 2001–2009

Det är betydligt vanligare bland kvinnor än bland män att bedöma att man inte skulle orka jobba fram till den ordinarie pensionsåldern. Andelen har sedan 2001 kontinuerligt sjunkit för både kvinnor och män och för samtliga åldersgrupper över 50 år. Nedan visas exempel på yrken där det är vanligt att man inte tror sig kunna arbeta till den ordinarie pensionsåldern. Uppgifterna avser 2005/07/09.

Kvinnor		Män	
Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	17	Gruv-, bygg- och anläggningsarbete	18
Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	17	Transport- och maskinförarbete	12
Samtliga kvinnor 50 år och äldre	13	Samtliga män 50 år och äldre	10

Bland kvinnliga undersköterskor över femtio är det knappt var femte som inte tror sig orka arbeta till den ordinarie pensionsåldern. Detta gäller i samma utsträckning kvinnliga lärare. Kvinnor har höga andelar som inte tror sig orka till pensionsåldern främst inom yrken där man arbetar med andra människor (patienter, klienter, elever etc.), medan männen med samma bedömning främst återfinns i yrken med kroppsarbete. Här finns t.ex. byggnads- och anläggningsarbetare och transport- och maskinförare.

En jämförelse mellan dem som arbetar i olika yrken är något vanskelig. Den kan förväntas påverkas av en "healthy worker effect". Om det föreligger en risk att individer inte orkar arbeta till ordinarie pensionsålder är det troligt att bland de äldre i yrket endast de "starkaste" stannar kvar. Ju äldre personer vi studerar desto större sannolikhet är det att en del har slutat i förtid eller bytt arbetsuppgifter. Det gäller i särskilt hög grad för yrken med stora påfrestningar. En följd av detta blir att vi här kommer att underskatta de faktiska skillnaderna mellan olika yrken för sådana påfrestningar i arbetet som leder till att man inte orkar fram till ordinarie pension.

Nedan visas hur stor andel kvinnor och män i befolkningen som är sysselsatta i åldrarna mellan 40 och 64 år. Uppgifterna avser 2009. (Källa: AKU Årsmedeltal 2009)

Sysselsättningsintensitet för kvinnor och män efter ålder. Procent

Ålder	Kvinnor	Män
16–39 år	65,3	68,4
40–44 år	85,4	90,1
45–49 år	83,3	87,2
50–54 år	83,1	85,6
55–59 år	78,1	82,5
60 år	69,1	78,1
61 år	64,1	72,2
62 år	58,1	65,9
63 år	49,6	59,3
64 år	41,3	50,9
16–64 år	71,4	75,5

Sysselsättningsintensiteten sjunker från runt 85 procent i åldern 50–54 år för att strax före pensionsåldern vid 65 år ligga på 50 procent för männen och drygt 40 procent för kvinnorna. Kvinnor har i varje årskull en lägre sysselsättningsintensitet än männen. Olika orsaker finns till sysselsättningsminskningen bland kvinnor och män över 55 år. Ohälsa kan vara en bidragande orsak men andra orsaker, som inte kartlagts i denna undersökning, kan också betyda mycket.

Tabell 10.1 Andel sysselsatta (procent), 50–64 år, som uppger att de har med hänsyn till åldern svårt att klara av de arbetsuppgifter de idag har, som bedömer sig inte orka jobba fram till ordinarie pensionsålder efter yrke (SSYK) och kön. 2007, 2009 och 2005/07/09

Table 10.1 Employed persons (per cent), age 50–64, who due to age have difficulties in performing duties they have now, who do not think they will be able to work up to the normal retirement age, by occupation and sex. 2007, 2009 and 2005/07/09

Yrke	Alla i åldern 50–64 år									
	Har idag med hänsyn till åldern svårt att klara av arbetsuppgifterna					Bedömer sig inte orka jobba fram till ordinarie pensionsålder				
	2007	2009	2005/07/09			2007	2009	2005/07/09		
	Tot	Tot	M	Kv	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
1 Ledningsarbete	..	..	4	..	4	..	..	9	..	9
12 Ledningsarb. i stora/medelstora företag	..	..	..	..	4	..	..	..	..	9
2 Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens	6	5	4	6	5	10	8	7	12	10
23 Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	..	..	..	9	9	..	..	..	17	14
24 Annat arb. som kräver teor. spec.komp.	..	..	2	4	3	..	..	6	9	7
3 Arbete som kräver kortare högskoleutbildning eller motsv. kunskaper	4	5	4	6	5	11	9	8	13	11
31 Tekniker- och ingenjörarbete m.m.	..	..	5	..	5	..	..	7	..	7
34 Annat arbete som kräver kortare högskoleutbildning	..	..	3	4	3	..	..	9	10	9
341 Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	..	..	..	..	3	..	..	..	..	10
4 Kontors- och kundservicearbete	..	..	..	4	3	..	..	..	9	8
41 Kontorsarbete m.m.	..	..	..	3	3	..	..	..	8	8
5 Service-, omsorgs- o försäljningsarbete	6	6	..	7	6	16	12	..	16	15
51 Service-, omsorgs- o säkerhetsarbete	5	6	..	6	6	16	11	..	16	15
513 Vård- och omsorgspersonal m.fl.	..	..	..	6	5	..	..	..	16	15
5132 Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	..	..	..	7	6	..	..	..	17	17
7 Hantverksarbete inom byggverksamhet och tillverkning	..	..	9	..	8	..	..	16	..	16
71 Gruv-, bygg- och anläggningsarbete	..	..	8	..	8	..	..	18	..	18
8 Process- och maskinoperatörsarbete, transportarbete m.m.	..	..	6	..	6	..	..	11	..	12
83 Transport- och maskinförararbete	..	..	6	..	6	..	..	12	..	12
9 Arb. utan krav på särskild yrkesuth.	..	..	..	..	10	..	..	..	..	19
Samtliga	6	6	6	6	6	12	10	10	13	12

Tabell 10.2 Andel sysselsatta (procent), 50–64 år, som uppger att de har med hänsyn till åldern svårt att klara av de arbetsuppgifter de idag har, som bedömer sig inte orka jobba fram till ordinarie pensionsålder efter näringsgren (SNI) och kön. 2009

Table 10.2 Employed persons (per cent), age 50–64, who due to age have difficulties in performing duties they have now, who do not think they will be able to work up to the normal retirement age, by branch of industry and sex. 2009

Näringsgren	Alla i åldern 50-64 år Har idag med hänsyn till åldern svårt att klara av arbetsuppgifterna 2009			Bedömer sig inte orka jobba fram till ordinarie pensionsålder 2009		
	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot
Jordbruk, skogsbruk och fiske	. .	. .	. .	. .	. .	. .
Tillverkning och utvinning, energi och miljö	5 ±2	. .	5 ±2	10 ±3	. .	9 ±3
<i>därav Tillverkning av verkstadsvaror</i>	4 ±3	. .	5 ±3	10 ±5	. .	9 ±4
Byggverksamhet	12 ±5	. .	12 ±4	13 ±5	. .	12 ±4
Handel	8 ±5	7 ±5	7 ±3	11 ±5	16 ±7	13 ±4
Transport	6 ±4	. .	6 ±4	6 ±4	. .	7 ±4
Hotell och restaurang	. .	. .	. .	. .	. .	. .
Information och kommunikation	. .	. .	. .	. .	. .	. .
Finansiell verksamhet, företagstjänster	5 ±3	4 ±3	4 ±2	7 ±3	8 ±4	7 ±3
Offentlig förvaltning m.m.	4 ±4	2 ±2	3 ±2	10 ±6	8 ±4	9 ±4
Utbildning	8 ±5	7 ±3	7 ±2	11 ±6	14 ±4	13 ±3
Vård och omsorg	. .	5 ±2	5 ±2	. .	10 ±3	10 ±2
Personliga och kulturella tjänster	. .	1 ±2	2 ±2	. .	10 ±6	7 ±4
Uppgift saknas	. .	. .	. .	. .	. .	. .
Samtliga	6 ±1	5 ±1	6 ±1	9 ±1	11 ±2	10 ±1

Tabell 10.3 Andel sysselsatta (procent), 50–64 år, som uppger att de har med hänsyn till åldern svårt att klara av de arbetsuppgifter de har idag, som bedömer sig inte orka jobba fram till ordinarie pensionsålder efter socioekonomisk indelning (SEI), kön och ålder. 2005/07/09

Table 10.3 Employed persons (per cent), age 50–64, who due to age have difficulties in performing duties they have now, who do not think they will be able to work up to the normal retirement age, by socioeconomic group, sex and age. 2005/07/09

SEI	Alla i åldern 50–64 år															
	Har idag med hänsyn till åldern svårt att klara av arbetsuppgifterna								Bedömer sig inte orka jobba fram till ordinarie pensionsålder							
	Män i ålder				Kvinnor i ålder				Män i ålder				Kvinnor i ålder			
	50–54	55–59	60–64	Totalt	50–54	55–59	60–64	Totalt	50–54	55–59	60–64	Totalt	50–54	55–59	60–64	Totalt
Ej facklärd arbetare	5	7	8	6	6	7	7	7	15	13	6	12	22	20	11	18
Facklärd arbetare	7	7	10	8	7	8	..	8	17	14	12	15	18	16	..	17
Samtliga arbetare	6	7	9	7	6	7	8	7	16	14	9	13	20	18	12	17
Lägre tjänstemän	..	..	..	3	3	1	3	3	..	..	..	8	10	8	6	8
Tjänstemän mellannivå	3	5	5	4	6	7	10	7	8	8	7	8	16	14	13	15
Högre tjänstemän	3	3	5	4	3	7	6	5	7	9	6	7	9	14	9	11
Samtliga tjänstemän	3	4	6	4	5	5	7	5	8	9	6	8	13	12	9	12
Företagare	8	7	8	8	..	..	..	7	14	12	8	11	..	..	..	9
Samtliga	5	5	7	6	5	6	8	6	12	11	7	10	15	14	10	13

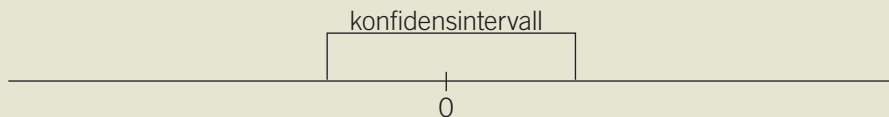
Bilaga 1 – Svarande

Det antal som anges är antalet enkätsvarande i Arbetsmiljöundersökningarna 1993-2009.

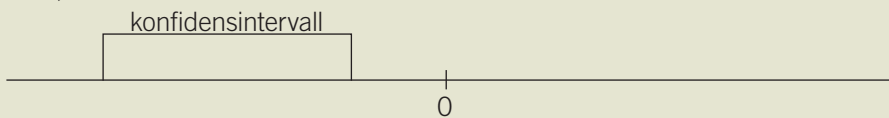
Vid tabellanalysen har konfidensintervall bildats för skillnaden mellan olika procenttal, för att testa vilka skillnader som är *signifikanta* (statistiskt säkerställda). För att beräkna ett konfidensintervall för en skillnad har följande formel använts:

$$p_1 - p_2 \pm 1,96 \sqrt{\frac{p_1 (100 - p_1)}{n_1} + \frac{p_2 (100 - p_2)}{n_2}}$$

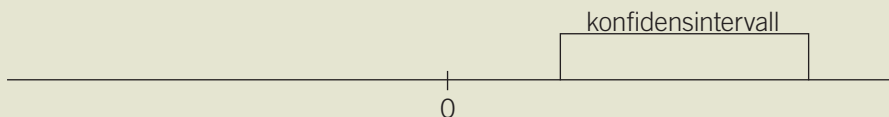
där p_1 och p_2 är procenttalen som ska jämföras och n_1 och n_2 är motsvarande antal personer. Med 95 procents säkerhet täcker detta intervall den sanna skillnaden.

Om konfidensintervallet innehåller både positiva och negativa värden innebär det att skillnaden kan vara positiv eller negativ och att båda dessa alternativ är fullt möjliga. Skillnaden är då *inte signifikant* (eller *ej statistiskt säkerställd*).

Om hela konfidensintervallet ligger på den *negativa* delen av talaxeln innebär det att skillnaden troligen (med 95 procents säkerhet) är mindre än noll. Den negativa skillnaden är *signifikant* och *statistiskt säkerställd*.

Om hela konfidensintervallet ligger på den *positiva* delen av talaxeln innebär det att skillnaden troligen (med 95 procents säkerhet) är större än noll. Den positiva skillnaden är *signifikant* och *statistiskt säkerställd*.

Bilaga 1 (forts)**Antal kvinnor och män, enkätsvarande efter yrke och år**

Yrke	2005	2007	2009	2005/07/09		
	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
1 Ledningsarbete	441	412	340	772	421	1 193
12 Ledningsarb. i stora/medelstora företag	340	330	273	625	318	943
122 Drift- och verksamhetschefer	180	154	140	290	184	474
2 Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens	1 975	1 618	1 337	2 133	2 797	4 930
21 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom teknik- o datavet. m.m.	403	376	297	781	295	1076
213 Dataspecialister	207	203	169	430	149	579
2131 Systemerare och programmerare	162	173	141	358	118	476
214 Civilingenjörer, arkitekter m.fl.	180	150	112	318	124	442
22 Arb. som kräver teor. specialistkompetens inom biologi, hälso- o sjukvård	254	224	184	193	469	662
23 Lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola	565	414	384	429	934	1363
232 Gymnasielärare m.fl.	176	148	112	198	238	436
233 Grundskollärare	236	163	160	106	453	559
24 Annat arb. som kräver teor. spec.komp.	753	604	472	730	1 099	1 829
241 Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	304	254	194	328	424	752
3 Arbete som kräver kortare högskoleutbildning eller motsv. kunskaper	2 090	1 627	1 429	2 254	2 892	5 146
31 Tekniker- och ingenjörsarbete m.m.	475	407	343	974	251	1 225
311 Ingenjörer och tekniker	303	275	231	668	141	809
32 Arb. inom biologi, hälso- och sjukvård som kräver kortare högskoleutb.	362	286	221	125	744	869
323 Sjuksköterskor	182	159	94	42	393	435
33 Lärararbete som kräver kortare högskoleutbildning	262	197	177	53	583	636
331 Förskollärare och fritidspedagoger	247	190	165	34	568	602
34 Annat arbete som kräver kortare högskoleutbildning	991	737	688	1 102	1 314	2 416
341 Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	487	350	327	712	452	1 164
3415 Företagssäljare	221	160	143	376	148	524
343 Redovisningsekonomer, adm. ass m.fl.	200	165	161	104	422	526
4 Kontors- och kundservicearbete	963	739	568	574	1 696	2 270
41 Kontorsarbete m.m.	754	577	448	511	1 268	1 779
412 Bokförings- och redovisningsass m.fl.	174	141	114	37	392	429
413 Lager- och transportassistenter m.fl.	164	137	107	298	110	408
419 Övrig kontorspersonal	237	156	120	72	441	513
42 Kundservicearbete	209	162	120	63	428	491
5 Service-, omsorgs- o försäljningsarbete	1 758	1 396	1 181	851	3 484	4 335
51 Service-, omsorgs- o säkerhetsarbete	1 330	1 086	897	487	2 826	3 313
513 Vård- och omsorgspersonal m.fl.	1 091	861	713	264	2 401	2 665
5131 Barnskötare m.fl.	209	156	134	39	460	499
5132 Undersköterskor, sjukvårdsbitr. m.fl.	437	336	129	51	851	902
5133 Vårdbiträden, personliga ass. m.fl.	278	222	337	86	751	837
52 Försäljningsarb. inom detaljhandel m.m.	428	310	284	364	658	1 022
522 Försälj., detaljhand. demonstr. m.fl.	428	310	284	364	658	1 022
5222 Försäljare, fackhandel	250	183	150	223	360	583

Bilaga 1 (forts)**Antal kvinnor och män, enkätsvarande efter yrke och år**

Yrke	2005	2007	2009	2005/07/09		
	Tot	Tot	Tot	M	Kv	Tot
7 Hantverksarbete inom byggverksamhet och tillverkning	977	739	614	2 171	159	2 330
71 Gruv-, bygg- och anläggningsarbete	509	403	345	1 202	55	1 257
712 Byggnads- och anläggningsarb. m.fl.	233	187	160	570	10	580
713 Byggnadshantverkare m.fl.	204	171	148	491	32	523
72 Metallhantverk, reparatörsarbete m.m.	365	262	236	834	29	863
8 Process- och maskinoperatörsarbete, transportarbete m.m.	911	746	543	1 840	360	2 200
82 Maskinoperatörs- o monteringsarbete	416	367	222	738	267	1 005
83 Transport- och maskinförararbete	370	284	248	840	62	902
832 Fordonsförare	222	175	152	505	44	549
9 Arb. utan krav på särskild yrkesutb.	387	306	227	332	588	920
91 Servicearbete utan särskild yrkesutbildning	318	237	177	200	532	732
Samtliga	9 703	7 728	6 354	11 279	12 506	23 785

Bilaga 1 (forts)**Antal enkätsvarande 2009 efter näringsgren**

Näringsgren	2009		
	M	Kv	Tot
Jord, skogsbruk och fiske	79	24	103
Tillverkning och utvinning, energi och miljö	691	232	923
<i>därav Tillverkning av verkstadsvaror</i>	341	103	444
Byggverksamhet	363	27	390
Handel	350	344	694
Transport	235	92	327
Hotell och restaurang	42	93	135
Information och kommunikation	140	67	207
Finansiell verksamhet, företagstjänster	425	438	863
Offentlig förvaltning m.m.	201	288	489
Utbildning	171	645	816
Vård och omsorg	166	925	1 091
Personliga och kulturella tjänster	118	196	314
Uppgift saknas	1	1	2
Samtliga	2 982	3 372	6 354

Bilaga 1 (forts)

Antal kvinnor och män med 400 eller fler enkätsvarande efter socioekonomisk indelning, ålder och år enligt redovisade tabeller

SEI	År	M				Kv			
		16-29	30-49	50-64	16-64	16-29	30-49	50-64	16-64
Ej facklärd arbetare	1995/1997	688	1 136	517	2 341	698	1 314	891	2 903
	1999/2001	572	1 044	616	2 232	607	1 148	825	2 580
	2003/2005	489	951	629	2 069	590	974	724	2 288
	2007/2009	329	565	469	1 363	442	539	476	1 457
Facklärd arbetare	1995/1997	588	1 078	505	2 171	340	742	293	1 375
	1999/2001	387	927	503	1 817	225	732	400	1 357
	2003/2005	300	975	572	1 847	206	635	392	1 233
	2007/2009	241	678	469	1 388	181	521	441	1 143
Samtliga arbetare	1995/1997	1 276	2 214	1 023	4 513	1 038	2 056	1 184	4 278
	1999/2001	959	1 971	1 119	4 049	832	1 880	1 225	3 937
	2003/2005	789	1 926	1 201	3 916	796	1 609	1 116	3 521
	2007/2009	570	1 243	938	2 751	623	1 060	917	2 600
Lägre tjänstemän	1995/1997	217	554	351	1 122	420	1 112	709	2 241
	1999/2001	185	518	324	1 027	295	953	646	1 894
	2003/2005	137	452	327	916	225	801	657	1 683
	2007/2009	87	295	232	614	167	598	539	1 304
Tjänstemän mellannivå	1995/1997	298	1 088	663	2 049	344	1 434	664	2 442
	1999/2001	249	968	604	1 821	373	1 445	882	2 700
	2003/2005	206	876	676	1 758	313	1 432	1 001	2 746
	2007/2009	135	716	492	1 343	206	1 063	787	2 056
Högre tjänstemän	1995/1997	167	966	591	1 724	157	735	432	1 324
	1999/2001	169	778	586	1 533	151	710	470	1 331
	2003/2005	127	831	728	1 686	129	823	580	1 532
	2007/2009	91	645	497	1 233	97	619	431	1 147
Samtliga tjänstemän	1995/1997	682	2 608	1 605	4 895	921	3 281	1 805	6 007
	1999/2001	603	2 264	1 514	4 381	819	3 108	1 998	5 925
	2003/2005	470	2 159	1 731	4 360	667	3 056	2 238	5 961
	2007/2009	313	1 656	1 221	3 190	470	2 280	1 757	4 507
Företagare	1995/1997	95	572	434	1 101	50	261	163	474
	1999/2001	41	376	365	782	21	189	129	339
	2003/2005	46	411	374	831	21	137	152	310
	2007/2009	35	317	347	699	16	174	125	315
Samtliga	1995/1997	2 059	5 409	3 072	10 540	2 020	5 604	3 155	10 779
	1999/2001	1 604	4 617	3 004	9 225	1 673	5 179	3 356	10 208
	2003/2005	1 306	4 500	3 312	9 118	1 487	4 804	3 508	9 799
	2007/2009	919	3 222	2 508	6 649	1 109	3 520	2 804	7 433

Bilaga 2 Beskrivning av den använda näringsgrensindelningen enligt SNI 2007

Jordbruk, skogsbruk och fiske

A	Jordbruk, skogsbruk och fiske
01	Jordbruk och jakt samt service i anslutning här till
02	Skogsbruk
03	Fiske och vattenbruk

Tillverkning och utvinning, energi och miljö

B	Utvinning av mineral
05	Kolutvinning
06	Utvinning av råpetroleum och naturgas
07	Utvinning av metallmalmer
08	Annan utvinning av mineral
09	Service till utvinning
C	Tillverkning
10	Livsmedelsframställning
11	Framställning av drycker
12	Tobaksvarutillverkning
13	Textilvarutillverkning
14	Tillverkning av kläder
15	Tillverkning av läder, läder- och skinnvaror m.m.
16	Tillverkning av trä och varor av trä, kork, rotting o.d. utom möbler
17	Pappers- och pappersvarutillverkning
18	Grafisk produktion och reproduktion av inspelningar
19	Tillverkning av stenkolsprodukter och raffinerade petroleumprodukter
20	Tillverkning av kemikalier och kemiska produkter
21	Tillverkning av farmaceutiska basprodukter och läkemedel
22	Tillverkning av gummi- och plastvaror
23	Tillverkning av andra icke-metalliska mineraliska produkter
24	Stål- och metallframställning
25	Tillverkning av metallvaror utom maskiner och apparater
26	Tillverkning av datorer, elektronikvaror och optik
27	Tillverkning av elapparatur
28	Tillverkning av övriga maskiner
29	Tillverkning av motorfordon, släpfordon och påhängsvagnar
30	Tillverkning av andra transportmedel
31	Tillverkning av möbler
32	Annan tillverkning
33	Reparation och installation av maskiner och apparater
D	Försörjning av el, gas, värme och kyla
35	Försörjning av el, gas, värme och kyla
E	Vattenförsörjning; avloppsrening, avfallshantering och sanering
36	Vattenförsörjning
37	Avloppsrening
38	Avfallshantering; återvinning
39	Sanering, efterbehandling av jord och vatten samt annan verksamhet för föroreningsbekämpning

Bilaga 2, forts.

Beskrivning av den använda näringsgrensindelningen enligt SNI2007

... därav Tillverkning av verkstadsvaror

- 25 Tillverkning av metallvaror utom maskiner och apparater
- 26 Tillverkning av datorer, elektronikvaror och optik
- 27 Tillverkning av elapparatur
- 28 Tillverkning av övriga maskiner
- 29 Tillverkning av motorfordon, släpfordon och påhängsvagnar
- 30 Tillverkning av andra transportmedel
- 33 Reparation och installation av maskiner och apparater

Byggverksamhet

- F Byggverksamhet**
 - 41 Byggande av hus
 - 42 Anläggningsarbeten
 - 43 Specialiserad bygg- och anläggningsverksamhet

Handel

- G Handel; reparation av motorfordon och motorcyklar**
 - 45 Handel samt reparation av motorfordon och motorcyklar
 - 46 Parti- och provisionshandel utom med motorfordon
 - 47 Detaljhandel utom med motorfordon och motorcyklar

Transport

- H Transport och magasinering**
 - 49 Landtransport; transport i rörsystem
 - 50 Sjötransport
 - 51 Lufttransport
 - 52 Magasinering och stödtjänster till transport
 - 53 Post- och kurirverksamhet

Hotell- och restaurangverksamhet

- I Hotell- och restaurangverksamhet**
 - 55 Hotell- och logiverksamhet
 - 56 Restaurang-, catering- och barverksamhet

Informations- och kommunikation

- J Informations- och kommunikationsverksamhet**
 - 58 Förlagsverksamhet
 - 59 Film-, video- och tv-programverksamhet, ljudinspelningar och fonogramutgivning
 - 60 Planering och sändning av program
 - 61 Telekommunikation
 - 62 Dataprogrammering, datakonsultverksamhet o.d.
 - 63 Informationstjänster

Finansiell verksamhet, företagstjänster

- K Finans- och försäkringsverksamhet**
 - 64 Finansiella tjänster utom försäkring och pensionsfondsverksamhet
 - 65 Försäkring, återförsäkring och pensionsfondsverksamhet utom obligatorisk socialförsäkring
 - 66 Stödtjänster till finansiella tjänster och försäkring
- L Fastighetsverksamhet**
 - 68 Fastighetsverksamhet

Bilaga 2, forts.

Beskrivning av den använda näringsgrensindelningen enligt SNI2007

M Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik

- 69 Juridisk och ekonomisk konsultverksamhet
- 70 Verksamheter som utövas av huvudkontor; konsulttjänster till företag
- 71 Arkitekt- och teknisk konsultverksamhet; teknisk provning och analys
- 72 Vetenskaplig forskning och utveckling
- 73 Reklam och marknadsundersökning
- 74 Annan verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik
- 75 Veterinärverksamhet

N Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster

- 77 Uthyrning och leasing
- 78 Arbetsförmedling, bemanning och andra personalrelaterade tjänster
- 79 Resebyrå- och researrangörsverksamhet och andra resetjänster och relaterade tjänster
- 80 Säkerhets- och bevakningsverksamhet
- 81 Fastighetsservice samt skötsel och underhåll av grönytor
- 82 Kontorstjänster och andra företagstjänster

Offentlig förvaltning

O Offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring

- 84 Offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring

U Verksamhet vid internationella organisationer, utländska ambassader o.d.

- 99 Verksamhet vid internationella organisationer, utländska ambassader o.d.

Utbildning

P Utbildning

- 85 Utbildning

Vård och omsorg

Q Vård och omsorg; sociala tjänster

- 86 Hälso- och sjukvård
- 87 Vård och omsorg med boende
- 88 Öppna sociala insatser

Personliga och kulturella tjänster

R Kultur, nöje och fritid

- 90 Konstnärlig och kulturell verksamhet samt underhållningsverksamhet
- 91 Biblioteks-, arkiv- och museiverksamhet m.m.
- 92 Spel- och vadhållningsverksamhet
- 93 Sport-, fritids- och nöjesverksamhet

S Annan serviceverksamhet

- 94 Intressebevakning; religiös verksamhet
- 95 Reparation av datorer, hushållsartiklar och personliga artiklar
- 96 Andra konsumenttjänster

T Förvärvsarbete i hushåll; hushållens produktion av diverse varor och tjänster för eget bruk

- 97 Förvärvsarbete i hushåll
- 98 Hushållens produktion av diverse varor och tjänster för eget bruk

Bilaga 3 – Beskrivning av socioekonomisk indelning

Fakta om socioekonomisk indelning (SEI)

Klassificeringen enligt den socioekonomiska indelningen grundas på uppgifter om yrke och det för respektive yrke normala utbildningskravet. Klassificeringen bygger således inte på några uppgifter om individens utbildning.

Indelningen görs i grupperna arbetare, tjänstemän och företagare enligt nedan.

Arbetare

Ej facklärd, varuproducerande (11)
Ej facklärd, tjänsteproducerande (12)
Facklärd, varuproducerande (21)
Facklärd, tjänsteproducerande (22)

Normalt utbildningskrav efter grundskola

Mindre än två år
Mindre än två år
Minst två år
Minst två år

Tjänstemän

Lägre, tjänstemän I (33)
Lägre, tjänstemän II (36)
Tjänstemän på mellannivå (46)
Högre tjänstemän/Ledande befattningar (56/57)
Fria yrkesutövare med akademikeryrken (60)

Mindre än två år
Två men ej tre år
Tre men ej sex år
Minst sex år
Minst sex år

Företagare och egenföretagare

Företagare (79)
Lantbrukare och medhjälpare (89)

ARBETSMILJÖ
VERKET